

Pest Megyei Területfejlesztési Program

2014

2015

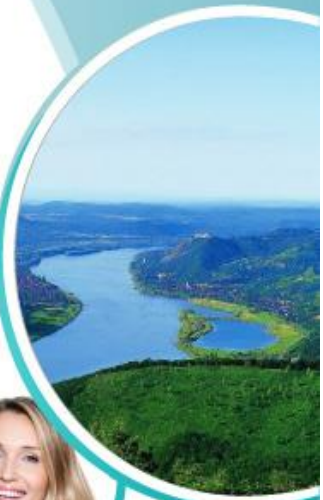
2016

2017

2018

2019

2020

Pest Megyei Területfejlesztési Program

Készült Pest Megye Önkormányzatának megbízásából 2014-ben.

Köszönetet mondunk azoknak a Pest megyei önkormányzatoknak, Pest megyei vállalkozásoknak, Pest megyei civil szervezeteknek, akik javaslataikkal, kérdőívek megválaszolásával segítették közös munkánkat.

Köszönetet mondunk azoknak a településeknek, akik helyet biztosítottak akár több alkalommal is azoknak a konzultációs fórumoknak, melyek során együtt alakítottuk ki és határoztuk meg fejlesztési terveinket.

Készítették: Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.
Opus Team Kft.
Pest Megye Önkormányzati Hivatalának munkatársai.

1	Vezetői összefoglaló	8
2	A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása	11
2.1	A területfejlesztés intézményrendszerének, valamint tervezési gyakorlatának megváltozása, a megyei önkormányzatok tervezési feladatai.....	11
2.2	A megyei önkormányzatok feladatai.....	16
2.3	A tervezési előzmények bemutatása.....	17
2.4	A tervezésbe bevont szakmai szereplők és felelősségi körük bemutatása	18
2.5	A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió társadalmasítási folyamatának bemutatása ...	20
2.6	A Pest Megyei Stratégiai Program készítéséhez kapcsolódó társadalmasítási folyamat bemutatása.....	24
2.7	A Pest Megyei Stratégiai Program tervezése során figyelembe vett mérföldkövek, határidők és döntési pontok	26
2.8	A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió főbb megállapításai	28
2.8.1	Pest megye erősségei és gyengeségei - a SWOT elemzés főbb megállapításai	30
3	A célrendszer átfogó, stratégiai és horizontális céljainak ismertetése, a jövőkép bemutatása ...	33
3.1	Pest megye jövőképe.....	33
3.2	A megyei területfejlesztési koncepcióban rögzített célrendszer szöveges bemutatása	33
3.3	Átfogó célok jellemzése.....	34
3.3.1	Társadalmi megújulás.....	34
3.3.2	Gazdaság dinamizálása	35
3.3.3	Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása	35
3.4	Horizontális célok jellemzése	36
3.5	Speciális stratégiai célok.....	36
3.6	A területi célokhoz kapcsolódó megyei kiemelt fejlesztési térségek kijelölésének indoklása	38
3.7	A megyei stratégiai programban bemutatott célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása.....	39
3.8	A tervezési környezetet meghatározó EU 11. tematikus célkitűzésének bemutatása	40
4	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása – [I. Prioritás]	43
4.1	A prioritás indoklása.....	43
4.2	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1-intézkedés].....	45
4.3	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2-intézkedés].....	49
4.4	Az I. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	52
4.5	Indikátorok meghatározása [I. Prioritás].....	52
4.6	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [I. Prioritás]	55
5	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése [II. Prioritás].....	56
5.1	A prioritás indoklása.....	56
5.2	Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése [GD3-intézkedés]	57

5.3	A II. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	64
5.4	Indikátorok meghatározása [II. Prioritás].....	65
5.5	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [II. Prioritás]	66
6	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében –[III. Prioritás].....	67
6.1	A prioritás indoklása.....	67
6.2	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1-intézkedés]	68
6.3	Közösségi közlekedés fejlesztése [TF2-intézkedés].....	69
6.4	Közúthálózat fejlesztése [TF3-intézkedés]	71
6.5	A III. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	72
6.6	Indikátorok meghatározása [III. Prioritás].....	72
6.7	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [III. Prioritás]	73
7	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért –[IV. Prioritás].	75
7.1	A prioritás indoklása.....	75
7.2	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4-intézkedés]	75
7.3	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5-intézkedés]	77
7.4	A IV. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	78
7.5	Indikátorok meghatározása [IV. prioritás].....	78
7.6	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [IV. prioritás].....	81
8	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása –[V. Prioritás].....	82
8.1	A prioritás indoklása.....	82
8.2	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6-intézkedés]	83
8.3	Vízgazdálkodás, vízviszartartás létesítményeinek fejlesztése [TF7-intézkedés]	85
8.4	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8-intézkedés]	87
8.5	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9-intézkedés]	87
8.6	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10-intézkedés]	88
8.7	Az V. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	89
8.8	Indikátorok meghatározása [V. prioritás].....	90
8.9	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [V. prioritás].....	93
9	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem –[VI. Prioritás]	94
9.1	A prioritás indoklása.....	94

9.2	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1- intézkedései]	96
9.3	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2- intézkedései]	98
9.4	Pest megyében lévő helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése [TM3- intézkedés]	100
9.5	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció [TM4- intézkedés].....	101
9.6	Társadalmi programok megvalósítása [TM5- intézkedés]	101
9.7	A VI. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	102
9.8	Indikátorok meghatározása [VI. prioritás].....	103
9.9	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten, intézkedésenkénti bontásban [VI. prioritás]....	105
10	Testben és lélekben egészséges Pest megye –[VII. Prioritás]	106
10.1	A prioritás indoklása.....	106
10.2	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6-intézkedés]	107
10.3	Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése [TM7-intézkedés].....	108
10.4	A VII. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz	109
10.5	Indikátorok meghatározása [VII. prioritás].....	109
10.6	Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [VII. prioritás]....	110
11	A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban meghatározott célok és a Stratégiai Program kapcsolatainak azonosítása	111
11.1	I. Prioritás: Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	111
11.2	II. Prioritás: Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése	111
11.3	III. Prioritás: Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	111
11.4	IV. Prioritás: Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért	112
11.5	V. Prioritás: Fenntartható, hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	112
11.6	VI. Prioritás: Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység elleni küzdelem	113
11.7	VII. Prioritás: Testben és lélekben egészséges Pest megye.....	113
12	Integrált területi beavatkozások Pest megyében (ITI -Integrated Territorial Investment)	114
12.1	Ferihegyi Gazdaságfejlesztési Övezet ITI.....	114
12.2	Homokhátság térségének komplex fejlesztése ITI	116
12.3	Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása ITI.....	117
12.4	Integrált Területi Beavatkozások megjelenése a Pest Megyei Területfejlesztési Programban	118
13	A VEKOP-ban és ágazati Operatív Programokban megvalósítani kívánt kulcsprojektek megnevezése	123
14	A tervezéskísérő eljárások	126

15	A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekvérvényesítés rendszere	132
15.1	Jogsabályi háttér	132
15.2	Partnerségi program.....	132
15.3	Kedvezményezettek	134
16	A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása ..	136
16.1	A Megyei önkormányzat feladatai és eszközrendszere	136
16.2	A program megvalósításának módszertana	137
16.2.1	Program alapú támogatási rendszer esetén	137
16.2.2	A megyei területfejlesztési program finanszírozási igényének bemutatása	138
17	Monitoring és értékelési terv bemutatása.....	144
17.1	Programszintű indikátorok bemutatása.....	144
17.2	Prioritásszintű indikátorok bemutatása	144
17.3	Horizontális indikátorok bemutatása	147
18	Érd Megyei Jogú Város helyzetének jellemzése	147
18.1	Érd MJV fejlesztési elképzelései	149
19	Pest Megyei Operatív Program tervezési háttére	151
20	Tervezett fejlesztések és pénzügyi forrásuk bemutatása	151
20.1	Uniós forrásból finanszírozható tervezett fejlesztések	151
20.2	Hazai források igénye	153
20.3	A prioritások tartalmának részletes bemutatása	154
21	Együttműködésben megvalósuló programok	169
21.1	Együttműködések a projektcsomagok megvalósítása során	170
22	A Pest megyei vállalkozások fejlesztési tervei.....	172
22.1	Munkamódszer, igényfelmérés.....	172
22.2	Az építés és eszközbeszerzés továbbra is az első helyen	174
22.3	Új irányok: export, megújuló energia, IKT.....	174
22.4	Szervezet- és menedzsment-fejlesztés.....	175
22.5	A fejlesztésekhez továbbra is szükség van pályázati forrásra	175
22.6	Vállalkozói együttműködések.....	176
22.7	Vállalkozások fejlesztési igényei Pest megyében	177
23	Az operatív program projektcsomagjainak részletes ismertetése	178
24	A végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere	273
24.1	Pest Megyei Önkormányzati Hivatal	273
24.2	Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.	274
24.3	Pro Regio Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft.	276
24.4	Együttműködő szervezetek	277

24.5	Az ellenőrzés rendszere.....	277
25	A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása.....	278
26	A tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) dokumentációja.....	279
26.1	A terv céljainak megvalósulása esetén a környezeti szempontból közvetett vagy közvetlen negatív hatást kiváltó tényezők feltárásának eredménye:	279
26.2	A Stratégiai Program javaslatainak elemzése környezeti szempontból azok megvalósulása és meg nem valósulása esetén.....	283
26.2.1	A termőföld mennyiségére.....	283
26.2.2	A talaj minőségére.....	283
26.2.3	A földtani és ásványvagyonra.....	283
26.2.4	A levegő minőségére	284
26.2.5	A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	284
26.2.6	A hulladékgazdálkodás helyzetére	285
26.2.7	A tájra (tájszerkezet, tájhasználat)	286
26.2.8	Az épített környezetre, a kulturális örökségre	286
26.2.9	Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra) ...	286
26.2.10	A környezeti zajra	287
27	MELLÉKLETEK:.....	289
27.1	Ábrajegyzék:	289
	Rövidítések jegyzéke:	290
27.2	Idegen kifejezések magyarázata:.....	292
27.3	Pest megye, a környező megyék, valamint Budapest területfejlesztési koncepciójának illeszkedése (1. sz. melléklet)	296
27.4	Pest megye stratégiai céljai és az operatív programok illeszkedésének bemutatása (2. sz. melléklet).....	297
27.5	A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban meghatározott célok és a Stratégiai Program kapcsolatainak illeszkedésének bemutatása (3. sz. melléklet)	300
27.6	Érd Megyei Jogú Város fejlesztési terveinek bemutatása (4. sz. melléklet).....	301

1 Vezetői összefoglaló

Tisztelt Olvasó!

Ön, aki most Pest megye következő hét évre szóló területfejlesztési programját és az abban megfogalmazott prioritások megvalósítását szolgáló operatív programjainak gyűjteményét tartja kezében, belelapozva abba valószínűleg kissé megretten az anyag terjedelme és összetettsége miatt. Hiszen a közelmúltban készült már egy még vaskosabb helyzetértékelő anyag, s az arra épülő megyei területfejlesztési koncepció. Mi végre még egy újabb ekkora súlyú dokumentum?

Mi magunk, az anyag készítői, szerkesztői is elgondolkodtunk azon, hogy hogyan lehetne minél tömörebben, lényegre törőbben, átláthatóbban formába önteni mindazt a sok tennivalót, ami Pest megyében középtávon (a következő hét évben) megvalósulásra vár. A kezünk azonban meglehetősen meg volt kötve, hiszen mint sok más szakmai anyagnak, úgy a területfejlesztési programoknak is meg kell felelniük tartalmilag bizonyos jogszabályi előírásoknak, még ha azok esetleg több szempontból is idejét múltak, továbbá egyéb követelményeknek is eleget kellett tennünk, az országos, európai uniós tervezéshez való szoros kapcsolódás miatt is.

A másik, nem kevésbé meghatározó szempont a program készítésénél az a tény volt, hogy Pest megye Magyarország megyéi közül a legösszetettebb helyzetű, adottságú, problematikájú térség, hazánk egyetlen fejlett régiójának része a fővárost körülölelve, minden oldalról más megyékkel övezve. A megye lakossága három más megye lakosságát is meghaladja, a működő vállalkozások száma közel százezer. A megye sem természeti, sem társadalmi, sem gazdasági szempontból nem homogén, van Dunán túli és inneni része, északon hegyei, délen alföldi területei és homokhátsága, a főváros tözsomszédságában viszonylag jól prosperáló gazdasági övezetei, míg a megyehatárokon fejlődésben lemaradó térségei közel négyszázszáz lakosságszámmal.

Miközben Pest megye 187 települése, százezres vállalkozói köre, civil társadalma oldaláról jogos fejlesztési igények sokaságával szembesültünk a programozás során, mindvégig szem előtt kellett tartanunk a realitásokat, vagyis azt, hogy mi az, ami ezekből várhatóan finanszírozható lesz elsősorban európai uniós, másodsorban hazai forrásokból. Mivel már a koncepciókészítés időszakában eljutottunk arra a következtetésre, hogy Pest megyében a jelenlegi feltételek mellett nem várható elegendő forrás közpénzekből, ezért programjaink gazdaságfejlesztési blokkjában igyekeztünk olyan intézkedéseket is megfogalmazni, amelyek megvalósításával további, piaci források vonhatóak be a megye fejlesztése érdekében.

Nem vagyunk tehát semmivel sem könnyebb helyzetben a megyei fejlesztési program összeállításánál, mint az országos programok készítői, hiszen kisebb léptékben megjelenik mindaz, ami országosan jellemző.

Hogy megkönnyítsük ezen terjedelmes anyag feldolgozását, jelen összefoglalóban megpróbáljuk röviden bemutatni a program szerkezetét és főbb üzeneteit.

A megyei területfejlesztési program két részből áll. Az első nagy blokk a stratégiai program, amelynek alapvető célja a fejlesztési programcsomagok stratégiai megalapozása, ez kapcsolja össze logikailag a koncepcióban leírtakat és a második blokkban, az operatív programban szereplő konkrét, beavatkozások formájában megfogalmazott projektsomagokat. A Pest Megyei Területfejlesztési Program ezen kívül tartalmazza Érd Megyei Jogú Város Stratégiai Programját, amely a város Integrált Városfejlesztési Stratégiájával illetve a megyei anyaggal összhangban, azokkal egymásra épülve került összeállításra.

A stratégiai programban röviden bemutatjuk a tervezés jogszabályi háttérét, a megyei tervezés és az országos, illetve európai uniós tervezés közötti kapcsolatrendszer, a tervezés időbeni ütemezését, partnerségi, társadalmassítási folyamatait. Röviden bemutatjuk a megyei területfejlesztési koncepció

helyzetfeltáró részének főbb megállapításait, az azok alapján megfogalmazott jövőképet és visszautalunk a koncepcióban meghatározott célhierarchiára, majd definiáljuk a program fejlesztési prioritásait.

Az egyes prioritások azokat a főbb beavatkozási területeket határozzák meg, amelyek a koncepció célrendszerében meghatározott stratégiai célok elérését szolgálják. Egy prioritás többnyire több cél megvalósulását is segítheti, de a pest megyei programban is van olyan prioritásunk, amely kifejezetten egy térségtípus (a fejlődésben lemaradó térségeink) fejlesztését szolgálja.

A stratégia célok és a prioritások közötti összefüggéseket belső koherencia táblázatban ábrázoltuk (lásd a 2. sz. melléklet). Az egyes prioritásokon belül intézkedésekben foglaltuk össze a logikailag, tematikusan összetartozó projektsomagokat, melyek további bontása az operatív programban történt meg konkrét beavatkozásokra, amelyek alapján majd a fejlesztési programok elindíthatóak lesznek.

Az egyes prioritásokon belül a végrehajtás keretrendszerének bemutatását követően intézkedésenként meghatároztunk indikatív (becsült) forrásigényt. Azokat a mutatószámokat (indikátorokat), amelyek majd a program végrehajtásának eredményeinek mérését teszik lehetővé jelen egyeztetési fázis során nem rögzítettük, tekintettel arra, hogy nem ismerjük az operatív programok utolsó változatát és a bennük rögzített pénzügyi kereteket, továbbá nincs tudomásunk a Közép-magyarországi Régió számára ígért, az egyes programok forráskeretei közötti átjárhatóságról sem.

A közsféra fejlesztéseit tartalmazó intézkedéseknél a forrásigényt az esetek többségében konkrét projektgyűjtés, igényfelmérés alapozta meg, míg a gazdaságfejlesztési tárgyúaknál a vállalkozói szféra becsült igényét próbáltuk meg összhangba hozni a potenciálisan rendelkezésre álló forrásokkal.

Végül, a prioritásokat követően meghatároztunk három olyan integrált programot (a FERI-hegyi Gazdasági Övezet fejlesztése, a Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Duna-Tisza közti Homokhátság Komplex fejlesztésének programja), amelyeket, élve az uniós jogszabályi lehetőségekkel komplex fejlesztési programként, a fővárossal és a szomszédos megyékkel közösen szeretnénk megvalósítani.

Melyek tehát a stratégiai programban meghatározott prioritások?

A Pest megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszerében három átfogó célt határoztunk meg, ezek: a gazdaság dinamizálása, a társadalmi megújulás és a térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása. Az átfogó célok célonként négy-négy stratégia célon keresztül valósulhatnak meg (lásd célrendszer ábrája a 37. oldalon).

Figyelembe véve fenti célrendszert, törekedve az európai uniós tematikus célkitűzésekhez és a hazai operatív programokhoz (elsősorban a VEKOP-hoz) való illeszkedésre, nyolc fő beavatkozási területet azonosítottunk az alábbiak szerint:

- I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása – [I. Prioritás];
- II. Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD) – [II. Prioritás];
- III. Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében – [III. Prioritás];
- IV. Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért – [IV. Prioritás];
- V. Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása – [V. Prioritás];
- VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem – [VI. Prioritás];
- VII. Testben és lélekben egészséges Pest megye – [VII. Prioritás];
- VIII. Integrált Területi Beruházások Pest megyében – [VIII. Prioritás];

Úgy véljük, hogy fenti prioritásokkal mindazokat a szükséges fejlesztési területeket le tudjuk fedni, amelyek Pest megyében a következő hét éves fejlesztési időszakban fontosak lennének.

A gazdaság fejlesztési prioritást állítottuk a sor élére, hiszen az uniós források jelentős része is ezt a célt szolgálja (a GINOP, a TOP és a VEKOP teljes keretét erre szánja Magyarország), valamint ez az a terület, ahol gyors, határozott és jól fókuszált cselekvésre van szükség Pest megyében is (a válság első három évében megyénkben csökkent a GDP termelés a legnagyobb mértékben). Itt is fontosnak tartjuk kiemelni ugyanakkor, hogy hosszú távú gazdasági eredményeket nem lehet elérni sem gyökeres társadalmi megújulás, sem az alapvető infrastrukturális háttér (elsősorban a közlekedési hálózatok) átgondolt, tervszerű fejlesztése nélkül. Míg előbbi terén sok esetben nem is feltétlenül a források nagysága a meghatározó, sok esetben elegendő a szemléletváltozás, a folyamatok, rendszerek újragondolása és reformja, addig az infrastrukturális hálózatok fejlesztése rendkívül költségigényes.

Felmérve a megye fejlesztési igényeit, összevetve azokat a következő hét évben várhatóan rendelkezésre álló forrásokkal, a legnagyobb szakadék a közlekedési hálózatok terén mutatkozik. Pusztán a települési út és egyéb közcélú infrastruktúrafejlesztési igények például meghaladják az egész Közép-magyarországi Régió számára rendelkezésre álló forrásokat. Ráadásul a fejlett régió részeként éppen ezekre a területekre tudjuk majd a legkevesebb forrástallokálni a tematikus célkitűzések megkötései miatt.

Bár jelen területfejlesztési programban igyekeztünk minden, a megye szerves fejlődése szempontjából fontos és valós igényekre, lehetőségekre támaszkodó programot nevesíteni, nyilvánvaló, hogy azok között belső prioritási sorrendet is fel kell állítanunk, figyelembe véve a rendelkezésre álló források szűkösségét. Ezt a célt is szolgálja a VEKOP-hoz és az ágazati operatív programokhoz illeszkedő kulcsprojektek (programok) nevesítése. Ezen a területen még nyilvánvalóan több egyeztetésnek kell végbemennie a következő hónapok tervezési folyamata során, hogy a ténylegesen finanszírozható programok és projektek listái összeálljanak.

Az igények és a lehetőségek közötti szakadék miatt azonban azt is kimondhatjuk: Pest megyében, pusztán a VEKOP-ban jelenleg rendelkezésre álló források elégtelenek a megye kiegyensúlyozott gazdasági-társadalmi fejlődésének megalapozásához, ezeket a forrásokat a lehetőségek függvényében ki kell egészíteni egyéb, a hazai költségvetésből származó eszközökkel, illetve a kormánzatnak, a megyei- és települési önkormányzatoknak is mindent meg kell tenniük egy aktív gazdaságfejlesztési politika keretében a privát források eddiginél hatékonyabb bevonása érdekében.

Tisztelt Olvasó!

Reméljük, hogy jelen összefoglalóval nem elvettük a kedvét attól, hogy tüzetesebb vizsgálat alá vegye megyénk területfejlesztési programjának társadalmi egyeztetési munkaanyagját. A program készítése során igyekeztünk építeni mindarra a hasznos információra és javaslatra, amit a partnerségi folyamat keretében a társadalmi szereplőktől, illetve a szakmai egyeztetések során a különböző szakmai szervezetektől kaptunk.

A társadalmasítás során beérkező vélemények feldolgozását követően, várhatóan augusztusban fogja Pest Megye Önkormányzata Közgyűlése tárgyalni a területfejlesztési programot.

A munka java azonban ezután kezdődik: az év hátralévő részében ki kell dolgozni a konkrét projektcsomagokat, a következő hét év alatt pedig valóra kell váltanunk az azokban megtervezett fejlesztéseket.

Mindez csak széles körű társadalmi, szakmai összefogással tud megvalósulni, ebben éppúgy számítunk a partneri együttműködésre, mint ahogyan az a tervezés elmúlt két évében működött.

Stratégiai Program munkarész

2 A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

2.1 A területfejlesztés intézményrendszerének, valamint tervezési gyakorlatának megváltozása, a megyei önkormányzatok tervezési feladatai

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló **1996. évi XXI. törvény** 2012. január 1. napján hatályba lépett módosítása következtében a megye vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** 27. § (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.

A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. Fenti törvényi változások eredményeként a területfejlesztés terén a korábbi öt területi szint helyett (kistérség, megye, régió, kiemelt térség, országos szint) alapvetően két területi szint került meghatározásra, a megyei és az országos. Ennek megfelelően a korábban a térségben működő Pest Megyei Területfejlesztési Tanács, a Közép-magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács és Budapesti Agglomerációs Fejlesztési Tanács megszűntek, jogutódjuk Pest Megye Önkormányzata illetve a két utóbbi esetében Budapest Főváros Önkormányzata és Pest Megye Önkormányzata közösen lettek. Ezzel a megye hosszú- és középtávú fejlesztését megalapozó és meghatározó dokumentumok kidolgozása is a megyei önkormányzat feladatává vált.

A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) szolgálja elsődlegesen a Közép-magyarországi Régió, benne Budapest és Pest megye, fejlesztési programjainak finanszírozását. Magyarország többi, a konvergencia régiókhoz tartozó megyéje a Terület és Településfejlesztési Operatív Programból (TOP) tudja finanszírozni gazdaságfejlesztési programjait. Az operatív programok közül a GINOP, a TOP és a VEKOP elsődlegesen gazdaságfejlesztési célú programokat finanszíroz, így az összes európai uniós forrás mintegy 60%-a ezeken a programokon keresztül a gazdaságélénkítés, a munkahelyteremtés céljait szolgálja.

A Közép-magyarországi Régió vonatkozásában időről-időre felmerül a tervezési statisztikai régió Budapestre és Pest megyére történő szétválasztásának kérdése. Ez Pest megye szempontjából - különösen a megye peremvidékein élő emberek helyzetét figyelembe véve - mindenképpen indokolt lenne, hiszen mutatói alapján a megye egésze a konvergencia régió kategóriába tartozhatna, s ezzel lényegesen magasabb egy főre jutó támogatásra, magasabb támogatásintenzitásra és a célokat tekintve szélesebb körű forrásfelhasználásra lenne jogosult. A régió átalakításáról a következő költségvetési periódusra vonatkozóan az a döntés született a **1011/2013. (I. 16.) Korm. határozat** keretében, hogy Budapest és Pest megye közös régió marad, esetleges szétválásnak felülvizsgálata a 2016. évben esedékes NUTS rendszer felülvizsgálatát megelőzően lehetséges csak.

Fentiek miatt Pest megye a fejlett Közép-magyarországi Régió részeként a konvergencia régiókhoz tartozó megyéktől eltérő, kötöttebb célrendszer mentén tudja fejlesztési programjait megfogalmazni.

Megyei szinten a területfejlesztési programokban megfogalmazásra kerülő fejlesztési igények rendszerszerű és átlátható finanszírozhatóságának érdekében, a **1115/2013. (III.8.) számú Korm. határozat** alapján szükséges, hogy a megyei tervezés az ágazati szintű stratégiákkal és reformokkal összhangban, az országos szinten kialakított programkeretbe illeszkedve, egységes formában, összehangoltan valósuljon meg.

A 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló **1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat** kijelölte az uniós források felhasználását biztosító operatív programokat.

Az alábbi táblázat tartalmazza a következő költségvetési időszak operatív programjait és az azok keretében rendelkezésre álló fejlesztési források nagyságát. A programok többsége ágazati, kettő közülük (a TOP és a VEKOP) területi megközelítésű operatív program.

Operatív Program neve	Operatív Program rövid neve	Tervezésért felelős szaktárca neve	Forrás nagysága ~ (Mrd Ft)
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	VEKOP	NGM	~240
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	GINOP	NGM	~2.600
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	TOP	NGM	~1.077
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	EFOP	EMMI	~730
Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, Kohéziós Alap)	KEHOP	NFM, VM	~985
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (tervezhető alapok: ERFA, Kohéziós Alap)	IKOP	NFM	~913
Vidékfejlesztési Program (tervezhető alapok: EMVA)	VP	VM	~1.400
Végrehajtási Koordinációs Operatív Program (tervezhető alapok: Kohéziós Alap)	KOOP	-	~100
Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (tervezhető alapok: EHTA)	MAHOP	VM	~13

1. ábra: 2014-2020 Operatív programok jellemzői

A Közép-magyarországi Régió (továbbiakban: KMR) korántsem egységes szerkezetű térség. A két NUTS 3 szintű közigazgatási egység (Budapest és Pest megye) gazdasági teljesítménye jelentős

mértékben eltér egymástól, de Pest megyén belül is markáns egyenlőtlenségek húzódnak meg. Megállapítható, hogy az agglomeráción kívüli, a megye peremvidékein található térségek az elmúlt évtized gazdasági és társadalmi folyamatai, illetve a hazai területfejlesztési gyakorlat eredményeképpen felzárkózás helyett leszakadóban vannak.¹

Magyarország Kormánya ezeket az egyenlőtlenségeket felismerve, élve az európai uniós szabályozásban rejlő lehetőségekkel, a **1625/2013 (IX. 5.) Korm. határozat** keretében javaslatot fogalmazott meg arra vonatkozóan, hogy megváltozzon a KMR támogatási térképe oly módon, hogy a megye déli gazdaságfejlesztési térsége és a megyehatár menti elmaradottabb vagy leszakadó térségei vállalkozásai előnyben részesülhessenek a támogatás intenzitás tekintetében. A szomszédos konvergencia megyékkel megegyező nagyságú támogatás intenzitásra így a Pest megyei települések mintegy fele lesz várhatóan jogosult.

Tekintettel arra, hogy a KMR, mint fejlett régió jóval kevesebb uniós forráshoz jutna a 2007-2013 időszakhoz képest, a **1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat** értelmében lehetőség nyílik arra, hogy az ágazati operatív programok tartalmazzanak a KMR területén megvalósuló fejlesztéseket is, ha azok kimutatható hatást gyakorolnak a kevésbé fejlett régiókra is. Az ágazati operatív programokba így prioritásonként azok forrásainak 15%-a erejéig a KMR-ben megvalósuló fejlesztéseket is be lehet tervezni, így némileg javulhat Pest megye forráshoz jutási esélye is.

A **2018/2013. (XII. 29.) Korm. határozat** lehetőséget biztosít egy új típusú területfejlesztési eszköz alkalmazására a Közép-magyarországi régióban, amelynek angol neve (Integrated Territorial Investments) után az ITI elnevezést kapta. Az eszköz legfontosabb jellemzője, hogy több operatív programból használhat forrásokat és a térség kiválasztása felülről vezérelt módon történik. Jelen dokumentum készítésekor nem ismertek még sem az európai, sem a hazai szabályozás elemei, de Pest megye élni kíván a lehetőséggel, hogy integrált területi beruházásokat fogalmazzon meg a stratégiai programban. Három ITI típusú programot fogalmaz meg a Program: a Homokhátság fejlesztését, a Duna-menti fejlesztéseket és a Férihegyi gazdasági övezet fejlesztését.

A fenti jogszabályi és intézményi változások az eddigi területfejlesztési gyakorlat jelentős átalakítását igénylik. A változások érintik a területfejlesztési tervezést is.

A megyei önkormányzatok tervezési feladatait a Területfejlesztésről és területrendezésről szóló **1996. évi XXI. törvény** (a továbbiakban: Tftv.), és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** határozzák meg.

Az elkészítendő programdokumentumok tartalmi elemeit a **218/2009. (X.6.) Korm. rendelet** a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program, és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól rögzíti.

A tervezést befolyásolják továbbá a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló **1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat**, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló **1115/2013. (III.8.) Korm. határozat**.

Fenti jogszabályok által meghatározott módon és tartalommal **készítenek** a megyék **területfejlesztési koncepciót és programot**, valamint közreműködnek a 2014-2020-as, európai uniós forrásokból finanszírozott területi alapú fejlesztési programok összeállításában és javaslatot tesznek az ágazati operatív programok megtervezéséhez is.

A megújított területfejlesztési szabályozások szerint tehát a megyéknek két tervi műfajban kell területfejlesztési tervezést végezni: koncepciót kell készíteniük, majd ezt követően programozniuk kell.

¹ Forrás: Közép-Magyarország: fejlesztési igények és a kohéziós politika eszköztára (NFÜ)

A megyei tervezési folyamat **7 fő feladatkörből** áll:

- 1) Megyei szintű helyzetfeltáró dokumentumok elkészítése.
- 2) Megyei területfejlesztési koncepció elkészítése.
- 3) Megyei területfejlesztési program elkészítése.
- 4) A 2014-2020 közötti uniós programozási időszak tervezését segítő megyei területfejlesztési részdokumentumok elkészítése (a területi és az ágazati operatív programokhoz).
- 5) Partnerség biztosítása.
- 6) Területi koordináció ellátása.
- 7) Uniós forrásból támogatandó megyei projektötletek gyűjtése.

Fenti dokumentumok közül Pest Megye Önkormányzata 2012 őszére elkészítette a területfejlesztési koncepciót megalapozó helyzetfeltáró dokumentumot, valamint a megye hosszú távú fejlesztési céljait rögzítő Pest Megyei Területfejlesztési Koncepciót, melyet széles körű szakmai- és társadalmi egyeztetés után az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció elfogadását követően 2013.11.29-i ülésén jóváhagyott a megye közgyűlése is.

Jelen dokumentum, a megyei területfejlesztési program, a területfejlesztési koncepción, mint hosszú távú célrendszeren nyugvó középtávú stratégia és annak megvalósítását szolgáló operatív program.

Ennek tartalmi követelményeit a fentiekben már említett, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program, és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló **218/2009. (X.6.) Korm. rendelet** határozza meg. A jogszabály mellett a program kidolgozásához a megyék részletes tervezési segédleteket kaptak, melyet a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal állított össze, ezek címei: „*IRÁNYMUTATÁS a megyei és fővárosi szintű tervezési folyamat keretében a Közép-magyarországi régióban elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához*”, továbbá „*Útmutató és tervezési sablon a megyei területfejlesztési program elkészítéséhez*”.

A Tftv. 5.§ n) pontja szerint a területfejlesztési program: „a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú cselekvési terv, amely stratégiai és operatív programokra épül.”

A megyei területfejlesztési program (stratégiai program és operatív program) tartalmi követelményeit a **218/2009. (X.6.) Korm. rendelet** 3. melléklete rögzíti az alábbiak szerint:

Stratégiai program:

- a tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása;
- célrendszer: a jövőkép, az átfogó cél és a fejlesztési elvek alapján a specifikus, horizontális és területi célok meghatározása, viszonyrendszerének bemutatása;
- a prioritások azonosítása: a prioritások leírása; célok és prioritások eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása, a megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése; a prioritások leírásában egyértelműen azonosítani kell a megye, azaz a tervezésért felelős szervezet saját felelősségébe tartozó beavatkozásokat és azok esetleges külső feltételeit, valamint a megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozásokat;
- a célok és a prioritások közötti kapcsolatok beazonosítása;
- a programnak jeleznie kell a különböző ágazatok felé a fejlesztési igények közül az ágazati programokban megvalósítani javasolt elemeket;
- a tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) dokumentációja, bemutatva a tervezéskísérő eljárások tervezési folyamatra tett hatásait és a végrehajtás várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait;

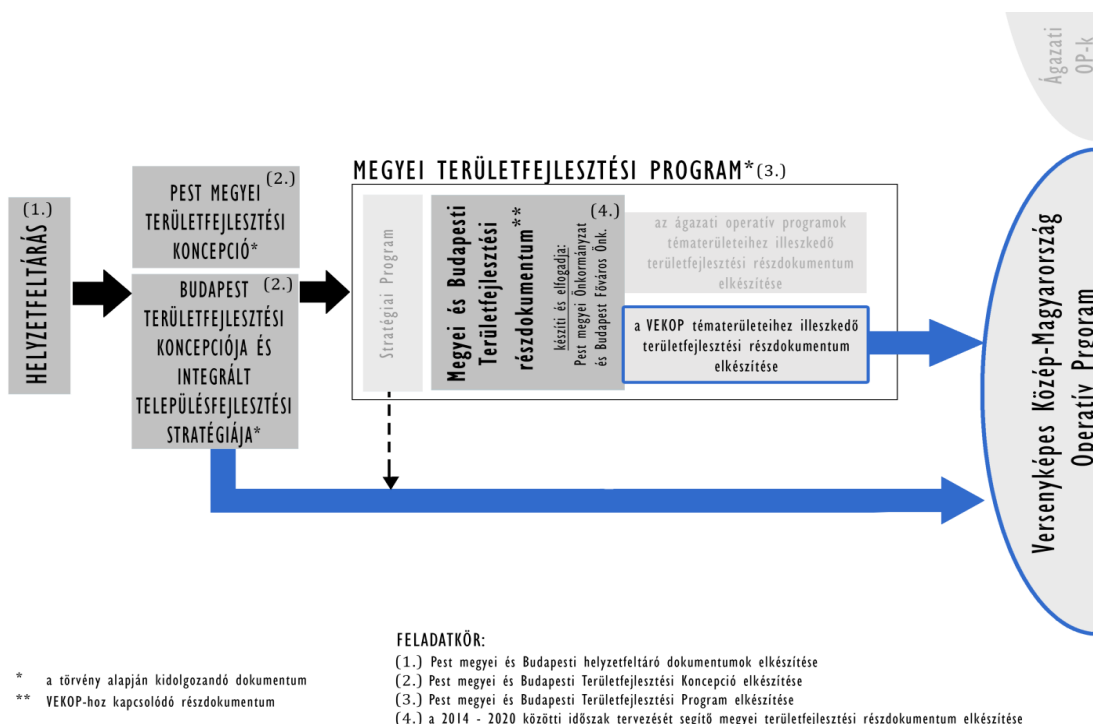

- a végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekvérvényesítés rendszere; a végrehajtásban közreműködő üzleti és civil szervezetek bevonásának módja (partnerségi program);
- a végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása;
- monitoring és értékelési terv.

Operatív program:

- a vállalkozások fejlesztési terveinek bemutatása;
- együttműködésben megvalósítandó programok (helyi önkormányzatok között, helyi önkormányzat és üzleti szektor, helyi önkormányzat és civil szektor) részletezése;
- támogatás segítségével megvalósítandó programok, ezen belül
  - uniós támogatással megvalósuló programok,
  - egyéb nemzetközi támogatással megvalósuló programok,
  - tisztán hazai támogatással megvalósuló programok meghatározása;
- prioritások szerinti csoportosításban:
  - az elérendő célok részletes meghatározása,
  - az egyes feladatok végrehajtásának intézkedési és ütemezési terve,
  - a megvalósításhoz szükséges források pénzügyi ütemterve, a végrehajtásért felelős szervezetek és közreműködők,
  - a végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere,
  - az eredményesség vizsgálata és értékelése,
  - a környezeti értékelés,
  - a teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása;
- a megyei operatív programnak a megye felelősségén túlmutató fejlesztési igényeinek leírása: (azokat az intézkedéseket és fontosabb projekteket írja le, melyek a megye stratégiai programjának megvalósítása szempontjából fontos fejlesztési irányt képviselnek, de megvalósításuk nem a megye operatív programjának kompetenciájába esik, hanem igényként fogalmazódik meg országos vagy ágazati programok irányába.)

2. ábra: A területfejlesztés folyamatának bemutatása

A sablonokban leírtak részletesebben tartalmazzák a hivatkozott kormányrendeletben előírt fejezetek tartalmát, javaslatokat tesznek azok terjedelmére, és a kidolgozás módjára. A jelen dokumentumban az ott leírtakat követtük, szem előtt tartva a kormányrendeletben megfogalmazottakat is.

Az Iránymutatás 4. pontja szerint a jogszabályok által előírt tervtípusok (koncepció, és program) mellett Pest megyének területfejlesztési részdokumentumot kell készítenie gazdaságfejlesztési és településfejlesztési fókusszal, valamint részdokumentumot kell készítenie az ágazati operatív programokhoz kapcsolódó megyei fejlesztési programokról is. Ezek a részdokumentumok a megyei területfejlesztési program azon elemeit tartalmazzák, amelyek a VEKOP-hoz, illetve az ágazati operatív programokhoz kapcsolódnak.

2.2 A megyei önkormányzatok feladatai

Az **1996. évi XXI. törvény** a területfejlesztésről és területrendezésről célja a területfejlesztés és területrendezés alapvető feladatainak, szabályainak megállapítása, intézményrendszerének kialakítása. A törvény értelmében a megyei önkormányzat feladatai közé tartozik az előző fejezetben ismertetett tervi dokumentumok kidolgozása és elfogadása, de emellett a jogalkotó további feladatokat is delegált a megyei szintre. A feladatok a 11§; 13§; 13A fejezetekben kerültek rögzítésre.

A megyei önkormányzat a területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása keretében²:

- *nyomon követi és értékeli a megyei vagy fővárosi területfejlesztési koncepció és a megyei vagy fővárosi területfejlesztési programok végrehajtását,*
- *dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról,*
- *monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában,*
- *figyelemmel kíséri az operatív programok megyében vagy a fővárosban jelentkező feladatainak megvalósítását, beleértve a megyehatáron átnyúló és más nemzetközi programok végrehajtását a megyei jogú városok önkormányzata és a fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével,*
- *más megyei önkormányzatokkal és az államigazgatási szervekkel közösen, monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában, részt vesz azok lebonyolításában, végrehajtásában,*
- *dönt a Kutatási és Innovációs Alapnak a miniszter által a megyei önkormányzat hatáskörébe utalt pénzeszközeinek pályázati kiírásairól, illetve felhasználásáról,*
- *a megye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében gazdaságfejlesztési, befektetés ösztönző tevékenységet lát el, aminek elősegítése érdekében külön szervezetet hozhat létre vagy megállapodás alapján más szervezettel működhet együtt;*

a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében:

- *összehangolja illetékességi területén az államigazgatási szervek, a települési vagy kerületi önkormányzatok, a megyei jogú város önkormányzata, a gazdasági és civil szervezetek fejlesztési elképzeléseit,*
- *területileg összehangolja a politikai és a területi szerepéből, továbbá a nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összehangját,*
- *a települési önkormányzatok felkérése alapján elősegíti a helyi önkormányzatok területfejlesztési társulásainak szerveződését,*

² forrás: 1996. évi XXI törvény

- *szakmai kapacitásával segíti a területfejlesztési önkormányzati társulások és a térségi fejlesztési tanácsok tervező, döntés-előkészítő, fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységét,*
- *a térségi gazdaságfejlesztő szervezet útján koordinálja a megye területén az ipari parkok és a szabad vállalkozási zónák tevékenységét, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit a megye gazdasági szereplőivel együttműködve,*
- *vizsgálja és értékeli a megye vagy a főváros társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait, a vizsgálatok során felhasznált információkat és a vizsgálatok eredményeit a területi információs rendszer rendelkezésére bocsátja,*
- *kölcsönös információcserével segíti a területfejlesztési és területrendezési információs rendszer működését, információkat biztosít a területi tervek készítéséhez, valamint fogadja a törvényben szereplő megyei szintre delegált feladatok elvégzése érdekében a központi adatbázisok adatait,*
- *a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében önkormányzati rendeletet alkot a települési önkormányzatok, a megye területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek által a megye vagy a főváros területén uniós, központi vagy helyi önkormányzati költségvetési forrásból megvalósítandó fejlesztéseinek koordinációjáról.*

A megyei önkormányzat vidékfejlesztési feladatkörében:

- *dönt a hatáskörébe utalt vidékfejlesztési források felhasználásáról,*
- *összehangolja a vidékfejlesztési stratégiákat és akciókat a megyei, térségi, határ menti és határon átnyúló fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal, valamint a megyét érintő területrendezési tervekkel,*
- *egyetértési jogkört gyakorol a vidékfejlesztési stratégiák, akciók jóváhagyását megelőzően,*
- *a vidékfejlesztési források felhasználásával kapcsolatban közreműködői szervezeti feladatokat lát el a regionális fejlesztési ügynökség útján,*
- *elláthatja a helyi akciócsoportok, a közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek munkaszervezeti feladatait,*
- *a helyi akciócsoportok és közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek tevékenységében való részvétellel közreműködik azok tevékenységében,*
- *összehangolja a helyi akciócsoportok tevékenységét a fejlesztéspolitikához és a területfejlesztéshez kapcsolódóan,*
- *külön megállapodás szerint a vidékfejlesztési akciók végrehajtása során koordinációs és döntéshozatali feladatokat lát el,*
- *nyomon követi és értékeli a vidékfejlesztési akciók lebonyolítását és monitoring bizottsági feladatokat lát el a programok végrehajtásához kapcsolódóan,*
- *ösztönzi a települési önkormányzatok összefogását vidékfejlesztési programok kidolgozására és megvalósítására,*
- *a vidékfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátásáról önkormányzati rendeletet alkot.*

A megyei önkormányzat koordinációs feladatkörében együttműködik a települési önkormányzatokkal, a megye fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, az érdekelt civil és szakmai szervezetekkel.

2.3 A tervezési előzmények bemutatása

A tervezés folyamata az NGM kérésére készített, megyei fejlesztési irányokat tartalmazó munkaanyag készítésével indult, majd a megyei területfejlesztési koncepció helyzetértékelő részének elkészítésével folytatódott. A helyzetfeltárásban igyekeztünk nagyon részletesen, a teljességre törekedve (nem csak az uniós költségvetési ciklusra való felkészülés jegyében) áttekinteni Pest megye

társadalmi, gazdasági, térszerkezeti, helyzetét, továbbá az elmúlt egy-másfél évtized folyamatait vizsgálva az érvényes trendeket. A helyzetfeltárás végeredménye egy SWOT analízis keretében felvázolt megállapítás struktúra lett, mely tartalmazza a megye erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit. A SWOT analízis megállapításai alapján néhány oldalon felvázoltuk a megye lehetséges jövőképét.

A helyzetértékelés figyelembe vette a korábban készített koncepcionális-stratégiai tervekben, elemzésekben leírtakat, valamint felhasználtuk a KSH által rendelkezésünkre bocsátott anyagokat, illetve a TeIR-ből kigyűjthető területi és ágazati bontású anyagokat. A helyzetértékelésben vizsgáltuk a 2007-2012 közötti időszakban felhasznált EU-s forrásokat is, erre vonatkozóan szakmailag megalapozott elemzést készítettünk.

A minőségbiztosítási eljárás során megfogalmazott vélemények és javaslatok figyelembevételével a helyzetfeltárás átdolgozásra, kiegészítésre került. Ez az anyag képezi az új megyei területfejlesztési koncepció alapját.

A helyzetfeltárás után a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció javaslattevő fázisa készült el. A tervezési munka folyamán a helyzetfeltárás megállapításait alapul véve elkészült Pest megye pozicionálása, kidolgozásra kerültek a fejlesztés lehetséges forgatókönyvei, megfogalmazásra került a megye kívánatos jövőképe, meghatároztuk azt a célrendszert, amely lehetővé teszi a jövőképben megfogalmazott kívánatos állapot elérését, annak megvalósítását. A célrendszer keretében egyaránt megfogalmaztunk területi- és ágazati fókuszú célkitűzéseket törekedve a „Nemzeti Fejlesztés 2020” tervezési dokumentumban megfogalmazott országos fejlesztési célrendszerrel való összhang megteremtésére. A tervezési dokumentum úgynevezett „teljes tervezés” módszerével készült, tehát mindent tartalmaz, ami a Pest megyében élők számára fontos lehet, még akkor is, ha annak bizonyos elemeinek megvalósítására nem várható uniós forrás.

A koncepcióban megfogalmazott célkitűzések egy 2030-ra elérni kívánt jövőbeni állapotra vonatkoznak, így a következő hétéves uniós költségvetési időszak alatt nyilvánvalóan nem tudnak majd maradéktalanul megvalósulni.

Már a tervezési folyamat elején fontosnak tartottuk, hogy meghatározzuk, hogy milyen értékválasztás mellett elkötelezettség jellemezze a következő 20 év megyei területfejlesztési gyakorlatát, hogy Pest megye jövőbeni fejlesztéspolitikája milyen elveken nyugaljon, mi az a „zsinórmérték” amely mentén a következő két évtized fejlesztési programjait meg szeretnénk valósítani. Mind a helyzetfeltáró anyag, mind a koncepció célrendszere széles szakértői közreműködői háttér bevonásával készült, a megyei önkormányzat hivatala és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. koordinálásával és aktív szakmai hozzájárulásával, valamint a Pro Régió Kft. minőségbiztosítási feladatellátás terén nyújtott segítségével. A tervezés során beépítésre kerültek a tervezésbe bevont partnerek által tett javaslatok, a véleményezési eljárások során beérkezett írásos hozzászólások, a tematikus kérdőíves adatgyűjtések eredményei.

2.4 A tervezésbe bevont szakmai szereplők és felelősségi körük bemutatása

Pest Megye Önkormányzata a megyei területfejlesztési koncepció készítését nem adta ki „fővállalkozásba” egyetlen tervező cégnek sem, mivel úgy gondoltuk, hogy a tervezés folyamata rendkívül jó lehetőség a tanulásra, a kapcsolati háló kiépítésére, megerősítésére a térségi szereplők között, s az jól megalapozza a következő, végrehajtási időszak partneri együttműködését is.

Az Önkormányzat és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. szakembereiből létrehoztunk egy területfejlesztési munkacsoportot, amelynek feladata egyrészt a tervezési munkák és a partnerkapcsolatok építésének koordinálása volt, másrészt a munkacsoport tagjai maguk is részt vettek a koncepció készítésében. A helyzetértékelés elkészítésébe olyan szakértők kerültek bevonásra, akik jól ismerik a megyét, illetve a Közép-magyarországi Régiót és kifejezetten specialistái egy adott tématerületnek, szakterületnek. Ez néhányuk esetében egybeesett konkrét megyei-, vagy fővárosi szakmai szervezetekhez, intézményekhez való tartozással is. (A tervezésben részt vett

például a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Területfejlesztési Bizottságának elnöke, a Pest Megyei Munkaügyi Központ munkatársa, a KSH munkatársa, fővárosi egyetemek szakemberei, stb.) Az alábbi táblázatban foglaltuk össze, hogy név szerint mely szakértők, milyen tématerületeken működtek közre az anyag elkészítésében, hangsúlyozva azt a tényt, hogy nem egymástól elkülönülten készítette ki-kí a saját részterületéhez kapcsolódó anyagokat, hanem egy szakértői munkacsoport került felállításra az ő részvételükkel, mely munkacsoport időnként kiegészült más, a tervezésben érintett szereplőkkel is. A koncepcióban szereplő értékválasztás, forgatókönyvek, a célrendszer alapjai a munkacsoport közös gondolkodásának eredménye. A koncepció végleges formába öntése a területfejlesztési munkacsoport keretein belül történt, amely munkához komoly segítséget nyújtott a Pestterv Kft. is.

A konkrét szakértői hozzájárulásokon kívül komoly segítséget kaptunk a véleményezési folyamatokban részt vevő intézményektől, önkormányzatoktól és gazdasági szereplőktől is.

Szakértő neve	Felelősségi kör	Szakértő neve	Felelősségi kör
Kuszák Miklós	PMTN Kft. Munkacsoport vezető, tervezésért felelős	dr. Kontra Jenő	Budapesti Műszaki Egyetem, Energetika
dr. Popovics Gábor	PMÖ TEK Irodavezető, koordináció, helyzetfeltáró dokumentum szerkesztése, koncepció egyeztetési folyamat eredményeinek beépítése irányítása	Ligeti Ádám	Elladam Consulting, Turizmus
Bonyhády Elek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Gazdaságfejlesztés	Molnár László	Közlekedés
Faragó Júlia	HACS munkaszervezet vezető, vidékfejlesztés	Obreczán Ferenc	Agrárgazdaság
dr. Fülöp Rudolf	Kórház igazgató, Egészségügy	Oroszi Zsuzsanna	PMÖ Sport
Gauder Péter	Területfejlesztési szakértő, kistérségi fórumok moderátora	Pölöskei Gáborné	Oktatás
dr. Gordos Tamás	Pro Régió Kft, szakértő munkacsoport tag, Minőségbiztosítás	Schindler-Kormos Eleonóra	PMÖ Megújuló energiák, településfejlesztés
dr. Hágen Tímea	Pest Megyei Munkaügyi Központ, Foglalkoztatás és munkaügyek	Schuchmann Péter	Pestterv Kft. Helyzetértékelés, kistérségi profilok, térképek, koncepcionálás
dr. Kása-Richlach Mónika	PMÖ, Szociális és gyermekvédelmi ügyek, társadalmi kérdések	Szabóné Pányi Zsuzsanna	PMÖ, Közlekedés, településfejlesztés
dr. Kállay László	Corvinus Egyetem, gazdaság és vállalkozás-fejlesztés	Wolf Péter	Gazdaságfejlesztés, partnerség, kommunikáció

Károlyi János	Pestterv Kft. Helyzetértékelés, kistérségi profilok, koncepcionálás, térképek	Kánai Gergely	Koordináció, szerkesztés
Kezán András	KSH, adatszolgáltatás,	Hermann Judit	Szociális és gyermekvédelmi ügyek

3. ábra: Közreműködők névsora

Alapvetően ezt a gyakorlatot folytattuk a megyei területfejlesztési program elkészítése során is, azzal a különbséggel, hogy a rendelkezésre álló idő rövidsége és a nemzeti szintű operatív programokhoz való szorosabb igazodás miatt a programozási munka jelentős részét viszonylag kevesebb külső szakértői segítség igénybevételével, döntően házon belül végeztük. A programozási munka során ugyanakkor még jobban igyekeztünk feltérképezni és figyelembe venni a megyei helyi és nemzetiségi önkormányzati-, gazdasági- és civil szférája szereplőinek a jövőre vonatkozó terveit, elvárásait, esetleg előkészített projektjeit, programjait.

2.5 A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió társadalmasítási folyamatának bemutatása

A társadalmi egyeztetési folyamatot Pest Megye Önkormányzata a Helyzetfeltárás c. dokumentumban megfogalmazott „Partnerségi terv”³ alapján végezte el.

A partnerségi terv céljai

A partnerség általános célja egy megyei szintű stratégiai társadalom- és gazdaságfejlesztés megalapozása, amelynek hatása kiterjed a területén működő vállalkozások, intézmények és szervezetek, illetve az itt élő emberek és közösségek irányába, amely javítja a megyében megvalósuló fejlesztések és beruházások, valamint a fejlesztési források felhasználásának hatékonyságát és eredményességét.

A partnerség konkrét célja a társadalmi és gazdasági partnerség megteremtése a megyében, a megyei fejlesztési koncepció helyzetértékelése, a megye jövőképe, a 2014-2020 fejlesztési ciklus stratégiájának és fejlesztési programjának közös elkészítése a megye jelenlegi és jövőbeni fejlődését meghatározó, vagy a trendek alakulásáról tájékozott szereplők bevonásával.

További cél: A területfejlesztés középszintjének megjelenítése és pozícionálása, Pest Megye Önkormányzatának tervezési, monitoring és koordinációs képességének – kompetenciáinak – folyamatos bővítése, a térségek és települések együttműködését támogató szerepvállalás.

A partnerség folyamata

Pest megyében a partnerség súlypontját a társadalmi és gazdasági partnerek, valamint a közösségek aktív szerepvállalása jelenti – amely kiterjed a programok tervezésére, előkészítésére, szakmai és politikai irányítására, a fejlesztési programok nyomon-követésére. A partnerség nem formális konzultáció, hanem a térségi és helyi fejlesztés, az innováció, a befektetés-ösztönzés, közszolgáltatások és a közintézmények fejlesztésének erőforrása.

A partnerség folyamatát két sajátos körülmény határozta meg:

- A megye sokszínűsége, gazdasági, társadalmi, valami táji és környezeti adottságainak sokfélesége meghaladja az átlagot.
- A megye megítélését sematikus, elnagyolt vélemények is befolyásolják, amelyek több terület, ágazat, valamint térség esetében korrekcióra szorultak. A kihívások és lehetőségek

³ Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió - Helyzetfeltárás

pontosabb leírása mélyebb vizsgálatot igényelt, valamint az érintett szereplők, vállalkozások, önkormányzatok, civil szervezetek bevonását.

A felsoroltak alapján Pest megyében a tervezés és a koncepció társadalmasítása párhuzamosan, illetve integrált módon történt meg, személyes és online egyeztetés formájában. Az egyeztetések módját és mikéntjét meghatározta az egyes térségekre és/vagy célcsoportokra irányuló megkülönböztetett figyelem, éppen ezért az eredetileg tervezettnél több, mintegy 50 esemény került megszervezésre. Hasonló megfontolásból született meg a döntés, hogy a tervezésbe közvetlenül bevont szakértők, stratégiai partnerek és együttműködő intézmények száma a lehető legnagyobb legyen.

A kiterjedt és mélyreható vizsgálat feladata az volt, hogy a megye társadalmát érintő kihívások és lehetőségek, valamint adottságok széleskörű reprezentációja biztosítva legyen, és így az egyes területek értékelése pontosabb, a végrehajtás rugalmasabb legyen. A tervezés során nyílt és zárt, strukturált és strukturálatlan egyeztetési formákat egyaránt alkalmaztunk a közösségek és a gazdasági, társadalmi szereplők hatékony megszólítására és bevonására, amely szintén az értékelés megalapozottságát erősítette.

A partnerség szereplői: települési és megyei önkormányzatok, gazdasági érdekképviselők, a térségben meghatározó vállalatok, vállalkozások, egyetemek, szakmai szervezetek, a turizmus szervezetei, a mezőgazdaság, vidékfejlesztés intézményei (agrárkamara és LEADER-csoportok), az egészségügy, az oktatás és a foglalkoztatás intézményei, szakminisztériumok, Nemzeti Tervezési Hivatal, Regionális Fejlesztési Ügynökség, Pest Megyei Kormányhivatal, civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok.

A partnerség kereteit a következő együttműködések biztosították: az önkormányzat hivatalán belül területfejlesztési szakmai munkacsoport, a megyei kistérségi társulások ülései, szakértői munkacsoport a területfejlesztési és ágazati szakértők bevonásával, az érdekeltek részvétele (ún. stakeholders), gazdasági kerekasztal a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, valamint a stratégiai partnerség Érd MJV és Budapest főváros önkormányzataival, kistérségi fórumok, a szomszédos megyei önkormányzatok közötti együttműködés, a LEADER munkacsoportokkal lefolytatott egyeztetések.

Pest Megye Önkormányzata 2012 és 2013 folyamán stratégiai partnerségi megállapodást kötött Budapest Főváros Önkormányzatával, a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, a Szent István Egyetemmel, a Magyar Limes Szövetséggel, szoros az együttműködés Érd Megyei Jogú Város Önkormányzatával. Az önkormányzat 2013-ban létrehozta a Pest Megyei Civil Kerekasztalt.

Mind a helyzetfeltáró anyag, mind a koncepció célrendszere széles szakértői közreműködői háttér bevonásával készült, a megyei önkormányzat hivatala és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. koordinálásával és aktív szakmai hozzájárulásával, a Pro Régió Kft. minőségbiztosítási feladatellátás terén nyújtott segítségével.

A részdokumentumok véleményezésére személyesen, online és levélben is lehetőség volt. Az egyeztetések részben folyamatosan történtek, részben pedig célzott kampányok keretei között. A kampányok időpontjai: 2012. május-június, 2012. október-november; 2013. május-június.

A koncepció elkészítésén túlmutató egyeztetések, melyek szoros kapcsolatban vannak az előbb felsorolt kampányokkal: a Pest megyei települések beruházási és fejlesztési elképzeléseit összesítő projektgyűjtés – 2013. június-szeptember –, valamint a leszakadó térségek fejlesztésére irányuló programok megalapozását, továbbá a térségi munkacsoportok megalapítását célzó fórunsorozat – 2013. november-december. Mivel Pest Megye Közgyűlése további térségi programok megalapozásáról döntött 2013. év végén, ezért újabb területi munkacsoportok jöhetnek létre a megyei önkormányzat részvételével.

Fontos hangsúlyozni, hogy az érintettek bevonására már a tervezés korai szakaszában sor került, és Pest Megye Önkormányzata prioritásnak tekinti, hogy a társadalmi egyeztetés során létrejött

partnerségi háló a továbbiakban is fennmaradjon a 2014 és 2020 közötti európai uniós fejlesztési ciklus időtartama alatt. A tervezés menete kifejezetten e szempontok szerint került meghatározásra; már az indító kampány célja az volt, hogy egy vitaanyag közreadásával megalapozza a párbeszédet.

A tervezésben közel 60 szakértő, intézmény és civil szervezet, stratégiai partner vett részt közvetlenül. A társadalmi egyeztetés fórumain, személyesen, illetve online, közel 500 érintett vállalkozás, önkormányzat, vagy egyéb szervezet képviselője jelent meg, illetve fogalmazott meg javaslatot a készülő koncepcióval kapcsolatban. Az eseményekkel kapcsolatos hírek a 426 ezer Pest megyei háztartás jelentős részében elérhetőek voltak, a helyi médián keresztül átvett, illetve készített híryanagyok, tartalmak révén.

A vitaanyag jól megalapozta a területfejlesztési koncepció készítésének folyamatát, a további partneri együttműködést.

A partnerség mérföldkövei

- Vitaanyag

A Pest megye gazdasága és társadalma szempontjából fontos trendek és folyamatok bemutatását összegző vitaanyag egyeztetése online közzététel és írásbeli véleményezés útján történt.

A folyamat az észrevételek és javaslatok feldolgozásán túl lehetővé tette további szakértők, valamint a megyei tervezés közös megalkotásában érdekelt, potenciálisan aktív, véleményformáló vállalkozások, intézmények és önkormányzatok felkutatását, ezáltal a következő fázisban a szakmai munkacsoport, valamint az érdekeltek fóruma – 'stakeholders' munkacsoport – létrehozását.

A Vitaanyag elkészítésével és közreadásával párhuzamosan 8 kistérségi ülésen ismertette Pest Megye Önkormányzata új feladatait, valamint a várható tervezési munka fontosabb állomásait és célját.

- Szakmai- szakértői munkacsoport

Tagjai többségükben valamely megyei- vagy regionális szakmai szervezetet, intézményt is képviselték. A munkacsoport körülbelül havonta két alkalommal ülésezett a tervezés időszakában.

- Térségi fórumok

Négy helyszínen a meghívottak tekintetében az egész megyét lefedve először a megyei helyzetértékelés készítése kapcsán, majd öt alkalommal az elkészült területfejlesztési koncepció egyeztetése céljából.

Fórum helye	Dátum
Érd	2012.10.31.
Cegléd	2012.11.08.
Pomáz	2012.11.15.
Kistarcsa	2012.11.16.
Szob	2013.04.09.
Aszód	2013.05.02.
Gyál	2013.05.09.
Nagykovácsi	2013.05.16.
Érd	2013.05.23.
Vecsés	2013.05.30.
Cegléd	2013.06.06.

4. ábra: Kistérségi fórumok

- Budapest Főváros és Érd MJV

Az önkormányzati szférán belül, kiemelt partnerünknek tekintettük Budapest fővárost, és Érd Megyei Jogú várost, akikkel nem csak a törvény alapján felállított Konzultációs Fórum keretein belül, hanem azon túl is, folyamatos szakmai konzultációt is folytattunk a tervezés során. Ugyancsak kiemelt partnerként tekintettük a szomszédos megyék önkormányzataira, több lakalommal egyeztetünk akár az általuk, akár a Pest Megye Önkormányzata által szervezett tervezési fórumokon.

- Pest Megyei Civil Kerekasztal

Az önkormányzati szereplőkön túl természetesen kiemelten fontos ügyként kezeltük a gazdasági élet és a civil szervezetek szereplőivel való partneri kapcsolatok erősítését és azok tervezésbe való bevonását is. Fontos állomás volt ezért a partnerség építésében, hogy Pest Megyei Közgyűlése úgy döntött, hogy a civil szervezetek és az egyházak bevonása céljából egy olyan párbeszédre alkalmas fórumot hoz létre, amely alkalmas lehet a civil szervezetek és az egyházak érdekeinek, az általuk képviselt értékeknek a tervezésbe, az önkormányzati döntésekbe való becsatornázásra. A döntés alapján 2013 júniusában megalakult a Pest Megyei Civil Kerekasztal, amelynek célja, hogy elősegítse a civil szervezetekkel, egyházakkal való szorosabb együttműködést, a kölcsönös szerepvállalást, a civilek közötti kapcsolatok fejlődését. A civil kerekasztal feladatai, hogy részt vesz a területfejlesztési programozásban, megtárgyalja, véleményezze a megye területfejlesztési javaslatait, figyelemmel kíséri és segíti a területfejlesztés célrendszerének megvalósulását. Megtárgyalja a civil közösségi életet érintő kérdéseket, javaslatokat fogalmaz meg a megyében élők életminőségének javítására, a közgyűlés elnökének felkérésére előzetesen véleményezik, észrevételezik Pest Megye Önkormányzata feladat- és hatáskörébe tartozó, a civil szervezeteket, illetve egyházakat érintő döntéseket.

Nem csak az egyházak és civil szervezetek képviselőit kívántuk megszólítani, hanem a gazdasági élet szereplőit is. Ennek keretében együttműködve a Magyarok a Piacon Klubbal gazdasági kerekasztal beszélgetést szerveztünk 2013 márciusában. A fórum biztosította a lehetőséget, hogy a megjelent vállalkozások a jelenlegi pályázati rendszer tapasztalatai alapján javaslatot tegyenek a következő tervezési időszak prioritásaira, a célokat és lebonyolítást érintő változtatásokra elősegítve, katalizálva a majdani integrált projektek kialakítását.

Részt vettünk 2013 áprilisában a HUNGEXPO területén megrendezett URBICON konferencián, ahol a szakmai közönség előtt a metropoliszrégió fontosságáról, gazdaságban betöltött szerepéről és fejlődési lehetőségeiről tartottunk előadást.

Részt vettünk a Cegléd és Térsége Vállalkozások Szövetségének közgyűlésén, ahol ismertettük a területfejlesztési koncepciót és különösen annak gazdasági szereplőket érintő megállapításait.

Előadást tartottunk a Széchenyi Programiroda vendégeként, jelentős számú érdeklődő előtt.

A megyei területfejlesztési koncepció készítése során megtörtént a munkaverzió társadalmi vitája, azaz széleskörű közzététele és véleményezése. Tekintettel a résztvevő partnerek nagy számára, a dokumentumok, tartalmak és a feladatokkal kapcsolatos kérdések és teendők megosztása, elérhetősége valamint a hozzáférés aktív támogatása különös jelentőséggel bírt. A nyilvánosan közzétett munkaanyagok és hírek folyamatosan elérhetőek voltak a www.pestmegye.hu honlapon, az aktív résztvevők közötti kapcsolatot, munkamegosztást, közös munkafelületet FTP szerver támogatta és természetesen elektronikus levelezés is.

Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése 2013. április 26-án tartott ülésén vitatta meg, fogadta el, és bocsátotta véleményezésre a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció egyeztetési anyagát.

A megyei területfejlesztési koncepciót a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal a vonatkozó jogszabályok és kormányzati szervek útmutatói alapján, szakértők, valamint a társadalmi és gazdasági élet szereplőinek – a jogszabályban előírtaknál szélesebb körben történő – bevonásával készítette el. A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi

követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályiról szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) 18. § (5) bekezdése alapján a Hivatal a dokumentumot megküldte a kormányrendeletben meghatározott véleményezőknak, illetve a széleskörű társadalmasítás érdekében az egyeztetési eljárásban korábban közreműködő Pest megyei települési önkormányzatoknak, civil szervezeteknek és gazdasági szereplőknek is.

A megkeresett véleményezők és a koncepciót ténylegesen véleményezők számát az alábbi táblázat tartalmazza:

		MEGKERESETT VÉLEMÉNYEZŐK SZÁMA	TÉNYLEGESEN VÉLEMÉNYEZŐK SZÁMA
KORMÁNYRENDELET	ALAPJÁN	25	13
VÉLEMÉNYEZÉSRE JOGOSULTAK			
MEGYEI	TELEPÜLÉSI	187	37
ÖNKORMÁNYZATOK			
EGYÉB SZERVEZETEK		95	12
NEM KÖZVETLENÜL MEGKERESETT		–	9
VÉLEMÉNYEZŐ SZERVEK			

5. ábra: Koncepció társadalmasítása kapcsán bevont véleményezők kimutatása

A kormányrendelet alapján megkeresett véleményezők közül a legnagyobb számban a minisztériumok és a szomszédos megyei -, illetve a fővárosi önkormányzat küldtek érdemi észrevételt, a települési önkormányzatok főleg inkább a városok, míg az egyéb szervek közül a tudományos, a turisztikai szakma- és a gazdasági élet képviselői nyilvánítottak véleményt.

A véleményezésre felkérő levelek 2013. áprilisának végén kerültek kiküldésre és a válaszlevelek mintegy 2/3-a a kért 30 napos határidőn belül 2013. június elejéig beérkezett. A véleményezők 20 %-a nem tett érdemi észrevételt a koncepcióhoz, a fennmaradó véleményezők észrevételei pedig feldolgozásra és a koncepció kereteihez és tartalmához mérten beépítésre kerültek a véglegesített dokumentumba.

Pest Megye Önkormányzata a koncepció társadalmasítási folyamatát sikeresnek ítéli meg, mivel a véleményezők közreműködése révén egy komplex, a megye életének legjelentősebb területeit érintő, a tudomány és a gazdasági élet szereplői által is véleményezett koncepciót tudott összeállítani.

2.6 A Pest Megyei Stratégiai Program készítéséhez kapcsolódó társadalmasítási folyamat bemutatása

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott partnerségi folyamat nem ért véget a dokumentum elkészültével. Az ott kialakult kapcsolatoknak köszönhetően inkább egyre tágul a tervezési folyamatba bevont személyek száma, valamint arra is törekedtünk, hogy az eddig megszólított személyek nagyobb aktivitást fejtsenek ki.

A partnerség bővítésének elősegítése miatt webes felületet hoztunk létre a www.pestmegye.hu honlapon, ahol a megyében aktív civil szervezetek és gazdasági társaságok tudták beregisztrálni magukat. A regisztráció lehetőségére valamennyi települési polgármesternek felhívtuk a figyelmét és kértük őket, hogy értesítsék a települések vállalkozóit. A regisztrációt népszerűsítettük a társasági weboldalakon, elektronikus és nyomtatott sajtóban.

A koncepcióban bemutatott lemaradóban lévő kistérségek esetében különösen fontosnak éreztük, hogy segíteni tudjuk a felzárkózásukat, ezért a Széchenyi Programiroda, a Pest Megyei

Vállalkozásfejlesztési Alapítvány és a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézetképviselőinek bevonásával 2013 év végén minden térségbe ellátogattunk és szorgalmaztuk, hogy térségi gazdaságfejlesztési programok kerüljenek kidolgozásra a helyi szereplők által. A találkozók eredményeként gazdaságfejlesztési munkacsoportok jöttek létre, akik külső segítséggel meg tudják tervezni térségeik fejlesztési programjait.

Kistérség neve	Dátum
Aszódi kistérség	2013.11.12.
Ipoly mente	2013.11.20.
Dabasi/Ráckevei térség	2013.11.29.
Ceglédi térség	2013.12.11.
Nagykátai térség	2013.12.16.
Ceglédi térség	2014.01.15.
Nagykátai térség	2014.01.20.
Ipoly mente	2014.01.22.
Dabasi/Ráckevei térség	2014.01.28.
Ceglédi térség	2014.02.12.

6. ábra: Gazdaságfejlesztési megbeszélések térségi bontásban

A települések számára egy online felületet készítettünk, ahol 5 témában, 26 kategóriában tudták feltölteni a bennük megfogalmazódott települést érintő fejlesztési elképzeléseket. Valamennyi település saját azonosítót kapott, mely megkönnyítette az adatok feldolgozását. 2013 őszére közel 1.900 db javaslat érkezett be 1.200 Mrd Ft értékben csak a településektől. Az ő elképzeléseik a gerincét képezik a készülő EU Részdokumentumnak, hiszen látjuk a beérkezett igények alapján azokat a súlypontokat, melyekre Pest megyében szükség van.

Az önkormányzati projektgyűjtés kapcsán elkezdtük felmérni a gazdasági társaságok igényét is. Közel 600 db online kérdőívet küldtünk ki. A célcsoport megfogalmazásánál törekedtünk arra, hogy valamennyi szektort érintsük és területi alapon is kiegyensúlyozott legyen a kérdőívek kiküldése. Ebben a megkérdezésben már részt tudtak venni a regisztrációs felületen bejelentkező gazdasági társaságok is. Közel 100 db kérdőív érkezett vissza. A kérdőívek feldolgozásának eredményét mind az ágazati és területi operatív programokhoz készülő részdokumentumok, mind a megyei stratégia és operatív program készítéséhez fel tudtuk használni, segítettek beazonosítani azokat a programokat és szükséges intézkedéseket, amelyek a Pest megyei vállalkozások megerősödését, versenyképességének javulását, piacra jutását tudják majd segíteni.

Hasonlóan online kérdőívvel megkerestük a megyei civil szervezeteket is, ennek eredménye szintén beépült az elkészült programokba.

A megye hivatalos weboldalán folyamatosan elérhetővé tettük és tesszük továbbra is a tervezéshez köthető eseményeket és tervezési dokumentumokat. Igyekszünk nem csak a saját tervezési folyamatunkhoz, hanem az országos tervezéshez is becsatornázni a megyei szereplőket. Amikor 2013 őszén megjelentek az NFÜ weboldalán az operatív programok társadalmi egyeztetésre szánt változatai, arról értesítettük a települések polgármestereit és jegyzőit, valamint elektronikus formában is megjelentettük hivatalos weboldalunkon.

A stratégiai és operatív programhoz köthető események nem értek véget a kistérségi gazdaságfejlesztési fórumokkal, illetve a kérdőíves megkeresésekkel. A Széchenyi Programirodával együttműködve több társadalmi egyeztetési fórumot valósítottunk meg tavasszal és nyár elején.

2.7 A Pest Megyei Stratégiai Program tervezése során figyelembe vett mérföldkövek, határidők és döntési pontok

A Tftv. hatályos 11. § (1) bekezdésében rögzítettek szerint a megyei önkormányzat az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban kidolgozza és elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót, illetve - a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembevételével - a megyei és a fővárosi területfejlesztési programot.

Már a megyei koncepció 2013. november 29-i elfogadását megelőzően a Pest Megyei Önkormányzati Hivatal és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. által szervezett, a Koncepció bemutatását szolgáló térségi fórumain (amelyre mind a gazdaság, mind az önkormányzati szféra képviselőit meghívtuk) igyekeztünk felmérni azokat a települési, illetve a helyi gazdasági szereplői igényeket, amelyek a Program stratégiai részének megalapozását szolgálják.

A Program készítésének következő mérföldkövét az előzetes megyei projektgyűjtés jelentette, amely még nem tekinthető a programban rögzítendő végleges projekt-meghatározásnak, azonban a partnerek aktivitása és az internetes felületen generált rendszerezési lehetőségek alkalmasnak bizonyultak arra, hogy a program tervezését, annak stratégiai és operatív céljait ebben a fázisban hatékonyan megalapozza.

A megyei program kidolgozása során figyelembe kellett venni azt a tényt, hogy az országos uniós operatív programok tervezése a megyei tervezéssel párhuzamosan megy végbe. A program megalkotásának előzményeként megalkotott és elfogadott megyei területfejlesztési koncepció tervezési folyamata során is követni kellett azt a gyakorlatot, amely a megyei koncepció készítésnek folyamatában megfelelő inputokat szolgáltatott a vele párhuzamosan Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz, biztosítva a területi szempontok minél hangsúlyosabb megjelenését.

A Program készítése során tehát – az addig elért eredmények és megszerzett információk birtokában – iteratív módon véleményeztük és javasoltuk beépítésre a megyei területi szempontokat a megyei programokkal párhuzamosan készülő területi és ágazati operatív programokba. Ennek keretében Budapest Főváros Önkormányzata, Pest Megye Önkormányzata és Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata a Közép-Magyarországi Területfejlesztési Konzultációs Fórum, illetve a Pest Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum 2013. július 25-i ülésén szakértői szinten megtárgyalta a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) 2.0. változatát és nyújtott be közös véleményt. 2013. augusztus 8-án a Hivatal és a PMTN Kft. a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP), 2013. augusztus 13-án a Partnerségi Megállapodás tervezetére nyújtott be véleményt és javaslatokat az illetékes minisztérium részére, majd 2013. augusztus 23-án a konzultációs fórumok szakértői az Emberi Erőforrás Operatív Programot (EFOP) vitatták meg a minisztérium tervező kollegáival együtt.

Az operatív programokba történő megyei betervezés érdekében 2013. november 18-ra elkészítettük a tervezés addigi állása szerinti megyei területfejlesztési igényeket közvetítő, a VEKOP-hoz illeszkedő részprogramok bemutatását szolgáló munkaanyagunkat, amelyet az NTH/NGM részére megküldtünk, ezzel párhuzamosan a Pest Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum elkészítette a VEKOP 3.0. verziójához alkotott véleményét.

A programozás eddigi eredményeinek, illetve az operatív programok 3.0. verzióinak felhasználásával készült el a Program stratégiai részének anyaga, amelyet az NGM/NTH részére 2013. december 10-én küldtünk el.

Fontos mérföldkő a tervezésben a programozás során az ágazati operatív programokhoz készült megyei részdokumentumok munkaanyagának elkészülte, amely a VEKOP forrásait növelő – az 1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat szerint –, a fentiekben ismertetett többlet-forrásbevonási lehetőség elérésében játszik kiemelt szerepet.

A tervezés fentiekben ismertetett menetét és a további fázisokat az alábbi táblázat tartalmazza:

Mérőföldövek	Teljesítés megvalósult/tervezett ideje
Térségi fejlesztési fórumok a stratégiai program megalapozása céljából (Szob, Aszód, Gyal, Nagykovácsi, Érd, Vecsés, Cegléd)	2013. április – június
Előzetes megyei projektgyűjtés és annak a Program megalapozása érdekében	2013. június - szeptember
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program munkaanyagának véleményezése a megyei programozás eddigi eredményeinek felhasználásával	2013. július 25.
Partnerségi Megállapodás, Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program, Emberi Erőforrás Operatív Program véleményezése a megyei programozás eddigi eredményeinek felhasználásával	2013. augusztus
Az előzetes projektgyűjtés és a térségi egyeztetés eredményeinek feldolgozása, az uniós operatív programok újabb tervezetének megismerése, feldolgozása, egyeztetések lefolytatása az NGM/NTH-val	2013. szeptember-november
A VEKOP-hoz illeszkedő uniós részprogramok munkaanyagának megküldése a VEKOP továbbfejlesztése érdekében	2013. november 18.
A VEKOP 3.0. változatának véleményezése a programozás eddigi eredményeinek felhasználásával	2013. november 22.
Pest Megyei Területfejlesztési Program stratégiai részének munkaváltozatának elkészülte, illetve megküldése az NGM/NTH részére	2013. december 10.
Ágazati operatív programokhoz (GINOP, EKOP, KEHOP, IKOP, Vidékfejlesztési OP) részprogramok munkaanyagának megküldése az illetékes minisztériumok részére	2014. január 22.
Pest Megyei Területfejlesztési Program egyeztetési változatának kidolgozása	2014. január 30.
Társadalmasítás (egyeztetés) folyamata	2014. január.31 - 2014.március 25
A társadalmasítás eredményeinek beépítése a Program egyeztetési változatába	folyamatosan 2014. június 2-ig
A Program miniszter részére történő megküldése (elfogadás céljából)	2014. június 20.
Pest Megyei Területfejlesztési Program közgyűlés általi elfogadása	2014. augusztus

7. ábra: Stratégiai program tervezésének főbb határidői

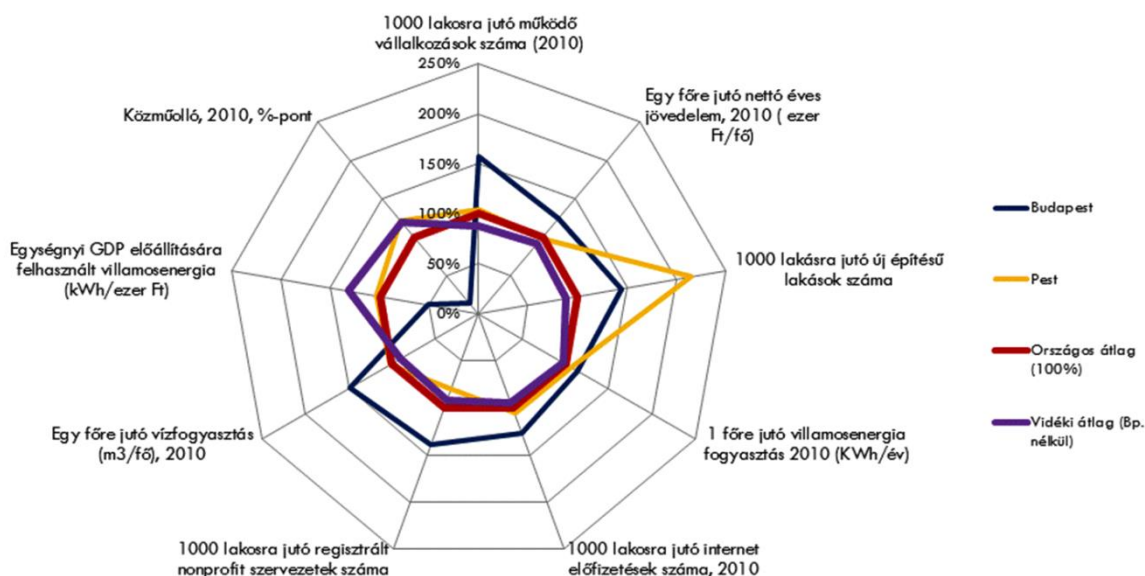

2.8 A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió főbb megállapításai

Pest megye hazánk legdinamikusabban fejlődő megyéje, a fővárost körülölelve, azzal a gazdasági- és a társadalmi élet terén ezer szálon összefonódva, mégis önálló területi egységként Kelet-Közép-Európa egyik legjobb adottságokkal rendelkező térségeként. A megye, ahogy a térség egésze, nem a többi hazai megyével, hanem közép-európai és ázsiai térségekkel versenyez.

Az agglomerációban az országos átlaghoz képest jelentősen nagyobb a népsűrűség és továbbra is dinamikusan nő a lakosságszám. A szuburbanizációs folyamatot elsősorban a fiatal és képzett népesség betelepülése táplálja, ugyanakkor az agglomeráción kívüli térségek mutatói az országos átlaggal megegyezők, vagy annál rosszabbak.

A térszerkezet az országban egyedülálló: a főváros központi szerepe, a centrális hálózati elemek, az M0-as körgyűrű, a nemzetközi repülőtér jelenléte, a Duna, a kisvárosokkal átszőtt tér, a környező megyékhez hasonló adottságú peremvidékek nagy fejlődési potenciált hordoznak, ugyanakkor számos megoldandó problémát is jelentenek.

Forrás: KSH

8. ábra: Pest megye jellemzői (forrás: KSH)

Pest megyét a sokszínűség jellemzi mind természeti, földrajzi, mind gazdasági, társadalmi- és kulturális szempontból. Kiválóak az adottságok a turisztika, a feldolgozóipar, a kereskedelem és logisztika, a kulturális- és kreatív ipar területén. A megye gazdasága nagyban függ a fővárosától, ugyanakkor bizonyos területeken attól függetlenül fejlődik, döntően a főbb útvonalak mentén, részben a nemzetközi vállalatok kereskedelmi, logisztikai, feldolgozóipari fejlesztései eredményeként.

A mezőgazdasági termelés, az élelmiszer-feldolgozás az elmúlt másfél évtized során jelentősen visszaesett, növelve a leszakadó térségekben a munkanélküliséget. A helyi gazdaság – bár a vállalkozások száma igen magas – nem nyújtja azt a teljesítményt, ami az adottságokból következhetne.

Pest megye Budapesttel szoros kapcsolatban fejlődik. A fejlődés motorja a koncentrált vásárlóerő, valamint a nemzetközi versenyképesség szempontjából fontos ágazatok – gyógyszeripar, informatikai szolgáltatások, egyéb csúcstechnológiai és tudás intenzív szolgáltatások – tekintetében kimutatható együttműködés, a városhatárt átlépő beszállítói és értéklánc-kapcsolódás. Pest megyében létezik

regionális innovációs rendszer – ezzel egyedülálló az országban – az egyes kistérségek K+F+I aktivitása összekapcsolódik.

Pest megye, illetve azon belül a budapesti agglomeráció- és a főváros fejlődése tehát szorosan összefügg, ugyanakkor nem tekinthető és nem kezelhető egységes funkcionális várostérségként. A főváros körül történelmi léptékben is jelen volt a nagy- és kisvárosok sűrű, de decentralizált hálózata, amelyek működése szoros kapcsolatban volt Budapesttel, de különböző gazdasági, társadalmi és kulturális profil határozta meg fejlődésüket. A földrajzi, társadalmi és kulturális rétegzettség mintái ma is jelen vannak, kézzelfoghatóak az egyes kistérségek működésében, fejlődésében, külgazdasági kapcsolataiban és innovációs teljesítményében.

A megye fejlődését meghatározzák továbbá a szomszédos megyékhez fűződő kapcsolatok, valamint az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban (OFTK) „Csapágyvárosként” definiált városokkal való együttműködések. Különösen fontos az együttműködés a fejlődésben lemaradó térségek esetében, hiszen ezek a térségek a megye határán találhatók, gazdasági-társadalmi jellemzőik pedig megegyeznek a szomszédos megyéékével.

Pest megye Magyarország nemzetközi versenyképességének egyik meghatározó térsége. Bár az egy főre jutó export és külföldi működő tőke értéke nem kiemelkedő, a nemzetközi gazdaságba beágyazódott ipari, feldolgozóipari agglomerációja még így is a legnagyobbak között van Magyarországon, és a külgazdasági aktivitása folyamatosan növekszik. A megye GDP termelő képessége még mindig a legnagyobb a megyék között Budapest után, bár 2008-2010 között a legnagyobb mértékű visszaesést ezen a téren Pest megye gazdasága szenvedte el. A belföldi piacra termelő és/vagy szolgáltató cégek jelentős része nem csak a Fővárosban, hanem az ország egészében értékesít.

A befektetések terén szintén jelentős visszaesés könyvelhető el a válság éveitől kezdve, kimondható, hogy Pest megye jelenleg nem vonzó befektetői célterület, ezért is fontosnak tartjuk, hogy a befektetés ösztönzésre jöjjön létre a megfelelő térségi szervezeti háttér.

Pest megye sem társadalmi, sem gazdasági szempontból nem homogén térség. Az agglomerációs öv kistérségeire gazdasági szempontból a magas vállalkozói aktivitás, a szolgáltató ágazatok, illetve az innovatív termelési szektor meghatározó jelenléte, a magasabb jövedelemtermelő képesség, a nagyobb együttműködési készség jellemző, míg a peremvidék kistérségeiben lényegesen alacsonyabb a működő vállalkozások száma, azok inkább a hagyományos ágazatokban (agrárius, építőipar, élelmiszeripar) tevékenykednek és jóval alacsonyabb jövedelmezőségűek.

Ilyen mértékű különbségek indokolatlannak tűnnek a régió belül, hiszen a megye fejlődésben lemaradó térségei is mindössze néhány tucat kilométernyi távolságra vannak a fővárostól.

E térségeknek azonban közös jellemzőjük, hogy vagy a régió belüli megközelíthetőségük nehéz, vagy a térségen belüli közlekedési viszonyuk, infrastruktúrájuk elégtelen állapotú, hiányos.

A megye egészére nézve igaz, hogy miközben a makro regionális közlekedési hálózatok viszonylag jó minőségben, néhány hiányzó elemről eltekintve rendelkezésre állnak, a megye belső közlekedési rendszere, úthálózata, jelenlegi állapotában nem tud megbirkózni a rá terhelődő nyomással. Rendkívüli az igénybevétel a napi több százezer régió belüli ingázó utazásai miatt, de legalább ekkora, ha nem nagyobb terhet jelent a térségen keresztüláramló tranzit forgalom.

Az elégtelen belső közlekedés, a leromlott állapotú úthálózat, a hiányzó haránt irányú elemek nemcsak a megyében élők és az azon átutazók életminőségét rontják, hanem a térben is egészséges szerkezetű gazdaságfejlődésnek is akadályát jelentik. Különösen a lemaradó térségek esetében nem képzelhető el hatékony gazdaságfejlesztés a közlekedési hálózati elemek, utak fejlesztése nélkül, hiszen ennek hiányában nemcsak új befektetők nem invesztálnak ezeken a területeken, hanem még a jelenleg ott lévők is odébb állhatnak.

Míg a megyehatár-menti térségekben a lakosság alacsonyabb képzettséggel rendelkezik, munkaerő-piaci pozíciói rosszabbak, a társadalom elöregedő, a fiatalokat nehéz helyben tartani, addig az agglomerációban jellemzően az aktív, fiatalabb, képzettebb korosztályok vannak túlsúlyban, s ez meghatározza a térségek jövőre vonatkozó kilátásait is.

Ehhez társult az elmúlt közel egy évtized során, hogy sem a hazai, sem az uniós támogatáspolitikai nem foglalkozott ezen belső periféria kialakulásának megfékezésével. Pest megye fejlett régiós státusza magával vonta ugyanis, hogy a szűkös források és az alacsony támogatás intenzitása miatt nemhogy külföldi befektetések nem érkeztek ezekbe a térségekbe, hanem még a hazai vállalkozásoknak is sokkal inkább kifizetődő volt a mindössze néhány kilométerrel távolabbi szomszédos megyében fejleszteni, beruházni. Ezzel elindult egy olyan ördögi kör kialakulása, amelyből kitörni csak alapvető támogatáspolitikai szemléletváltással lenne lehetőség.

Az innováció, a technológia és a puha infrastruktúra mutatói, valamint a vállalkozási, népesedési, jövedelmi értékek és folyamatok arra engednek következtetni, hogy eltérő gazdasági (egyben társadalmi, kulturális és feltételezhetően innovációs) szerkezet jellemzi a Budaörs, Érd, Pilisvörösvár, Szentendre kistérségei alkotta innovációs-vállalkozói öv közösségeit, illetve a Veresegyház-Gödöllő versenyképességi pólust. De sajátos a kitörési pontokat kereső Ceglédi, vagy a „Gateway” (Ráckeve, Gyál, Monor kistérségei) nyomában érkező – „feltörekvő” – Dabasi kistérség fejlődése is. Bizonytalan a helyzet az „átalakuló” Vác, valamint kisebb mértékben Dunakeszi térségében – ahol a technológiát, tudást hasznosító iparágak teljesítménye, a 2-es főút alkotta tengely növekedési perspektívája kérdéseket vet fel. Végül mindenképpen át kell gondolni az innováció és a versenyképesség szempontjából „fehér folt” Ipoly mente, Nagykáta és Aszód kistérségeinek jövőjét.

Területfejlesztési szempontból tehát teljesen más megközelítést kívánnak a megye jobb adottságú, agglomerációs térségei és más a peremvidékek fejlődésben lemaradó területei.

Ennek megfelelően, a következő, 2014-20-as Európai Unió költségvetési időszak programjainak tervezésekor is figyelemmel kell lennünk ezekre a sajátosságokra

2.8.1 Pest megye erősségei és gyengeségei - a SWOT elemzés főbb megállapításai

A következő bekezdés a SWOT elemzés főbb megállapításait foglalja össze. Elsősorban abban segít ezek áttekintése, hogy a helyzetértékelés során összegyűjtött adatok és megállapítások szisztematikus átgondolásával meg tudjuk a későbbiekben fogalmazni Pest megye következő fejlesztési időszakra vonatkozó céljait, és az azok elérését segítő programokat.

Erősségek: Pest megye kis területre kiterjedő, de átlagot meghaladó sokszínűsége minden tekintetben helytálló megállapítás. Természeti és települési környezetét jelentős mértékű táji-, természeti változatosság jellemzi: például a Duna, a hegyvidékek erdőkkel, jelentős kiterjedésű védett területekkel és értékekkel, az alföldi tájak, stb. A megyében átlagon felüli a rendelkezésre álló építőanyag, nyersanyag. Javul a környezetminőség – a szennyező iparágak termelésének csökkenésével, a tehermentesítő közlekedésfejlesztés, a hulladékgazdálkodás, a csatornázás és a tisztított szennyvizek arányának növelésével. A gáz- és áramellátás kiépítettsége közel teljes. A megye műemlékekben gazdag, a megyét meghatározó kisvárosok központjai megújultak, zöldterületeik megfelelően szolgálják a rekreációt, az intézményhálózat építményei, valamint a lakóépületek száma, minősége jó.

A makrohálózati (elérhetőségi) adottságai kiválóak az – elsősorban sugárirányú – közlekedési szerkezetnek köszönhetően. Pest megye specifikus erőssége a nemzetközi kapcsolódás (reptér), és a közösségi közlekedés kiépítettsége. A megyében az országosnál kedvezőbb a demográfiai helyzet – életkor, státusz, aktivitási arány – és a munkáltatók összetétele. Sűrű az iskolahálózat, működik a szociális ellátórendszer. Kiemelést érdemel a szakmai háttér erőssége, valamint a képzési kínálat, a viszonylag komplex szolgáltatást nyújtó kezdeményezések a szociális ellátásban.

Pest megye gazdaságát erős és folyamatosan, az országos átlagot meghaladó módon növekvő nyitottság, teljesítmény jellemzi (ipari export, turizmus). Magas a működő vállalkozások száma, jelentős a külföldi működő tőke befektetések nagysága. Specifikus erőssége a viszonylag fejlett gazdasági infrastruktúra, a kis és közepes méretű vállalkozások piaci versenyben szerzett tapasztalata, érettsége, a fejlődő menedzsmentkultúra és pénzügyi tudatosság, a növekvő integráció, betagozódás a nemzetközi értékláncokba, valamint az üzleti környezet, a kereslet viszonylagos kiszámíthatósága. Megjelent a megkülönböztetés igénye, a helyi értéken (innovációs és tudásközponton, kompetencián és márkavértéken) alapuló tudatos stratégia. Nemzetközi és hazai összehasonlításban a megye, illetve a metropoliszrégió kedvező pozíciókkal rendelkezik az egészségiparban (gyógyszeripar, biotechnológia), a szállítmányozásban és a logisztikában, az informatikai szolgáltatásokban, az oktatásban és a tudásgenerálásában – a regionális innovációs rendszer működésében.

Gyengeségek: A kisvárosok sajátosan nagy aránya miatt a térség központjai és a közöttük lévő kapcsolatok hiányosak, gyengék, fizikai értelemben (haránt-irányú közlekedés) és térségi menedzsmentben, koordinációban, szolgáltatásokban egyaránt. A kapcsolatok, a hálózatos rendszerek hiánya minden szinten gondot jelent – így a szakképzés és a gazdaság, vagy az önkormányzatok között is. A művelhető, illetve biológiailag aktív területeken a klímaváltozás, a beépítés, az erózió, a területi potenciálba nem illeszkedő művelés jelent kockázatot.

A közműháló záródásának üteme elmarad az országos átlagtól, a beépítettség jellemzői magas költségszintet eredményeznek a társadalmi ellátások megszervezésében. A hatékonysági problémákat gazdagítja a nagytérségi potenciálok kihasználását akadályozó versenyhelyzet Budapest és Pest megye között, valamint a környezeti (és más) monitoring-rendszerek hiánya. A specifikus adottságokon – Duna, repülőtér, intermodalitás – alapuló előnyök kihasználatlanok. A strukturális problémák meghatározó jelentőséggel bírnak: munkaerőhiány, pályakezdekők munkanélkülisége, a szakiskolák, szakmunkásképzés és a felnőttképzés iránti érdeklődés alacsony szintje, valamint csökkenése. Az óvodai és bölcsődei ellátás hiányos. Az intézményi feladatellátásban a fejlesztések és az igények nincsenek összhangban, az erőforrások szétaprózódtak, a szolgáltatási szemlélet hiányzik. A közellátás intézményrendszerének infrastruktúrája energetikai szempontból elavult, pazarló. Az intézményrendszer rugalmatlan, miközben az igények gyorsan, illetve nehezen kiszámíthatóan változnak. A strukturális problémák mellett új kockázatot jelent az, hogy a megye egyes térségei a tartós lemaradás pályájára álltak.

A Pest megyei gazdaságra komoly kockázatot jelent, hogy általánosságban hiányoznak a termelékenység és a jövedelemtermelő képesség fenntartható növekedésének alapjai. Alacsony a tőke, a külföldi működő tőke, a K+F és az innováció fajlagos szintje. Nemzetközi összehasonlításban elmaradnak a felzárkózáshoz szükséges mértéktől a technológiai fejlesztések, és a nemzetközi piacra kilépő kkv-k aránya, hiányosak továbbá a vezetési és vállalatirányítási ismeretek. A megye fejlődését akadályozza a duális gazdaság jelensége, a nagy számú hazai kkv-ra alacsony jövedelmezőség, tőke és kapacitáshiány, kedvezőtlen piaci pozíció, termelési és tulajdonosi szerkezet a jellemző. E tulajdonságok a turizmusban és az agráriumban is megfigyelhetők, mint ahogy az is, hogy a termelés, a feldolgozás és a szolgáltatások nem épülnek egymásra és nem hoznak létre megkülönböztető erővel bíró portfóliót. A metropoliszrégió nemzetközi pozíciói kedvezőtlenek. A nemzetközi HUB szerepvállalás tekintetében viszonylag jól teljesítő klaszterek mellett az üzleti és a pénzügyi szolgáltatások, a telekommunikációs szektor, az építőipar, a kreatív ipar (média, filmipar, ékszergyártás, alkotó-, művészeti- és szórakoztatóipari tevékenység), valamint a könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális tevékenység tekintetében mérhető egyfajta átlagon felüli teljesítmény – ugyanakkor ez a teljesítmény jelentősen elmarad attól, ami megkülönböztető erővel bírna.

Lehetőségek: A fenntartható mezőgazdasági művelés előtérbe kerülése, a kedvezőtlen termőhelyi adottságokkal rendelkező területek művelésbe vonása kihasználatlan tartalékokat tud aktivizálni a mezőgazdaságban. A Duna közlekedésben, turizmusban, márkavértékben kifejezhető értéke, a helyi

karakter erősítése, valamint a területi adottságokba illeszkedő fejlesztések hangsúlyosabbá válhatnak.

A gazdasági fejlődés erősítheti az üzleti központ szerepet, az uniós politika támogatja a kötöttpályás fejlesztéseket, valamint a K-Ny és É-D irányú logisztika fejlődését.

A közellátás és a közszolgáltatások fejlődésére kedvező hatással van a kereslet folyamatos mennyiségi és minőségi növekedése – a tudás iránti kereslet, az alternatív foglalkoztatási formák bővülése –; a meglévő intézményi infrastruktúra jobb kihasználása, a verseny és az együttműködés egyidejű erősödése a felsőoktatásban és a K+F területén. A járási rendszer, az egyablakos ügyintézés mellett a jelentősebb civil szerepvállalás teremtheti meg a továbblépés lehetőségét.

Különleges lehetőséget jelent a metropoliszrégió vásárlóereje, valamint kulturális és tudásbázisa, egyetemei és innovációs központjai, üzleti szolgáltatásainak kínálata, az elérhető humán erőforrás koncentrációja és sokfélesége. A világgazdaság globalizációjával tovább bővülnek az elérhető javak és erőforrások. A vállalkozások működését és új beruházásait, fejlesztéseit megkönnyítheti a pénzügyi szolgáltatások, a tudásközpontok, hálózatok és klaszterek szolgáltatásainak fejlődése. Az új vállalkozások alapítását és a forrásszerzést segítheti, ha a nemzetközi tőkeáramlás új erőre kap, valamint az uniós támogatáspolitikán belül a vállalkozásfejlesztés előtérbe kerülése. Különösen az agrárium fejlődését segítheti a tudatosabb fogyasztói magatartás, a klímaváltozás jelentette innovációs és technológiai ösztönzés, a minőségi termények előállítás. A pozicionálásból adódó lehetőség határozza meg a turizmus jövőjét is (a Duna, a Dunakanyar és Budapest márkaereje, a termálvizek és a vízi turizmus különleges adottságai) – valamint rámutat a piaci rétegzettség erősödésére, az adekvát szolgáltatási stratégiák kialakításának szükségére. A megye földrajzi elhelyezkedése és az üzleti infrastruktúra kifejezetten kedvez a logisztikai szolgáltatások fejlődésének – európai léptékű KAPU szerep betöltésének.

Veszélyek: Súlyos gondot jelent a természeti erőforrások – erdőterületek, talajvíz és ivóvíz készlet – csökkenése, veszélyeztetése; továbbá az ár- és belvízveszély, a parlagterületek növekedése. Specifikus problémák jellemzik a megyét az urbanizációval, a koordinálatlan szuburbanizációval, a tranzitforgalom erősödésével, a bányászati tevékenységgel kapcsolatban – beleértve a tömegesen épített lakóparkok, a közlekedési hálózat, fenntarthatóságát (leromlás, értékcsökkenés, degradáció), a települések gazdasági és közlekedési töredezettségének fennmaradását, vagy a dezintegrációt. A területi és társadalmi kohéziót gyengíti a diplomások, vagy a szakképzett aktív munkaerő ki- és elvándorlása, a kereslet és a szolgáltatott képzések közötti olló nyílása, a szociális ellátásban megfigyelhető területi különbségek.

A dezintegráció veszélye a gazdaságban is jelen van. Pest megye üzleti és fizikai infrastruktúra hiányosságai – és a szükséges fejlesztések esetleges jövőbeni elmaradása – mellett az elhúzóódó európai gazdasági válság különösen nagy kockázatot jelent a megye gazdaságára. Annak ellenére, hogy Pest megye az egyetlen olyan térsége az országnak, ahol az innováció kistérségek közötti kapcsolódása viszonylag fejlett, e relatív fejlettség csak országon belüli összehasonlításban jelentős, már európai méretekben nem az, és nem generál automatikus fejlődést, nem alapozza meg a megcélzott nemzetközi szolgáltató HUB szerepét. A metropolisztérség klasztereinek törékenysége, valamint a helyi gazdaság integrációja és a kistérségek közötti gazdasági, szolgáltató szerep, a haránt-irányú kapcsolódás hiánya miatt a növekedés és a foglalkoztatás jelentős romlása is elképzelhető, különösen egy kedvezőtlen, inkonzisztens szabályozási, támogatási, adópolitikai helyzetben. Ez esetben Magyarország növekedési célkitűzései nem teljesülhetnek.

Pest megye fejlődését súlyosan veszélyezteti, ha továbbra is egy olyan régió tagja marad, amely ekkora törésvonalakkal és fejlettségbeli különbségekkel rendelkezik, mint a Közép-Magyarországi Régió. A régió szétválasztása Budapestre és Pest megyére ezért szükségszerű és tovább nem odázható feladat, melyet a 2016. évi NUTS rendszer felülvizsgálatát megelőzően⁴ javasolni szükséges.

⁴ 1011/2013. (I. 16.) Korm. határozat

3 A célrendszer átfogó, stratégiai és horizontális céljainak ismertetése, a jövőkép bemutatása

3.1 Pest megye jövőképe

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott jövőkép a következő: **„Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye”**. Ez a jövőkép több folyamat megvalósulása esetén válik valósággá.

„⁵Pest megye szerves és alkotó módon része a Budapest, valamint a hazai „csapágyvárosok”, a kapcsolódó megye (és ország) határon túli területek alkotta metropolisztérképnek, amely fejlett termelési és szolgáltató központja az európai gazdasági térnek, s azon belül motorja, illetve csomópontja a feltörekvő kelet-európai országok gazdasági növekedésének és társadalmi megújulásának.”

„A metropolisztérkép versenyképessége az itt élő emberek tudásán, szorgalmán és kreativitásán, az itt tevékenykedő közösségek együttműködésén, valamint a térség vállalkozásai és a rendelkezésre álló természeti és kulturális háttér által megalapozott – sokszínű, innovatív és dinamikusan fejlődő – üzleti környezetén alapszik....” „...A metropolisztérkép erős márkaértékkel, kiegyensúlyozott térszerkezettel és az erőforrások hatékony felhasználására vonatkozó képességgel rendelkezik.”

„...A megyén belüli térségek megkülönböztető erővel bíró technológiai és gazdasági profillal rendelkeznek; a gazdasági és intézményi városközpontok fejlett vállalkozási övezetet, hatékonyan összekapcsolódó városhálózatot alkotnak. A megye kulturális- és tudásközpontjai, valamint a technológiai-, ipari-, és a növekedési pólusai jelentős mértékben hozzájárulnak a metropolisztérkép növekedéséhez, erősítik nemzetközi versenyképességét és innovációs teljesítményét.”

„Gazdasága kiegyensúlyozott, urbánus és vidéki térségeiben is több lábon áll. Hatékonyan kihasználja a helyi adottságokra alapozható, valamint a főváros közelségéből adódó lehetőségeket; biztosítva így a kiterjedt foglalkoztatást, valamint a jövedelmek növekedését....”

3.2 A megyei területfejlesztési koncepcióban rögzített célrendszer szöveges bemutatása

A megyei helyzetértékelés alapján, az elmúlt évtizedben és különösen a 2008 óta tartó gazdasági válság során végbemenő folyamatokat elemezve, a fővárossal és a tágabb környezettel való kapcsolatrendszert értékelve, figyelembe véve a lehetséges jövőképek átgondolása során felvázolt forgatókönyveket, Pest megye átfogó- és stratégiai célok kitűzésével és azok megvalósításával tartja lehetségesnek a jövőképben vázolt társadalmi, gazdasági és térszerkezeti „célállapot” elérését.⁶

A gazdasági környezet „megújítása”, mint általános cél, tehát azt a következtetést fejezi ki, hogy Pest Megye Területfejlesztési Koncepciójának átfogó, valamint stratégiai és horizontális célkitűzései eléréséhez jelentős hatékonyságnövelésre van szükség az endogén erőforrások, valamint a térszerkezeti adottságok kihasználásában, valamint a vállalkozások és intézmények együttműködésében, ami alapvető változást feltételez a gazdaság működésében. Pest megye, valamennyi célkitűzésében érvényre kívánja juttatni azt a törekvését, hogy a gazdasági, társadalmi és területi fejlődéshez alapvető gazdasági szerkezetváltásra van szükség.

Arra a megállapításra jutottunk, hogy a jövőképben felvázolt, „Európai térben versenyképes, és minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye” célkitűzés megvalósításának alapja az, hogy a térség gazdasági környezetét megújítsuk, ezért a megyei koncepció alapvetően a versenyképesség és a hatékonyság javítására fókuszál. Természetesen a gazdasági megújulás nem mehet végbe sem a megye társadalmában megvalósuló megújulás, sem a makro- és mikroregionális térszerkezetben szükséges átalakítások végrehajtása nélkül.

⁵ Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési koncepció

⁶ 1. sz. melléklet: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció átfogó, stratégiai és horizontális céljai

Mindazok a változtatások, amelyeket a koncepció célrendszerén alapulva a következő nagyjából két évtizedben, de azon belül is a 2014-2020 közötti európai uniós költségvetési időszakban térségünkben végre szeretnénk hajtani, együttesen fogják eredményezni reményeink szerint a térség gazdasági megerősödését, egy egészségesebb és hatékonyabb társadalom épülését és a természeti környezetével összhangban lévő organikus életér, fenntartható környezet megvalósítását.

A célrendszer struktúrájának felépítése során három nagy átfogó célt határoztunk meg.

- i. **Társadalmi megújulás** (Testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek);
- ii. **Gazdaság dinamizálása** (Az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve);
- iii. **Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása** (A lokális és makrotérségi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet);

Az átfogó célokon belül ágazati és területi stratégiai célokat egyaránt kitűztünk. A stratégiai célok teremtik meg a Stratégiai Program gerincét. Minden átfogó cél alá négy stratégiai cél került meghatározásra, valamint két speciális stratégiai cél a Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Homokhátság térségének komplex fejlesztése.

Horizontális célok is megfogalmazásra kerültek, melyek olyan jellegű kitűzések, melyeknek jellegüknél fogva szükséges valamennyi stratégiai célt áthatniuk, hatásuk nem korlátozódhat egyetlen szegmensre sem önállóan. Ezért itt jelenik meg például a partnerség, a kohézió és felzárkóztatás és az értékmegőrzés.

3.3 Átfogó célok jellemzése

3.3.1 Társadalmi megújulás

Az egyén a közösségek, a társadalom egészének megújulása, megújítása nélkül nem várható a gazdaság fellendülése sem. Ezért meggyőződésünk, hogy minden további fejlődés alapja az, hogy gyökeres változások induljanak el a megye társadalmában az egyén, a család és a nagyobb közösségek szintjén egyaránt. Ahogy a koncepcióban megfogalmaztuk: *az egyén szintjén nem csak a testi, hanem a lelki egészségi állapot javítása is célunk, sőt ez utóbbi megelőzi az előbbi. Fentiekkel összefüggésben elengedhetetlen az erkölcsi-etikai fejlődés és nevelés is. Azok a személyek képesek egészséges, jól működő családokat alkotni, társadalmat építeni, akik testi és lelki egészséggel rendelkeznek, vagy valamilyen betegség, fogyatékosság mellett megfelelő ellátásban részesülnek, kiegyensúlyozottak, megfelelő öntudattal és önértékeléssel bírnak.*

Értékrendünkben a család, a családi értékek nagyon fontosak. Fontos családpolitikai szempontból, hogy a további népességszökkenést képesek legyünk megállítani és fontos az egyén biztonsága szempontjából is, hiszen a kiegyensúlyozott érzelmi- és tudati háttérrel biztosító család minden esetben és élethelyzetben támaszt tud nyújtani a tagjainak.

A családok megerősítése után a közösségek erősítése, a közösségi értékek középpontba helyezése jelenti számunkra a következő feladatot. A jövőben az együttműködések, azok építésére, azok intézményesítésére szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetni. Az együttműködések nagyban javíthatják a szociális biztonság megerősítését is. A közösségek megerősítésében támaszkodni szeretnénk a civil szervezetek és egyházak munkájára is. Általános tapasztalatunk, hogy mai társadalmunkban a rászorultság egy szégyellnivaló, megvetendő állapotot tükröz, amely gondolkodást gyökeresen meg kell változtatni. Az önmaga sorsáért felelős egyén fogalmából következik, hogy önhibáján kívül kerül olyan helyzetbe, amelyben a szolidaritást és egyenlőséget valló közösségek segítséget tudnak nyújtani.

Az egyén megújulásának része a saját maga iránt való növekvő igényesség, saját maga tudásának és képességeinek fejlesztése. Ebben szeretnénk segítséget nyújtani úgy, hogy támogatjuk az egész életen át való tanulást, a felnőttképzést, a duális, az informális és nonformális képzés fejlesztését a

korszerű gyakorlati tudás és versenyképes munkavállalói készségek, kompetenciák érdekében és általában a humántőke fejlesztését.

3.3.2 Gazdaság dinamizálása

Pest megye gazdasága rendkívül összetett, egyszerre vannak jelen benne a múltat és a jövőt képviselő vállalkozások és ágazatok, a fejlett és a fejletlen térségekre jellemző tevékenységek, a csak néhány főt foglalkoztató, forráshiánnyal küszködő egyéni vállalkozások és a tőkeerős multinacionális nagyvállalatok. A megyének ez a tulajdonsága a tervezés során azt jelentette nekünk, hogy nem tudtunk egyféle választ adni a felmerülő problémákra éppen azok összetettsége miatt.

Vannak innovatív termelésre és szolgáltatásokra épülő gazdaságú húzóteréseink, ahol a jó adottságoknak köszönhetően a vállalkozás intenzitás is igen magas, és vannak a fejlődésben leszakadó térségeink, ahol az erőforrások szűkösebben állnak rendelkezésre, döntően a hagyományos gazdasági tevékenységek a jellemzőek és még a meglévő adottságok sincsenek megfelelően kihasználva.

Gazdaságfejlesztési elképzeléseinkben, egyrészt a megye gazdasága szempontjából meghatározó súlyú és jelentőségű, stratégiai ágazatok fejlesztésére kívánunk kiemelten fókuszálni, másrészt viszont a speciális adottságú és helyzetű térségeink gazdaságfejlesztését szeretnénk komplexen, területi programok keretében megvalósítani. Javasataink között megjelenik az „új gazdaság” fejlesztése (technológia és tudás intenzív, az innovációra, a kreativitásra építő gazdaság) mellett, a hagyományos (feldolgozóiparra, mezőgazdaságra, építőiparra építő) ágazatok fejlesztése is. Pest megye fejlődésében kiemelt szerepet szánunk **kreatív ipar, a gépipar, fejlett feldolgozóipar a gyógyszeripar, valamint a biotechnológia** fejlesztésének.

Fontos körülmény, hogy a Pest megyei K+F ráfordításokhoz, vagy egyéb K+F alapon számított indikátor által mért innovációs teljesítményt lényegesen meghaladja azon vállalkozások aránya, akik saját meghatározásuk szerint terméket, szolgáltatást terveznek fejleszteni, és több mint harmaduk tervezi, hogy új piacokon jelenik meg a tervezett beruházással. Megállapítható az is, hogy a Pest megyei vállalkozások erőssége kifejezetten az új, vagy korszerű tudás alkalmazása, adaptálása. A vezető technológia-felhasználó vállalkozások hozzájárulása ezért kimagasló a gazdaság termelékenységének növekedéséhez, valamint fontos szerepük van a foglalkoztatás bővítésében.⁷

A gazdaság dinamizálását területi és ágazati programokkal kívánjuk elérni, valamint jelentős hangsúlyt szeretnénk fektetni a befektetés ösztönzésre, a vállalkozásfejlesztésre és a foglalkoztatottság növelésére.

3.3.3 Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása

Pest megye, a Metropolisz Térség centrális elhelyezkedésénél fogva Magyarország és Közép-Európa térszerkezetének jelentős csomópontja, azonban annak makrotérségi közlekedési elemeinek, nemzetközi és országos multimodális kapcsolati elemeinek megtervezésére és megvalósítására nincs hatáskörünk. A terület kiegyensúlyozottabb fejlődését, annak európai pozíciójának betöltését jobban szolgáló térstruktúra kialakítására vonatkozóan azonban határozott elképzeléseink vannak és azt a megye szempontjából is stratégiai célnak tekintjük.

Ugyancsak stratégiai célunk a térség kohéziójának javítása érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok és vonzáskörzetük közlekedésének és az elővárosi közlekedés fejlesztését.

Budapest központi szerepét nem megkérdőjelezve, hanem inkább megerősítve olyan policentrikus térben gondolkodunk, ahol koordinált térségfejlesztéssel, takarékos területhasználatot valósítunk meg, az épített és környezeti értékek megóvásával és fejlesztésével pedig vonzó életteret alakítunk

⁷ forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. Pest megyei vállalkozások körében végzett igényfelmérő kutatás 2013

ki. Ebben a policentrikus térben fontos szerepük van a kisvárosok és térségeik összekapcsolásának, a nagytérség és Budapest kapcsolatainak közös menedzselésének. Szakítani kívánunk a határtól határig való tervezéssel, mert egyre összetettebb világunkban csak így tudunk folyamatokat komplexen kezelni. Ebben a nagyobb kontextusban tudunk például a klimatikus változásokra megfelelően reagálni.

A társadalmi egyeztetés folyamán többször megjelent annak az igénye, hogy a településeken további infrastruktúrafejlesztésekre van szükség. Erre utal a települési szereplők nagyszámú és még nagyobb összegű javaslatcsomagja is. Azt gondoljuk, hogy fontos települési szintről fentebb lépni és térségi szinten vizsgálni a szükségleteket és lehetőségeket, hogy kiegyensúlyozott fejlesztés tudjon megvalósulni.

3.4 Horizontális célok jellemzése

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban megjelenő horizontális célok olyan speciális szempontok, melyek értékválasztásban-, szemléletmódban minden megfogalmazott cél esetében áthatják a fejlesztési elképzeléseket.

Horizontális célként jelenik meg a területi és társadalmi kohézióra való törekvés, a fenntarthatóság szempontja valamennyi fejlesztés esetében, a klíma és energiapolitika, valamint a hatékonyság figyelembe vétele, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat ésszerűen használjuk fel. Fontos horizontális célunk a partnerség és együttműködés fenntartása, sőt elmélyítése, mert azt gondoljuk, hogy a fejlesztések akkor tudnak igazán hasznosulni, ha az érdekelt szereplők között megfelelő a párbeszéd, folyamatos a kapcsolat, a térségi szinergiák működnek.

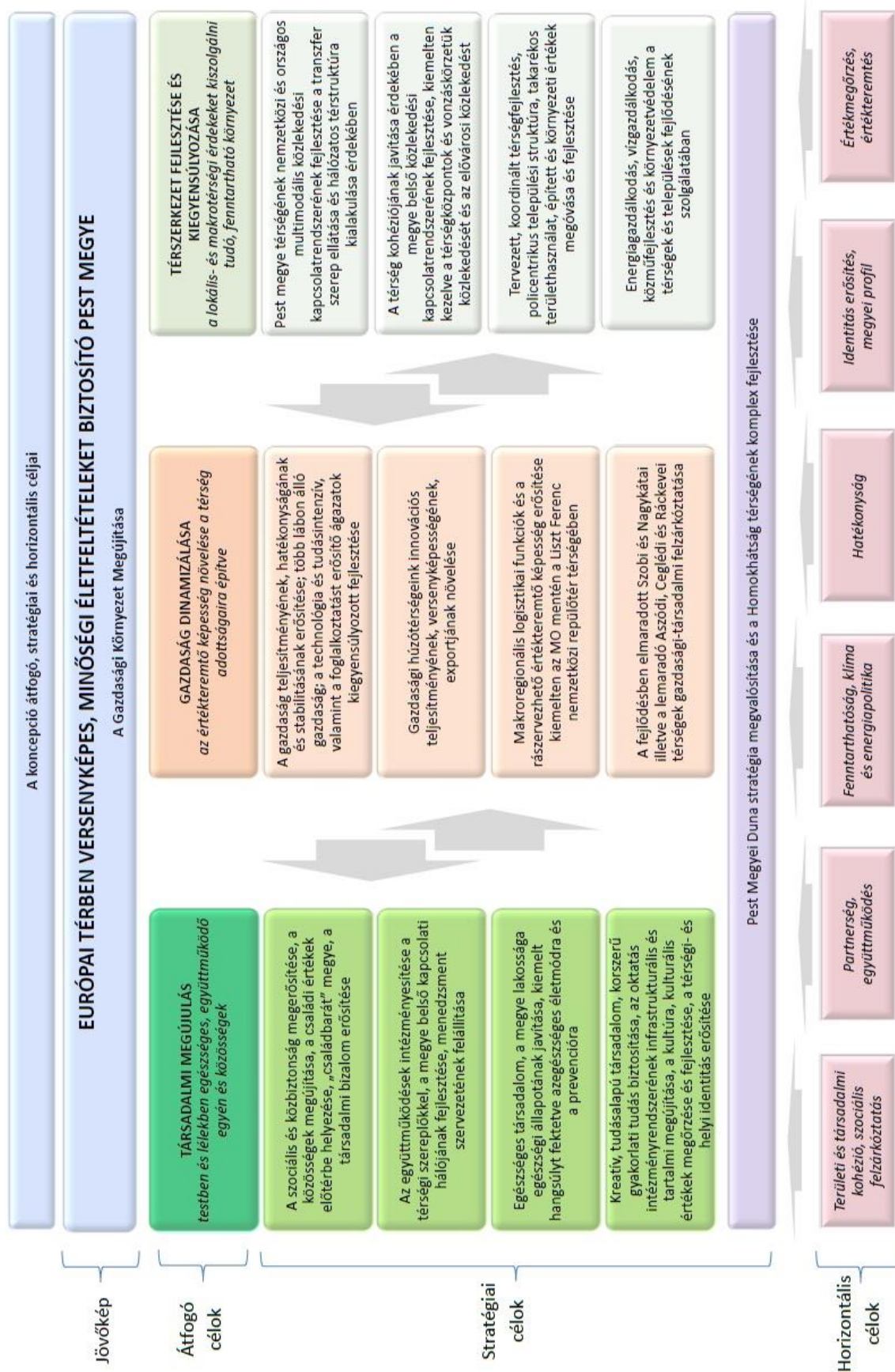
Amennyiben a horizontális célokat lehetséges fontossági sorrendbe rendezni, akkor biztosan előkelő helyen szerepelne a térségi identitás megőrzése és fejlesztése. *„A rendkívüli mobilitás, a népesség növekedése, illetve a népességcsere, továbbá a gazdasági és társadalmi változások gyors üteme és nem utolsósorban a főváros „gravitációs ereje” komoly kockázatot jelent a hagyományosan erős nemzeti-, kulturális és gazdasági gyökerekkel rendelkező települések számára.”*⁸ Véleményünk szerint a helyi értékek,- identitás-, közösségek fejlesztésének gazdasági haszna egyértelműen meghatározható.

3.5 Speciális stratégiai célok

Speciális stratégiai célunk a Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Homokhátság térségének komplex fejlesztése. A fejlesztés teljesítéséhez mindhárom átfogó célban rögzített intézkedésekből használunk elemeket, de mégsem tekinthetünk a két célra horizontális célként, hiszen nem szükséges, hogy minden döntésünket befolyásolják a célban rögzített szempontok. Azért is speciális célokként gondolunk a két fenti célkitűzésre, mert csak megyehatáron átnyúló módon lehetséges kezelni beavatkozásait.

⁸ forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió 2013

9. ábra: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszere

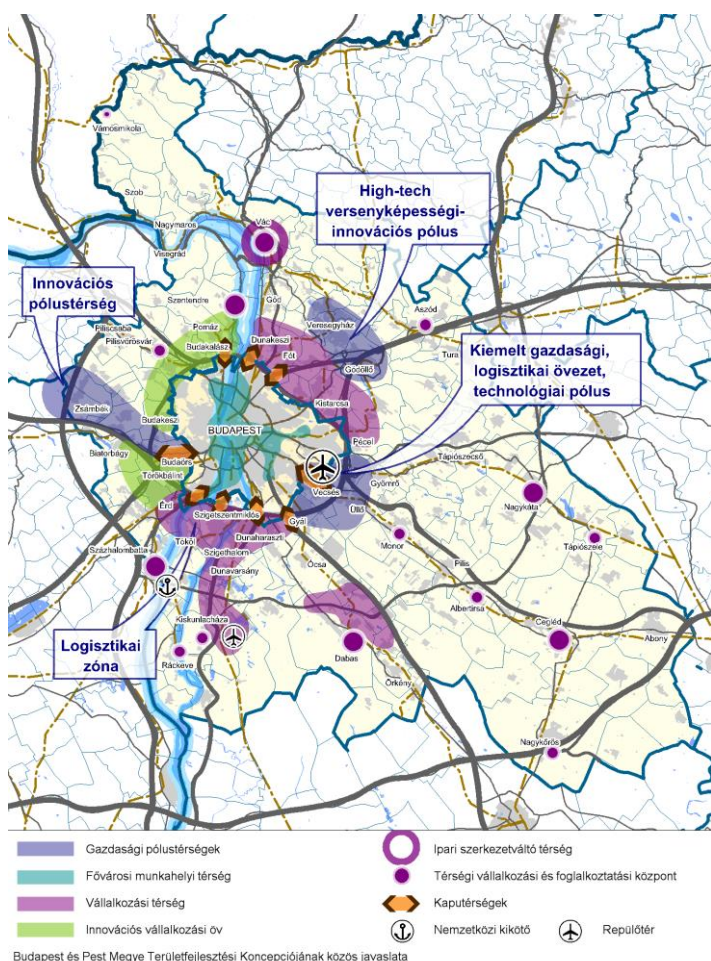

3.6 A területi célokhoz kapcsolódó megyei kiemelt fejlesztési térségek kijelölésének indoklása

Pest megye korántsem egységes szerkezetű és fejlettségű térség. Gazdasági fejlettségében elkülönül egymástól az agglomeráció övezete, mely kissé lemaradva helyezkedik el Budapest mögött és az agglomerációtól távolabbi, megyehatár menti kistérségei, melyek inkább a szomszédos megyék fejlettségi szintjén állnak.

A megyén belül megtalálhatóak olyan magasan fejlett központok is, mint a Budaörsi kistérség, mely az ország „leggazdagabb” kistérsége az egy főre jutó jövedelem tekintetében.⁹ Továbbá országos jelentőséggel bíró pólusképző térségek is jelen vannak (Gödöllő – Veresegyház, Érd – Százhalombatta), ahol a népesség, a gazdasági erő és az innovációs teljesítmény együttesen meghaladja számos magyar nagyváros hasonló mutatóit.

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban több pólustérséget is kijelöltünk, melyek élenjárnak bizonyos szegmensek terén.

10. ábra: A gazdaságfejlesztés speciális célterületei Pest megyében

kapcsolattal, ezért elmaradtak a külföldi működő tőke beruházások is. A legkedvezőtlenebb közlekedési kapcsolatok az Ipoly mentét jellemzik, de a centrum elérhetősége gondot jelent a Ráckevei és Nagykátai kistérségben is. A hátrányos térségekre általánosan igaz, hogy a munkaerő jelentős része alacsonyan iskolázott, vagy elavult képzettséggel rendelkezik. Ezt a folyamatot erősíti, hogy mivel a piacképes képzettséggel rendelkezők elvándorolnak a településekről, tovább csökken az aktív keresőképes lakosság aránya. A folyamat a települések demográfiai megújuló képességének esélyét is visszaveti.

⁹ forrás: NAV

- **Logisztikai zóna:** Érd, Százhalombatta, Szigetszentmiklós, Gyál, Dunakeszi, Fót, Kistarcsa, Dabas,
- **Kiemelt gazdasági-logisztikai zóna:** Vecsés, Gyömrő, Üllő, Pécel,
- **High-tech versenyképességi-innovációs pólus:** Veresegyháza, Gödöllő,
- **Innovációs zóna:** Budaörs, Zsámbék, Budakeszi, Budakalász,

A koncepcióban rögzítettük, melyek a leszakadóban lévő térségeink. A népesség összetételének (korosztályok, képzettség, aktivitás) tekintetében kimutatható hátrányban van az Ipoly-mente, Aszód és Nagykáta kistérsége. Átlag alatti vállalkozássűrűség jellemzi a Szobi, Nagykátai, Ceglédi, Aszódi, Monori, Gyáli, Dabasi kistérségeket. Ezekben a kistérségekben magasabb a mezőgazdaság, ipar és építőipar aránya, alacsonyabb a szolgáltató szektor aránya. Különösen Cegléd, Nagykőrös, Abony térségére jellemző a hagyományos mezőgazdaság és élelmiszeripar útkeresése. Mivel ezek a térségek Pest megyén belül nem rendelkeznek megfelelő közlekedési

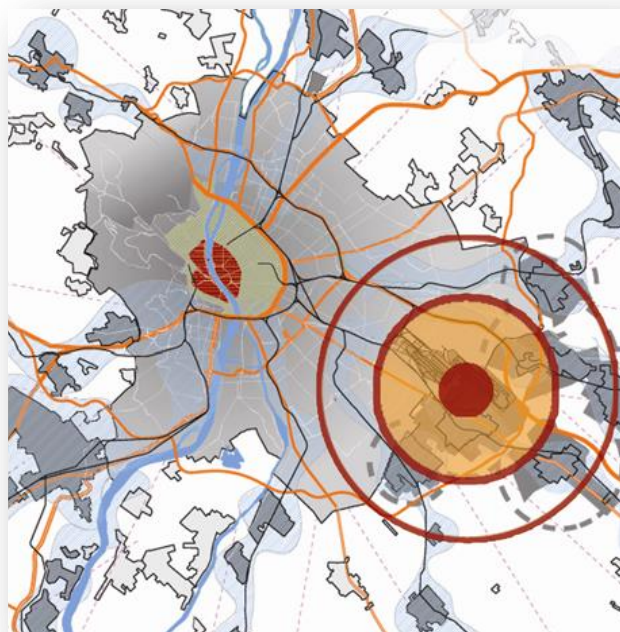

A leszakadás irányába mutató folyamatokat a helyi erőforrásokra alapozva, célzott módon kívánja megállítani Pest Megye Önkormányzata. Meghatározásra került a leginkább érintett 5 térség. A Szobi kistérség, az Aszódi kistérség, a Tápió-mente térsége, a Cegléd-környéki térség, valamint Dabas és Ráckeve térsége.¹⁰

Pest megye rendelkezik olyan térségekkel is, melyek fejlesztésével jelentős tovagyrúzó hatást lehet elérni közvetlenül a velük szomszédos leszakadó területeken, de fejlesztésüknek országos hatásai is lehetnek. A térségek egyike az ország gazdaságfejlesztésének egyik legnagyobb fejlődési potenciállal rendelkező térsége az általunk Ferihegyi Gazdasági Övezetnek elnevezett, a repülőtér tágabb környezetét magába foglaló térség. A nemzetközi repülőterek és vonzaskörzetük minden országban kiemelt jelentőséggel bírnak a gazdaságfejlesztés szempontjából, hiszen rendkívül nagy személy-és áruforgalmat bonyolítanak le, ehhez a szolgáltatások széles skálája kapcsolódik, s az értékteremtési folyamatok közül egyre több termelő- és feldolgozó kapacitás is ezekbe az övezetekbe összpontosul.

Pest megye esetében ezeket a lehetőségeket bővíti, hogy a Budapest és a megye határán lévő repülőtér egy egyébként is rendkívül dinamikusan fejlődő logisztikai övezet, intermodális csomópont része, hogy a vasúti és közúti kapcsolatrendszer, az autópályák, az M0-ás körgyűrű rendkívül kedvező fejlesztési és elérhetőségi feltételeket biztosítanak.

11. ábra: Ferihegyi gazdasági övezet közvetlen hatásterülete

3.7 A megyei stratégiai programban bemutatott célrendszer külső és belső koherenciájának bemutatása

Pest megye és a határos megyék koherenciájának vizsgálatát a 1. sz. melléklet tartalmazza, míg az Operatív programokhoz való illeszkedést a 2. sz. melléklet mutatja be.

Megállapítható,¹¹ hogy Budapest és a szomszédos megyék átfogó céljai is tartalmazznak humán, gazdasági és a természeti erőforrásokkal kapcsolatos fejlesztési elképzeléseket. Pest, Bács-Kiskun, Fejér és Komárom-Esztergom megye átfogó célkitűzései között megjelennek a periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása, ill. egyedi térséghez sajátos, adottságaikhoz igazodó fejlesztési célok is. Pest megye a szomszédos megyékkel egyeztetve készítette el fejlesztési koncepcióját, mely egyeztetés megelőzte a társadalmi vitát. Így olyan koncepciók készültek minden megyei szereplő részéről, melyek koherenciában állnak egymással.

A 2014-2020 uniós ciklushoz készülő operatív programokhoz való kapcsolata kimutatható a megyei stratégiai programnak. Ugyanakkor fontos megállapítanunk, hogy fejlesztési elképzeléseink nem az uniós tematikából, hanem a térség valós igényeiből fogalmazódtak meg. Emiatt Pest megye stratégiai programjának valamennyi fejlesztési célkitűzése nem tud beleférni az Unió által a régióra meghatározott tematikus célkitűzések struktúrájába. A Közép-Magyarországra meghatározott tematikus célkitűzések a fejlett régiók fejlődését segítik elő. Pest megye azonban nem tartozik ezek

¹⁰ forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció (2013)

¹¹ 2. sz. melléklet: Pest megye és a határos megyék koherenciájának vizsgálata

közé. A fejlettség fokmérője a régió GDP adata, mely Budapesttel alkotott közös régió miatt meghaladja ugyan az uniós átlagot (együtt 105%), melyet, azonban ha szétbontunk a két szereplőre, akkor látható, hogy Budapest ebből 140%, míg Pest megye 56%-al részesedik. Kijelenthető, hogy az uniós célrendszer nem felel meg Pest megye szerves fejlődési igényeinek, mert nem a térség fejlődését elősegítő súlypontok kerültek meghatározásra.

A helyzetfeltárásban megállapított, majd a koncepcióban kibontott területi jellegzetességek okán a stratégiában megjelenítjük azokat a stratégiai programelemeket is, melyeket a következő 7 éves ciklusban Uniós forrásból nem lehetséges finanszírozni, tehát már középtávon is számítunk a hazai források megjelenésére, illetve a Kormány által ígért kompenzációra. Pest megye így fogja tudni betölteni azt a szerepet, melyet a hosszú távú országos vonatkozású fejlesztési tervek rögzítenek. (pl: Wekerle terv).

Mindezek ellenére a Pest Megyei Stratégiai Program lefedi¹² a területi operatív program (VEKOP) prioritásait, az indikatív forráskereteket pedig többszörösen leköti.

Pest megye számára nagyon fontosak az Ágazati Operatív programok is, hiszen a **1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat** értelmében lehetőség nyílik arra, hogy az ágazati operatív programok tartalmazzanak a Közép-magyarországi Régió területén megvalósuló fejlesztéseket is. A négy legfontosabb ágazati operatív program számunkra a GINOP, KEHOP, EFOP és IKOP. Mindegyik ágazati operatív programra foglalmaztunk meg konkrét fejlesztési elképzeléseket, melyeket az ő keretükből szeretnénk megvalósítani a megyében. Ezek a fejlesztések illeszkednek az ágazati operatív programok prioritásstruktúrájához, valamint kimutatható hatással lennének a környező konvergencia régiók számára is (a konkrét javaslatunkat a Pest Megyei Operatív Program tartalmazza).

A célrendszer kapcsolata a területi és ágazati operatív programhoz való kapcsolódás mellett a Nemzeti Vidékstratégiához, a Duna Régió Stratégiához, III. Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési keretstratégiához, Nemzeti Éghajlat változási Stratégiához, Magyarország vízgazdálkodási tervéhez, valamint az OTR-ről szóló 2003. évi XXVI.sz. törvényhez is kimutatható.¹³

3.8 A tervezési környezetet meghatározó EU 11. tematikus célkitűzésének bemutatása

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája. Célja nem csupán az, hogy segítségével leküzdjük a válságot, amely számos uniós gazdaságot továbbra is kedvezőtlenül érint. A stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és inkluzívabb növekedés feltételeit kívánja megteremteni.

Az EU az alábbi öt legfontosabb területre vonatkozóan tűzött ki 2020-ra elérendő, ambiciózus célokat:

- a 20-64 éves népesség foglalkoztatási rátájának 75 százalékra emelése, többek között a fiatal, az idősebb, illetve az alacsony képzettségű munkavállalók nagyobb mértékű foglalkoztatása, valamint a legális migránsok fokozottabb integrációja révén;
- a kutatás-fejlesztés feltételeinek javítása úgy, hogy ezen a területen a köz- és a magánszféra beruházásainak együttes mértéke elérje a GDP 3 százalékát;
- az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának az 1990-es szinthez képest 20 százalékos csökkentése, a megújuló energiaforrások arányának 20 százalékra való növelése a teljes energiaszektorban, illetve az energiahatékonyság 20 százalékkal történő növelése;

¹² 3. sz. melléklet: VEKOP-hoz és ágazati operatív programokhoz való illeszkedés bemutatása

¹³ forrás: Pest Megye Területfejlesztési Koncepció, területi (Társadalmi, gazdasági) hatásvizsgálat és Környezeti értékelés

- a képzettségi szint javítása, különösen törekedve arra, hogy kevesebb mint 10 százalékra mérséklődjön a korai iskolaelhagyás aránya és egyidejűleg legalább 40 százalékra nőjön a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkező 30-34 éves korúak aránya;
- a társadalmi befogadás elősegítése, mindenekelőtt a szegénység csökkentése révén, legalább 20 millió ember kiemelésével a kirekesztődés fenyegetettségéből.

A célok elérésének érdekében az Európai Bizottság javaslata alapján a jövő kohéziós politikája a jelenleginél **hatékonyabb** és **eredményorientáltabb** lesz a közös és program specifikus indikátorok és ellenőrzési-értékelési rendszer alkalmazásával, a programokhoz fűződő teljesítmény-keretrendszer egyértelműen mérhető mérföldköveinek alkalmazásával, a 7%-os teljesítménytartalék beiktatásával, az ex ante feltételek és a makrogazdasági feltételek alkalmazásával, a pénzügyi és tematikus determinációk beépítésével.

Az Európai Unió 2014–2020-ra vonatkozó kohéziós politika megvalósítását szolgáló rendelet tervezete határozza meg azt a **11 ún. tematikus célkitűzést**, amelyek elérésének támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az Európa 2020 stratégia céljaihoz, és amelyek egyben a támogatáspolitikai alapját is képezik.

ERFA	ESZA	KA	Tematikus célok
			kutatás, technológiafejlesztés és innováció erősítése;
			információs, kommunikációs technológiák hozzáféréseinek elősegítése, minőségi javítása;
			kkv-k az agrár- és halászati szektor versenyképességének növelése és a vízkultúrák támogatása
			az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való átállás támogatása minden szektorban;
			a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás és kockázatmegelőzés és -kezelés ösztönzése;
			környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság ösztönzése;
			fenntartható közlekedés megteremtése és a hálózati infrastruktúrák szűk keresztmetszeteinek feloldása;
			foglalkoztatás növelése és munkaerő-piaci mobilitás támogatása;
			társadalmi befogadás ösztönzése és szegénység elleni küzdelem;
			oktatási beruházások, készségfejlesztés és élethosszig tartó tanulás elősegítése;
			intézményi kapacitás és hatékony közigazgatás megteremtése

12. ábra: EU tematikus célok a Strukturális Alapok kapcsolata (forrás Dr. Nyikos Györgyi)

A 2014-2020 közötti uniós programozási időszak Közép-magyarországi Régió vonatkozásában meghatározott tematikus koncentráció elvei a tervezés jelenlegi szakaszában, a bizottsági rendelet-tervezetek nem végleges tartalma alapján a következők:

- A. A Közép-magyarországi régióban az ERFA által finanszírozott támogatások 80%-át kell az alábbi tematikus célokra fordítani:
- minimum 20%-ot az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra (4. tematikus cél);
  - kutatás, technológia-fejlesztés és innováció (1. tematikus cél);
  - kkv-k versenyképességének fokozása (3. tematikus cél),

-
- infokommunikációs technológiák fejlesztése és hozzáférhetőségük javítása (2. tematikus cél).
- B. Az ERFA források maradék 20%-a használható fel a további tematikus célkitűzések finanszírozására.

4 Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása – [I. Prioritás]

4.1 A prioritás indoklása

Miközben Pest megye gazdaságának súlya az országban betöltött pozícióit tekintve még mindig jelentős, abban az elmúlt évtizedben számos negatív folyamat indult el. A GDP előállítás volumene a válság éveitől országosan itt csökkent a legnagyobb mértékben és jelentősen visszaesett a térségbe érkező befektetések nagysága is. A megye gazdaságára minden szempontból jellemző a kettősség: jelen vannak az innovatív, húzó ágazatok és a hagyományos gazdasági tevékenységek egyaránt, miközben teljesen más a Budapest környéki agglomerációs övezet gazdaságának összetétele, lehetőségei, erőforrásai, és más a határ menti térségeké.

Összességében elmondható, hogy a megye gazdasága messze nem tudja jól kiaknázni a fővárosi régió és a centrális elhelyezkedés adta lehetőségeket és ehhez nagyban hozzájárul, hogy hiányoznak az együttműködés kialakult intézményei, hiányos a közösségi tervezés és megvalósítás, s hátrányos az uniós szabályrendszerből adódó korlátozott forráshoz jutás is.

Pest megye gazdasági szerkezete összetett és változatos képet mutat. Léteznek olyan központok, (Gödöllő - Veresegyház; Budaörs - Érd) ahol a népesség, a gazdasági erő és az innovációs teljesítmény együttesen meghaladja számos magyar nagyváros hasonló mutatóit. A többlettermelő vizsgálatokon alapuló mérések szerint Pest megye vállalkozói övezete, és különösen a Budaörsi kistérség (fejlesztési központ) élen jár a tudás generálásában és fogyasztásában – köszönhetően az általános társadalmi és gazdasági teljesítménynek, valamint a tudásintenzív termelő és szolgáltató tevékenységek jelenlétének.

Pest megyében nemzetközi összehasonlításban is számottevő az informatikai vállalkozások és foglalkoztatottak száma, valamint erőteljes a telekommunikációs vállalatok központjainak jelenléte, illetve általában a tudás intenzív tevékenységek és azon belül a tudás intenzív üzleti szolgáltatások aktivitása. A program készítése során több partnerségi egyeztetésen is felmerült az IKT szektor fejlődésének egyik problémájaként a képzett humán erőforrás hiánya.

Az egyik legfontosabb célkitűzésünk a kkv-k szerepének növelése. Bár jelenlétük meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán, nem rendelkeznek megfelelően képzett munkaerővel, alacsony a menedzsment ismeretük, alultőkésítettek, vagy egészében véve gyenge az üzleti modelljük. Sokan még mindig lakóövezetben tevékenykednek és nincs esélyük ipari parkba költözni. A kkv-k jó része az adóelkerülésben látja bevételeinek optimalizálását, fejlesztéseiket emiatt visszafogják.

Véleményünk szerint számukra az üzleti modell átalakítása, beszállítói pozíciók megszerzése és különösen a feldolgozóipari értékláncokhoz kapcsolódó szolgáltatások nyújtása jelenthet kitörési pontot. Fontos a rendelkezésre álló munkaerő képzettségi szintjének emelése a humán erőforrás minőségi javításával, a generációváltás végrehajtása és a megfelelő telephelyekre való költözés. Nehéz, de nem lehetetlen egy tanácsadói program megvalósítása, amely pont a kkv-k számára nyújt magas minőségű személyre szabott szolgáltatást pl: külpiacon való kijutás, a szervezet hatékonyságának növelése, vagy a termékstruktúra átalakítás kapcsán.

A növekedési stratégiák támogatása ismét rámutat az üzleti modellek jelentőségére. A 2007-2013 időszak tapasztalatai megerősítették, hogy vállalkozások növekedésével bővülnek a gépbeszerzést és az alapvető infrastruktúra fejlesztését meghaladó igények, továbbá fontossá válnak az oktatás, a stratégiai K+F+I együttműködések, vagy a termékfejlesztés. Az energiahatékonyság például kifejezetten a közép- és nagyvállalatok számára releváns. Ezt az igénybeli változást egy személyre szabott, mentor viszonyon alapuló támogatási rendszerben szükségszerűen figyelembe kell venni.

A vállalati megkérdezésünk szerint a piacbővítéshez elsősorban technológiai fejlesztésekre, másodsorban pénzügyi támogatásra (eszközökre) van szükség, valamint kisebb jelentőséggel a marketing támogatására.

Szintén fontos célkitűzésünk a helyi gazdaság erősítése, melyben olyan működőképes rendszert kívánunk kialakítani, melyben a helyi identitásra alapozva, a szereplők jövedelemtermelő képessége erősödik, különösen az agrár-és élelmiszertermelés, a könnyű- és építőipari termelés és a turizmus tekintetében. Pest megye sajátos helyzetét jellemzi, hogy a központi régió koncentrált és erős piaci kereslete ellenére, a kis- és nagykereskedelmi csatornák, illetve üzleti modell megváltozásával, valamint az erős nemzetközi versenynek kitett agrár- és élelmiszeripari termelés visszaesésével a megyei vállalkozások igen jelentős pozíciókat vesztek. A helyi gazdaság megújítása azon múlik, hogy az új termékfejlesztések, valamint az újonnan alapított vállalkozások képesek lesznek-e megfordítani a trendet.

A változáshoz fejleszteni kell a még mindig jelentős feldolgozóipari kapacitásokhoz kapcsolódó ágazatokat, a kutatási, felsőoktatási és szakképzési infrastruktúrát, az üzleti infrastruktúrát, például az ipari és logisztikai parkokat, inkubációs és egyéb üzletfejlesztési szolgáltatásokat, klasterek és együttműködéseket. A vállalkozások közötti együttműködés viszonylag gyakori, de még így is a vállalkozások fele nem működik együtt más vállalkozással. Másrészt még a fejlesztésekben aktív vállalkozások 57%-ának sincsen érdemi kapcsolata a székhely, vagy telephely szerinti települési önkormányzattal, kétharmadának a térségi szakképzéssel, 70%-ának felsőoktatási intézménnyel, vagy más tudásközponttal. Figyelemreméltó megállapításnak tekinthető, hogy a vállalkozók visszajelzései alapján az együttműködés hiányának leggyakoribb oka még mindig az információ hiánya, a tájékoztatatlanságból fakadó érdektelenség.¹⁴

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltárás munkarészában több olyan ágazatokat érintő megállapítást tettünk, melyek vagy jelentős fejlődésre képesek és ebben segítenünk kell őket, vagy fejlesztésre szorulnak az ágazati, vagy világgazdasági válság miatt. Mindkét esetben igaz, hogy ezekben az esetekben a fejlesztés nem a további lemaradást állítja meg, hanem a szektor helyzetbe, vagy újra helyzetbe hozásával jelentős foglalkoztatás és nemzetgazdasági bevétel realizálódik.

Pest megye jelentős agrárpotenciálja korábban egy hatalmas piac a főváros kiszolgálása mellett exportra is képes volt termelni, majd erről a szintről jelentős mértékben visszaesett. Fontosnak tartjuk az agrárium termelésben betöltött szerepének erősítését, a termelés fokozását, az élelmiszer feldolgozóipar erősítését, valamint a rövid ellátási láncok térnyerésének elősegítését, beleértve a specifikus logisztikai és nagy-, illetve kiskereskedelmi tevékenységek támogatását.

Pest megye látszólag irigylésre méltó helyzetben van a makroregionális közlekedési hálózatok általi érintettség tekintetében. A térséget átszövik a nemzetközi közút és vasúti útvonalak, rendelkezik egy nemzetközi folyammal, a Dunával, továbbá a megyében található az ország legnagyobb forgalmat lebonyolító nemzetközi repülőtere. A Közép-magyarországi Régió részeként csomóponti helyet foglal el Európán belül, s a belső piac szempontjából is kitüntetett helyzetben van.

A helyzeti előny alapján valóban képes lehetne a térség makroregionális KAPU szerepkör betöltésére.¹⁵ Azonban a fejlesztések, akár a logisztika, akár a közlekedés terén nem lépik át azt a kritikus tömeget, amely igazán generálná és öngerjesztővé tudná tenni a fejlődést, ami majd feljogosítja a térséget a KAPU, vagy HUB szerep betöltésére. A prioritás komplex módon kívánja eljuttatni a fejlesztések kritikus tömegéig a szűkebb övezetet, amely megvalósul az érintett önkormányzatok, a megye és a főváros összefogásával, a gazdasági szereplőkkel történő intenzív együttműködéssel, kiemelt nemzeti szintű támogatással. Figyelmeztető, hogy a hazai logisztika az elmúlt évtizedben pozíciót veszített térségbeli versenytársaihoz (elsősorban Bécshez) képest, ugyanis a növekvő forgalomból csökkent a részesedése. Látható, hogy Magyarország elhelyezkedése nem

¹⁴ forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft, Vállalkozói közvélemény kutatás 2013

¹⁵ Wekerle terv

jelent automatikus előnyt, változásokra van szükség, a befektetések összpontosítására, az értéktartalom növelésére, a támogató üzleti környezet fejlesztésére.

Fentiek miatt szükségesnek látjuk a közlekedési hálózat gazdaságfejlesztést is akadályozó elemeinek pótlását, a V0 vasútvonal logisztikai zónát erősítő módon történő fejlesztését, a Duna bekapcsolását az áruszállításba.

A magán- és közszféra szereplőinek összefogásával a Ferihegyi Gazdasági Övezetben célszerű egy komplex térség- és gazdaságfejlesztési program (akár integrált területi beruházás - ITI) elindítása. Ez nem csak Pest megye, hanem a Közép-magyarországi Régió és egész Magyarország érdeke. A fejlesztés továbbgyűrűző hatása Pest megye szempontjából többek között a megye déli-keleti leszakadó területeinek felzárkóztatását is jelentheti.

A törvényi változások alapján a magyarországi megyék a területfejlesztés középszintjét alkotják. Ők tolmácsolják felfele az alulról érkező igényeket és ők koordinálják az alsóbb szintek területfejlesztési tevékenységét. A területfejlesztés megyei szintjeként olyan stratégiai jelentőséggel bíró területen kívánunk szerepet vállalni, mint a megyei befektetés-ösztönzés.

Pest megye aktív fejlesztéspolitikát kíván megvalósítani, melynek része Pest megyével, illetve a metropolisztérsséggel kapcsolatos specifikus tudás gyűjtése, elemzése, a régiós folyamatok értékelése a társadalom, a gazdaság, az innováció területén. Ezt a tudást nem kívánjuk magunkban tartani, hanem támogatjuk a tudás generálását és megosztását, „terítését” támogató szolgáltatásokat, amelyek a megye fejlődését meghatározó szereplők, illetve kezdeményezések számára nagy jelentőséggel bírnak.

Részben a hiányzó uniós fejlesztési források pótlása miatt, de nagyobb tekintetben Pest megye fenntartható fejlődése miatt szükséges befektetés ösztönzési program indítása. A megyei befektetés-ösztönző szervezet felállítása egyszerre orvosolhat több hiányosságot, hiszen:

- a Pest megyében jelentősen csökkenő uniós fejlesztési forrásokat még célzottabban és hatékonyabban kell felhasználni,
- a hiányzó fejlesztési forrásokat csak a magánszektor befektetéseivel lehet ellensúlyozni,
- a helyi önkormányzatoknál nincs meg minden készség és képesség saját területeik helyzetbe hozására, meglévő adottságaik kihasználására, a lehetőségek kiejánlására és a potenciális befektetőkkel történő hatékony és eredményes tárgyalási folyamat lefolytatására,
- a megyei szintről koordinált és segített befektetés-ösztönzés a megyei területfejlesztési koncepció kiegyensúlyozott, fenntartható, élehető térszerkezetre vonatkozó célkitűzéseinek megvalósítását is segítené azzal, hogy a befektetéseket, beruházásokat a megye környezeti-, társadalmi, gazdasági adottságainak és az itt élők szükségleteinek legjobban megfelelő helyszínekre orientálná,
- a megyei befektetés-ösztönző szervezet a gyakorlatban tudna érvényt szerezni a területfejlesztési törvény által a megyei szintre delegált, a köz- és a magánszféra fejlesztéseinek összehangolását célzó törekvéseknek,
- a régióban (Budapesten) működő HITA irodának nem feladata a 187 pest megyei települési önkormányzat gazdaságfejlesztési képességének, készségének javítása, befektetésekre alkalmas helyszínek beazonosítása, és azok kiejánlásának a mai elvárásoknak megfelelő feltételeinek megteremtése,
- a megyei befektetés-ösztönző szervezet és a Nemzeti Külgazdasági Hivatal tevékenysége egymásra épülve, egymást erősítő módon tudna megvalósulni.

4.2 Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1-intézkedés]

a) projektcsomag: Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése [GD1.a]

A helyzetértékelés alapján kijelenthető, hogy a privát szféra beruházásai döntően meghatározzák Pest megye gazdasági teljesítményét. 2009-ben 302 Mrd Ft beruházás valósult meg a megyében. Ha

csak a VEKOP keretösszegéhez hasonlítjuk, mely a jelenlegi tervek szerint hét évre 260 Mrd Ft, látható, hogy óriási jelentősége van a térség gazdasági teljesítményében a magánszektor befektetéseknek. Még nagyobb a jelentősége a befektetések ösztönzésének annak fényében, hogy hosszabb időszoron megvizsgálva az adatokat¹⁶ láthatóan csökken Pest megye részesedése az ország beruházásaiból. Mára kijelenthető, hogy Pest megye lecsúszott a vele szomszédos konvergencia régiók szintjére, az Unió finanszírozást tekintve pedig hátrányban van.

Eredmény: A piaci szereplők olyan térségi, illetve specifikus technológiai és piaci információkhoz jutnak, amely más forrásból nem érhető el. A települések visszajelzést kapnak a trendekről és a lehetőségekről. Az uniós forrásokat meghaladó hazai és nemzetközi befektetés volumen jön létre. Ezen kívül, a térségi fejlesztések összehangolásával egészségesebb térszerkezet, fenntartható területhasználat valósulhat meg, továbbá erősíti az intelligens szakosodást, különösen a nemzetközi versenyképesség megtartásához, erősítéséhez szükséges koncentrációt, klaszterek fejlődését, amely jelentősen csökkenti a termelési és fejlesztési költségeket a nemzetközi piacokon versenyző ágazatokban, illetve értékláncokban.

Potenciális kedvezményezettek köre: Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.

b) projektcsomag: Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése [GD1.b]

A 2008-2009 közötti időszakban az országos átlagot meghaladó módon romlott a Pest megyei lakosok foglalkoztatottsága, amely már közelíti, vagy bizonyos térségekben el is éri a konvergencia régiók mutatóit. Olyan ösztönző rendszereket kívánunk alkalmazni, melyek hozzájárulnak a vállalkozások munkahelyeinek megőrzéséhez és új munkahelyek teremtéséhez, javítják a munkaerő-mobilitást. Kíváncsnak tartjuk az atipikus és családbarát foglalkoztatási formák alkalmazását, annak elősegítését, valamint a munkavállalók képességeinek javítását. A fenti intézkedések hozzá tudnak járulni a szociális gazdaság erősítéséhez.

Eredmény: A fejlesztés hatékonyabbá teszi a termelést, növeli a foglalkoztatottak létszámát.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok

c) projektcsomag: Vállalkozások telephely feltételeinek javítása [GD1.c]

Pest megyében a kkv-k jelentős része lakóövezetben folytatja tevékenységét, ezért szükségessé vált olyan ipari-, vállalkozói parkok, inkubátorházak fejlesztése, ahová ezek a cégek ki tudnak települni. A befektetés-ösztönző tevékenység eredményeképpen várhatóan további igények fognak keletkezni a meglévő területeken. A beavatkozás támogat olyan kis léptékű infrastruktúra fejlesztéseket is, amelyek meglévő telephelyek, üzemek energia ellátásának javítását, közúti megközelíthetőségének javítását szolgálják.

Eredmény: Az ipari parkokban letelepült cégek működését támogató infrastruktúra minősége javul, továbbá helyben juthatnak hozzá olyan üzleti és innovációs szolgáltatásokhoz, amelyeket maguktól nem finanszíroztak volna meg. Az ipari parkokba tudnak költözni olyan cégek, melyek önerőből ezt még nem tudták volna megtenni. A beavatkozás közvetve elősegíti új termelési eljárások és új termékek bevezetését, illetve egyedi technológiák és technikák kifejlesztését.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, helyi önkormányzatok

d) projektcsomag: Vállalati technológia fejlesztések [GD1.d]

Pest megye vállalkozásainak jelentős része elveszítette belső piacainak meghatározó részét, külső piacokat pedig nem tudott szerezni. A Pest megyei vállalkozások által 2007 és 2013 között megvalósított fejlesztések mintegy 60%-a gépbeszerzésre irányult. A versenyképesség erősítésének egyik alapvető eszköze a technológia vásárlásával végrehajtott fejlesztés, a kapacitások bővítése

¹⁶ forrás: Pest Megye Területfejlesztési Konceptió – Helyzetértékelés 32. oldal

valamint új termelési/technológiai ágak indítása. A Pest megyei vállalkozások körében megfigyelt problémák miatt indokolt a támogatások alkalmazása, különösen azokban a szegmensekben, ahol célzott és integrált módon kapcsolható össze a telephely fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével, a külgazdasági orientáció bővítésével. A 2007 és 2013 közötti időszakokkal összehasonlítva szorosabb kapcsolatra van szükség a technológiai fejlesztések és az üzleti eredményesség között.

Eredmény: A vállalkozások technológiai színvonala és termelékenysége jelentősen javul. (Beleértve a készletszintek változását, a szervezet rugalmas alkalmazkodási képességét, a beszállítói kapcsolatokban elérhető hatékonyságot, a működés folyamatosságát, a stratégiai partnerségekben elérhető megtakarításokat, stb). Az értékesítés bővítésével új munkahelyek keletkeznek, elsősorban a nagyobb hozzáadott értékkel bíró munkakörökben. Az új kapacitások színvonalával a vállalkozások munkaerő iránti kereslete sokszínűbbé válik, gazdasági tevékenysége több lábon áll.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok

e) projektcsomag: Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása [GD1.e]

A magyar vállalkozások alulfinanszírozottságának javítása érdekében a szükséges finanszírozási források rendelkezésre állását hitel-, faktoring-, lízing-, illetve tőkeprogramokkal, továbbá nagyobb kockázatvállalást ösztönző garanciatermékek működtetésével javítani. A beavatkozás során alkalmazhatóak visszatérítendő támogatástípusok is.

Eredmény: Javul a vállalkozások versenyképessége.

Potenciális kedvezményezettek köre: pénzügyi intézetek, vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek

f) projektcsomag: Üzleti környezet fejlesztése [GD1.f]

Inkubátorházak, technológiai parkok létesítésével a vállalkozások indulásának ösztönzése valósulhat meg egy olyan környezetben, amely szolgáltatásaival, üzleti környezetével elősegíti a kezdést és megerősíti a kritikus szakaszban lévő kezdő vállalkozások fejlődését. Támogatjuk egy adott szektorhoz kötődő tematikus inkubátorházak létrehozását, különösen felsőfokú oktatási intézmények környezetében, az egyetemhez kötődő induló vállalkozások fejlesztése kapcsán.

Eredmény: A helyben elérhető termékek és szolgáltatások minősége, valamint a fejlődéshez szükséges tudás elérhetőségével felgyorsul az ismeretek adaptációja, elterjedése és alkalmazása, így a kezdeti életszakaszon gyorsabban lendülnek át az induló vállalkozások, üzleti modelljük kiforrott lesz, a hasonló vállalkozások jelenléte multiplikátorhatással bír, valamint csökkenti a működési és fejlesztési költségeket.

Potenciális kedvezményezettek köre: egyetemek, helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

g) projektcsomag: Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása [GD1.g]

A beavatkozás olyan szakértőt rendel a vállalkozáshoz, mely tanácsadással tudja segíteni a vállalkozás tevékenységét. A tanácsadás lehet életszakaszhoz, új technológia bevezetéshez, exportképesség fejlesztéséhez (marketing kompetenciák és megfelelő üzleti modell kialakítása) vagy pénzügyi eszköz alkalmazásához rendelt.

Eredmény: A vállalkozás „átlépi saját árnyékát”, új fejlődési ciklusba tud lépni. Hatékonyan menedzseli a technológiai fejlesztéseit, humán erőforrásait és szervezetét, nő a jövedelmezősége, képes lesz kilépni külső piacokra, illetve nagy hatékonysággal lesz képes specifikus keresletet, vagy kifejezetten egyedi termelési és fejlesztési igényeket kielégíteni. A program után a többletbevételnek köszönhetően képes lesz saját bevételből megfinanszírozni speciális munkaerő igényeit.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozást segítő szervezetek

h) projektcsomag: Vállalkozói együttműködések ösztönzése [GD1.h]

A beavatkozás keretében beszállítói hálózatok, klaszterek valamint egyéb vállalati együttműködések kialakulását és továbbfejlődését támogatjuk. Különös tekintettel a területi jó gyakorlatok alapján meghatározható megoldásokat a következő területeken: közös piaci fellépés; a stratégiai partnerségen, beszállítói kapcsolatokon alapuló, illetve értékesítési együttműködések; innováció és közös fejlesztés, export.

Eredmény: Javul a nemzetközi piacra kilépni képes vállalatok száma, kkv-k képessé válnak beszállítóként megjelenni a magyar és nemzetközi piacon.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdálkodó szervezetek, valamint egyesületek, köztestületek, alapítványok és vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek

i) projektcsomag: Vállalati K+F tevékenység erősítése [GD1.i]

A beavatkozás fő célkitűzése, hogy a kutatás-fejlesztési ráfordítások Pest megyében is növekedjenek (az elmúlt időszakban a K+F források 95%-át Budapest szívta fel). Támogatja a szolgáltatások fejlesztését, valamint az innováció menedzsment humán kapacitásának folyamatos készség és kompetenciafejlesztését, helyben tartását. A beavatkozás támogatja a kisvállalatok, nagyvállalatok és egyetemek közötti stratégiai együttműködések létrejöttét, a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növekedését. A beavatkozás célja az innovációs értéklánc különböző szakaszainak támogatása, a célzott alapkutatótól kiindulva akár a létrehozott termék piacra vitelének elősegítése.

Eredmény: Javuló K+F tevékenység.

Potenciális kedvezményezettek köre: K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok, K+F együttműködések, technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák

j) projektcsomag: Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása [GD1.j]

A megyei termelő és szolgáltató vállalatok, valamint a kutatásokat végző cégek, vagy egyetemek közötti kapcsolat nem megfelelő. Emiatt rossz az új technológiák adaptációja. A fordított információáramlás sem megfelelő, hiszen a vállalatok irányából is nehezen jutnak el információk a kutatás-fejlesztés irányában. A beavatkozás ezt a kapcsolati szakadékot törekszik áthidalni.

Eredmény: Javuló K+F tevékenység.

Potenciális kedvezményezettek köre: K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, kutatóintézetek, K+F együttműködések, technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák.

k) projektcsomag: Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése [GD1.k]

A Pest megyében a frissen induló Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások tőkeellátottsága nem megfelelő. Szükséges a finanszírozási lehetőségeik szélesítése pénzügyi eszközök, magvető tőke bevonásával. Szükséges a kapcsolódó innovációs ökoszisztéma fejlesztése is.

A Pest megyei start-up ökoszisztéma fejlesztése szükségszerűen kapcsolódik a Runaway Budapest 2.0.2.0 keretében megfogalmazott célokhoz, illetve annak végrehajtásához. A program részleteinek kidolgozásától függően lehet szükség annak esetleges kiegészítésére a megye számára specifikusan fontos célcsoportok tekintetében (pl. vállalati spin-off és spin-out, valamint növekedési szakaszba lépő vállalkozások célzott telephelyfejlesztése és letelepítése, Pest megyei tudásközpontokban fejlesztett inkubációs központok).

Eredmény: Javuló K+F tevékenység, növekszik a Pest megyei telephelyt választó tudás- és technológia intenzív vállalkozások száma, a K+F+I klaszterek mérete.

Potenciális kedvezményezettek köre: start-up, spin-off és spin-out vállalkozások, egyetemek

I) projektcsomag: Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése [GD1.I]

A Nemzeti kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia 2020 alapján a kutatók és kreatív szakemberek képzése, valamint nemzetközileg versenyképes kutatóbázisok fejlesztése fontos célkitűzése Magyarországnak. A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltárása megállapítja, hogy Pest megye a lehetőségeihez képest jelentős lemaradásban van kutatás-fejlesztés tekintetében az európai átlagtól és Magyarországon belül sincs az élmezőnyben.

A beavatkozás további célja a Pest megyében lévő kutatóhelyek K+F eszközállományának fejlesztése új műszerek/infrastruktúra beszerzése, valamint a meglévő K+F eszközök korszerűsítése révén.

Eredmény: A kutatói munkahelyek száma növekszik, a munkahelyek, eszközök fejlesztésével, az új berendezések révén új tevékenységek folytathatók.

Potenciális kedvezményezettek köre: K+F+I tevékenységet végző kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok

4.3 Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2-intézkedés]

a) projektcsomag: Kiemelt jelentőségű ágazatok (járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése [GD2.a]

A beavatkozás középpontjában különösen a járműgyártás, elektronikai, híradástechnikai és gyógyszeripari iparágak versenyképességének fokozása áll, azok üzleti környezetének, termelési feltételeinek javításán keresztül. A beavatkozás beruházásaihoz szorosan kapcsolódik a kutatás-fejlesztés, innovatív megoldások alkalmazása, így egyetemi együttműködések, K+F tudásbázis létrehozása, ipari kutatóközpont kiépítése valósul meg. Támogatjuk a fejlett technológiák széleskörű alkalmazásán (bionika, 3D nyomtatás, szenzorok és méréstechnológia, nanotechnológia, robottechnológia, automatizálás, precíziós gépek alkalmazása, csomagolóstechnológia, stb.) alapuló új megoldások, vállalkozások, valamint kapacitások fejlesztését. Beleértve az egyedi, személyre szabott gyártási, fejlesztési képességek és kapacitások erősítését is, úgy a gyártási technológia, mint az üzleti modellek oldaláról.

Eredmény: Javul a vállalkozások versenyképessége, termelékenysége, működési hatékonysága és innovációs képessége.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek

b) projektcsomag: Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása [GD2.b]

A meglévő tudásra, egyetemi bázisra alapozva modern technológiák és megoldások elterjedésével a termelékenység fokozását és bázisának kiszélesítését szükséges elérni. Fontos az élelmiszeripar szakosodása a korábbi hagyományoknak megfelelően, de magas minőségű, feldolgozott termékek előállítására kell koncentrálni az egyes tájegységekre jellemző sajátosságok figyelembevételével.

Eredmény: Nő a szektor kibocsátása, egyes lemaradó térségekben feldolgozóipari kapacitások tudnak ismét működni, melyhez kapcsolódni tud az alapanyag termelés is.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek, költségvetési szervek

c) projektcsomag: Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése [GD2.c]

Az egészségiparhoz kapcsolódóan a megyei gyógy- és termálfürdők szolgáltatásainak fejlesztése, azok összekapcsolása és egységes csomagként való megjelenítése történik meg. Budapesttel közösen megvalósul a Duna vízfelületének jobb kihasználása. Az egészségipar kiegészül továbbá a biogazdálkodás, gyógynövénytermesztés és feldolgozás kapacitásainak fejlesztésével. A Börzsöny vidékén lehetőséget kívánunk adni az alkonyipar fejlesztéseinek is.

Eredmény: Térségi specializáció valósul meg egészségügyi szolgáltatások tekintetében. Olyan gyógyító környezet alakul ki, mely a hagyományos eljárásokat a legmodernebb technológiákkal ötvözve éri el hatását.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek, költségvetési szervek

d) projektcsomag: Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése [GD2.d]

A beavatkozás keretében a megyében található turisztikai attrakciók infrastruktúrájának, tematikus kínálatának, szolgáltatási palettájának fejlesztése valósul meg, a természeti látnivalók, kulturális és épített örökség (kiemelten a megyében található paloták, kastélyok, kúriák, várak, templom-, és kolostorromok és világörökség várományos helyszínek), valamint rekreációs-szabadidős kapacitások kiépítésével. A rekreációs turizmus keretében a lovas túra útvonalak, a bakancsos turizmushoz köthető útvonalak, valamint az infrastrukturális háttér fejlesztése (lovardák, turista és kulcsos házak) valósulnak meg. A beavatkozás a kiegészítő jelleggel bíró szálláshely-kapacitásfejlesztést, műszaki háttér fejlesztését, valamint a szolgáltatások és kapcsolódó tevékenységek minőségét, egyedi jellegét támogató egyéb fejlesztéseket is támogat.

Pest megye fontosnak tartja az országos tematikus túraútvonalakhoz (Mária-út, LIMES) kapcsolódó megyei szakaszok megvalósítását.

Eredmény: Turisztikai csomagok alakulnak ki, növekszik a térségben eltöltött órák száma. A rekreáció fejlesztésével a hagyományos tájgazdálkodás elemei megőrizhetők.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek, vállalkozásfejlesztési szervezetek, TDM irodák, Tourinform irodák, költségvetési szervek, települési és megyei önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok

e) projektcsomag: Kreatív ipar fejlesztése [GD2.e]

A Pest megyei kreatív ipar több szegmense is jelen van a nemzetközi piacokon, illetve szorosan beágyazott a nemzetközi trendekbe. Nem csak a filmgyártásban, de például a kézművesiparban is jellemző a kkv szereplők kiterjedt aktivitása, illetve törekvése, hogy ott legyenek a nemzetközi vásárokon, közvetlenül is elérjék a határon túli fogyasztói piacot. A kreatív ipar ágazatai: elektronikus és nyomtatott sajtó, reklám- és hirdetési ipar, film és videó, szoftverkészítés és digitális játékfejlesztés, építészet, könyvkiadás, zene, előadó-művészet, képzőművészet, iparművészet, formatervezés és divattervezés, művészeti és antik piac, kézművesség, népművészet. A kreatív ipar fejlődését gátolja a duális gazdaság, a kifejezetten nemzetközi trendekbe beágyazott és a helyi közösséget szolgáló intézményrendszer elkülönülése, a művészetoktatás körüli bizonytalanság és finanszírozási nehézségek, a Pest megyei térségek és a települések alacsony márkaértéke, identitásának, valamint a védjegy, illetve minősítési rendszerek elfogadottságának hiánya.

Eredmény: A metropolisztérség nemzetközi központi szerepe megerősödik, a kreatív ipar nemzetközi jelenléte bővül, általában a külgazdasági orientáció, partnerség, beágyazottság erősödik. A kreatív ipar sajátos üzleti modelljének megfelelő szakmai és vállalkozási képzési tartalom jön létre, a közoktatás helyi specifikus tartalma bővül.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek

f) projektcsomag: Versenyképes IKT szektor fejlesztése [GD2.f]

Az infokommunikációs technológiák, különösen az informatika világában kiemelt jelentősége van a folyamatos tanulásnak, a technika és technológia folyamatos nyomon követésének, mivel a tudás itt évül el leggyorsabban, emiatt támogatni kívánjuk a felnőttképzést (a formális, nem formális és informális tanulási formákat egyaránt) ebben a szektorban. Szükséges továbbá az IKT humán kapacitásának vállalkozói igényeknek megfelelő létrehozása, a szakosodás megvalósítása, vállalati

képzőhelyek és oktatási rendszer együttműködése. (kompetencia központok, kutatási együttműködések, oktatási kabinetek létrehozása)

A beavatkozás során a Pest megyei kkv-k és közszféra hatékonyságának növelése is megvalósul, komplex szervezeti infokommunikációs megoldások beszerzésével (integrált vállalatirányítási rendszer, ERP és CRM, kereskedelmi célú platformok és alkalmazások, térinformatikai megoldások, döntéstámogatási alkalmazások, stb). Az IKT technológiák alkalmazásának támogatása szorosan kapcsolódik a gyártási folyamatok hatékonyságát és/vagy a piaci jelenlétet jelentős mértékben javító fejlesztésekhez.

Eredmény: Nő az IKT vállalkozások versenyképessége, valamint az általuk foglalkoztatottak száma. kkv-k és közszféra IKT használata erősödik, a termelékenység javul, a vállalkozások új piacokon jelennek meg; a közszféra szolgáltató képessége, valamint a működési hatékonysága javul, az ellátottak köre bővül, az egy helyen nyújtott szolgáltatások és ellátások száma nő.

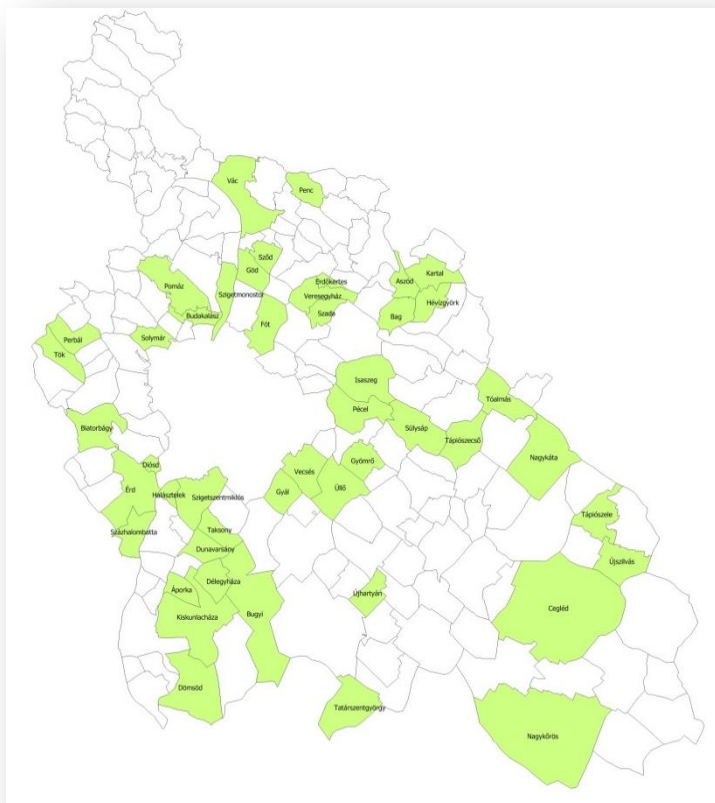
Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztési szervezetek, oktatási intézmények, települési és megyei önkormányzatok

g) projektsomag: Ipari-, logisztikai-, szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése [GD2.g]

A beavatkozás keretében inkubátorházak, ipari, illetve tudományos és technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok építése, megújítása, továbbfejlesztése történik (szállítmányozási és telephelyi technológiai fejlesztések, beruházások, innovációs megoldások). A hiányzó infrastrukturális elemek, vagy szolgáltatói környezet komponenseinek pótlása javítani képes a vállalkozói aktivitást, hozzájárul a kkv-k versenyképességének növeléséhez.

Új iparterületek fejlesztését azokban a térségekben tartunk lehetségesnek, amelyek esetében a fejlesztés összhangban van a környezet és táji értékek védelmével, ahol a fejlesztés lemaradó Pest megyei térségben valósul meg, vagy azok felzárkóztatását is szolgálja. Nem elsősorban a multinacionális cégek nagyléptékű fejlesztéseit kívánjuk előnyben részesíteni, hanem a munkahelyteremtés központú, kisebb mértékű vállalkozói parkok fejlesztését.

Budapest déli határán három Európai Közlekedési Korridor, a IV. (Észak Németország – Fekete-tenger), V. (Adria térsége – Kijev) és a VII. (Duna) metszi egymást, amelyek közül a IV. és az V. közúti és vasúti útvonal is egyben, valamint innen indul Dél-kelet Európa irányába a X. közlekedési folyosó is. A projekt a V4 és V5 európai vasúti tengelyeket összekötő V0 vasúti körgyűrű nyomvonalának 15 kilométeres vonzaskörzetében található. Ez a térség nyújtja tehát a legjobb hálózati feltételeket egy intermodális forgalmi csomópont létrehozásához és az ezzel járó nemzetgazdasági előnyök kiaknázásához. A DILK projekt a hazánkban még rendelkezésre álló logisztikai célú fejlesztési területek között több kritérium alapján is a legjobb pozícióval bír. A fejlesztéssel az elérendő cél az

13. ábra: Új és meglévő iparterületek lehetséges fejlesztési területei
(forrás: Projektgyűjtés)

adott régióknak a befektetések számára történő vonzóbbá tétele, ezen keresztül regionális gazdaságélénkítés. Pest megye transzfer és megállító szerepe csak magas minőségű szolgáltatást nyújtó, valamint megbízható és kiszámítható kapcsolati, elérhetőségi, közlekedési feltételek, illetve a feltételeket hordozó multimodális infrastruktúra megléte mellett lehetnek kiterjedtek és hatékonyak. A Balkán és Kis-Ázsia felől érkező áru jelentős része folyón is el tud jutni Budapestig. A Hajó/Vasút/Közút transzfer szerepre alkalmas a DILK multimodális logisztikai központ megvalósítása. A fejlesztés nem ütközne a jelenlegi logisztikai funkciókkal. (DILK: nagytérségi funkció és logisztika, Szabad kikötő: city logisztika).

Eredmény: Növekvő foglalkoztatás, logisztikai funkciók és képesség erősödése, KAPU szerep növekedése.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok, helyi önkormányzatok

4.4 Az I. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (8);
- a kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EVMA esetében) és a halászati és az akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) verseny-képességének javítása (3);
- beruházás az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba (10);
- a kutatás, technológia fejlesztés és innováció erősítése (1);
- az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA rendelet 5. cikk (8) (b) a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását.

ERFA 5. cikk (3) a): A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, üzleti inkubátorok segítségével is.

ERFA 5. cikk (3) c) a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló fejlett kapacitás megteremtésének és kiterjesztésének elősegítése.

ERFA 5. cikk (1) b) A vállalatok innovációba, kutatásba, a vállalatok közötti szinergikus kapcsolatok kialakításába, a K+F központokba és felsőoktatásba irányuló beruházásai révén, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztése elősegítésére, a technológiaátadásra, társadalmi innovációra, öko-innovációra és közszolgálati alkalmazásokra, a keresletélénkítésre, a hálózatépítésre, a klaszterekre és a nyílt innováció keretében megvalósuló intelligens specializációra, a technológiai és alkalmazott kutatásokra, a kísérleti programokra, a korai termékHITELESÍTÉSI intézkedésekre, az alaptechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatására, illetve az általános célú technológiák terjesztésére.

4.5 Indikátorok meghatározása [I. Prioritás]

Azonosító (intézkedések)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A prioritástengely keretében létrejött beruházás ösztönzést támogató szervezet	db	EMIR	n.k. *

Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A befektetés ösztönző tevékenység által generált fejlesztések nagysága	EUR	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A tevékenység eredményeképpen fejlesztett területek nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Tanácsadói programban részt vevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Befektetés ösztönzés hatására betelepült vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Létrejött családbarát foglalkoztatást elősegítő infrastruktúra	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A támogatott inkubátorházak, ipari, illetve tudományos technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Támogatott vállalkozói parkok, inkubációs parkok száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Megújult/új honlapok száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Támogatott minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek szabványok bevezetés, tanúsítás száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Pénzügyi eszközöket igénybe vevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	Pénzügyi eszközöket nyújtó pénzügyi intézetek száma	db	EMIR	n.k.*

Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A támogatott K+F együttműködésben résztvevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1)	A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A támogatott vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A támogatott vállalkozások által teremtetett új munkahelyek száma	fő	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A támogatott vállalkozások által megtartott munkahelyek száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Létrejött egészségipari központok száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Támogatott turisztikai attrakciók száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Támogatott turisztikai szolgáltatások száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Fejlesztett szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma	éj	EMIR	n.k.*

Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Kialakított új TDM turisztikai információs szolgáltatások száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Létrejött időskorba lépő népesség ellátását szolgáló intézmények, központok száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Fejlesztésekkel érintett intézményekben ellátott időskorú emberek száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Támogatás által indukált beruházások nagysága	EUR	EMIR	n.k.*
Vállalkozások versenyképességének javítása (GD1) Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	Támogatott kkv-k száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése (GD2)	A fejlesztés eredményeként korszerű infrastruktúrával ellátott ipari parkok, ipari területek és telephelyek nagysága	ha	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

4.6 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [I. Prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Vállalkozások versenyképességének javítása	42,7
Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése	43

5 Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése [II. Prioritás]

5.1 A prioritás indoklása

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió (2013) helyzetfeltárás anyaga több helyen tartalmaz kistérségi összehasonlító adatokat, melyekből világosan látszódnak a megyén belüli törésvonalak. Miközben az agglomerációs zónához tartozó térségekben, településeken valóban egy fejlett régióra jellemző folyamatok az inkább jellemzőek (annak minden pozitív és negatív összetevőjével), a megyehatár-menti kistérségekben egyértelműen a lemaradás-leszakadás negatív tendenciái érzékelhetők.

Kijelenthető, hogy az elmúlt időszak hazai támogatáspolitikája, Pest megye fejlett régiós státusza, illetve a gazdasági válság közösen azt eredményezték, hogy nem javult a régió belüli kohézió, és inkább nőttek a távolságok a centrum és a periféria között. Miközben a többi, konvergencia régióban jelentős erőforrások álltak-állnak rendelkezésre a fejlettségbeli lemaradás visszafordítására, a fővárostól mintegy 30-50 km távolságban hagytuk, hogy egy fejlett régió belüli periférikus térség alakuljon ki. Ezek a térségek mintegy „vákuumba” kerültek, mind a támogatáspolitikai, mind a privát befektetések elkerülik azokat.

Ezekben a térségekben egy átlagos magyar megyényi, közel 400 ezer ember él, és helyzetük semmivel sem kedvezőbb, mint a szomszédos konvergencia régiókban lakóké. Az ezekben a térségekben végbemenő gazdasági, demográfiai változások alapvető kihívások elé állították a térségek településeit, közösségeit, az ott élő embereket, ott működő vállalkozásokat. Az ipari tevékenységek és a helyi gazdaság leépülése, az agrárium és élelmiszeripar termelésének csökkenése, a helyi vásárlóerő csökkenése, mindegyik térségben bekövetkezett. A térségek már nem képesek önerőből megállítani lemaradásukat, ahhoz külső segítségre is szükségük van. A térségek felzárkóztatását olyan körülmények között kell megtennünk, hogy a fejlett régióhoz való tartozás miatt a rendelkezésre álló források jóval szűkösebben állnak rendelkezésre, mint a hasonló helyzetű, de konvergencia régiókhoz tartozó térségek esetében, valamint a KMR esetében az uniós támogatási célrendszer nehezíti az ilyen típusú fejlesztések megvalósítását.

A térségekben általában jellemző a települések közúton történő rossz megközelíthetősége (kivétel a Dabasi térség), a fizikai és az üzleti infrastruktúra hiányossága, a gazdaság szerkezeti problémái (a vállalkozások alacsony száma, a nagyfoglalkoztatók hiánya, a termelő és szolgáltató cégek klaszteresedésének elmaradása), valamint az agrárium és az élelmiszeripar termelésének jelentős csökkenése. Jelenleg a növekedés és a munkahelyteremtés több feltétele is hiányzik. Erősségnek tekinthető, a Szobi és a Nagykátai kistérség kivételével, a humán infrastruktúra viszonylagos fejlettsége, illetve az egyelőre még kedvezőnek mondható demográfia, és a közösségek viszonylagos integritása. A rekreációs szolgáltatások és a turisztika adottságai kedvezőek, de térség mélyen a lehetőségei alatt teljesít; a helyszínek és programok nem kapcsolódnak hálózatba és minőségi fejlesztésre szorulnak.

A térségben jelenlévő foglalkoztatók, vállalkozások, és szakemberek száma nem elégséges, a szakképzés szerkezete és minősége fokozottan kedvezőtlen, a munkaerőpiacra belépő fiatalok és inaktívak gyakorlatszerzésének nem adottak a feltételei, s mindenekelőtt a kistérségek jelenlegi státusza nem teszi lehetővé a megfelelő adókedvezmények, támogatási intenzitás, és egyéb más kistérségek számára elérhető eszközök alkalmazását.

A prioritásban a helyi gazdaság és növekedés beindítása a cél, térségre szabott beavatkozási eszköztárral. Sajátos feladatot jelent az új vállalkozások alapítása, a vállalkozások fejlesztése, a tudatosabb inkubáció és telephelyfejlesztés, a termékfejlesztés ösztönzése, az ipari parkok helyzetének és szerepének újragondolása, a nagyfoglalkoztatók letelepítése és megtartása, a kistérségek adottságainak megfelelő szakképzés és felnőttképzés minőségi újjászervezése, a térség márkaépítését, valamint pozíciószerezését támogató marketingtevékenység kiemelt felkarolása. Nem

mellékes a helyi identitás erősítése – a helyi közösségi alapú kezdeményezésekkel, a partnerség elvével összhangban.

A prioritás egészére igaz, hogy komplex programokban gondolkodunk, melyek térségi gazdaságfejlesztési stratégiákra támaszkodnak. A prioritás keretében támogatott intézkedések és beavatkozások fő kiválasztási elvei a következők:

- a prioritás keretében jellemzően programszerű, integrált beavatkozások támogatására kerül sor, a megyei és térségi gazdaságfejlesztési részprogramokhoz illeszkedően;
- a támogatott projektek egymásra épülő fejlesztési elemeket foglalnak magukban, amelyek fő célja a munkahelyteremtés, tehát a fejlesztéseknek egyértelműen a foglalkoztatási helyzet javítására kell irányulniuk;
- a prioritás célzottan a helyi érdekű gazdaságfejlesztési igényekre orientál. Ezért a prioritás kifejezett célja a helyi érdekű kis- és középvállalkozások foglalkoztatás-bővítési akcióinak támogatása.

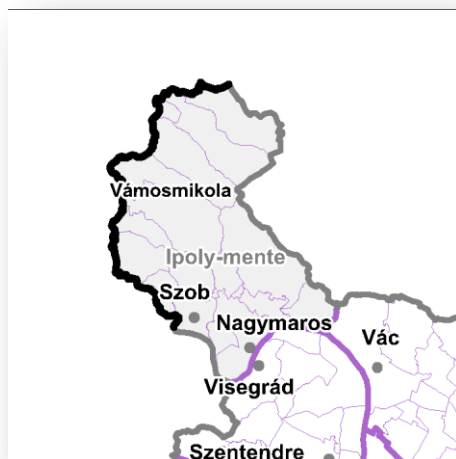
A prioritás további megerősítését szolgálja, hogy a **1805/2013. (XI. 12.) Korm. határozat** alapján a RAG (Regionális Támogatási Térkép) ezen pest megyei térségek felzárkóztatásának, az ott működő kkv szektor megerősítésének szándékát szem előtt tartva került meghatározásra.

Rendkívül fontos lenne, hogy ezek a pest megyei térségek, bár nem halmozottan hátrányos helyzetűek, a szabad vállalkozási zónákhoz hasonló státuszt kaphassanak.

5.2 Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése [GD3-intézkedés]

a) projektcsoomag: *Ipoly mente (Szobi) térség fejlesztése [GD3.a]*

A Szobi-térség komplex fejlesztésre véleményünk szerint hat program egy időben történő alkalmazásával lehetünk jelentősebb hatással:

- Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés;
- Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés;
- Határ mentiségből adódó hátrányok felszámolása;
- Települések energia önellátó képességének fokozása;
- Alkonygazdaság (Silver economy) megtelepedésének elősegítése;
- Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése;

A **térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés** célja integrált, térségi szintű, a GINOP-ból támogatott országosan kiemelt hálózatos és egyedi fejlesztésekbe nem tartozó – lehetőség szerint azokra tematikusan ráfűződő – turisztikai termékcsomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztések támogatása, amelyekkel a megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatók meg és amelyek révén új munkahely-teremtés is elérhető az idegenforgalmi szektorban.

Az **alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés** során a helyi gazdaságfejlesztési kezdeményezések felkarolása és a térségek célzott, specifikus támogatása, ezáltal a helyi gazdaságban működő vállalkozások megerősítése, foglalkoztatási helyzetük javítása, új vállalkozások

alapítása, a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztási szintjének növelése, új termékek fejlesztése a cél. A program eszközzrendszere:

- közösségi alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködésekhez kapcsolódó komplex beruházások támogatása;
- helyi termékek (bogyós gyümölcsök) termelését és piacra jutását elősegítő együttműködések kialakítása;
- helyi termékek, termékcsomagok térségi, megyei szintű értékesítésének, piacra vitelének támogatása;
- helyi termékek fogyasztásának ösztönzése;
- térségi/megyei szintű helyi vállalkozási szolgáltatások fejlesztése és szolgáltatók együttműködésének támogatása;
- megyei/térségi szintű helyi termékminősítő rendszerek kialakítása;
- helyi termékek előállítását és piacra juttatását támogató tanácsadási programok lebonyolítása.

A beavatkozás fontos jellemzője, hogy a helyi gazdaság fejlesztését összekapcsolja a regionális tudásközpontokkal, valamint a tudásintenzív vállalkozásokkal, kísérleti kutatásokkal. Például, génbankból származó specifikus fajták kísérleti termesztése, új nemesítésű haszonnövények (pl. gyümölcsfajták) nemesítése, növényvédelmi technológiák kidolgozása, gyógynövénytermesztés. Támogatja ezen kívül az ilyen háttérrel folytatott termékek piacra-jutását.

A **határ mentiségből adódó hátrányok felszámolása** során megye és országhatáron átnyúló együttműködést kívánunk kialakítani Nógrád megyével és Nyitra és Besztercebánya megyékkel. Az együttműködések a közlekedési kapcsolatok javítására, azok közös fejlesztésére, a közösségi közlekedés fejlesztésére, a táji-, természeti potenciálok megőrzésére és fejlesztésére irányulnak. A megyehatár melletti fejlesztések terén Nógrád megyével szükséges megteremteni a szorosabb együttműködést.

A **települések energia önellátó képességének fokozásával** a térségben nagymértékben rendelkezésre álló biomassza felhasználásának növelése valósul meg mintaprojekt megvalósításával. A mintaprojekt keretében megvalósított beruházás bemutatja, hogy a lokális energiaellátó, vagy előállító rendszerek létrehozása és üzemeltetése versenyképes alternatívája a „falugáz” programnak.

Az **alkonygazdaság (Silver economy) megtelepedésének elősegítése** az időskorba lépő népesség speciális ellátórendszerének kialakítására, fejlesztésére irányul. Nem kifejezetten a térségben létező előregedő népességet értve ez alatt, hanem olyan időseket, akik a térség környezeti adottságaira alapozva kellemes környezetben, az igényüknek megfelelő szolgáltatást választva kívánják idős napjaikat eltölteni. Fontos az alkonygazdaság és a közösségépítés célkitűzéseinek összehangolása a közművelődés feladataival, sokszínű, strukturált, integratív közművelődési-kulturális szolgáltatás-, és intézményrendszer kialakítása, illetve kínálatának felújítása, bővítése, új szinterek létesítése, ekként téve vonzóvá a területet a célcsoport és a vállalkozások számára egyaránt. Speciális gazdasági szegmensben rejlő lehetőség kiaknázása valósul meg. A szolgáltatások javíthatják az Ipoly-mente térségére egyébként jellemző előregedési folyamat kapcsán a helyi idősök ellátását is.

Fiatalok helyi kulturális, sportolási és szórakozási lehetőségeinek fejlesztése rendkívül fontos egy előregedő, lakosságát egyre inkább elvesztő térség számára, különösen a szakképzett, vállalkozó szellemű korosztály megtartása. A megvalósuló fejlesztések a helyi lakosok kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeinek bővítését célozzák meg, fókuszálva a fiatal generáció igényeire, szabadidejének hasznos eltöltésére. A közművelődés és az együttműködő civilek szervezete kulturális rendezvények, klubok, helyi termék bemutatók rendezése, fejlesztése mellett a sportolási feltételek (köztéri gyakorlópályák, tornatermek infrastrukturális és eszközfejlesztése) javítása, kialakítása kerül támogatásra.

b) projektcsomag: Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése [GD3.b]

A Nagykátai-térség komplex fejlesztésre véleményünk szerint hat program komplex alkalmazásával lehetünk hatással:

- Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének növelése;
- A turizmus dinamikus pályára állítása;
- Térségi kapcsolatok megerősítése;
- A térség humán erőforrásának fejlesztése;
- Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének elősegítése;
- Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése;

Az **agrárvertikum jövedelemtermelő képességének növelése** a térség egyik legfontosabb fejlesztési iránya.

A Tápiószelai Agrobotanikai Intézet a hazai vetőmag ellátásban jelentős szerepet tölthetne be. A mezőgazdaság termelékenységének fokozásával, a feldolgozóipar fejlesztésével, rövid ellátási láncok kialakításával, a helyi alapanyagok használatával olyan közös agrárvertikum alakítható ki, mely összefogja a termelési struktúra egészét. Szükséges a termelés mennyiségi és minőségi mutatóinak javítása, az élelmiszer-feldolgozóipari kapacitások fejlesztése a piacra jutás támogatása (főleg export esetén), továbbá helyi ellátási láncok kialakítása.

Eszköztár:

- modern technológiák és fajták alkalmazása,
- a termelés kiszámítható, mennyiségi és minőségi fejlesztése,
- termelőhálózat kialakítása, szövetkezeti kör, gazdák közti együttműködés, közös értékesítés,
- raktár- és hűtőkapacitás növelése (termék előkészítés, rövid idejű tárolás, stb.),
- helyi feldolgozás fokozása,
- élelmiszeripari szakosodás: piaci rések, speciális igények, hagyományos kereslet, új termékek,
- alternatív kultúrák (energianövény, ipari növény, vetőmagtermesztés, erdősítés),
- különleges, helyi termékek terjesztése,
- helyi termékek márkaértékének kialakítása;
- piacbővítés, külföldi megjelenés, beszállítói és értékláncokban való részvétel,
- beruházás- és befektetés-ösztönzés.

A **turizmus dinamikus pályára állításával** a térség gazdag természeti potenciáljára építve az ökoturizmus különböző ágainak (lovas, horgász, kerékpáros turizmus), illetve a vadászat fogadókörülményeinek fejlesztése valósul meg, mely magában foglalja a szolgáltatások és szálláslehetőségek bővítése mellett az attrakciók (pl. tanösvények, tematikus útvonalak, stb.) komplex csomagban történő összefogását is. Kiemelt jelentőségű a térség gazdag termásvíz kincsére épülő fürdőkultúra erősítése, kapcsolódva a rekreációs szolgáltatásokhoz, elsősorban a nagykátai fürdő fejlesztésével.

Térségi kapcsolatok megerősítésével a fővárosi gazdasági térhez fűződő kapcsolatok erősítése érdekében a közúti tengelyek fejlesztése (31. sz. út) történik meg, melynek hatására a kistérség lakossága rövid időn belül érheti el a fővárost, annak magasabb fokú intézményeit, szolgáltatásait, illetve munkaerő-piacát. Az elérhetőség javulása hozzájárul a térség népességmegtartó-erejének

növeléséhez, versenyképességének fokozásához. Továbbá szükséges a térségi központ elérhetőségének javítása vonzáskörzete számára.

A térség humán erőforrásának fejlesztése valósul meg a térségben lakók képzettségének javításával az oktatási-képzési intézmények (kiemelten: felnőttképzés) fejlesztésén keresztül. Ez jelenti egyrészt a gyakorlati képzések kialakítását, a tananyag és a képzési struktúra piaci igényekre reagáló átalakítását, vállalati és oktatási intézmények közti együttműködések mellett vállalati gyakorlóhelyek felállítását, a felnőttképzés és köznevelés, a közösségépítés célkitűzéseinek összehangolását a közművelődés feladataival, az egész életen át tartó tanulás új formáinak bevezetését, valamint az egész életen át tartó tanulást támogató kulturális szolgáltatások fejlesztését is. Szemléletformáló és ösztöndíj programokkal kerülnek támogatásra a tehetséges diákok, illetve ösztöndíjra kerül a lakosság, hogy tudását, képzettségét folyamatosan fejlessze. Cél a társadalmi hátrányok átörökítését csökkentő, a társadalmi felzárkózást támogató kulturális szolgáltatások fejlesztése, hogy a lakosság képzettségi szintje növekedjen, valamint beépüljön az újabb technológiák és módszerek megismerésének, a hatékonyabb munkavégzés iránti igény már fiatal korban. Támogatásra kerül a munkaképes korú lakosság át- és továbbképzése annak érdekében, hogy a munkavállaló sikeresebben szerepeljen a munkaerőpiacon. A munkaadók számára támogatjuk új technológia bevezetése mellett a munkavállalók felkészítését, kompetenciáik fejlesztését is.

Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének elősegítése során a megvalósítandó beruházások az idősebb korú lakosság számára nyújtanak nyugodt környezetet és lehetőséget a munkában eltöltött évtizedek után. Olyan az idősebb lakosság speciális igényeihez igazított ellátórendszer kiépítését támogatjuk, mely különböző szolgáltatásokat, kulturális, sport és egyéb tevékenységeket biztosít a szabadidő hasznos eltöltésére. A fejlesztés nem a térségi idősekre fókuszál, de a beruházások kedvező hatással lesznek a helyben lakó idősök életére is.

Fiatalok helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztésével a fiatalok lehetőségei, életkörülményei jelentősen javulnak, melynek hatására csökken a térségből elvándorló képzett és fiatal szakemberek száma. Ennek érdekében a közösségi párbeszéd gyakorlására, közösségi és szabadidős programok szervezésére, kulturális rendezvények megtartására kell lehetőséget biztosítani. Az egészséges életmód szempontjából fontos rendszeres testmozgás feltételeinek megteremtése is kialakul, növekszik a kistérség életszínvonala.

c) projektcsomag: Galga mente (aszódi) térség fejlesztése [GD3.c]

Az Aszódi-térség specifikus irányai a következők, melyek figyelemmel vannak a meglévő hagyományokra és térségi tudásra is:

- Magas hozzáadott értéket előállítani képes élelmiszeripar kialakítása;
- Komplex turisztikai kínálat kialakítása;
- Közúti és közösségi közlekedési hiányosságok felszámolása;
- Ipari telephelyfejlesztés támogatása;
- Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése;
- Geotermikus energia felhasználásának növelése;

Magas hozzáadott értéket előállítani képes élelmiszeripar kialakításával a kiváló termőadottságokra épülő mezőgazdasági szektor fejlesztése valósul meg új technológiák és módszerek, vetőmagok és a hévízkinccs alkalmazásával a gödöllői

Szent István Egyetem innovációs bázisának tanácsadásával. Fontosnak tartjuk a fiatal gazda program folytatását, így garantálva a vállalkozó kedvet, újítások iránti nyitottságot az aktív piackeresést és a családi hagyományok továbbélését. Szükséges ezen kívül a termelők összefogása, akár szövetkezeti jellegű együttműködése is a hatékony piacra lépés érdekében. A beavatkozás keretében a feldolgozóipari kapacitások fejlesztését is támogatjuk, hogy alapanyag helyett feldolgozott termékek kerüljenek kibocsátásra a térségből.

A térség jelentős kulturális és építészeti, történelmi értékkel rendelkezik, ezek megújítása, fogadási és szolgáltatási feltételeinek javítása valósul meg **Komplex turisztikai kínálat kialakítása** keretében. Kiemelt fontosságú a térségben található kastélyok és kúriák megóvása, csatlakozva az országos programhoz, a szellemi kulturális örökség védelme, a helyi értéktárak, a szellemi erőforrás klaszterek összeállítása, a potenciális hungarikumok azonosítása, a kulturális turizmus tevékenységeinek bővítése, kapcsolódva a kulturális vidékfejlesztés programjához. Ezen kívül a térség termálpotenciáljára építve javíthatóak az egészségturizmushoz kapcsolódó kapacitások, többek között fürdők és wellness/rekreációs részlegek kialakításával, a meglévő attrakciók és szolgáltatások minőségi fejlesztésével. A térség gazdag természeti adottságai –azok megőrzésével összhangban– a lovas és kerékpáros szegmens fejlesztése számára jelentenek előnyös feltételeket, a lovardák mellett a kerékpáros útvonalak térségi hálózatának kialakításával.

Az Aszódi kistérség sugaras közúthálózattal rendelkezik, ezért a középpontjában fekvő centrum, Aszód elérhetősége minden település számára kedvezővé válik a **Közüti és közösségi közlekedési hiányosságok felszámolásával**. A fejlesztések eredményeképpen fokozódik a forgalom ráhordása az M3 autópályára, illetve a 3. sz. főútra, így javítva a térség kisebb településeinek elérhetőségét. A belterületi utak felújítása, a közösségi közlekedés fejlesztése keretében a menetrendek harmonizációja mellett az utasforgalmi létesítmények modernizációja várható. A kerékpáros útvonalak hálózatba kapcsolása is javítja az elérhetőséget.

Az **Ipari telephelyfejlesztés keretében** a kistérség üzleti környezetének fejlesztése valósul meg elsősorban az ipari termelés kedvező feltételeinek biztosítása érdekében. Az ipari parkok és telephelyek háttér infrastruktúrája mellett akár új területek is bevonhatók a fejlesztésekbe (az aszódi laktanya területének hasznosítása) továbbá meglévő technológia és eszközpark is megújul, illetve kiegészül, így jelentős termelő kapacitás alakul ki. Támogatásra kerül a már meglévő kapacitások fejlesztése (Iklad műszergyár), valamint a jelenlegi együttműködések elmélyülése. A térségben aktív piackeresés, beruházás- és befektetés-ösztönző tevékenység, vállalkozásfejlesztési és tanácsadási programok szükségesek a vállalkozások minél több fejlesztési forráshoz, megrendeléshez jutásához, illetve beszállítói hálózatban való részvételéhez.

A **Fiatalok helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése** során a fiatalok lehetőségei, életkörülményei jelentősen javulnak, csökken a térségből elvándorló képzett és fiatal szakemberek száma. Ennek érdekében a közösségi párbeszéd gyakorlására, közösségi és szabadidős programok szervezésére, kulturális rendezvények megtartására lehetőséget kell biztosítani. Az egészséges életmód szempontjából fontos rendszeres testmozgás feltételeinek megteremtése is kialakul, növekszik a kistérség életszínvonala.

A **Geotermikus energia felhasználásának növelése** természetes kitörési pont egy olyan térségben, mely települései egy részének nevében szerepel a „hévíz” szó. A fejlesztések erre a geológiai adottságra alapozva támogatni kívánják a geotermikus energiatermelés növelését, a hévíz és intenzív kertészeti tevékenység összekapcsolását és fejlesztését.

d) projektcsomag: Ceglédi térség fejlesztése [GD3.d]

A ceglédi kistérségben öt olyan kitörési pontot fogalmaztunk meg, melyek segíthetnek újrapozicionálni a kistérség gazdaságát.

- Agrár, -őko potenciálra épülő feldolgozóipar fejlesztése;
- Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése;
- Vállalkozások nagytérégi kapcsolatának megerősítése;
- Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása;
- Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése;

Cegléd térségének adottságaira és termelési hagyományaira épülő mezőgazdaság megújítása a környezeti feltételeknek megfelelő tájhasználat kialakításával, a környező agrár innovációs és tudásbázisok (Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ (NAIK) – Ceglédi Kutatóállomás) tapasztalatainak felhasználásával valósulhat meg az **Agrár,-őko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása**, fókuszáltnak a fiatal gazdák bevonásával. A hagyományos termékstruktúrán túl új, piacképes, innovatív termékek gyártásának ösztönzése, különösen a speciális (bio-, funkcionális, egészséges élelmiszer) szegmensben, kihasználva a fogyasztói trendeket. A feldolgozóipari kapacitás fejlesztésével új termékek előállítása, nagyobb mennyiségű alapanyag feldolgozása hatékonyabban mehet végbe. Szükséges komplex termelői rendszerek felállítása, a termelők összefogása az élelmiszeripar alapanyaggal történő ellátása érdekében, valamint ehhez kapcsolódóan modern technológia kerül kiépítésre, pl. hévíz felhasználása a kertészetekben.

A **Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése** a kistérség rendkívül gazdag termálpotenciáljának felhasználásával az egészségmegőrzés, egészséges életmód programok erősítésén keresztül valósulhat meg. A vízkincsre épülve újulhatnak meg Abony, Albertirsa, Ceglédbercel, Cegléd, Nagykőrös fürdőintézményei, valamint bővíthetnek szolgáltatásaik. Meg kell valósulnia a gyógyfürdők specializációjának. A gyógy tényezőre alapozva a rekreációs, regenerációs és rehabilitációs gyógyítás is előtérbe kerül a Ceglédi Kórház, illetve a Nagykőrösi Rehabilitációs Rendelőintézet infrastruktúráján keresztül. A kínálatot az öko-, aktív, kulturális, kerékpáros- és lovas turizmus színesíti, melyek fejlesztése a meglévő kapacitások és lehetőségek bővítésére törekszik, összhangban a kulturális vidékfejlesztés programjával és kiemelten a szellemi kulturális örökség védelmével, a helyi értéktárakkal kapcsolatos, a magyar szellemi értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényben megfogalmazott törekvésekkel.

A ceglédi **Vállalkozások nagytérégi kapcsolatának megerősítése** fejleszthető a beszállítói kapcsolatok javulásával, hiszen a fontos közlekedési folyosók mentén fekvő kistérség több gazdasági-ipari körzethez is csatlakozhat, illetve kapcsolhat össze: Cegléd-Nagykőrös-Kecskemét (Szeged) tengely mellett Budapest-Ferihegy-Cegléd-Szolnok folyosó is komoly potenciált hordoz magában, különösen annak tekintetében, hogy országos jelentőségű főútvonalak, autópályák (tervezett M4-M8) és vasúti vonalak (tervezett V0) csomópontja a térség. Kiemelkedő logisztikai potenciálja (Budapest keleti kapuja) összehangolásával a helyi vállalkozások ipari-gazdasági övezetek termelési rendszereire fűződhetnek fel beszállítóként (járműipar, gépgyártás, elektronika), illetve együttműködések ösztönzésével (klaszterek) nagyvállalati befektetéseket hozhatnak a térségbe. Ennek érdekében fejlesztésre kerülnek a térség ipari területei, telephelyei.

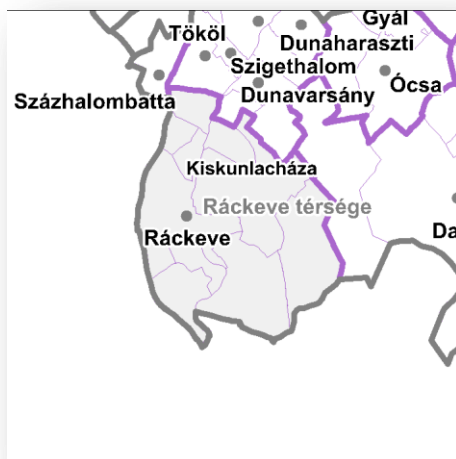

A Ceglédi kistérségben fontos az **Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása**. Az alap- és középfokú oktatás, valamint a szakképzés átalakítása a térségi specifikumokra (pl. agrárium, turizmus, logisztika, informatika) reagálva történik meg, így a piaci-vállalati igények is kielégíthetőek. A fejlesztés keretében a tananyagok modernizálása, igények szerinti alakítása mellett a gyakorlati képzések feltételei kerülnek fejlesztésre, többek között vállalati-iskolai együttműködések keretében, aminek célja a duális, gyakorlatorientált képzés meghonosítása. Az intézményi struktúra is megújul, szem előtt tartva a népesedési trendeket.

Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek javításával a fiatalok és akár idősebbek lehetőségei, életkörülményei jelentősen javulnak, csökken a térségből elvándorló képzett és fiatal szakemberek száma. A közösségi párbeszéd gyakorlására, a közösségi és szabadidős programok szervezésére, a kulturális rendezvények megtartására a megfelelő kínálatot biztosítani szükséges. Az egészséges életmód szempontjából fontos rendszeres testmozgás feltételeinek megteremtése is kialakul, növekszik a kistérség életszínvonala.

e) projektcsomag: Dabas/Ráckevei térség fejlesztése [GD3.e]

A Dabas/Ráckevei térség összetettsége miatt hat fejlesztési csomagot határoztunk meg, melyek a következők:

- A mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz való alakítása;
- Több lábon álló turizmus vonzóképességének fokozása;
- Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés;
- Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése;
- Piacorientált oktatási-képzési programok biztosítása;
- Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése;

A mezőgazdaság komplex fejlesztése valósul meg a **Mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz való alakításával**. Teljes termelői rendszer kerül

kialakításra az ágazatban magas hozzáadott értékű termékek térségbeli előállítására, a piacok növelése érdekében. Előtérbe kerülnek az intenzív kultúrák (kertészet, zöldség és gyümölcsstermesztés), valamint a legújabb technikák és termelési módok a természeti adottságok maximális kihasználása érdekében (gyógy- és energianövények). A hagyományos feldolgozóipar termékstruktúrájának és kapacitásának megújítása mellett kiemelten fontos a piaci résekre, speciális igényekre reagálva új (kézműves-, bio-, egészséges és funkcionális) termékek előállítása. Ehhez mindenképpen szükséges a feldolgozóipar infrastruktúrájának és eszközparkjának fejlesztése, vertikális és horizontális együttműködések keretében az alapanyag folyamatos mennyiségi és minőségi biztosítása. A térségben lehetőség adódik kiegészítő iparágak kapcsolódására is (csomagolóipar), mely további innovációk kidolgozásában működhet közre.

A **Több lábon álló turizmus vonzóképességének fokozása** illeszkedik a térségi elképzelésekhez és eddigi fejlesztésekhez. A térség a főváros és agglomerációja üdülőkörzete, így leginkább erre a célpiacra fókuszált fejlesztések valósulnak meg a térségben. Cél a hétvégi üdülések kiterjesztése hosszabb időszakra, illetve a szezon meghosszabbítása tavaszi és őszi szabadidős lehetőségekkel. Fontos a helyi adottságokon alapuló öko-, aktív-, lovas és kerékpáros, horgász turizmus feltételrendszerének, infrastruktúrájának bővítése, ezek hálózatba kapcsolása. Továbbá az ezeket

kiegészítő szolgáltatások kiépülése (lovardák, kerékpár kölcsönzők stb.). Indokolt a vízi és horgászturizmus hátterének (kikötők, kölcsönzők, Duna-ág kotrása, partok rendezése, esetleges infrastrukturális hiányosságok kiépítése) fejlesztése, valamint a fürdőturizmus bányatavakra irányuló ágának biztonságos kiépítése. A térségben egyre inkább hangsúlyosabbá válik a felértékelődő falusi turizmus szálláshely és szolgáltatási kínálatának bővítése is a kulturális és építészeti értékek megőrzésével párhuzamosan. Támogatni szeretnénk az attrakciók csomagba szervezését, turisztikai koordináló szervezet működésének biztosítását. Kiemelt fontosságú a ráckevei Savoyai-kastély megújítása, fogadási és szolgáltatási feltételeinek javítása komplex turisztikai kínálat kialakítása keretében.

A Dabasi térségben különösen fontos a **Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológia fejlesztő gazdaságélénkítés**. A növekedés megalapozásaként szerkezetváltás, intenzívebb, fejlettebb technológiák kerülnek alkalmazásra a térségi vállalkozások termelési struktúrájában, mely egyrészt növeli hatékonyságukat, aktivitásuk is kiterjed, valamint kedvezőbb pozíciókat érhetnek el beszállítóként különböző értékláncokban. A telephelyek fejlesztésére, ipari parkok környezetének és szolgáltatásainak bővítésére is adódik lehetőség. A fejlesztések hatására élénkülő gazdaság javuló foglalkoztatási lehetőséget kínál a térség lakossága számára.

Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése. Az M0 autópálya mentén létrejövő, Budapest és az agglomeráció piaca által generált prosperáló ipari-logisztikai tengely jelentős potenciált rejt magában, amire több ipari és logisztikai park települt. A zónák azonban az autópálya környezetén nem terjednek túl, ezért lehetőséget kell teremteni, hogy a térségi vállalkozások beszállítóként, vagy különböző szolgáltatások biztosításával kapcsolódni tudjanak az intenzíven növekvő gazdasági zónához. A program végrehajtása során vállalkozások hálózatosodása, klaszteresedése valósul meg, komplex beruházás- és befektetés-ösztönző programok, vállalkozásfejlesztés kerülnek támogatásra. A fejlesztés célja a térségi vállalkozások termékeinek jelentősebb piacra jutásának elősegítése, nemzetközi tevékenység beindítása üzleti modellek kialakításával, feldolgozóipari és logisztikai értékláncokhoz való kapcsolódással.

A térségben kiemelkedő a vállalkozások száma Budapest és az agglomeráció pozitív hatásának, valamint az M0 utópálya mentén kialakuló ipari-logisztikai zónának köszönhetően. A folyamatosan változó és emelkedő vállalati igények kielégítése érdekében **Piacorientált oktatási-képzési programok biztosítása**, át- és továbbképző programok szükségesek a lakosság képzettségének fejlesztése, újabb kompetenciák megszerzése érdekében, hiszen a rugalmas, modern technológiákat ismerő és használó munkavállalók irányában van kereslet. Lehetőség nyílik a munkavállalók ismereteinek fejlesztésére, akár új technológia beszerzéséhez kapcsolódóan is. Ezek mellett az oktatási rendszer gyakorlati központú átalakítása, gyakorlóhelyek rendszerének kialakítására kerül sor vállalatok bevonásával, melynek célja a piaci igényeknek leginkább megfelelő, speciális képzettség biztosítása.

Különösen a Ráckevei kistérségben fontos a **Helyi kultúra-, közösség fejlesztése**. A helyi kultúra, helyi értékek, különösen a nemzeti kultúra megőrzése, az identitás erősítése kerül támogatásra a helyi értékekhez köthető rendezvények, fesztiválok, illetve hazai és anyaországbeli kapcsolatok elmélyítése formájában. Ezenkívül falu- és tájházak, helyi (nemzeti) kultúrát bemutató múzeumok, kiállítások kialakítására nyílik lehetőség. A Dabas/Ráckevei térségben élő nemzetiségek, értékeinek megőrzése, hagyományainak továbbörökítése kiemelten fontos a térség életét illetően.

5.3 A II. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (8);
- Az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba beruházás (10);
- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);
- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);

- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA 5. cikk (3) a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, többek között üzleti inkubátorházak segítségével.

ERFA 5. cikk (8) b) Munkavállalást ösztönző növekedés támogatása, a belső lehetőségek kiaknázásával, egy területfejlesztési stratégia részeként beleértve a hanyatló ipari területek átalakítását, a specifikus természeti és kulturális erőforrások elérhetőségének javítását és fejlesztését. A részprogram elhelyezkedésének bemutatása a részprogramok hierarchiájában.

ERFA 5. cikk (8) c) Helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahely teremtés érdekében.

ERFA 5. cikk (9) b) A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

5.4 Indikátorok meghatározása [II. Prioritás]

Azonosító (intézkedés)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Komplex programok által érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma	db	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Beavatkozás hatására indukált magánérs beavatkozás nagysága	EUR	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Teremtett munkahelyek száma	db	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Támogatott kkv projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma	db	EMIR	n.k.*
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése (GD3)	Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága	m2	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

5.5 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [II. Prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése	16

6 Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében –[III. Prioritás]

6.1 A prioritás indoklása

A nagyvárosi régió makroregionális szerepkörének eléréséhez, a versenyképességi előny megszerzéséhez elengedhetetlen a közlekedési kapcsolatok erősítése, a térszerkezet kiegyensúlyozott fejlesztése, a négyzethálós kapcsolatrendszer kiépítése és bekapcsolása a határokon átnyúló közlekedés – értékteremtés – folyamatába, a térségi elosztó szerep infrastrukturális hátterének kiépítése. Az elérhetőség javulása a tökevonzó-képesség növekedését fokozza, mely a szerepkörök erősödését, újabb ágazatok megjelenését és a gazdasági struktúra bővülését eredményezik. A prioritásban a nemzetközi főközlekedési hálózatokhoz kapcsolódó hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése, fejlesztése történik Pest megyében, a megye-, illetve az országhatáron átnyúló kitekintéssel.

A tervezés során figyelemmel voltunk arra, hogy ne egyedi szakaszokat emeljünk be az uniós tervezési ciklusba, hanem az egyes makroregionális hálózati elemek egymásra épüljenek és egy nagytérségi multimodális közlekedési hálózat jöjjön létre. A stratégiai program egészére igaz, hogy infrastruktúra és gazdaságfejlesztés nem válik szét egymástól, hanem egymást erősítő hatást gyakorolnak a fejlesztendő területre.

Pest megyében rendkívül koncentráltan jelennek meg nemzetközi főközlekedési utak. Ezeket nem csak a helyi lakosok, hanem az országon áthaladó tranzitutasok és szállítmányok is használják. A sugaras útszerkezetnek köszönhetően a megyei alközpontok elérhetősége nem mindig megfelelő, sőt bizonyos térségekben (Szob, Ipoly mente) erősen hiányos. A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció egyik fontos megállapítása, hogy a további sugárirányú közlekedésfejlesztést fel kell váltania a négyzethálós kialakításnak, vagyis az eddig elhanyagolt települések közötti közutak fejlesztésének is hozzá kell fogni.

A járási rendszer kialakítása a város és vonzáskörzete kapcsolatra épül, azonban ezeknek a központi településeknek a megközelítése közösségi közlekedéssel, illetve közúton (főleg az agglomerációtól távolodva) jelenleg rossz minőségű mellékúthálózaton történhet csak. A prioritásban ezért a leromlott úthálózati elemek felújítása és közlekedésbiztonsági beavatkozások is szerepelnek.

Nem csak a járási központok elérhetőségén érdemes javítani, hanem Budapest és térsége viszonylatában is. Már nem jelenthető ki egyértelműen, hogy az ingázás csak Budapest irányú, hiszen az agglomerációban is jelentős termelő, szolgáltató kapacitások épültek ki. Intézkedésként emiatt megfogalmaztuk a közösségi közlekedés tengelyei mentén a multimodális csomópontok, P+R, B+R parkolók fejlesztését.

Napjaink egyik jellegzetessége, hogy a nemzetközi úthálózatok, TEN-T hálózat hiányzó szakaszainak kiépítéséig a főúthálózat van rendkívül leterhelve, az országon belüli, települések közötti forgalmon túlmenően a nemzetközi forgalom is ezeken az utakon bonyolódik. Az autópályák építésforgalma is ezeken az útvonalakon történik, majd az új hálózatok átadása után a tönkrement két számjegyű főutak felújítására már nem jut elegendő forrás.

Pest megye egyes térségeiben a meglévő főutak túlterheltsége miatt jelentős mértékben megnőtt a közlekedés időszükséglete, a hivatásforgalom kiszolgálása a hosszú és kiszámíthatatlan utazási idő miatt bizonytalanná vált, balesetveszélyes útszakaszok keresztezik a településeket.

A prioritásban szeretnénk lehetőséget adni továbbá a települések belterületi útjainak fejlesztésére is.

Pest megyét több nemzetközi, vagy regionális kerékpárút hálózat is átszelné, ha a hálózat elemei összefüggően kerülnének megépítésre. Korábban ezek a beavatkozások nem kerültek összehangolásra, ezért pontszerűen történtek a fejlesztések. A 2014-2020 uniós ciklusban a kerékpárút hálózatok építését kifejezetten regionális összefogáshoz rögzítjük. További fontos

szempont, hogy a kerékpárútnak a hivatásforgalomban is fontos szerepet kell játszania, tehát gazdaságfejlesztési szerepének kimutathatónak kell lennie.

6.2 Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1-intézkedés]

a) projektcsomag: Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése [TF1.a]

Pest megye centrális, Budapestet övező elhelyezkedésének köszönhetően számos, nemzetközi szinten jelentős főút keresztezi, érinti. A gyorsforgalmi és főutak hálózata azonban nem folyamatos, helyenként csak szakaszosan kiépített. A sugaras-gyűrűs hálózat gyűrű irányú elemeinek hiányzó szakaszai a fővároson áthaladó utak telítődéséhez, állandó közlekedési konfliktusokhoz vezet, amely a megyei útszakaszok zsúfoltságának is egyik okozója. A torlódások csökkentéséhez, megszüntetéséhez és a térség geostratégiai pozíciójának jobb kihasználása érdekében elengedhetetlen a nemzetközi közúti közlekedési hálózat hiányzó szakaszainak mielőbbi megvalósítása. A gazdaságfejlesztési operatív céljainkhoz kapcsolódva kiemelten fontosnak tartjuk a transzkontinentális kapcsolati szerepre is alkalmas M11 gyorsforgalmi út ütemezett megvalósítását. Szükségesnek tartjuk, hogy a Ploce – Szarajevo – Budapest V/C Helsinki folyosó, illetve a Léva – Krakko – Gdansk irányú VI. Helsinki folyosó Budapest Léva közötti szakasza a TEN-T hálózat részeként, az Esztergom és Párkány határ menti várospár érintésével kapcsolódjon össze, és Budapestet valamint a környező településeket Pest megye nyugati határa közelében elkerülve Ercsi térségében csatlakozzon rá az M6 autópályára.

Az észak-déli irányú nemzetközi kapcsolatok másik fontos nyomvonala az M2, amelynek a Budapest és Vác között húzódó, jelenleg 2*1 sávós szakaszain a 2*2 sávós kiépítés megvalósítása szükséges, Váctól északra pedig az út 2*1 sávós kiépítése tervezett.

Pest megye számára kiemelten fontos az M8 autópálya Veszprém – Szolnok közötti szakaszának, e nagyjelentőségű – TEN-T útvonalakat összekapcsoló, kiegészítő – hálózati elemnek az ütemezett megvalósítása, amely a megye kelet-nyugati irányú tranzitforgalomtól való részleges mentesítésének alapja. Az M8 gyorsforgalmi út megvalósításáig a regionális forgalmon túlmenően a nemzetközi forgalmat is a 4-es főút vezeti le. Elengedhetetlen az M4 autópálya (Üllő – Szolnok közötti szakasz) fejlesztése.

Eredmény: Makroregionális elérhetőség javítása, a megye nemzetközi áruszállítási, kereskedelmi folyamatokba való aktív, árumegállítást, hozzáadott érték termelést indukáló bekapcsolódása, szétválasztható nemzetközi és országon belüli közlekedés, kiszámíthatóbb utazási idő, csökkenő baleseti statisztikák, csökkenő közlekedéshez köthető káros anyag kibocsátás.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., a Belügyminisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, illetve meglévő szakaszoknál a Magyar Közút Nzt, illetve előbbiek esetleges jogutódai.

b) projektcsomag: Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése [TF1.b]

A beavatkozásban a fővárost délről elkerülő V0 tehervonal és nagyobb távon a transzkontinentális nagysebességű vasútfejlesztés (NSV) megvalósítása szerepel. A meglévő vasúti nyomvonalakon a lassújelek megszüntetése, a kapcsolódó korszerű vasúti infrastruktúra kialakítása szükséges. Feladatot jelent a megyét keresztező két kiemelt európai vasúti áruszállítási folyosó környezetkímélő fejlesztése és a jelenleginél magasabb szolgáltatási színvonal elérése.

Eredmény: Makroregionális elérhetőség javítása, vasúti közlekedés ütemezettségének javulása, a közlekedésre fordított időráfordítás csökkenése, környezetkímélő fuvarozási mód szerepének növekedése.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt. vagy a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbiek esetleges jogutódai.

c) projektcsomag: Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban [TF1.c]

A folyót, kikötőit, illetve hajóparkját érintő összehangolt fejlesztés valósulhat meg, amely a Duna nemzetközi hajózási, kapcsolati szerepének növelésére irányul. A beavatkozások a folyami hajózhatóság javítására, az áruszállításra alkalmas kikötői infrastruktúra kialakítására, a multimodális kapcsolatok kiaknázására, a kikötők közúti és vasúti elérhetőségének javítására is irányulnak.

Eredmény: Makroregionális elérhetőség javítása, folyami, környezetkímélő fuvarozási mód szerepének növekedése az áruszállításban.

Potenciális kedvezményezettek köre: MAHART, önkormányzatok, vízügy, gazdasági társaságok

6.3 Községi közlekedés fejlesztése [TF2-intézkedés]

a) projektcsomag: Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése [TF2.a]

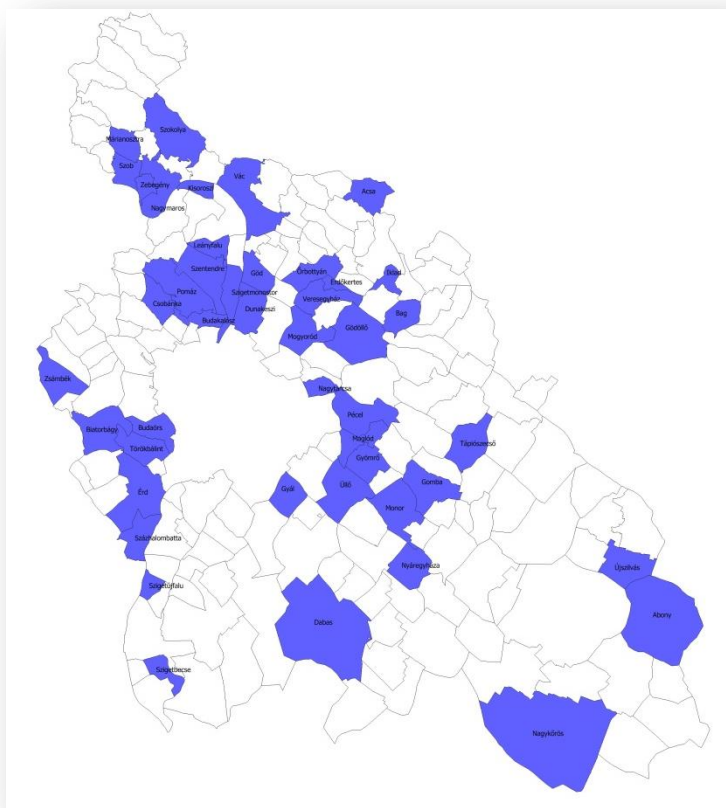
Budapest és Pest megye között nincs valódi integrált közösségi közlekedési rendszer. Amennyiben bevezetésre kerül a dugódíj, akkor azokban a zónákban, ahol közlekedési eszközt kell majd váltani, ennek nincsenek meg a feltételei. Fejleszteni szükséges azokat a területeket, ahol a közösségi közlekedés elemei koncentrálnak, B+R, P+R parkolókat kell kialakítani. A projektcsomagban vasúti csomópontok fejlesztése (pl. állomásépület épület-energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés, a multimodalitást elősegítő P+R, B+R, K+R parkolók fejlesztése) történik.

A fővárosi gyorsvasúti közlekedési rendszer elemeinek továbbvezetésével, a végállomások Budapest közigazgatási határán kívüli kialakításával az elővárosi közlekedési közlekedés környezetkímélő megoldása valósítható meg, például az M2 metro és a Gödöllői HÉV-vonal összekapcsolásával. A Dunával párhuzamos HÉV vonalak Budapest belvárosa alatt tervezett összekötése (É-D-i gyorsvasút) a jelenlegi önálló vonalak helyett egy sokkal kedvezőbb utazási lehetőségeket nyújtó, metró színvonalú, kiterjedtebb hálózatot eredményez majd.

Meg kell teremteni az S-bahn rendszerű integrált közösségi közlekedés szerkezeti, infrastrukturális és intézményi feltételeit.

A közutakon folyó közösségi közlekedés korszerűsítése, a várakozási idők csökkentése, intelligens utas-tájékoztató rendszerek kialakítása, a szükségletekhez igazodó közlekedési feltételek biztosítása segíti a közösségi közlekedés előtérbe helyezését az egyéni utazásokkal szemben.

Fontosnak tartjuk a városi-elővárosi menetrendek és szolgáltatások összehangolását, ami kapacitások növelése nélkül is szolgálná a közösségi közlekedés fejlődését, azonban ezt nem megyei feladatként

14. ábra: Községi közlekedés fejlesztési igényei a megyei településeken (forrás: Projektgyűjtés)

látjuk megvalósíthatónak. A fejlesztést a BKK, vagy még nem ismert állami szereplő létrehozása valósíthatja meg.

Eredmény: Budapest elérhetőségének javítása, magasabb szolgáltatási színvonal nyújtása, mikrotérsgégi elérhetőség javítása, közösségi közlekedés ütemezettségének javulása, megtakarított utazási idő.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbiek esetleges jogutódai.

b) projektcsomag: Községi közlekedés kisléptékű fejlesztése [TF2.b]

Az ingázók helyzete nem irigylésre méltó. Naponta egy-két, vagy több órát töltenek községi közlekedési eszközön. Az utazás körülményei pedig sokszor kívánni valót hagynak maguk után. A beavatkozás kifejezetten az agglomeráción túli települések, községi közlekedés megállóinak fejlesztésére irányul. A fejlesztések lehetnek egyszerű buszváró építés, vasúti állomás modernizálás, de akár hajókikötő építés is. Valamennyi fejlesztésbe javasoljuk becsatornázni egy további közlekedési eszközt is. (P+R, B+R)

Eredmény: Egészségesebb életmód, utazási komfort növekedése, az utazási stressz csökkenése. A fejlesztések hatására növekedni fog a községi közlekedést igénybe vevők száma.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ, helyi önkormányzatok, Volán társaságok, BKK, MAHART.

c) projektcsomag: Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása [TF2.c]

A megye és a főváros kapcsolatrendszerén túl a megye egyes településein belül a közlekedési kapcsolatok térségi, környezeti, gazdasági sajátosságok szerinti differenciált fejlesztése, a kistérségi és járási központok időben és eszközben (községi közlekedés) való jobb elérhetőségének biztosítása, a közlekedésbiztonság javítása történik meg.

Évtizedek óta súlyos közlekedési problémákat okoz a 10-es főút településeken átvetető szakaszainak terheltsége, ezért kiemelt fontosságú az út 2*2 sávú megyei szakaszának mielőbbi megvalósítása, a 10-es számú főút jelenlegi nyomvonalának kiváltása egy, a településeket elkerülő regionális jelentőségű kiemelt főút új nyomvonalú megépítésével.

Meg kell valósítani az M0 körgyűrű hiányzó északnyugati és nyugati szakaszát.

Pest megye keleti térségében a Tápió-menti feltáró út ütemezett megvalósítása szükséges a 31-es út településeket súlyos környezeti terheléssel és balesetveszéllyel érintő szakaszának új nyomvonalú megépítésével.

Elengedhetetlen a Csepel-szigeti gerincút déli szakaszának ütemezett megépítése.

Meg kell valósítani a Zsámbéki-medence településeinek elkerülésére tervezett út kiépítését.

Nagyobb távon megvalósítandó a Duna váci ágát keresztező új, a térségi átjárhatóságot javító Duna-híd építése Vác térségében.

Eredmény: A fejlesztések hatására a települések belső úthálózata mentesül az átmenő forgalom környezeti terhelésétől, a balesetveszélyes útszakaszok száma csökken, gyorsabbá és kiszámíthatóbbá válik a térségi forgalmat bonyolító útszakaszok forgalma, növekedni fog a községi közlekedést igénybe vevők száma.

Potenciális kedvezményezettek köre: NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ, helyi önkormányzatok, Volán társaságok.

6.4 Közúthálózat fejlesztése [TF3-intézkedés]

a) projektcsomag: Belterületi utak fejlesztése [TF3.a]

Az intézkedés keretében a települések belterületi útjainak fejlesztése, felújítása történhet meg. A földutak burkolása, vízelvezetése, az utak mentén járdák, kerékpáros létesítmények kialakítása, a burkolt utak elavult szakaszainak megújítása valósulhat meg e beavatkozás keretein belül.

Eredmény: Közlekedésbiztonság javulni fog, az életminőség emelkedik, a szolgáltatások igénybevételi lehetőségei javulnak.

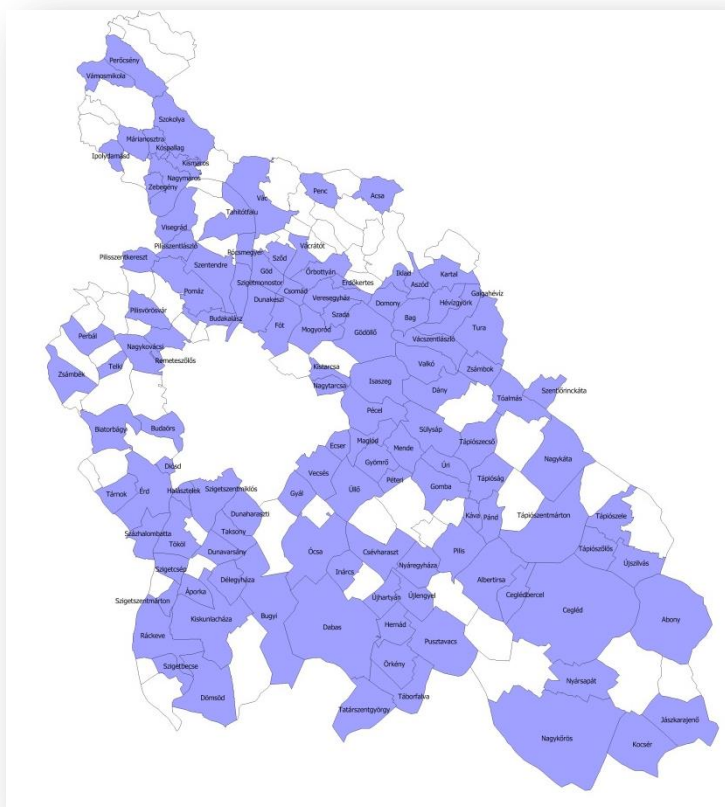
Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, útkezelők

b) projektcsomag: Külterületi utak fejlesztése [TF3.b]

A városok közötti úthálózat fejlesztése, a települések megközelíthetőségének javítása, térségi úthálózatba történő bekötése valósulhat meg. Ide sorolható a települést, településeket elkerülő utak építése is a meglévő utak nagy forgalma miatt a lakóterületeken keletkező zaj, por- és rezgésterhelés csökkentése. Ide értendők olyan ipari, logisztikai területek megközelítését szolgáló közútfejlesztések is, melyek gazdaságélénkítő szerepe kimutatható.

Eredmény: A közlekedés feltételei, a közlekedésbiztonság javulása az érintett szakaszokon, munkába járás körülményei fejlődnek, további beruházások telepedhetnek le a térségekben, kiemelten a hátrányos helyzetű térségekben.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, útkezelők.

15. ábra: Települések úthálózat fejlesztési igényei (forrás: Projektgyűjtés)

c) projektcsomag: Nemzetközi és országos kerékpáros kapcsolatok fejlesztése [TF3.c]

Szakítani kívánunk attól a gyakorlattól, hogy kerékpárút fejlesztések pontszerűen valósultak meg egyes településeken. A kerékpáros turizmus és hivatásforgalom egyre jelentősebb igényeket támaszt megfelelő minőségű, az úttesttől elválasztott és rendszerbe szervezett kerékpárutak felé. A települések együttműködésben megvalósított, hálózatba szervezett projektjeinek integrált megvalósítását javasoljuk az EUROVELO, a Duna-menti kerékpárút, Budapest-Balaton kerékpárút, hálózati elemeivel. A kerékpáros utak menti szervíz pontok, szolgáltató állomások fejlesztését együtt szükséges megvalósítani a vonalas infrastruktúra fejlesztésével.

Eredmény: Csökken a halálos balesetek száma, a környezettudatosság fejlődik,

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, útkezelők, NIF Zrt.

d) projektcsomag: Közlekedésbiztonsági beavatkozások [TF3.d]

A települések belterületi szakaszain, főleg a kétszámjegyű utakon rendkívül sok baleset történik. Meg kell említeni az 51-es út, 4. sz. főút és 3. sz. főút szakaszait. Ezeken az utakon kerékpársávok, gyalogos átkelők, forgalomlassítók, forgalomtechnikai beavatkozások segítségével növelni kell a közlekedés biztonságát. A biztonságos közlekedési lehetőségek kialakítását kell elősegíteni korszerű csomópontok kiépítésével, körforgalom kialakításával, a meglévő csomópontok korszerűsítésével. A közlekedésbiztonságot a forgalomtechnikai beavatkozásokon túl lakossági szemléletformálással, a közlekedési ismeretek gyarapításával is szükséges javítani.

Eredmény: Csökken a halálos balesetek száma a kritikus szakaszokon.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, útkezelők, oktatási intézmények

6.5 A III. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (8);
- A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása (7);
- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);
- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

KA rendeletervezet 3. cikk d) i) pont „Multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a transzeurópai közlekedési hálózatba való beruházás révén”

KA rendeletervezet 3. cikk d) ii) pont „Környezetbarát és karbonszegény közlekedési rendszerek kifejlesztése...”

6.6 Indikátorok meghatározása [III. Prioritás]

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Felújított utak hossza	km	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1) Közúthálózat fejlesztése (TF3)	Megépült/új utak hossza	km	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Megépült Ipoly hidak száma	db	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok	Felújított vasútvonal hossza	km	EMIR	n.k.*

fejlesztése (TF1)				
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Megépült/új vasútvonal hossza	km	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Folyón szállított áru mennyisége	t	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1)	Fejlesztéssel érintett kikötők száma	db	EMIR	n.k.*
Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2)	Fejlesztett elővárosi közlekedéssel érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*
Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2)	Megépített P+R és B+R parkolók száma	db	EMIR	n.k.*
Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2)	Megújult közösségi közlekedést szolgáló állomások száma	db	EMIR	n.k.*
Közúthálózat fejlesztése (TF3)	Létrehozott kerékpáros útvonal hossza	km	EMIR	n.k.*
Közúthálózat fejlesztése (TF3)	Végrehajtott közlekedésbiztonsági fejlesztések száma	db	EMIR	n.k.*
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése (TF1) Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2) Közúthálózat fejlesztése (TF3)	Fejlesztéssel érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

6.7 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [III. Prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő	Nem ismert

---

kapcsolatok fejlesztése

Közösségi közlekedés fejlesztése

103,5

Közúthálózat fejlesztése

214,5

7 Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért –[IV. Prioritás]

7.1 A prioritás indoklása

Pest megyét egy olyan kisvárosokkal átszőtt térként képzeljük el, amely gazdaságilag prosperáló, közben pedig kiemelkedő környezeti feltételeket és életminőséget biztosít az itt lakóknak. A helyzetértékelés alapján kijelenthető, hogy a megye „spontán” fejlődése nem ebben az irányban indult el. Különösen az agglomerációs településekre igaz, hogy gombamód szaporodtak a lakóparkok a nagy kiköltözési boom idején, amelyek hirtelen okoztak jelentős népességnövekedést az erre egyébként nem kellően felkészült településeken. A válság kitörésével ezeket a lakóterületeket nem mindig látták el a szükséges infrastruktúrákkal, mert a beruházó elsősorban a telkek értékesítésben volt érdekelt. Így hiányzik néhol a burkolt út, vagy a megfelelő közösségi közlekedés, illetve egészében kapacitáshiányok mutatkoznak a közszolgáltatások terén.

Hasonló problémát jelent, hogy a települések jelentős része alakított ki iparterületeket, ipari parkokat, melyek egy része alacsony kihasználtsággal működik.

Mindezek eredménye, hogy jelentős termőterületek kerültek kivonásra, melyek gazdasági/ipari/lakóterületként vannak nyilvántartva. Egy része ezeknek a területeknek csak rendezési tervben jelenik meg, más részük kiépítése részben el is kezdődött. Koordinált térségfejlesztésen azt értjük, hogy a korábbi összehangolatlan, vagy nem kellően megalapozott fejlesztések helyett a térségre vonatkozó hosszú távú tervek figyelembe vételével, (területrendezés és településfejlesztés) valósulhassanak meg fejlesztések, a térségi koordinációt pedig Pest Megyei Önkormányzata valósítsa meg.

A népességnövekedés által térben is szétterjedő települések közül sokan kisvárosok lettek, valódi városi funkció, városi szerepkör, városi mag, vagy alközpont nélkül. A településeken pedig igény mutatkozik erre, ugyanis a megnövekedett számú népesség szeretne a lakóhelyéhez minél közelebb megfelelő színvonalú ellátást, vagy szolgáltatást kapni.

A prioritásban olyan fejlesztések megvalósítását foglalmazzuk meg, amelyek a városi funkciókat bővítik, a közszolgáltatások megújítására irányulnak, településközpont, vagy település alközpont kialakításához kötődnek, illetve élhetőbb kisvárosi környezet kialakításához járulnak hozzá. Meg kívánjuk tartani a kedvező táji adottságokat, vagy ahol ezek már erodálódtak, ott rehabilitálni szeretnénk őket. A települési környezet megújításánál horizontális szempontként a gazdaságfejlesztési szerepnek is kimutathatónak kell lennie.

Pest megye törekszik Budapesttel való folyamatos párbeszédre és támogatjuk a települések együttműködését, városok és térségeik együtt gondolkodását is. Látjuk, hogy az Európai Unió is kezdi előtérbe helyezni a térségi együttműködések alapuló programozást (CLLD, ITI).

7.2 Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4-intézkedés]

a) projektcsomag: Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások [TF4.a]

A beavatkozás során a funkcióhiányos városrészekben a településközpont új funkciókkal való bővítéséhez, települési alközpont kialakításához köthető fejlesztések valósulhatnak meg a kapcsolódó zöldterületi, zöldfelületi fejlesztésekkel, illetve a közlekedési elemek fejlesztésével. Előtérbe kerül a családok számára vonzó és biztonságos feltételek megteremtése, és a klímaadaptáció. Az intézkedés keretében a városokban fenntartható köztér-rehabilitáció és közterület-felújítási fejlesztések valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként vonzó városi környezet és infrastruktúra alakítható ki. A jobb és biztonságosabb települési környezet hozzájárul a településszerkezet javításához, megteremtődnek a helyi közösségi élet előfeltételei.

Eredmény: Új települési funkciók jelennek meg magas zöldfelületi aránnyal, a városi klíma javulni fog. Az ingázás mértéke csökken, emiatt a közutak leterheltsége nem romlik tovább. Megnövekedik a helyi vállalkozások és a helyben maradó munkavállalók száma, növekszik a gazdasági és lakossági vonzereje a településeknek, erősödik a helyi gazdaság.

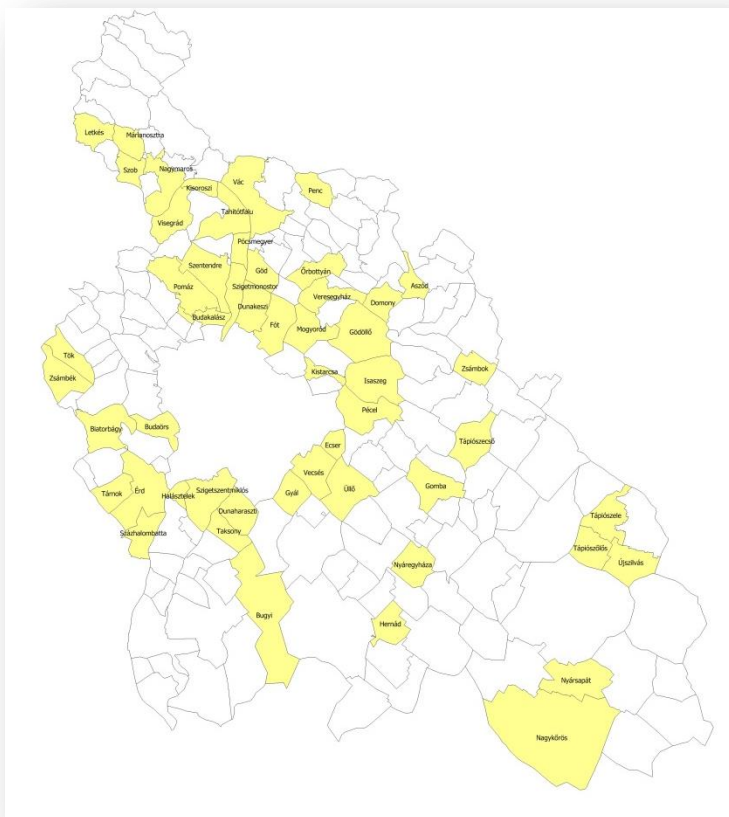
Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek, kormányhivatal

b) projektsomag: Önkormányzati szolgáltatások javítása [TF4.b]

Az helyi önkormányzatok feladatellátásának terén az ügyfélközpontú, hatékony ügyfél kiszolgálás személyi paramétereinek, eszközszükségletének, szoftverigényének, továbbá a kötelező feladatellátáshoz kapcsolódó egyéb fejlesztések valósulhatnak meg.

Eredmény: A települési közszolgáltatások elérhetősége és minősége javul. Gyorsabbá válik az ügyintézés, amely a gazdasági szereplők mindennapi életében is kedvező változást fog jelenteni. A „bürokrácia” immár nem akadályos lesz egy-egy beruházás megvalósításának, hanem hatékony közreműködésével elősegítője.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok

16. ábra: Települések funkcióbővítő fejlesztési elképzelései (forrás: Projektgyűjtés)

c) projektsomag: Szociális városrehabilitációs beavatkozások [TF4.c]

Pest megye városaiban megjelent szegregátumok megszüntetése a beavatkozás célja. A rehabilitáció eszközével a leromlott környezet megújítása történik, miközben kiemelt hangsúlyt helyezünk a szegregátum lakosságának képzettségbeli fejlesztésére is. A beavatkozás önkormányzati tulajdonú területeken valósulhat meg, a privát és vállalkozói szféra bevonásával.

Eredmény: A társadalmi szempontból szegregálódó és környezeti szempontból kockázatot jelentő területek megújulnak, csökkennek a társadalmi feszültségek, erősödik a társadalmi kohézió. Javul az élet minősége.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek

7.3 Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5-intézkedés]

a) projektcsomag: Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése [TF5.a]

A szélsőségesebbé váló időjárás hatásaira városépítészeti szempontból is szükséges felkészülni. Fontos a városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal. A városi zöldterületeket minőségileg is bővíteni szükséges. A közterületek, parkolók esetében az árnyékolt felületeket növelésével a burkolt felületek kevésbé fogják további hőhatásnak kitenni környezetüket.

Eredmény: Fenntarthatóbb városi-, települési környezet valósul meg

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek, költségvetési szervek,

b) projektcsomag: Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése [TF5.b]

Pest megye természetvédelmi területeinek (a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a tájvédelmi körzetek, NATURA 2000 és egyéb védett és nem védett, ökológiai területek) biológiai sokféleségének megóvása, a fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével úgy, hogy a területek ismertsége, népszerűsége, látogatottsága növekedjen. Támogatandó a biodiverzitás megőrzését szem előtt tartó turisztikai szolgáltatások fejlesztése.

Eredmény: Tudatformálás, szemléletváltás valósul meg. Megnövekedik a helyi vállalkozások és a helyben maradó munkavállalók száma, erősödik a helyi gazdaság.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek, költségvetési szervek,

c) projektcsomag: Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem [TF5.c]

Pest megyében a legnagyobb környezeti terhelést a közlekedési ágazat gerincvonalai okozzák a szállópor megjelenése mellett. Ezt az állapotot lehet javítani az ipari létesítmények, depóniák, bányák, mezőgazdaság poremissziójának – a reális lehetőségeken belüli – csökkentésével az ipari, növénytermesztési és állattenyésztési szagmissziók mérséklésével. A Férihegyi Gazdasági Övezet fejlesztése kapcsán már a kezdetektől támogatni szükséges a légiforgalom biztonságos lebonyolíthatóságával összeegyeztethető, racionálisan kidolgozott zajcsökkentő eljárások további bevezetését.

A megye termőföldjeit több veszély is fenyegeti, ami a kiszáradásban, a felszín alatti vizek mélyebbre húzódásában, a nem megfelelő területhasználatban, a jó minőségű termőföldek művelés alóli kivonásában jelentkezik legfőképp. Emiatt fontosnak tartjuk a parlagterületek visszaszorítását, újra művelés alá vonásának támogatását. Nem csak Pest megyében jelentkező speciális probléma a suvadás és csúszásveszélyes partfalak (lőszfalak) jelenléte, mely komoly gazdasági károkat képes okozni és emberéleteket is veszélyeztet. Ezért támogatni szeretnénk a lőszfalak állékonyságának települési szintű talajmechanikai vizsgálatát, veszélyességének meghatározását, településrendezési tervekbe való integrálását.

Eredmény: Tudatformálás, szemléletváltás valósul meg. A városi települések élhetőbbé válnak, a tartós hőség elviselhetőbb valamennyi korosztály, de különösen az idősek és gyerekek számára. A rekreációs terek egyben találkozóterekké válnak, a társadalmi kapcsolatok javulni fognak.

Magyarország egyik legnagyobb kincse a termőföld hosszú távon biztosítja majd utódaink megélhetését is és nemzetgazdaságilag továbbra is kiemelt ágazat marad.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, NIF Zrt., MÁV Zrt., gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek

d) projektsomag: Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése, barnamezős területek kármentesítése, hasznosításra történő előkészítése [TF5.d]

Az ésszerű területhasználat kapcsán nem kerülhető ki a barnamezős területek felmérése, állapotának rögzítése, valamint a kármentesítés megkezdése ugyanis a városi és zöldmezős beruházások helyett a barnamezős területeken (használaton kívüli ipari területek) megvalósuló beruházásokat előnyben kívánjuk részesíteni. A Pest megyében lévő barnamezős területekről jelenleg pontos információk, adatbázis nem áll rendelkezésre.

Eredmény: Nem változik a termőföldi művelés alól kivont területek mennyisége, a települések „szétterülése” nem növekszik tovább.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok, Pest Megyei Önkormányzat

7.4 A IV. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (8);
- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);
- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);
- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése (5);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA 5. cikk (9) b): A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

7.5 Indikátorok meghatározása [IV. prioritás]

Azonosító (intézkedés)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Elkészült, felülvizsgált ITS dokumentumok száma	db	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Funkcióbővítő beavatkozások által érintett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Funkcióbővítő beavatkozások által érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*

Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Fejlesztéssel érintett épületek száma	db	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF4)	Megnövekedett/megújított zöldfelületek nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF4) Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Megvalósult akciók, programok száma	db	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Fejlesztéssel érintett önkormányzati szolgáltatások száma	db	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Fejlesztéssel elért energia megtakarítás	TJ	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Érintett lakosok száma a rehabilitált településrészen	fő	EMIR	n.k.*
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében (TF4)	Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett szegregátum, szegregációval terület nagysága	db	EMIR	n.k.*

Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Fejlesztéssel érintett természetvédelmi terület	ha	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Fejlesztéssel érintett NATURA2000 terület	ha	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	A NATURA2000 fogalmát ismerő állampolgárok aránya	%	közvélemény kutatás	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Megépült zajvédelmi létesítmények száma	db	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Elkészült megyei kataszter	db	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Kármentesítési, hasznosítási tervvel érintett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Elkészült kármentesítési, hasznosításai tervek száma	db	EMIR	n.k.*
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5)	Kármentesített terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

7.6 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [IV. prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében	75,3
Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása	21,4

8 Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása –[V. Prioritás]

8.1 A prioritás indoklása

„A földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.” Talán ez a közmondás jellemzi leginkább ezt a prioritást, melyben széleskörű energiatakarékossági intézkedéseket, megújuló energiára alapozott fejlesztéseket, a hulladékgazdálkodás fejlesztését, a közműhálózatok modernizálását és a felszíni vizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási beavatkozásokat terveztünk megvalósítani a klímaváltozásra való felkészüléssel összefüggésben is.

Magyarország az EU felé tett vállalásaival összhangban a megújuló energiahordozók (nap, szél, földhő, termálvíz és biomassza) arányának növelését vállalta. Pest megye gazdasági súlya és magas lakosságszáma miatt ebben a vállalásban fokozott szerepet játszik. Megyei adottságainkra építenünk kell, figyelembe véve a Nemzeti Energiastratégiai Tervben meghatározott célkitűzéseket is, melyeket 2020-ig teljesíteni szükséges. Az eseti beruházások mellett (helyett) a térségi adottságokat és lehetőségeket egységben kezelő megoldásokat helyezzük előtérbe, továbbá egy hosszabb távra tekintő stratégiai menedzsment szemléletet kívánunk megvalósítani.

A megyei adottságok a napenergia termeléshez, a geotermikus energiatermeléshez kiválóak, továbbá a gyenge minőségű mezőgazdasági területeken energianövények termesztése valósulhat meg, a Börzsöny vidékén pedig lokális energiatermelést tesz lehetővé a biomassza potenciál. Különösen akkor, ha a fejlesztések nem szigetszerűen, hanem integrált módon, térségi tervezésben valósulnak meg.

A célkitűzésekhez vezető úton jelentős szemléletbeli változás szükséges az egyének és a közösségek szintjén is. A fejlesztések nem történhetnek társadalmi programok nélkül, az infrastruktúra fejlesztése csupán önmagában nem fogja meghozni azt a társadalmi változást, hogy megtanuljunk az erőforrásokkal és javakkal takarékosan bánni.

Pest megyében a lehulló csapadék két módon is kockázatot jelent. A hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék számszerűsíthető károkat okoz, mely károk fedezésére 2006 és 2009 között ötszáz millió forintnál magasabb összeg került kifizetésre a Vis maior alapból Pest megyében. A kockázatok csökkentésére felszíni vízelvezetés javításával kapcsolatos intézkedést kívánunk végrehajtani, továbbá a vízviSSzatartás terén is fejlesztéseket kívánunk végrehajtani. A belvíz ellen az elvezető csatornák felülvizsgálata és felújítása is szükséges. A megye déli területei a Homokhátság tájegységhez tartoznak. Ebben a térségben a csapadékmennyiség csökkenése okozza a problémát. A homokhátság vízgazdálkodásának javításában Bács-Kiskun és Csongrád megyével együtt kívánunk részt venni. A homokhátság fejlesztésére ITI típusú fejlesztést kívánunk végrehajtani.

A térségben teljes körűen megvalósult a hulladékgyűjtés. Azonban a hasznosítás, az elkülönített hulladékgyűjtés rendszerének kiépítése, a hulladék szétválogatás technológiájának felhasználása nem halad a megtervezett módon. A legfontosabb a keletkezett hulladék mennyiségének csökkentése és az utóhasznosítás módjainak alkalmazása. A lakosság szemléletformálása itt is elengedhetetlen. A zöldhulladék hasznosítása települési, vagy regionális komposztáló beüzemelésével valósulhat meg.

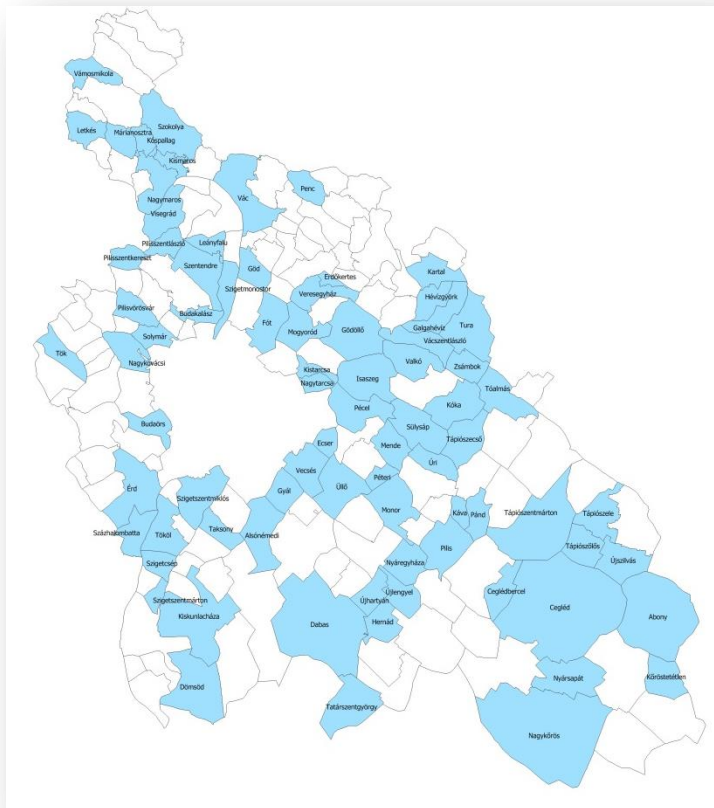
Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés állampolgári jog. Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a közműhálózat záródásának elősegítése érdekében, azonban a vízminőség és szolgáltatásbiztonság nem kielégítő valamennyi településen, továbbá az előregedett vezetékek kiváltása is megvalósítandó feladat a települések számára.

8.2 Energiahatékonyság növelése, a CO₂ kibocsátás csökkentése [TF6-intézkedés]

a) projektcsomag: Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlekások, valamint költségvetési szervek energetikai megújítása [TF6.a]

A beavatkozás során a Pest megyei gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközik) infrastrukturális fejlesztése, az alap- és középfokú oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése, korszerűsítése, a szociális szolgáltatást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése, az egészségügyi ellátást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése, valamint a helyi önkormányzat kötelező feladatait ellátó intézményrendszer infrastrukturális fejlesztései valósulnak meg. Ezen kívül a költségvetési szervek intézményeinek infrastrukturális fejlesztésére is sor kerülhet. A felsorolt esetekben energia és környezeti hatékonysági beruházások és megújuló energia együttes alkalmazásának elősegítése történik. A fejlesztésbe beleértjük az épületgépészeti rendszerek fejlesztését, alternatív energia alkalmazását, valamint a hőszigetelést érintő fejlesztéseket, illetve a kifejezetten jelentős megtakarítást eredményező kísérleti és bevezetés alatt álló megoldások támogatását, adott esetben pilot projektek keretében. Az egyes beruházások hatékonyságát jelentős mértékben javítja a térségi tervezés és tanácsadás, illetve menedzsment.

17. ábra: Települések energiahatékonyságot célzó beruházás javaslatai (forrás: Projektgyűjtés)

Eredmény: Települési energiahatékonyság növekszik, a klímavédelmi és energiahatékonysági szempontokat előtérbe helyező közszolgáltatások fejlődnek, példát mutatva a lakosság felé. Az ökológiai lábnyom csökken, fenntarthatóbbá válnak az intézmények, csökken az energiafüggőség mértéke. Az egyedi fejlesztésű, illetve komplex, egymásra épülő rendszerek alkalmazása ösztönzi a megyében működő és a hazai vállalkozások fejlődését, a környezettudományi és energetikai fejlesztéseket, innovációt, valamint segítheti a helyi gazdaság fejlődését, stabilitását és jövedelemtermelő képességét. A hatékonyabb működés és kedvezőbb költségstruktúra elősegíti a szolgáltatásokkal elért emberek és az ellátottak számának növelését. A beruházás legjobb megtérülését az egyedi, valamint térségi adottságok figyelembevétele és az érintettek közreműködése biztosítja.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek, intézményfenntartók, költségvetési szervek,

b) projektcsomag: Lakossági fejlesztések támogatása [TF6.b]

A közsféra által működtetett közszolgáltatások energetikai fejlesztései mellett a lakossági használatban lévő épületek, rendszerek energetikai korszerűsítésére is kiemelten kell fókuszálni. A

Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció egyik fontos megállapítása, hogy a legnagyobb energiafogyasztónak megyénkben is a háztartások bizonyulnak. „Többször megerősített kormányzati cél az épületállomány fűtési energiaigényének 30 százalékos csökkentése 2030-ra, amivel a hazai primerenergia igény több mint 10 százalékkal szorítható vissza.” Fontos a lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása. A lakosság a saját bőrén tapasztalja, mennyire drágán lehet télen fenntartani az épületeket. Az energiatakarékossági beavatkozások, de különösen a megújuló energiák alkalmazása azonban hosszú távon térül meg. A lakosság számára ezért fontos megadni azt a kezdő lökést, azt a kis támogatást, mely belátható időn belülre közelíti a befektetett költségek megtérülését.

Eredmény: Az ökológiai lábnyom csökken, az épületállomány korszerűbbé válik, csökken az energiafüggőség mértéke. Tudatosul az energiahatékonyság szükségszerűsége, növekszik a környezettudatosság, a klímaváltozás hatásainak mérséklésének szükségessége.

Potenciális kedvezményezettek köre: lakosság (magánszemélyek, társasházak, lakásszövetkezetek), nonprofit szervezetek

c) projektcsomag: Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai [TF6.c]

A beavatkozás során megtörténik a gazdasági szektor energiahatékonyságának növelése, a vállalkozások megújuló energiafelhasználását és energiahatékonyság növelését célzó fejlesztések támogatása. Támogatjuk kisléptékű energiatermelő rendszerek fejlesztését és helyi felhasználás ösztönzését. A lakosság jelentős része olyan lakásokban él, amelyek távfűtési rendszeren keresztül kapják a meleg víz és fűtési szolgáltatást. Ezért a távhő rendszerek komplex energetikai korszerűsítésének támogatását is meg kívánjuk valósítani. Gazdasági társaságok esetén a verseny része az energia racionalizáció, akár telephely energiafelhasználása, akár a technológia működése közben megtakarítható energia tekintetében. Támogatni kívánjuk ezeket a fejlesztéseket.

Eredmény: Az ökológiai lábnyom csökken, az épületállomány korszerűbbé válik, csökken az energiafüggőség mértéke. Tudatosul az energiahatékonyság szükségszerűsége, növekszik a környezettudatosság, a klímaváltozás hatásainak mérséklésének szükségessége.

Potenciális kedvezményezettek köre: gazdasági társaságok

d) projektcsomag: Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása [TF6.d]

A települési közvilágítás energia racionalis felújítása történik a lámpatestek, fényforrások, előtétek és az energia-megtakarítás szempontjából indokolt vezetékek felújítása, vagy cseréje útján. A közvilágítás energiatakarékos megújítása az önkormányzatok számára kedvezőbb energiaköltségek melletti üzemeltetést tesz lehetővé. Mindemellett az energetikai hatékonyság fokozását célzó valamennyi beavatkozás, hozzájárul az energiaellátás biztonságának a növeléséhez, az igen magas, (75%-ot is meghaladó) magyarországi energiaimport-függőség mérsékléséhez és a környezeti ártalmak csökkentéséhez, ezzel pedig az ország nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez.

Eredmény: Csökken az energiafüggőség mértéke, megtakarítás érhető el a fenntartási költségekben

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, energiaszolgáltatók, önkormányzati gazdasági társaságok

e) projektcsomag: Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében [TF6.d]

Olyan szemléletformáló programokat kívánunk megvalósítani, melyek az TF6.a-TF6.d beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azok hatását, társadalmi megismerését erősítik. A jó példa megismerése mellett önálló kampányok megvalósítását is támogatjuk.

Eredmény: Az energiatakarékosság különböző megoldásai, helyes alkalmazása szélesebb körben elterjedtté válik, a szemléletváltozás újabb és önerős fejlesztéseket fog generálni.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi és megyei önkormányzatok, energiaszolgáltatók, egyesületek, kulturális intézmények,

8.3 Vízgazdálkodás, vízviiszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7-intézkedés]

a) projektsomag: Megyei ár-és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása [TF7.a]

Pest megye szinte valamennyi településén komoly gondokat okozott az elmúlt másfél évtizedben a klimatikus és csapadéviszonyok megváltozása, azok kiszámíthatatlansága. A jelentős új beépítések többnyire nem jártak együtt a vízvezetési rendszerek újragondolásával, megépítésével. A korábbi időszak csapadékszegényebb időjárása miatt a meglévő csapadékvíz elvezető rendszerek is elhanyagolt állapotba kerültek, illetve a belvízelvezető rendszerek egy része is hiányos, gondozatlan, továbbá vízjárta területek is beépítésre kerültek. A vízgazdálkodás és vízviiszatartás beavatkozásait program alapon, térségi szemlélettel kívánjuk megvalósítani, mivel ezeken a területeken csak rendszerként megtervezett beavatkozások vezethetnek tartós megoldásra. A programok megtervezése előkészíti a későbbi fejlesztéseket.

Eredmény: Rendelkezni fogunk azokkal az ismeretekkel, melyek tudatában meg fogjuk határozni a legfontosabb beavatkozási pontokat. Olyan programokat tudunk megvalósítani, melyek egy-egy térségre kiterjedően komplex módon kezelik az ár és belvízvédelmet.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi és megyei önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, egyesületek, nonprofit szervezetek

b) projektsomag: Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése [TF7.b]

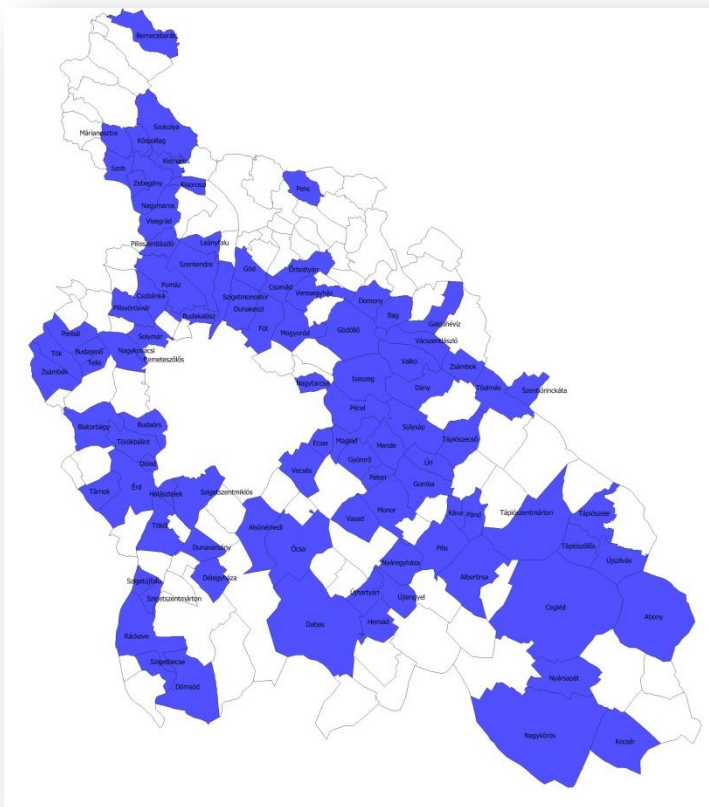
A klímaváltozás miatti szélsőséges időjárás szükségessé teszi a hiányzó csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítését, a meglévők felújítását, karbantartásának elvégzését, a szükséges kapacitások újraméretezését és megvalósítását.

Eredmény: Program alapon megvalósítható, ütemezhető fejlesztések.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság

c) projektsomag: Vízviiszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása [TF7.c]

A felszíni vizek egyenlőtlen területi és időbeni eloszlása miatt kiemelten fontos a vízkészletekkel való tervszerű gazdálkodás térségi, települési és lakossági szinten is. Részben záportározók kialakítása támogatott a beavatkozásban, továbbá programok indítása a lakossági csapadékvíz-gyűjtés és hasznosítás hatékony és biztonságos körülmények közötti elterjedésének támogatása.

18. ábra Települések vízgazdálkodáshoz, vízviiszatartáshoz kapcsolódó projektjavaslatai (forrás: Projektgyűjtés)

Növényfedettség intenzitásának növelése a tájra jellemző potenciális növényfajokkal (gyepesítés, fásítás) különösen a lejtős területeken. Gyepgazdálkodás, illetve a gyümölcsös és szőlőművelésű területek gyepesített felületének növelésére irányuló támogatás. A Duna-Tisza közti Homokhátság területe a globális éghajlati változások által leginkább érintett magyarországi térség. A talajvízszint tartós csökkenése, a víz gazdasági és ökológiai célokból történő hozzáférése egyre komolyabb gondokat okoz, és a térség felzárkóztatása, adottságainak kihasználása, természeti értékeinek megőrzése szempontjából.

Eredmény: A kiszámíthatatlan csapadékeloszlást és mezőgazdasági kockázatokat felváltja egy kiszámítható, öntözésen alapuló termelés.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság

d) projektcsomag: Belvizek elleni védekezés [TF7.d]

Pest megye településeinek egy részét a belvizek is veszélyeztetik. Részben a vízelvezetési rendszerek hiányosságából, részben a gyorsforgalmi utak megépítésével kialakult zárványterületek vízfolyásának lassulásából adódóan növekedtek a belvízzel sújtott területek, amelyek a belvízi károkon túl a talaj szikesedéséhez vezetnek. A beavatkozás érinti a településrendezési eszközökkel történő helyzetfeltárást és kockázatkezelés kialakítását, továbbá a belvízelvezető csatornák és létesítmények felújítását és karbantartását.

Eredmény: A rendszeresen belvízjárta területek csökkenek.

Potenciális kedvezményezettek köre: lakosság, helyi önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság

e) projektcsomag: Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja [TF7.e]

A beavatkozás hatására megújulnak élővizeink. Olyan projektek megvalósulását támogatjuk, mint például a Rákos patak komplex rehabilitációs programja, amely Budapest érintett kerületei és a patak-menti települések együttműködésével valósulhat meg, vagy Hosszúréti patak újraélesztése és vízgazdálkodásának rendbetétele. Kiemelt figyelmet szeretnénk fordítani a bányatavak rekultivációjának, mely a horgászturizmus számára is kedvező feltételeket teremt. A Ráckevei-Soroksári Duna-ág vízminőségének javítása régóta húzódnó, de aktualitását el nem veszítő megoldásra váró feladat. Az RSD kotrása, rehabilitációja túlmutat a Közép-Magyarországi Operatív Program keretein, költségeire való tekintettel ágazati operatív programból képzelhető el megvalósítása.

Eredmény: Az „ökológiai folyosók” megmaradnak és újratelítődnek élettél. Értékes rekreációs területek alakulnak ki.

Potenciális kedvezményezettek köre: lakosság, helyi önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, gazdasági szervezetek

f) projektcsomag: Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában [TF7.f]

Olyan szemléletformáló programokat kívánunk megvalósítani, melyek az TF7.a-TF7.e beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azok hatását, társadalmi megismerését erősítik. A jó példa megismerése mellett önálló kampányok megvalósítását is támogatjuk.

Eredmény: A megvalósított beruházások fenntartása könnyebbé válik.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi és megyei önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak, kulturális intézmények,

8.4 Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8-intézkedés]

a) projektcsomag: Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása [TF8.a]

Pest Megye III. Környezetvédelmi Programjában (2009-2013) stratégiai programként szerepelt a megújuló energiaforrások felhasználásának elterjesztése és az energiahatékonyság (MEF) növelése, amihez két fontos intézkedést fogalmazott meg a Program. Az egyik a Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása lett volna azzal a céllal, hogy a megújuló energiaforrások hasznosítását elősegítse Pest megyében, valamint a Stratégia koncepcionális kereteit, a megújuló energiaforrások stratégiai, jogi, pénzügyi, műszaki, környezetvédelmi feltételrendszerét határozta volna meg annak érdekében, hogy az önkormányzatok és vállalkozások nagyobb figyelmet fordítsanak a megújuló energiaforrások felhasználására. A beavatkozás a stratégia kidolgozását támogatja.

Eredmény: A pontszerű fejlesztések helyett stratégiai szemlélet kialakítása

Potenciális kedvezményezettek köre: Pest Megyei Önkormányzat

b) projektcsomag: Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása [TF8.b]

Pest megye területén belül nem egyformán állnak rendelkezésre a megújuló energiatermelés lehetőségei. Ezért térségi helyzeti előnyökre alapozva támogatjuk a közvetlenül hálózatra termelő geotermikus energia, napenergia, szélenergia, biogáz, egyéb alternatív megújuló, vagy részben megújuló (pl. termálvíz) energiatermelő rendszerek kiépítését a helyi energiapotenciálok kiaknázása érdekében. Kis- és térségi léptékű energiatermelő rendszerek fejlesztése és helyi felhasználás ösztönzése.

Eredmény: Az energiafüggőség csökkentése, települések CO₂ kibocsájtásának csökkentése.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

c) projektcsomag: Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is. [TF8.c]

A hazai és uniós környezetügyi célok, így az energiatakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Programokat kívánunk rendelni a megvalósult beruházásokhoz, melynek keretében bemutatásra kerül az alkalmazott technológia és „nyitott napok” kerülnek megtartásra a létesítményben. Támogatjuk, hogy mindenki számára elérhető adatokat lehessen kapni azokról a mintaprojektekről, melyek megvalósításához uniós támogatás kapcsolódik.

Eredmény: Az alkalmazott technológiák széles körben ismertté válnak, a lakosság, vagy gazdasági szereplők maguk dönthetnek milyen technológiát, vagy energetikai megoldást alkalmaznak.

Potenciális kedvezményezettek köre: települési és megyei önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak

8.5 Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9-intézkedés]

a) projektcsomag: Hulladék hasznosítás növelése [TF9.a]

A szelektív gyűjtés megerősítése és a gyűjtött hulladék továbbkezelése és felhasználása hiányos. Szükséges a válogatás és hasznosítás infrastruktúrájának fejlesztése is. Jelenleg a rendszeres elkülönített hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya jóval az Európai Unió átlag alatt van.

Eredmény: A hasznosított hulladék mennyisége nő.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

b) projektcsomag: Zöldhulladék hasznosítás szerepének növelése [TF9.b]

A településeken keletkező zöldhulladék gyűjtését, feldolgozását és hasznosítását támogatja a beavatkozás. A környezettudatosság a lakosság széles rétegeiben igen alacsony szinten áll. Magyarország célkitűzése, hogy 2020-ig a jelenlegi közel 200 ezer tonna/év biológiai hulladékkezelő kapacitást meg kell kétszerezni.

Eredmény: biogáz hasznosításának erősítése, helyben termelődött komposzt felhasználása a települések zöldfelületének fenntartásában, melioráció a mezőgazdaságban

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok, költségvetési szervek,

c) projektcsomag: Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése [TF9.c]

A településeken keletkező, újra nem hasznosítható hulladék energiatermelésre való hasznosítását támogatja a beavatkozás.

Eredmény: Az energiafüggőség csökkentése, település CO₂ kibocsátásának csökkenése, foglalkoztatás növelés, gazdasági szektor energiahatékonyágának növekedése

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok

d) projektcsomag: Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő illegálisan működő lerakók felszámolása [TF9.d]

A szemléletformálás (melyet a következő TF9.e beavatkozás részletez) mellett hatékonyabban szükséges fellépni az illegális hulladéklerakás ellen. A beavatkozás jogszabályi változtatások mellett hatékonyabb hatósági ellenőrző és megelőző rendszer létrehozását támogatja modern infokommunikációs eszközök beszerzésével. Fontos lépés a meglévő lerakók felszámolása is.

Eredmény: Kevesebb illegális hulladék fog keletkezni, élhetőbb, kulturált települési környezet jön létre.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyesületek, rendvédelmi szervezetek, polgárőrség

e) projektcsomag: Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán [TF9.e]

A hazai és uniós környezetügyi célok csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatók meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Olyan programokat kívánunk megvalósítani, melyek az TF9.a-TF9.d beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azok hatását, társadalmi megismerését erősítik. A jó példa megismerése mellett önálló kampányok megvalósítását is támogatjuk.

Eredmény: Kevesebb hulladék fog keletkezni, a létrejött hulladék gyűjtése szelektív módon fog történni, a hulladék újrahasznosításának aránya jelentősen megnövekszik. A deponált hulladék mennyisége csökkenni fog, amely kevesebb környezeti terhelést is jelent.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak, kulturális intézmények,

8.6 Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10-intézkedés]**a) projektcsomag: Közcsatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése [TF10.a]**

Ugyan a csatornázottság meghatározó részben kiépült a településeken, azonban még mindig maradtak ellátatlan területek. A fejlesztésekkel javítani kívánjuk a tisztított szennyvíz arányát, a tisztító művekben keletkező iszap elhelyezését és feldolgozását. A megye csatornázottsága a 2001-es

évi 38 %-ról 2005-re 55 %-ra, 2010-re pedig 67,3 %-ra nőtt. Az elmúlt évtizedekben kiépített vezetékes ivóvízellátással párhuzamosan lényegesen megnőtt a fajlagos vízfelhasználás, s ezzel együtt a keletkező szennyvíz mennyisége is.

Eredmény: A környezet terhelése csökken, a vízháztartás javítása történik. A tisztítók kapacitása tervezhetővé válik.

Potenciális kedvezményezettek köre: ellátásért felelős önkormányzatok

b) projektsomag: Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása [TF10.b]

Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés állampolgári jog. Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a közműháló záródásának elősegítése érdekében, azonban a vízminőség és szolgáltatásbiztonság nem kielégítő valamennyi Pest megyei településen: az egészségügyi határértéket meghaladó néhány komponens koncentrációja a közüzemi ivóvízben. Sok településen a közműhálózat elöregedése okoz komoly gondot az ellátásbiztonságban és a hatékonyság terén. Azokban a településekben, ahol a hálózat kapacitásai már nem megfelelőek, ott pedig a kapacitásnövelésre, illetve kapacitáscsökkentésre lesz lehetőség a beavatkozás keretében.

Eredmény: Az egészséges ivóvízhez való hozzájutás biztonságossá válik.

Potenciális kedvezményezettek köre: magyar állam nevében eljáró ellátásért felelős önkormányzatok

c) projektsomag: Szemléletformálás az egészséges ivóvíz felhasználás kapcsán [TF10.c]

A hazai és uniós környezetügyi célok, így a víztakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével és a közüzemi hálózatok adaptálásával, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Olyan programokat kívánunk megvalósítani, melyek a TF10.a-TF10.b beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azok hatását, társadalmi megismerését erősítik. A túlméretezett közüzemi ivóvízellátó rendszerek kapacitáscsökkentésének kivitelezését követően önálló kampányként támogatjuk a háztartások esővízgyűjtési kapacitásának és felhasználásának fejlesztését a takarékos vízhasználatok elterjesztését.

Eredmény: Az ivóvíz értéke társadalmi szempontból növekszik.

Potenciális kedvezményezettek köre: ellátásért felelős önkormányzatok

8.7 Az V. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése (5);
- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);
- Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);
- Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése (6);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

KA rendelet-tervezet 3. cikk b) i.: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó beruházások támogatása;

KA rendelet-tervezet 3. cikk b) ii.: Bizonyos kockázatokkal, katasztrófa-elhárítással és katasztrófavédelmi rendszerekkel foglalkozó beruházások támogatása;

KA rendelet-tervezet 3. cikk c) ii.: A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében

KA rendelet-tervezet 3. cikk c) i.: A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében,

KA rendelet-tervezet 3. cikk c) iv.: A városi környezet javítása, a szennyezett talajú területek helyreállítása és a levegő-szennyezés csökkentése,

ERFA rendelet-tervezet 5. cikk 6. e): A biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és -helyreállítás és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is,

KA rendelet-tervezet 3. cikk a) iii.: Az infrastrukturális létesítményekben és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása,

ERFA rendelet-tervezet 5. cikk 4. a): A megújuló energiaforrások előállításának és elosztásának támogatása

8.8 Indikátorok meghatározása [V. prioritás]

Azonosító (intézkedés)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Energiahatékonyság növelése, a CO ₂ kibocsátás csökkentése (TF6)	A támogatott projektek keretében megújult intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO ₂ kibocsátás csökkentése (TF6)	A fejlesztések eredményeként elért energia megtakarítás	TJ	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO ₂ kibocsátás csökkentése (TF6)	A fejlesztéssel érintett intézményekben ellátottak száma	fő	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO ₂ kibocsátás csökkentése (TF6)	A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma	db	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO ₂ kibocsátás csökkentése (TF6)	A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma	db	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO ₂ kibocsátás csökkentése (TF6)	A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma	fő	EMIR	n.k.*
Energiahatékonyság növelése, a CO ₂ kibocsátás csökkentése (TF6)	Energiatakarékos közvilágítással rendelkező települések száma	db	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése	Elkészült ár- és belvízvédelmi program(ok) száma	db	EMIR	n.k.*

(TF7)				
Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	A támogatott projektek keretében bel- és csapadékvíz károktól megvédett lakosság	fő	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága	ha	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	Megépült víztározó kapacitás	m3	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	A fejlesztések eredményeként visszatartható víz mennyisége	m3	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	Belvízelvezető csatornák felújításával és karbantartásával csökkent belvizes területek nagysága	m2	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	Fenntartható térségi vízszétosztás fejlesztést célzó projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése (TF7)	Élővizek ökológiai állapotmegőrzését, vízgazdálkodásának javítását célzó projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése (TF8)	Megyei Megújuló Energia Stratégia száma	db	EMIR	n.k.*
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése (TF8)	A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma	db	EMIR	n.k.*
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése (TF8)	A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése	watt	EMIR	n.k.*

Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése (TF8)	A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma	fő	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Hasznosított települési hulladék aránya az összes keletkezett mennyiségből	%	OKIR vagy HIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Kialakított hulladék újra használati központok, gyűjtőpontok, gyűjtőudvarok száma	db	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Biogáz elállítását célzó projektek száma	db	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése	watt	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerekben foglalkoztatottak száma	fő	EMIR	n.k.*
Hulladékgazdálkodás fejlesztése (TF9)	Felszámolt illegális hulladéklerakók száma	db	EMIR	n.k.*
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]	Épített/felújított csatornahálózat hossza	km	EMIR	n.k.*
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]	Épített/felújított szennyvíziszap kezelők száma	db	EMIR	n.k.*
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]	Épített, felújított szennyvíztisztító művek	db	EMIR	n.k.*
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]	Megépült, felújított ivóvízhálózat hossza	km	EMIR	n.k.*
Valamennyi intézkedés (TF6-TF10)	Megvalósult szemléletformáló programok száma	db	EMIR	n.k.*

Valamennyi intézkedés (TF6-TF10)	A fejlesztéssel érintett lakosság száma	fő	EMIR	n.k.*
-------------------------------------	--	----	------	-------

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

8.9 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [V. prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése	64,2
Vízgazdálkodás, vízvi sszatartás létesítményeinek fejlesztése	94,7
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése	86,2
Hulladékgazdálkodás fejlesztése	19,2
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében	40,2

9 Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem –[VI. Prioritás]

9.1 A prioritás indoklása

A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltárás anyagában megállapításra került több olyan hiányosság mely rámutat az itt élő humánerőforrásban, képzési szerkezetben és intézményekben jelen lévő problémákra. A megye egyértelmű lemaradóban van a hasonló régiókhoz képest a felsőfokú végzettségűek arányában. Rendkívül alacsony a felnőttképzésben részt vevők aránya, az élethosszig tartó tanulás jelenleg a pest megyei emberek igen szűk csoportjára jellemző. A szakképzés és készségfejlesztés nem követi elég rugalmasan a piaci igényeket. Az oktatásban nem, vagy alig jelennek meg a helyi tartalmak, ismeretek, értékek. Mindezek markánsan hozzájárulnak a versenyképességünk csökkenéséhez, hiszen azok a régiók versenyképesek Európában, ahol növekedni tud a magas hozzáadott értékű, tudás-intenzív szolgáltató vállalkozások száma és teljesítménye. Ezek a vállalkozások a magasan képzett munkaerőt keresik, valamint sokat költenek szervezetfejlesztésre, képzésre és általában a termelékenység javító tudás megszerzésére. A prioritás egyik beavatkozási területe a szűk keresztmetszetek felszámolására irányul az iskola rendszerű és felnőttképzés esetében, a megyei lakosság képzettségi szintjének emelésével, illetve megújításával. Fentiek mellett még mindig komoly infrastrukturális hiányosságok is jelen vannak a megye oktatási intézményeinek egy részében, s szinte mindenhol indokolt az épületek kisebb-nagyobb energetikai korszerűsítése.

A képzési-oktatási rendszert olyan rendszerré szükséges átalakítani, mely a munkaerő-piaci igényekre rugalmasan tud reagálni, segíti a domináns foglalkoztatási területek munkaerő igényének teljesülését és a magasan képzett, gyakorlati tudással is rendelkező utánpótlás folyamatos biztosítását. Másrészt a felnőttképzés piaci igényekhez való illeszkedésének megteremtése javítja a munkavállalók képzettségi szintjét, ami javítja az elhelyezkedési lehetőségeket és növeli a foglalkoztatottságot, munkáltatói oldalról pedig csökkenti a vállalkozások fluktuációját és javítja a fejlesztési, innovációs képességét. Az IKT iparban, logisztikában, gyógyszeriparban nincs megfelelő utánpótlása a térségi munkaerőnek, az ilyen profilú cégeknek képzett munkaerőre van szüksége. A prioritás szorosan összekapcsolódik a mikro, kis-, közép-vállalkozások fejlesztésével, az iparterületek fejlesztésével, hiszen önmagában a humán erőforrás fejlesztése azt is eredményezheti, hogy a képzettebb rétegek elvándorolnak a hátrányosabb helyzetű térségből.

Minőségi képzés nincs felkészült oktatási intézmények és adott esetben gyakorlati képzőhelyek nélkül. Az oktatáshoz kapcsolódóan a képzési-, nevelési-, oktatási intézmények infrastrukturális megújítását, hatékonyságának növelését is szükséges fejleszteni, továbbá meg kell teremteni a kapcsolatot a képző intézmények és potenciális gyakorlati képzőhelyek között. A duális képzés erősítése jó a képzésben résztvevőnek és jó a vállalkozásnak is, hiszen utóbbi a munkaerő szükségletét az általa „felnevelt” szakemberekkel tudja kielégíteni.

A humán erőforrás fejlesztése erősíti Pest megye gazdasági potenciálját, a képzett munkaerő ösztönzően tud hatni új befektetőkre, illetve meglévő kapacitások bővítésére, mely a termelési paletta színesítését is eredményezi.

A tudás megszerzésének, elmélyítésének további eszközei a közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumok. A Közép-magyarországi Régió (KMR) területén ezek az intézmények erősen Budapest túlsúlyával helyezkednek el. A főváros kiemelkedő szerepe az országban a könyvtár-fejlesztés területén háttérbe szorította a Pest megyei települések lehetőségeit. Azonban ezeknek a lokális „önképző” helyeknek nem szabad megszűnniük, hiszen az a tény, hogy jelen vannak, feljogosítja őket arra, hogy országos programokhoz kapcsolódóan olyan szolgáltatásokat alakítsanak ki, mely segíti a tudás megszerzését mind fiatal, mind felnőtt korban.

Hasonló jelentősége van a helyi értékek megőrzésének. A Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió tervezése során értékválasztásunk egyik fontos elhatározása „Pest megye a megye márkásítását,

mint többszínű, polifonikus megye előmozdítja, „márkáját” építi, és a marketingkommunikációt irányítja, szervezi.” A metropolisztárság márkaerejének javítása Pest megye érdeke. Azok az értékek, azok a jellegzetességek, melyek a sokszínű településekben jelen vannak, extra hozzáadott értéket képviselnek, különösen a turizmus, az örökségvédelem területén és általában a helyi gazdaságban.

Az értékvédelem speciális területe a Pest megyei kastélyok, várak, kúriák megőrzése, sőt ezen túlmenően a kastélyok, várak, kúriák megjelenítése a turisztikában és a gazdaságfejlesztésben, akár kiemelt turisztikai attrakcióként, akár tematikus módon felfűzve „kastély-, vár és kúriaprogramként”. Ezek a csomópontok, a helyi gazdaság, a kreatív és kézműves ipar színre lépésének terei lehetnek.

A kastélyok mellett a szintén jelentős értékeket hordozó paloták, várak (pl. Visegrád, Királyi Palota, Alsóvár, Fellegvár), kúriák (pl. Abony, Vigyázó-kúria), valamint a templom és kolostorromok megjelenítése a turisztikában és a gazdaságfejlesztésben adekvát lehet, ezen helyszínek is a helyi gazdaság, a kreatív –és kézművesipar színre lépésének terei lehetnek. Különösen a romterületek (pl. Zsámbék, Premontrei templomrom) vagy működő templomként (Ócsa, Premontrei templom) turisztikai attrakcióként való innovatív fejlesztése jelenthet kihívást a kreatív ipar számára.

Pest megye különleges értéknek tekinti a Magyarországon – és azon belül a megyénkben – található római kori történeti örökséget, az épített és tárgyi emlékeket, kulturális hagyatékot. Ez az érték összeköti a mai magyarságot a Római Birodalom egykori Pannonia provinciájával, s általában az antik világgal. Egyben jelképe is annak a szerteágazó, mély gyökerekkel bíró integrációnak, amely különösen itt, a Duna-mentén meghatározza a települések és térségek fejlődését, közösségeink jövőjét. A világörökségi címre pályázó térség a római korban egységes módon felépített komplex erődtípus- és településhálózatot foglalja magába, ahol megfelelőek a feltételek ahhoz, hogy a turisztikai és turisztikához kapcsolható beruházások megtérülő, valamint hosszabb távon is fenntartható befektetésnek bizonyuljanak. Az eredményekhez azonban változásra van szükség: a világörökségi helyszínekhez kapcsolódó turisztikai tevékenység – múzeumi és egyéb kulturális szolgáltatások fejlesztésének, valamint egyéb tematikus és attrakciófejlesztések – szisztematikus és térségi integrált tervezésére, a kulturális örökség aktív, menedzselt hasznosítására, az ágazati és térségi programok területi összehangolására. A térségi befektetések gazdasági megtérülésének biztosításához szükséges, hogy mind nagyobb részarányban kerüljön sor olyan beruházásokra, amelyek hosszabb távon is fenntartható, több lábon álló tevékenységeket alapoznak meg, és hozzájárulnak a helyi gazdaság erőteljes diverzifikációjához, új munkahelyek teremtéséhez.

Pest megyében a hagyományos közösségek átalakulóban vannak. Ugyan a Budapestről kiköltözők létszáma nem nő tovább és ezzel nem terhelődnek az agglomeráció települései még jobban, azonban megfigyelhető egy másik tendencia, az ország egyéb részeiből való beköltözés Pest megyébe. Pest megye nem egyértelmű nyertese a népességcserének, hiszen közben a képzett rétegek egy része elhagyja az országot és külföldön vállal munkát. A közösség, mint összetartó erő megszűnt, nő a bizalmatlanság és közömbösség.

A közösségek szerepének országosan tapasztalt gyengülése, az egyéni érdekek előtérbe helyezése, a családi értékek háttérbe szorulása az egész társadalom megújulásának akadályát jelenti, amelynek következményei kihatnak a megye és települései fejlődésére, de különösen a lakosság szemléletmódjára. A közösségek megújulásának sokoldalú támogatása – kiemelten a „családbarát” megye létrehozása – a megye fejlődésének, az itt élők szemléletváltásának és pozitív hangulatának nélkülözhetetlen feltétele.

Kedvező adottság, hogy a térségben megtalálhatóak azok a szereplők, melyek részt tudnak vállalni a szociális munkában, a közösségek kialakításában, megvannak azok a helyi igazodási pontok, amik orientálni tudják a fejlődést, továbbá többségben vannak még a megye legtöbb településén, akikre nem kell szociálisan rászorultként tekinteni.

Ez nem jelenti azt, hogy akár el is lehet siklani a hajléktalan ellátás, gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsődei ellátás, gyermekvédelmi szakellátás, pszichiátriai ellátás körében jellemző területi

egyenlőtlenségek felett. Valamennyi ellátás tekintetében alapvető az igény, hogy a rászoruló személyek egyenlő feltételek mellett juthassanak hozzá.

9.2 Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1- intézkedései]

a) projektsomag: Duális képzés erősítése [TM1.a]

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy azok a diákok, akik szakmai gyakorlati ismereteiket vállalkozások képzési helyein szerzik meg, sokkal jobb eséllyel helyezkednek el a munkaerőpiacon, alaposabb szakmai ismeretekkel rendelkeznek. A szakmai képzés mellett erősíteni szükséges egyes készségeket, kompetenciákat is. Fentiek miatt ösztönözni szeretnénk a duális képzésben résztvevők számának növekedését, valamint a duális képzésben együttműködő vállalkozások közreműködését.

Eredmény: A javul a megyében a szakképzés minősége és piacorientáltsága, erősödik az oktatási intézmények és a vállalkozások együttműködése nő a termelő vállalatok szakképzésben betöltött részaránya, bővül a tanműhelyek száma, javul a tanműhelyek és a gyakorlati képző helyek infrastrukturális háttere és eszközparkja.

A szakmában nagy gyakorlattal rendelkező vállalkozások szakképzésbe való szélesebb körű bevonásával korszerű gyakorlati ismeretekkel rendelkező, a termelésben jártas fiatal és motivált munkaerő kerül kibocsátásra, mely megkönnyíti a fiatalok elhelyezkedését, illetve javítja az őket alkalmazó vállalkozások hatékonyságát, versenyképességét. A beavatkozás közvetve a kis- és közepes vállalatok, és azon belül is elsősorban az 50 főnél többet foglalkoztató közepes vállalkozások helyzetére gyakorol kedvező hatást.

Potenciális kedvezményezettek köre: közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara.

b) projektsomag: Térség- specifikus igények biztosítása az oktatásban [TM1.b]

A beavatkozás keretében az alap- és középfokú oktatás során megszerezhető tudást szeretnénk kiegészíteni a helyi, települési, kistérségi speciális ismeretekkel. Ösztönözni szeretnénk a pályakezdő fiatalok vállalkozóvá válását is. Szükséges, hogy a szakképzés jobban reagáljon Pest megye gazdasági szereplőinek speciális szakember igényeire. (Pl.: IKT ipar, logisztika, gyógyszeripar, építőipar, gépipar, fejlett feldolgozóipar, szociális szféra) Fontosnak tartjuk a megyében működő KKV-k számára nyújtott képzések biztosítását, a menedzsmentismeretek, informatikai ismeretek, marketingtechnikák terén, segíteni szeretnénk, a Kkv vezetők generációváltását képzési programokkal. A beavatkozás támogatja a munkavállalók további, speciális képzését az új technológiákhoz, módszerekhez, termelési folyamatokhoz kapcsolódóan, illetve az álláskeresők át és továbbképzését.

Eredmény: Biztos megélhetés, kiszámítható életpálya az iskolapadot elhagyók számára. Pest megye gazdasága olyan ágazatokban tud további pozíciókat szerezni, mely elsősorban a humán erőforrás minősége miatt telepedik meg egy-egy térségben. A helyi gazdaság erősítését segíti a térség-specifikus ismeretekkel rendelkező munkaerő. A térségben már jelen lévő vállalatok szakember ellátottsága jobban biztosított lesz, a hiányszakmákban megfelelő utánpótlás áll rendelkezésre. A pályaválasztás előtt álló fiatalokban a vállalkozóvá válás pozitív jövőképpé válik, nem elrettentő példa lesz, mint sok esetben jelenleg. A vállalkozások vezetői korszerű management, marketing, IKT ismeretekkel rendelkeznek, a generációs vezetőváltásra történő felkészülésben is segítséget kapnak.

Potenciális kedvezményezettek köre: közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Kkv-szektor, nagyvállalatok, ipari parkok.

c) projektsomag: Pályaválasztási orientáció fejlesztése [TM1.c]

A szakképzésben intézményenként eltérő mértékben, de rendkívül nagy a lemorzsolódás. Ennek egyik valószínűsíthető oka az, hogy sem a pályaválasztás előtt álló diákok, sem az ő szülei nincsenek tisztában az egyes szakmák mibenlétében, a képzés tartalmát, annak követelményrendszerét

illetően, a tanulót érő fizikai és szellemi hatások tekintetében. Ezen túl, az oktatási rendszer folyamatosan termeli ki azokat a végzős diákokat, akik a munkaerőpiacra kilépve találják magukat szembe azzal a ténnyel, hogy nem tudnak elhelyezkedni. Az iskolai szakképzés rendszerében nem feltétlenül a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzések indulnak, illetve a rendszer rugalmassága igen kicsi, reakcióideje lassú a valós gazdasági folyamatokban bekövetkező változásokhoz képest. A pályaválasztást sokszor a szülők döntése határozza meg szubjektív alapon, sok esetben az iskola fizikai közelsége és elérhetősége fontosabb választási szempont, mint a megszerzett tudással való elhelyezkedési lehetőség reális számbavétele, illetve a gyermek adottságaihoz, képességeihez igazodó képzés választása. Amennyiben a szülők és tanulók a megfelelő időben kapják meg azt a segítséget, szerzik meg azt a tájékozottságot, hogy az egyes képzéseknek pontosan mi a tartalmuk, azok elsajátításához milyen készségek és képességek kellenek, hogy melyik szakmával hol lehet elhelyezkedni, milyen fizetésre lehet számítani, tehát egy aktív pályaaorientáció valósul meg, akkor el lehet érni, hogy ott és annyi szakember álljon rendelkezésre amennyi szükséges. Mivel jelenleg a Pest megyei vállalkozások legalább kétharmada nem áll kapcsolatban a térségi szakképzési rendszerrel, ezért a vállalkozások és a szakképzés közötti együttműködés erősítése alapvető előfeltételnek tekinthető.

Eredmény: Az iskolaelhagyás csökkentése, a pályakezdő munkanélküliek számának csökkenése, a gazdaság munkaerő ellátásának javulása, a tökevonzó képesség növelése megyei, illetve regionális szinten. Kiszámítható életpálya a fiatalok számára, a családok életminőségének javulása

Potenciális kedvezményezettek köre: alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek

d) projektcsomag: Egész életen át való tanulás ösztönzése [TM1.d]

Pest megye egyaránt lemaradóban van a versenytárs nagyvárosi régiókhoz képest a felnőttképzés és a felsőfokú végzettségűek arányában is. A beavatkozás ezt a lemaradást kívánja megszüntetni közvetlenül a munkavállalók támogatásával.

Eredmény: A lakosság szakmai képzettsége javul, munkahelyi kompetenciái erősödnek a munkaügyek tekintetében „válságállóbbá” válik. Növekszik a felsőfokú képzettséggel rendelkezők aránya. Olyan vállalatok fognak megtelepedni a térségben, melyek működésük során a képzett munkaerőt részesítik előnyben. Végző soron a lakosság jövedelmi viszonyai javulnak.

Potenciális kedvezményezettek köre: alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek, kulturális intézmények

e) projektcsomag: Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként [TM1.e]

Az oktatás tartalmi megújításának részeként Pest megyében támogatni szeretnénk a vállalkozói ismeretek-, vállalkozóvá váláshoz köthető ismeretek oktatását. Az oktatásban sikeres vállalkozók bevonásával vonzóbbá kívánjuk tenni a vállalkozói életformát, az önálló felelősségvállalást. Továbbá olyan ismereteket kívánunk oktatni, melyek segíthetnek egy induló vállalkozás létrehozásánál.

Eredmény: Javulni fog a működő vállalkozások aránya.

Potenciális kedvezményezettek köre: alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek

f) projektcsomag: Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése [TM1.f]

A közszolgáltatások intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése szükséges megyei, járási és helyi önkormányzati szinteken is, hiszen a gyors és hatékony kiszolgálás tudja elégedetté tenni a közigazgatási eljárások során az ügyfeleket.

Eredmény: Gyorsabb ügyintézés, LLL a közigazgatásban, az elektronikus ügyfél kapcsolattartások elterjedésének növekedése. A gyorsabb ügyintézés hatására javul a befektetési környezet, a bürokrácia nem lassítja, hanem előmozdítja a hatósági, engedélyezési folyamatokat.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzati, megyei, járási hivatalok, helyi, járási és megyei tisztviselők

g) projektcsomag: Egészségügyben és szociális téren dolgozók kompetencia fejlesztése [TM1.g]

Az egészségipar jelentős szerepet tölthetne be a megye gazdasági ökoszisztémájában. Az egészségturizmus növekvő magyarországi lendülete szükségessé teszi az ágazatban és kapcsolódó területeken foglalkoztatottak tudásának fejlesztését, képzési rendszerének továbbfejlesztését a magas minőségi szolgáltatások bevezetésére és nyújtására irányuló kezdeményezések eredményes bevezetése érdekében. A beavatkozás keretében ezért a képzési rendszer kialakításával foglalkozunk, mely az egészségügyben és szociális téren dolgozók általános, szakirányú, valamint speciális képzettségi szintjének emelését irányozza elő.

Eredmény: Az egészségügyi ellátórendszer fenntarthatóbbá válik, gazdasági szerepe megnő, tovagyrúrózó hatások lépnek be a KKV-k felé, innovációs környezet javulni fog.

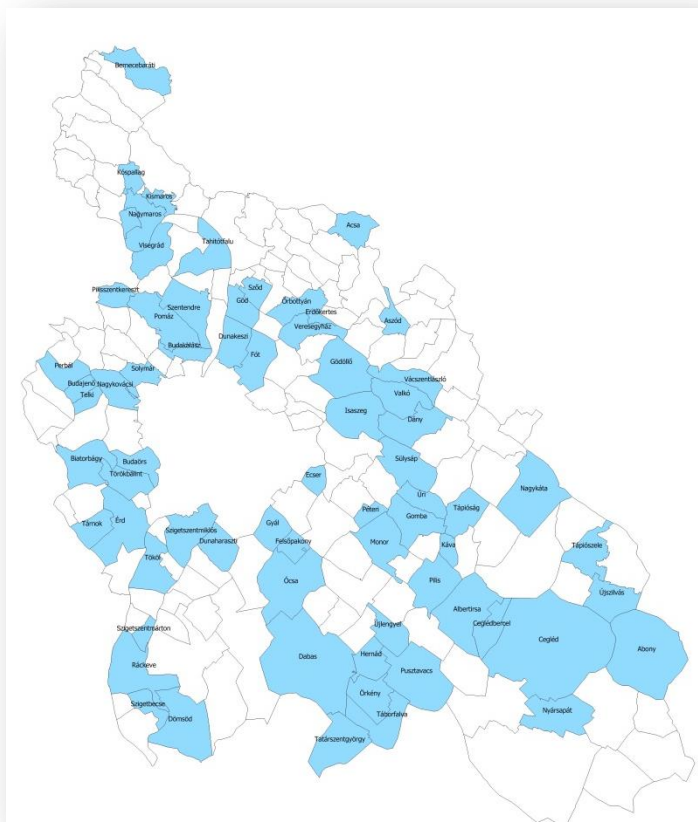
Potenciális kedvezményezettek köre: Egészségügyi dolgozók, egészségügyi képzést nyújtó szervezetek, gazdasági társaságok, önkormányzatok.

9.3 Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2- intézkedései]

a) projektcsomag: Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése [TM2.a]

Pest megye településeinek mintegy negyedében egyáltalán nincs bölcsődei ellátás, az óvodák különösen az agglomerációban túlterheltek, kevés a családi napközi. Az intézmények rossz energiahatékonyságú épületekben működnek, fenntartásuk energiapazarló és fenntartóikra komoly terheket ró. A beavatkozás keretében javul a pest megyei gyermekek magas minőségű a kor követelményeinek megfelelő oktatási-nevelési feltételekhez, infrastruktúrához való hozzáférése, ezzel családjaik életkörülményei és a munkavállalás, munkába állás feltételei is jobbakk lesznek, vagyis a fejlesztések közvetve a gazdaság erősödéséhez is hozzájárulnak.

Megtörténik a bölcsődei, óvodai kapacitáshiányok felszámolása új intézmények építésével, megújul az alap- és középfokú oktatási intézmények infrastruktúrája, eszközállománya, új alap és középfokú intézmények épülhetnek indokolt esetben. Energiatakarékossági beruházásokkal fenntarthatóbbá

19. ábra Települések javaslatai óvodafejlesztés tárgyában (forrás: Projektgyűjtés)

válnak az intézmények, kisebb terhet jelentenek fenntartóiknak és a nemzetgazdaságnak. Különösen akkor, ha a beruházások és fejlesztések integrált módon, valamint térségi szemlélettel és tervezésben valósulnak meg.

Eredmény: Fenntarthatóbb intézmények jönnek létre, mely hozzájárul az EU hosszú távú céljához, az energiafüggettség csökkentéséhez, valamint a CO₂ mentes gazdaság eléréséhez. Öröm lesz dolgozni és tanulni ezekben az intézményekben, a lakosság pszichológiai és egészségi állapota javul.

Potenciális kedvezményezettek köre: a nevelési, oktatási intézmények intézményfenntartó szervezetei, egyházak.

b) projektsomag: Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése [TM2.b]

A közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi és az előadó-művészeti intézmények szerepe az iskolán kívüli képzésben, felnőttképzésben és a lakosság kulturális igényeinek kielégítésében is rendkívül fontos, csakúgy mint a kulturális szolgáltatások kínálatának bővítésében, így azok tartalmi és infrastrukturális megújítása az oktatási, a helyi identitást és a turizmust szolgáló intézmények fejlesztéséhez hasonló fontossággal bír. Fontos a közművelődési intézmények védelme, sokszínű strukturált közművelődési-kulturális intézményrendszer felújítása, bővítése, új szintek bővítése. A helyi, térségi megyei és nemzeti identitástudat kialakítása, az önbecsülés és összetartozás erősítése a közösségi művelődés eszközeivel, a közművelődési tevékenység rendszerében. Az innováció és a kreatív ipar, valamint az azt megalapozó készségek és kompetenciák fejlesztése, tehetséggondozás támogatása.

A nemzeti digitális kultúra szervezetének és tartalmának létrehozásával új lehetőségek biztosítása a közművelődés fejlesztésének sikeréhez. Ennek keretében a nemzeti kultúra kreatív, kulturális szolgáltatóipari átalakítása, a kulturális közmunka program tartalmának hasznosítása a helyi közösségekben, azok megerősítésének érdekében.

Ezen intézmények képesek lehetnek a munkaerő-piacon lévők, illetve az oda belépni kívánó munkavállalók esélyét növelni a jobb foglalkoztatási feltételek eléréséhez képzéseik és a tudás megszerzését támogató szolgáltatásaik révén. A beavatkozás keretében olyan országos programok megvalósítását támogatjuk a Pest megyei intézményekben, melyek az iskolarendszeren kívüli nem formális és informális tanulásban, tanításban nyújtanak segítséget. Ezért indokolt például a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Skanzen Örökség Programjának folytatása.

Eredmény: Iskolarendszeren kívüli oktatás, képzés, önképzés elfogadottabbá válik, a kultúra és képzés összekapcsolódik, a képzésekben résztvevők elhelyezkedési esélyei javulnak.

Potenciális kedvezményezettek köre: közművelődési intézmények, a könyvtárak, múzeumi intézmények, előadó-művészeti intézmények és szervezetek, civil szervezetek,

c) projektsomag: Szociális intézmények fejlesztése [TM2.c]

Pest megyében a szociális ellátások terén tapasztalható területi egyenlőtlenségek csökkentése. A szociális intézmények infrastrukturális, és tárgyi feltételeinek javítása, a férőhelyek bővítése, mellyel több ember számára válnak elérhetővé a kínált szolgáltatások. Pest megyében a szociális és gyermekvédelmi ellátások területi egyenlőtlenségének csökkentése, a tárgyi és személyi feltételek fejlesztése, annak érdekében, hogy minden rászoruló személy egyenlő feltétel mellett juthasson hozzá a szükséges szolgáltatáshoz.

Eredmény: A szociális ellátások területén tapasztalható területi egyenlőtlenségek csökkennek, bővülnek a férőhelyek, a fenntartás költségei mérséklődnek.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak, intézményfenntartók

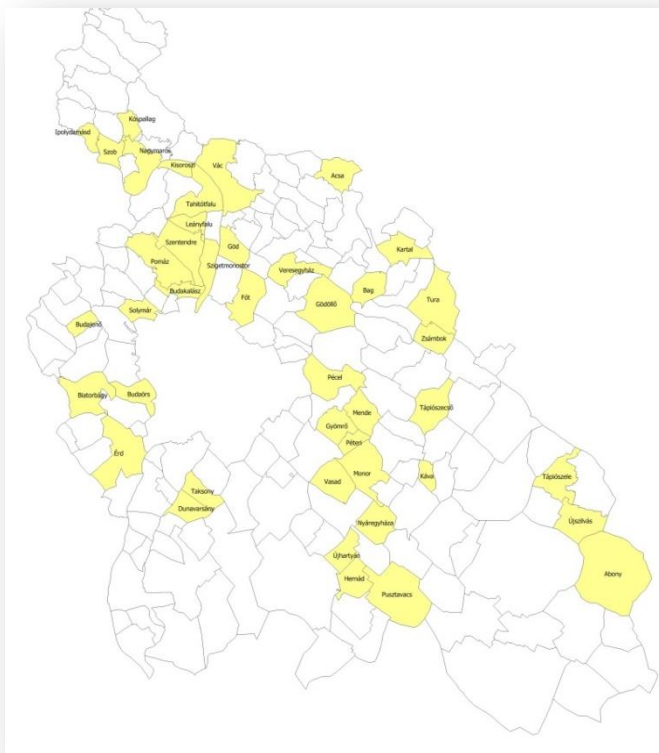
9.4 Pest megyében lévő helyi értékek megőrzése és helyi identitás erősítése [TM3- intézkedés]

a) projektcsomag: Helyi és megyei identitás erősítése [TM3.a]

A helyi értékek segítenek a helyi identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van. A beavatkozás két módon támogatja a helyi értékek megőrzését, egyrészt segít az épített örökség értékmegőrzésében, másrészt támogatja a helyi értékhez köthető rendezvények, identitást erősítő fesztiválok megtartását.

Eredmény: Az értékek ismerete, szeretete, felismerése annak, hogy tartozunk valahova horgonyt ad a mai multikulturális világban. Ezek az értékek jelentik a lokális márkát. A helyi kreatív ipar ezekre alapozva tud olyan hozzáadott értéket megjeleníteni, ami gazdasági előnyt is jelent.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, költségvetési szervek, kulturális intézmények egyházak, civil szervezetek, amelyek helyi értéknek minősülő, vagy azt hasznosító épülettel, szokással, tudással rendelkeznek és azok fenntartásában érdekelték azt a helyi értéktárba felvették¹⁷.

20. ábra Települések helyi értékmegőrzési javaslatai (forrás: Projektgyűjtés)

b) projektcsomag: Pest megyei kastély-, vár és kúriaprogram megvalósítása [TM3.b]

A Pest megyében található nemzeti értéket képző kastély-, vár és kúriakincseket (Gyömrő, Ráckeve, Martonvásár, Pécel, Aszód, Tura, Fót, Vácrátót, Pilis, Visegrád stb.) egy rendszerbe szükséges foglalni, a gödöllői kastélyprogram következő ütemét megvalósítani. A kastélyok fejlesztése, megújítása, fogadási és szolgáltatási feltételeinek javítása komplex turisztikai kínálat keretében kell, hogy megtörténjen egyéb kapcsolódó szolgáltatások (szálláshelyek, éttermek, kávézók stb.) megvalósítása mellett. A program nem csupán az épületek megújítását jelenti, hanem megjelenési lehetőséget a helyi kézművesipar, vagy Kkv-k számára, tematikus programok bevonzását, a fejlesztések helyszínt biztosítanak oktatási programokhoz, kulturális és szakmai rendezvényekhez, az turizmus és egészségipar számára.

Eredmény: Megújult műemlékek, melyek nem folyamatos kiadást jelentenek fenntartójuknak, tulajdonosuknak, hanem bevételt is. A fejlesztések következményeként további szolgáltatások generálása történik meg. Növekszik a turizmus, munkahelyeket, bevételt jelent olyan helyi szereplőknél, melyek nem tudtak volna megjelenni a piacon a turisztikai látványosság nélkül.

Az épített örökség következő generációk számára történő megóvása nemzetünk történelmi ismeretei, identitástudata megőrzése miatt is kötelességünk.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, költségvetési szervek, egyházak, gazdasági társaságok, civil szervezetek,

¹⁷ A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény.

9.5 Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció [TM4- intézkedés]

a) projektcsomag: Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése [TM4.a]

Ahhoz, hogy Pest megye érdekérvényesítő szerepe és forrásadaptációs képessége növekedjen nem elegendő csupán a külső partneri együttműködési viszonyok kialakítására, a meglévők erősítésére fókuszálni. Azokat a képességeket és készségeket is fejleszteni szükséges, amelyek egy hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállításához és működtetéséhez szükségesek. A beavatkozás keretében hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállítása tervezett a megyei területfejlesztési, területrendezési, vidékfejlesztési feladatok ellátása érdekében. Cél, hogy a menedzseléshez, megfelelő struktúrában rendelkezésre álljanak a szükséges szaktudások, képességek, az intézményrendszer segítse elő a tudás generálását és megosztását, adaptálását az érintettek irányába.

Eredmény: A fejlesztési forrásokért való versenyben megszűnik a versengés, a befektetési környezet javul, a nagyvárosi régió végre kihasználja térségi potenciálját. A képzési központok és a termelés elkülönülése megszűnik.

Potenciális kedvezményezettek köre: Pest Megyei Önkormányzat

b) projektcsomag: Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése [TM4.b]

A Pest Megyei Önkormányzat hivatalán és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.-n keresztül az elmúlt két év folyamán igen intenzív munkát folytatott egy együttműködési rendszer kiépítésén, jelentősen javult a kommunikáció a térségi szereplők között. A térségi fejlesztési programok eredményes végrehajtása még inkább igényli a partnerkapcsolatok, együttműködések erősítését. A beavatkozás célja a térségi szereplőkkel (Budapest, Érd, helyi és nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők szomszédos megyék, költségvetési szervek, országos és helyi kulturális intézmények stb.) való intézményesített partnerkapcsolat kiépítése, működtetése a komplex programok tervezése és megvalósítása érdekében.

Eredmény: Közös megvalósított térségi fejlesztési programok.

Potenciális kedvezményezettek köre: Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft., költségvetési szervek helyi és nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, a közösségi művelődés intézményei civil szervezetek, gazdasági szereplők.

9.6 Társadalmi programok megvalósítása [TM5- intézkedés]

a) projektcsomag: Családbarát Pest megye [TM5.a]

Pest megyében bár összességében nem csökken a lakónépesség száma, ez a megyébe való beköltözőknek köszönhető. Jól működő társadalomhoz kiegyensúlyozott családok szükségesek. A nők számára a munka és a család összehangolását biztosítani szükséges. Ennek érdekében meg kell indítani a családdal kapcsolatos szemléletváltást, ösztönözni kell a gyermekvállalási kedvet. A beavatkozással a munkaerő-piaci rugalmasságot és alkalmazkodóképességet kívánjuk javítani atipikus és családbarát foglalkoztatási formák működésével, (pl. távmunka, részmunkaidős, illetve alkalmi munkavállalás, bedolgozók, munkaerő-kölcsönzés, intézményi és vállalati gyermekfelügyelet infrastrukturális háttérének biztosítása), valamint a munkaerő-mobilitás javítását célzó fejlesztésekkel (pl. munkavállalók utazási, szállítási, illetve lakhatási feltételeit javító eszköz- és infrastrukturális beruházások).

Eredmény: Bővülő foglalkoztatás, a nők munkába állása és szülés utáni munkafelvétele könnyebbé válik.

Potenciális kedvezményezettek köre: gyermekjóléti és/vagy családsegítő szolgálatok, civil szervezet, egyházak, gazdasági társaságok, természetes személyek

b) projektcsomag: Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése [TM5.b]

A közösségek szerepének országosan tapasztalt gyengülése, az egyéni érdekek előtérbe helyezése az egész társadalom megújulásának akadályát jelenti, amelynek következményei kihatnak a megye és települései fejlődésére, de különösen a lakosság szemléletmódjára. A társadalmi tőke egyik legfontosabb eleme a társadalmi bizalom. A beavatkozás keretében a civil szféra és egyházak részvételét ösztönözzük a szociális és gyermekvédelmi ellátások területén.

Eredmény: A leszakadó társadalmi rétegek számára szélesíteni tudjuk a felzárkózás lehetőségeit.

Potenciális kedvezményezettek köre: egyházak, civil szervezetek, önkormányzatok, kulturális intézmények,

c) projektcsomag: Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása [TM5.c]

Pest megyében jelentős azoknak a száma, akik nem megfelelő lakhatási körülmények között élnek, jövedelmi, nemi, etnikai hovatartozás, lakóhely, illetve fogyatékoság miatt hátrányosabb helyzetben vannak embertársaiknál. Az alapvető közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésük nem megfelelően biztosított.

Eredmény: A szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés esélye javul.

Potenciális kedvezményezettek köre: egyházak, civil szervezetek, önkormányzatok, kulturális intézmények

9.7 A VI. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);
- Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);
- A foglalkoztatás bővítése és a munkavállalói mobilitás ösztönzése (8);
- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);
- Beruházás az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba (10);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ESZA rendelet 3. cikk (1) c) i: a korai iskolaelhagyás megelőzése és a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban;

ESZA 3. cikk (1) c) ii.: a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében;

ERFA 5. cikk (4) c): Az energiahatékonyság, az intelligens energiamenedzsment és a megújuló energiák használatának elősegítése a köztulajdonú infrastruktúrákban, beleértve (ERFA esetében a középületeket) és a lakásépítési ágazatot;

ERFA 5. cikk (8) b) Munkavállalást ösztönző növekedés támogatása, a belső lehetőségek kiaknázásával, egy területfejlesztési stratégia részeként beleértve a hanyatló ipari területek átalakítását, a specifikus természeti és kulturális erőforrások elérhetőségének javítását és fejlesztését;

9.8 Indikátorok meghatározása [VI. prioritás]

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Duális képzésben résztvevő tanulók száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Duális képzésben résztvevő vállalkozások száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Duális képzésben résztvevő oktatási/képző intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Teremtett új munkahelyek száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Programból való kilépéskor magasabb munkaerő piaci státuszban lévők száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Programból való kilépéskor foglalkoztatott résztvevők száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Felsőfokú végzettségűek aránya	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Pályaválasztási orientációs programban részt vett tanulók száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Létrejött vállalati képzőhelyek száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Létrejött vállalati-oktatási intézményi kapcsolatok száma	db	EMIR	n.k.*

Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Térség specifikus oktatásban részt vett tanulók száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Képzési programokban részt vett EÜ dolgozók száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	LLL közigazgatásban résztvevők száma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Új elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek kiépítésének száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése (TM1)	Már meglévő elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek fejlesztésének száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Nevelési, oktatási, szociális intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek/feladat-ellátási helyeinek száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Fejlesztéssel érintett intézményben ellátott/tanuló gyermekek átlagos létszáma	fő	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Fejlesztett közművelődési intézmények, könyvtárak és múzeumi intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Fejlesztett szociális intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése (TM2)	Szociális intézmények férőhelyeinek növekedése	%	EMIR	n.k.*
Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitás erősítése (TM3)	Felújított védelem alatt álló épületek, építmények száma	db	EMIR	n.k.*

Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitás erősítése (TM3)	Megvalósult programok, akciók, rendezvények száma	db	EMIR	n.k.*
Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció (TM4)	Megyei területfejlesztési program végrehajtás menedzsmentjében résztvevő munkatársak száma	fő	EMIR	n.k.*
Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció (TM4)	Megyén belül együttműködésben megvalósuló programok	db	EMIR	n.k.*
Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció (TM4)	A megye közigazgatási határát átlépő komplex programok száma	db	EMIR	n.k.*
Társadalmi programok megvalósítása (TM5)	Közösségépítést célzó programok, rendezvények száma	db	EMIR	n.k.*
Társadalmi programok megvalósítása (TM5)	Felzárkóztató programok száma	db	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

9.9 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten, intézkedésenkénti bontásban [VI. prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Pest megyei humán erőforrás fejlesztése	5,85
Pest megyei intézmények fejlesztése és építése	100,3
Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése	37
Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció	0,7
Társadalmi programok megvalósítása	7,7

10 Testben és lélekben egészséges Pest megye –[VII. Prioritás]

10.1 A prioritás indoklása

Pest megye lakosságának egészségi állapota messze nem kielégítő, a vezető halálokok (szív- és érrendszeri, daganatos betegségek) jellemzően jelen vannak a megyei statisztikában. Pest megyében élni egyben fokozott stresszt és napi több óra utazással eltöltött időt is jelent a lakosság jelentős része számára, mivel sem a munkahelyek, sem a közszolgáltatások, sem az egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés nem biztosított kielégítően a lakóhely közelében.

Ugyan az egészségügyi fejlesztési programok alapvetően az ellátórendszer fejlesztésére fókuszálnak - és részben tesszük ezt mi is- emellett, az élet számtalan területén tennivalónk van az egészséges életmód megtanulása-, kialakítása- és gyakorlása terén, a szemléletváltoztatás elindításában, ami az egészség megőrzésére, a prevencióra, az egészséges táplálkozásra, a sport, a testmozgás rendkívüli jelentőségére irányítja a figyelmünket. Vitathatatlan, hogy a legjobb megelőzni a hosszú és költséges betegségeket, amihez egy fejlett prevenció eszközraktár alkalmazása a legmegfelelőbb beavatkozás. A szűrővizsgálatok szerepének növelése ennek az eszköztárnak fontos része.

Más országokban újra kultúráját éli az egészséges testmozgás, Magyarországon ezzel szemben a test karbantartása gyakran kimerül az edzőteremben végzett gyakorlatokkal. A tömegsportra nem áll rendelkezésre megfelelő minőségű és mennyiségű terület, a települések sportlétesítményeit sok esetben kisajátítják maguknak különböző egyesületek, intézmények, oda átlagos sportolni vágyó nem tud bejutni. A sport, különösen a tömegsport infrastruktúrájának megteremtése széles közeg számára tud hasznos és egészséges szabadidő eltöltést biztosítani. A gyermekek megnyerése, a diáksport támogatása, az iskolai testnevelés feltételeinek megteremtése ennek a prioritásnak fontos feladata.

A települések egészségügyi intézményének, az önkormányzatnak, az oktatási intézményeknek, a helyi sportegyesületeknek együtt kell működniük, rendszeres közös programokat szervezniük, ahol szemléletesen bemutatják a lakosoknak az egészség és a sport viszonyát, azok egymásra épülését.

A prevenció programok hosszú távon érnek be, emiatt nem célszerű elhanyagolni a fekvő és járóbeteg ellátást sem. Az elmúlt években különböző indokokkal jelentős kapacitáscsökkentések történtek a fekvőbeteg ellátás területén, emellett folyamatos volt a forráskivonás is a területről. Pest megye egyértelmű vesztese volt ezeknek a folyamatoknak, ezen túl az elmúlt időszakban egyetlen Pest megyei kórház sem részesülhetett olyan érdemi nagyságrendű fejlesztési támogatásban, mint a budapesti kórházak, vagy konvergencia régiók megyei kórházainak többsége. Nem csak a fejlesztések maradtak el ezekben az intézményekben (Flór Ferenc Kórház, váci és ceglédi kórházak), hanem az állam megóvás is. A lepusztult infrastruktúra azon túl, hogy a lakosság százazreinek egyre zuhanó színvonalú ellátását teszi csak lehetővé, magával vonta az egészségügyi személyzet motiváltságának csökkenését is, ami az ellátás biztonságát veszélyezteti. Ezen sürgősen és azonnal változtatni kell.

A szakellátás és házi orvosi ellátás némileg kedvezőbb infrastrukturális helyzetben van, de a fenntartásban és üzemeltetésben további jelentős megtakarításokat lehetne elérni. Ezekben az intézményekben a használt eszközök átlagéletkora is jelentős probléma, ugyanis a műszerpark életkora elmarad az európai átlag műszerpark életkortól, ami 5-7 év.

Magyarország bizonyos ágazatokban (fogászat, balneológia, stb.) célországja az egészségügyi turizmusnak. A Pest megyében rendelkezésre álló gyógyvizek, vagy a Börzsöny természeti környezete a rekreáció, az egészségipar, az alkonygazdaság speciális ágazatainak kibontakoztatására ad lehetőséget. További jó lehetőségeink lehetnének a szív- és érrendszeri prevenció, illetve műtéti utógondozás terén. A növekedés egyik pillére a fekvő és járó beteg ellátásban dolgozók életpályájának javítása, szakmai fejlődésének, képzésének elősegítése.

10.2 Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6-intézkedés]

a) projektcsomag: Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok [TM6.a]

A beavatkozás keretében komplex egészségnevelő programok, egészséges életmódot népszerűsítő, annak elemeit bemutató kezdeményezések valósulnak meg szakemberek közreműködésével. A beavatkozás célja a lakosság egészségműveltségének növelése, ezért a programok integrálódnak a közoktatási programokba is. Kiemelt területként szükséges kezelni a függőségek, különösen a kábítószer negatív, személyiséget romboló hatásának bemutatását.

Eredmény: Csökken az egészségügyi ellátásban részt vevők száma, javul a gazdaság termelékenysége, növekszik az egészségesen megélt évek száma, csökken a deviáns magatartások aránya.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, civil szervezetek, költségvetési szervek, kulturális intézmények, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak.

b) projektcsomag: Lelki egészség megteremtése [TM6.b]

A személyi és közösségi szolgáltatások keretében támogatjuk az anti-stressz, lelki egészséget szolgáló és egyéb jól-léti – mint a fizikai rekreáció mellett megjelenő, a lelki rekreációt segítő – szolgáltatások, programok innovatív fejlesztését. A beavatkozás során a lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadás, támogatás, a még ki nem alakult mentális betegségek korai felismerése és megelőzése, a helyi szerveződések erősítése történik. Olyan programok megvalósítását tartjuk fontosnak, amelyek az élethelyzetükből adódóan magas kockázatú csoportok számára nyújtanak rövid, célzott konzultációs lehetőséget, továbbá támogatják a színtereken (iskola, munkahely, közösség) zajló lelki egészségfejlesztési programok elindítását.

Eredmény: Csökken az egészségügyi ellátásban részt vevők száma, javul a gazdaság termelékenysége, növekszik az egészségesen megélt évek száma, csökken a deviáns magatartások aránya.

Potenciális kedvezményezettek köre: önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak.

c) projektcsomag: Lakossági szűrőprogramok indítása [TM6.c]

A települések, egészségügyi intézmények aktív közreműködésével lakossági szűrőprogramok indítását javasoljuk, mely szintén fontos a betegségek megelőzésében, vagy komolyabb betegség megelőző kezelésében. A kezelések helyett az ún. megelőző vizsgálatok preferálása, az abban való munkaadói és munkavállalói részvétel ösztönzése is támogatásra kerül. A beavatkozás a humán oldala annak a fejlesztésnek, mely az egészségügyi intézmények fejlesztésére koncentrál.

Eredmény: Az emberek tisztában lesznek szervezetük állapotával, fokozottabban fognak magukra vigyázni, a komolyabb betegségek és szövődmények korai stádiumban kiszűrhetők. Nő a munkavállalói lojalitás.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, civil szervezetek, költségvetési szervek, kulturális intézmények, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak.

d) projektcsomag: Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése [TM6.d]

Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás, ezért az aktív életmódhoz szükséges feltételrendszer megteremtése, a tömegsport intézményi és infrastrukturális hátterének kialakítása valósul meg a beavatkozás kapcsán. Támogatandó komplex szolgáltatást nyújtó létesítmények, tornatermek, uszodák építése, felújítása, mely magában foglalja a fenntartható üzemeltetést is. Hangsúlyos a megújuló energetikai felhasználása a projekteken. A beavatkozás célja a lakosság szabadidejének hasznos eltöltésére ösztönzése, rekreációs és sporttevékenységének elősegítése.

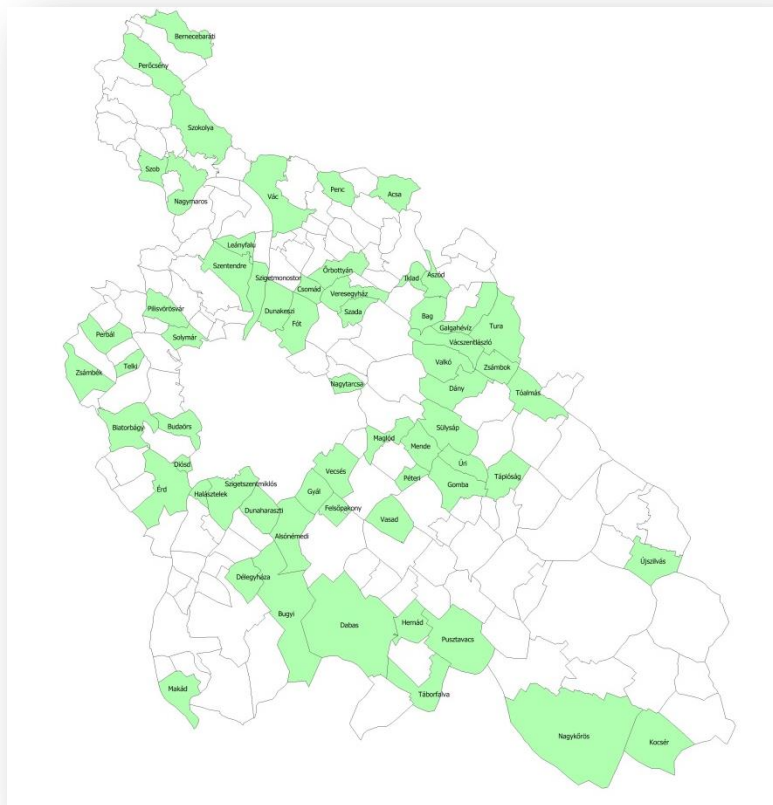
Eredmény: A lakosság egészségi állapota javul, a tömegsport lehetőséget ad a tehetségek fiatal korban való megtalálására, az élsport társadalmi bázisa növekszik, gazdasági potenciálja pedig kiterjed.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, intézményfenntartó központok, egyházak

10.3 Egészségügyi intézményrendszeri fejlesztése [TM7-intézkedés]

a) projektcsomag: Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése [TM7.a]

A települési egészségügyi alapellátást biztosító és térségi szakellátást biztosító intézmények fejlesztésével a fenntartási költségek csökkenne. (pl. hőszigetelések, klímaberendezés, nyílászárók cseréje) Továbbá üzemeltetéshez kapcsolódó fejlesztések valósulhatnak meg, (vezetékek felülvizsgálata, szennyvízelvezetési problémák orvosolása, elektromos hálózat cseréje). Harmadrészt az elavult eszközállomány cseréje is megtörténhet. A lakossági szűrőprogramokhoz kapcsolódóan fontos a korai diagnosztikai eszközök fejlesztése, a szűrővizsgálatokhoz nélkülözhetetlen eszközök beszerzése.

21. ábra: Települési javaslatok egészségügyi alapellátás fejlesztésére (forrás: Projektgyűjtés)

Eredmény: Fenntarthatóbb épületek és egészségügyi ellátás, a korai diagnosztika fejlesztésével pedig a prevenció javulása, a gyógyításra fordított idő és pénz csökkenése. Az intézmények műszerparkjának átlagéletkora közeledni fog az európai átlaghoz.

Potenciális kedvezményezettek köre: helyi önkormányzatok, egészségügyi alap és szakellátás intézményei, Magyar Honvédség.

b) projektcsomag: Pest megyei kórházak fejlesztése [TM7.b]

A beavatkozás a leginkább leromlott állapotban lévő megyei kórházak, különös tekintettel a kistarcsai Flór Ferenc Kórház fejlesztésére koncentrál. A 2007-2013 időszakban a Pest megyei kórházak nem kaptak érdemi fejlesztési támogatást, miközben szinte valamennyi megyei és számos fővárosi, megyei jogú városi kórház megújult. A beteg utak átszervezése kapcsán tágabb térségben is feladatot ellátó Flór Ferenc Kórház sem kapott lehetőséget fejlesztésekre. Az épület infrastruktúrájában olyan fokú leépülés következett be az elmúlt évtizedek alatt, hogy az már a működést is veszélyezteti, illetve energetikai szempontból annak fenntartása pazarló. Kisebb mértékben, de hasonló a helyzet a ceglédi és a váci kórházak esetében is.

Eredmény: Fennttarthatóbb épületek és egészségügyi ellátás. Az intézmények műszerparkjának átlagéletkora közeledni fog az európai átlaghoz. Az érintett intézményekben dolgozó humán erőforrás motiváltabb lesz, javul 500 ezer ember egészségügyi ellátása.

Potenciális kedvezményezettek köre: kistarcsai kórház, ceglédi kórház, váci kórház.

10.4 A VII. prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz

Kapcsolódó EU célkitűzés:

- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása (3);
- Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás (4);
- A foglalkoztatás bővítése és a munkavállalói mobilitás ösztönzése (8);
- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (9);
- Az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba beruházás (10);

Kapcsolódó EU beruházási prioritás:

ERFA 5. cikk (4) c): Az energiahatékonyság, az intelligens energiamenedzsment és a megújuló energiák használatának elősegítése a köztulajdonú infrastruktúrákban, beleértve (ERFA esetében a középületeket) és a lakásépítési ágazatot.

ERFA 5. cikk (8) b): Munkavállalást ösztönző növekedés támogatása, a belső lehetőségek kiaknázásával, egy területfejlesztési stratégia részeként beleértve a hanyatló ipari területek átalakítását, a specifikus természeti és kulturális erőforrások elérhetőségének javítását és fejlesztését.

ERFA 5. cikk (9) b): A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

ESZA 3. cikk (1) c) ii.: a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében.

10.5 Indikátorok meghatározása [VII. prioritás]

Azonosító (specifikus cél)	Indikátor	Mérték- egység	Az adat forrása	Célérték
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Megvalósult komplex egészségnevelő programok száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadó központok száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Lelki egészségfejlesztési programok, szolgáltatások száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Lakossági szűrőprogramok száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Sportolási lehetőséget biztosító új/felújított épületek, építmények	db	EMIR	n.k.*

	száma			
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése (TM6)	Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Támogatásban részesülő egészségügyi alap- és szakellátást biztosító intézmények száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Fejlesztett szakellátó ellátó helyek száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Épített/felújított rendelők száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Fejlesztéssel érintett fekvőbeteg férőhelyek száma	db	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Megújult kórházi ellátással érintett lakosok száma	fő	EMIR	n.k.*
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése (TM7)	Fejlesztéssel érintett kórházban dolgozó egészségügyi foglalkoztatottak száma	fő	EMIR	n.k.*

n.k.* Nem Kalkulálható a végleges VEKOP és végleges forrásmegosztás ismerete nélkül

10.6 Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban [VII. prioritás]

Intézkedés neve	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)
Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése	48,75
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése	31

11 A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban meghatározott célok és a Stratégiai Program kapcsolatainak azonosítása

A Pest Megyei Stratégiai Program prioritásai a Pest Megyei Területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott stratégiai célokon alapulnak. Összesen 7 prioritást fogalmaztunk meg, melyek meghatározásánál arra törekedtünk, hogy - tekintettel a megye sokszínűségére - valamennyi Pest megye fejlődését meghatározó, a megye szereplőinek fontos kitörési lehetőséget rögzítsünk. Mivel a VEKOP egy alapvetően gazdaságfejlesztést szolgáló operatív program, ezért a koncepciótól eltérve nem a társadalmi szempontokkal kezdtük a fejezetek kidolgozását, hanem a gazdaság dinamizálását szolgáló prioritásokkal. Ugyanakkor fontosnak tartjuk, hogy gazdasági fejlődés nem jöhet létre kiegyensúlyozott társadalom nélkül, a fejlődéshez nélkülözhetetlen a testileg és lelkileg egészséges lakosság, a családok összetartó ereje.

A Stratégiai Program a beavatkozás irányait tekintve fókuszáltabb, mint a koncepció, a két dokumentum illeszkedését a függelék 3. sz. mellékletében bemutatjuk.

11.1 I. Prioritás: Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása

A prioritásban a koncepcióban meghatározott „Gazdaság Dinamizálása az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve” átfogó cél három specifikus (stratégiai) céljait alakítottuk át beavatkozásokká. A korábban meghatározott célok az alábbiak voltak:

- *A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése; több lábon álló gazdaság; a technológia és tudásintenzív, valamint a foglalkoztatást erősítő ágazatok kiegyensúlyozott fejlesztése.*
- *Gazdasági húzóterseink innovációs teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése.*
- *Makroregionális logisztikai funkciók és a rászervezhető értékteremtő képesség erősítése kiemelten az MO mentén a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér térségében.*

Továbbá ebbe a prioritásba került a „Társadalmi Megújulás testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek” átfogó céljának egy számunkra fontos eszköze a megye belső menedzsment szervezetének felállítása, mely projektsomagként: A megyei befektetés ösztönző szervezet létrehozása és működtetése [GD1.a] került beépítésre a prioritások közé.

11.2 II. Prioritás: Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése

A prioritás konkrét területekhez köthetően, a lemaradó térségekre fogalmaz meg projektsomagokat úgy, hogy a hangsúly a komplexitáson és a térségek belső erőforrásain helyezkedik el. A területfejlesztési koncepcióban a „Gazdaság Dinamizálása az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve” átfogó célon belül egy specifikus cél került megfogalmazásra, mely a programban kibővítésre került a dabasi térséggel.

- *A Szobi, és Nagykátai illetve a lemaradó Aszódi, Ceglédi és Ráckevei térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása.*

A prioritás fejlesztési területe lefedi Pest megye vidékfejlesztési célterületeit és alkalmas lehetne komplex projektek megvalósításával, több operatív program alkalmazásával források bevonására. Sajnos a Partnerségi Megállapodás utolsó verziója nem tartalmaz ilyen módon komplex fejlesztésekre lehetőséget.

11.3 III. Prioritás: Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében

A területfejlesztési koncepció célrendszerében hangsúlyos elemként jelenik meg a megye túlzottan sugaras közlekedési rendszereinek oldása és a hiányzó infrastrukturális elemek megépítése. A fejlesztések jelentős szegmense nem tartozik megyei kompetenciába, azonban úgy gondoljuk egy

fejlesztési dokumentumnak tartalmaznia kell valamennyi a térség fejlődését elősegítő, vagy mikrotérségek fejlődését továbbblendítő javaslatot. A koncepcióban a *Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása a lokális – és makrotérségi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet* átfogó célon belül két specifikus célt határoztunk meg:

- *Pest megye térségének nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és a hálózatos térstruktúra kialakítása érdekében.*
- *A térség kohéziója érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok és vonzáskörzetük közlekedését és az elővárosi közlekedést.*

Bár Pest megyén áthaladnak a nemzetközi közúti, vasúti folyosók, melyek kapacitása és minősége is kiváló, az elmaradott, vagy lemaradó térségek közös problémája az elégtelen elsősorban közúti kapcsolat jelenléte. Amíg a nemzetközi közlekedést szolgáló infrastrukturális elemek fejlesztési forráshoz jutottak hosszú éveken keresztül, addig a térségi megközelítést elősegítő infrastruktúra nem részesült ilyen támogatásban. Ez az egyik speciális oka a térségek lemaradásának.

11.4 IV. Prioritás: Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért

Pest megye jellegzetessége a számos kisváros, melyek az agglomerációban koncentrálnak, sokszor igazi városi funkció nélkül. De léteznek korábban fejlett mezővárosok is, melyek megyei válságtérségekben vannak (Cegléd, Nagykőrös, Aszód, Nagykáta) városi funkciókkal, járási központként. A koncepció *Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása a lokális – és makrotérségi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet* átfogó célján belül került rögzítésre egy specifikus cél:

- *Tervezett, koordinált térségfejlesztés, policentrikus települési struktúra, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megóvása és fejlesztése.*

A cél azért került megfogalmazásra, ugyanis kiemelt hangsúlyt szeretnénk a jövőben fektetni az integrált, egymással ésszerű együttműködésben lévő várostérségek kialakítására, egy többközpontú, a gazdaság és a lakosság igényeit helyben kiszolgálni tudó települési struktúra megvalósítására. A IV. prioritáshoz egy horizontális cél is jelentősen kapcsolódik, mégpedig az „Értékteremtés, értékmegőrzés”.

11.5 V. Prioritás: Fenntartható, hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása

A prioritás egy specifikus cél és egy horizontális cél összekapcsolódásából jött létre, mégpedig a *Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása a lokális – és makrotérségi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet* átfogó célon belül megjelenő specifikus cél:

- *Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a térségek és települések fejlődésének szolgálatában,*

és a „Fenntarthatóság, klíma és energiapolitika” Horizontális cél együttes megjelenítéséből. A koncepció szintjén megfogalmazásra került, mennyire fontos az energia felhasználás csökkentése illetve annak hatékonyságának növelése, az ellátásbiztonság javítása, a megújuló energiák előállításának és használatának növelése, a szemléletváltozás, a közüzemi ellátórendszerek fenntartható fejlesztése. Így eléggé sokrétű prioritás jött létre, melynek valamennyi elemében közös a klímaváltozásra való felkészülés, a klímaváltozás hatásainak csökkentésének igénye és az energiatakarékosság.

11.6 VI. Prioritás: Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység elleni küzdelem

A koncepció és a program készítőiként is valljuk, és átfogó célként rögzítettük is, hogy *Társadalmi megújulás testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek* tudják igazán megteremteni a fenntartható gazdasági fejlődést. Specifikus célként a:

- *Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése.*
- *A szociális biztonság megerősítése, a közösségek megújítása, a családi értékek előtérbe helyezése, „családbarát” megye, a társadalmi bizalom erősítése.*

célok kerültek megfogalmazásra, de a horizontális célok közül az „*Identitás erősítés, megyei profil kialakítása*”, valamint a „*Partnerség együttműködés*” és a „*Területi és társadalmi kohézió, szociális felzárkóztatás*” célok is jelentős formáló erőt képviseltek a prioritás megfogalmazása során.

11.7 VII. Prioritás: Testben és lélekben egészséges Pest megye

Hetedik prioritásunk a célrendszer utolsó specifikus célját kívánja tartalommal megtölteni.

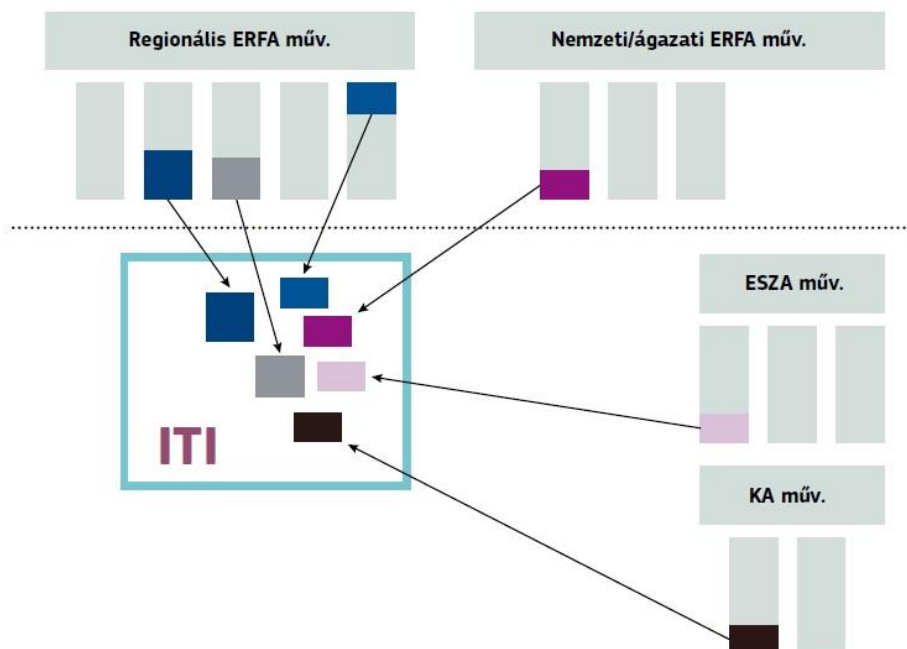
- *Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és a prevencióra.*

A koncepcióban közvetett és közvetlen módon fogalmaztuk meg miként juthatunk el egy egészséges társadalom létrejöttéig. Közvetett hatásra gondoltunk akkor, mikor megfogalmaztuk, hogy szükséges az ingázások okozta stressz csökkentése munkahelyteremtéssel. A területfejlesztési program prioritása a közvetlen beavatkozásokat tartalmazza, mint az egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése, vagy a megyei egészségügyi intézmények fejlesztése.

12 Integrált területi beavatkozások Pest megyében (ITI -Integrated Territorial Investment)

Az integrált területi beavatkozás egy új típusú eszköz az Európai Unió területfejlesztési politikájában, melyet a tervek szerint a 2014-2020 időszakban lehet első alkalommal alkalmazni. Olyan területi fókuszú fejlesztést jelent, amely megvalósulhat egy régió belül, de akár több régiót is magában foglalhat. Jellemzője az integrált megközelítés, vagyis nem egyetlen operatív program célkitűzéseinek van alárendelve, hanem több operatív program több prioritástengelyének egy időben, egy helyen történő alkalmazására ad lehetőséget. További jellemzője, hogy az ITI-re előre elkülönített forráskeret áll rendelkezésre és önálló –a megvalósításért felelős- menedzsment. Az ITI igazi jelentősége, hogy különösen hatékonyan képes a szinergikus hatásokat kihasználni. Lehetőség nyílik tehát arra, hogy ha egy adott térség, vagy terület fejlesztését szeretnénk megvalósítani, akkor a fejlesztés ne ütközzön egy operatív program korlátaiba sem, vagyis egy jelentősebb projekt valamennyi eleme támogatható legyen uniós forrásból (pl: útfejlesztés, ipari park fejlesztés, eszközvásárlás, szervezetfejlesztés, marketing). A jelenlegi pályázati rendszer szerint ezek a fejlesztések külön-külön, más-más operatív programból lennének támogathatók. Megvalósításuk bonyolultabbá válna, vagy egyes elemei nem is lennének finanszírozhatóak.

12.1 Ferihegyi Gazdaságfejlesztési Övezet ITI

A nemzetközi repülőterek és vonzáskörzetük minden országban kiemelt jelentőséggel bírnak a gazdaságfejlesztés szempontjából, hiszen rendkívül nagy személy- és áruforgalmat bonyolítanak le, ehhez magas szintű és színvonalú szolgáltatói háttér kapcsolódik, amely szolgáltatók eleve fejlett vállalatközi együttműködésekben alapulnak. Tendencia, hogy az értékteremtési folyamatok közül is egyre több termelő és feldolgozó kapacitás is ezekbe az övezetekbe összpontosul, különösen azokban az ágazatokban, ahol a termék „elbírja” a magasabb szállítási költségeket.

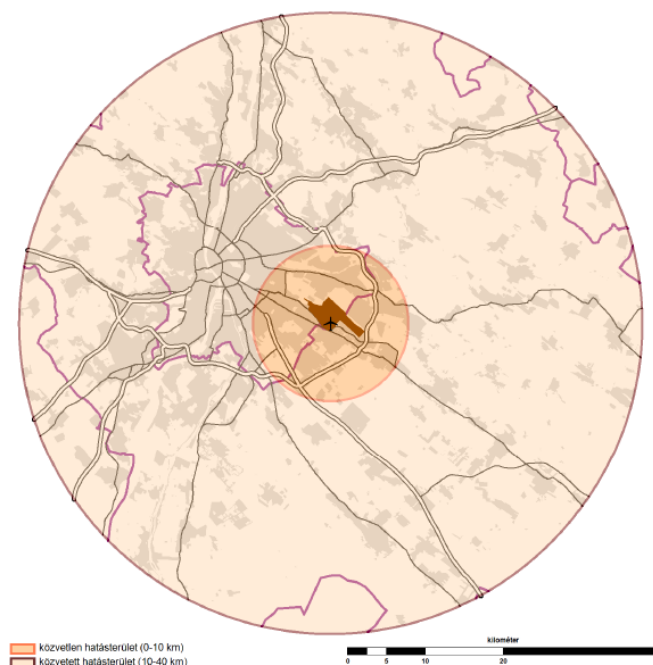
Esetünkben ezeket a lehetőségeket bővíti, hogy a Budapest és a megye határán lévő repülőtér egy egyébként is dinamikusan fejlődő logisztikai övezet, intermodális csomópont része, hogy a vasúti és közúti kapcsolatrendszer, az autópályák, az MO-ás körgyűrű rendkívül kedvező fejlesztési és elérhetőségi feltételeket biztosítanak.

A térségben többnyire rendelkezésre áll a szükséges potenciális munkaerő, vannak termelési és logisztikai hagyományok, s az övezet önkormányzatai is nyitottak a fejlesztések felé.

Annak érdekében, hogy Pest megye illetve a Közép-magyarországi Régió egésze, mint Metropolisz Régió európai szinten meghatározó szerepet tölthessen be a jövőben, kiemelkedő fontosságú a nemzetközi közlekedési hálózatok fejlesztése, a makrotérségi logisztikai funkciók erősítése, a multimodális közlekedési kapcsolatrendszer fejlesztése, a befektetések széleskörű ösztönzése, valamint a térség versenyképességének javítása. Ennek érdekében ösztönözni és támogatni kell a térségi befektetési programokat, biztosítani szükséges a megfelelő arányú szakképzett munkaerő rendelkezésre állását, elő kell segíteni a befektetők, a kormányzati és területi szereplők közötti kapcsolatfelvételt és kommunikációt, támogatni kell a befektetésekhez szükséges környezet és infrastruktúra létrehozását. A gazdaság dinamizálása és a területfejlesztési koncepcióban felvázolt „kapu” szerep betöltése megköveteli a közúti, vasúti, vízi és légi közlekedési kapcsolatrendszer összehangolt fejlesztését, valamint a megye érdekeinek egységes és hatékony érvényesítését a nemzeti és nemzetközi szintén.

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárása is bizonyítja, Pest megye jelentős potenciállal bír a multimodális és logisztikai központok kialakítása és fejlesztése terén. Ezek közül a Ferihegyi Gazdasági Övezet (a Liszt Ferenc Repülőtér tágabb környezetét magában foglaló terület) az, amely talán a legnagyobb gazdaságfejlesztési lehetőségeket hordozza magában. Ahhoz, hogy a multimodális közlekedési csomóponti szerepre építve a makroregionális logisztikai funkciók és a rászerveződő értékteremtő képesség erősítése megtörténjen a repülőtér környezetében, komplex térség- és gazdaságfejlesztési program elindítása indokolt. E program keretében meg kell kezdeni a fejlesztési területek előkészítését, meg kell határozni azokat az infrastrukturális és funkcionális fejlesztési irányokat, amelyek kedveznek a vállalati központok és az üzleti, logisztikai szolgáltatások letelepedésének, a technológiák és az innovatív vállalkozások bővítésének, a szakképzett munkaerő biztosításának. Ezen komplex program megvalósítása (mind pénzügyi, mind területi, mind együttműködési szempontból) igényli az integrált megközelítést, így indokolt az ITI, mint területfejlesztési eszköz alkalmazása.

Forrás: airLed Status Quo elemzés

22. ábra: Liszt Ferenc Repülőtér elsődleges és másodlagos hatásterülete

A Ferihegyi Gazdasági Övezet újrapozícionálása, a térség elismertségének és márkaerejének erősítése, az európai, kelet-európai csomóponti funkciók bővítése érdekében, Budapest leginkább érintett kerületei, illetve Pest megye érintett települési önkormányzatai együttműködésével 2009-2011 között a "BUDAPEST LÉGIKAPUJA integrált területfejlesztési program" címmel koncepció készült.

Szükséges kiemelni az airLED projektet is. 2013-ban Budapest XVIII. kerületi és Vecsés városa önkormányzatai a terület vonatkozásában helyzetelemzést készítettek. A dokumentumban meghatározták a gazdaságfejlesztés lehetséges beavatkozási területeit és becsült forrásigényét is:

- a Magyar Állam által megvalósítandó infrastrukturális beruházások (elsősorban út és autópálya hálózatfejlesztés);
- a repülőtér fejlesztéséhez közvetlenül kapcsolódó beavatkozások. („BUD” future program);
- egyéb infrastrukturális beavatkozások (logisztikai parkok, ipari területek, kereskedelmi és szolgáltató központok stb.)

A fenti dokumentumok jó kiindulópontot jelentenek egy, a térségre vonatkozó komplex fejlesztési program integrált területi beruházásként történő megvalósításához.

Pest megye Önkormányzata Közgyűlése határozatot hozott a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér Vonzáskörzetének Térségi és Gazdaságfejlesztési Programja című tanulmány elkészítéséről, amely munka további megalapozását jelentheti az ITI megvalósításának.

Az integrált beruházást Pest Megye Önkormányzata, a Fővárosi Önkormányzat, az érintett fővárosi kerületi önkormányzatok és pest megye települési önkormányzatai, valamint a térségben meghatározó súllyal jelen lévő gazdasági szereplők partneri összefogása és együttműködése keretében szeretnénk megtervezni és megvalósítani, természetesen számítva a kormányzati szereplők aktív együttműködésére is. Úgy gondoljuk, hogy ennek a térségnek a tudatos, tervezett fejlesztése országunk egészének érdeke, hiszen a repülőtér minden magyarországi megye fő globális kapcsolódási pontja, illetve azért is, mert ezeknek a fejlesztéseknek a hatása az egész nemzetgazdaságban továbbgyűrűzik majd.

A Ferihegyi Gazdasági Övezet integrált fejlesztése illeszkedik a PDS, így az EUDRS célkitűzéseire is.

12.2 Homokhátság térségének komplex fejlesztése ITI

Magyarországon a három megyét érintő Duna-Tisza közti Homokhátság az éghajlatváltozással leginkább érintett terület, melyet az ENSZ-FAO félsivatagos területté nyilvánított, mert a talajvízszint csökkenése, a víz gazdasági és ökológiai célú hozzáférése egyre nagyobb gondot okoz. A terület vízháztartási helyzete az utóbbi négy évtizedben folyamatosan romlott, a vízhiány mértéke olyan nagy, hogy pusztán vízvisszatartással nem lehet az aszályosodást megállítani. Területileg Pest megye déli települési is érintettek, nekik is szembe kell nézniük a klímaváltozásból adódó gazdasági-társadalmi problémákkal.

Pest megye Bács-Kiskun megyével és Csongrád megyével együttműködve közösen kívánnak fellépni a Homokhátságot veszélyeztető problémák ellen. 2013. február 20-án az érintett megyei önkormányzatok megalakították a Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanácsot. A tanács feladata koordinálni az érintett megyei önkormányzatoknak és egyéb, a térségi fejlesztési tanács munkájában résztvevő szervezeteknek a Homokhátság vízutánpótlása érdekében végzett tevékenységét. A kormány 2012. november 16-án döntött arról, hogy 1,3 milliárd forint tervezési forrást biztosít a Homokhátság komplex vízgazdálkodásának, a terület akut problémáinak a megoldásához kapcsolódó tervek elkészítéséhez.

A Homokhátságot sújtó komplex problémák integrált megközelítést követelnek meg. Nem csak a vízgazdálkodás helyzetét kell rendezni, hanem szükség van az éghajlati adottságokhoz igazodó gazdálkodási formák elterjesztésére, a mezőgazdasági termékszerkezet átalakítására, a parlagon hagyott területek művelésbe vonására, a tanyás térségek fejlesztésére. A beruházás megvalósulása

hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, a foglalkoztatás bővítéséhez, a gazdaság élénküléséhez.

Homokhátság térségének komplex fejlesztése illeszkedik a PDS, így az EUDRS célkitűzéseire.

12.3 Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása ITI

Az EU Duna Régió Stratégiája (továbbiakban: EUDRS) a Duna vízgyűjtő területéhez tartozó régiók és országok makro-regionális fejlesztési stratégiája és akcióterve. A több mint százmillió lakost számláló, az EU területének egyötödét magában foglaló Duna régió alapvető szerepet tölt be Európa életében. Ahhoz, hogy a Duna régió egy stabil, és biztonságos térséggé formálódjon, meg kell teremteni az összeköttetést az emberek, az ötleteik, illetve a szükségleteik között. A koordinált megközelítés, a meglévő uniós források hatékonyabb felhasználása, az országok közötti különbségek és határok felszámolása fontos összetevői a fejlett és virágzó közép-európai vízió megvalósításának.

Pest Megye Önkormányzata területfejlesztési koncepciójában stratégiai célként határozta meg a Pest Megyei Duna Stratégia (továbbiakban: PDS) elkészítését. A PDS célja Pest megye közigazgatási határon túlnyúló szemléletű integrált fejlesztéseinek megvalósítása a makro-regionális megközelítés gyakorlati, konkrét beavatkozásokra mutató alkalmazása által. A PDS az EUDRS-hez kapcsolódva olyan beavatkozások megvalósítását irányozza elő, melyeken keresztül a megye hatékonyabban kezdeményezhet makroregionális együttműködéseket, és projekteket (vagy kapcsolódhat be ezekbe) a régió versenyképességének javítása, befektetések ösztönzése, jó gyakorlatok és technológiák átadása, vállalkozásai erősítése és külföldi piacokon való megjelenése érdekében.

A PDS átfogó céljának elérése a makro-regionális stratégia által megfogalmazott prioritások és módszertan helyi szintre történő vetítése által valósulhat meg, a makro-szinten megfogalmazott célok helyi szintű kihívásokkal és lehetőségekkel való összekapcsolása révén. Ezen keresztmetszetek azonosítása alapján lettek meghatározva a konkrét beavatkozási területek, és készült el 2013-ban a Pest Megyei Duna Stratégia, melyet Pest Megye Közgyűlése 77/2013. (11.29.) PMÖ határozatával fogadott el.

A PDS által kijelölt fejlesztési irányok megvalósítása, az azonosított célkitűzések és projektek végrehajtása nagymértékben hozzájárulhat a foglalkoztatás javításához, ezáltal pedig a gazdaság növekedéséhez. Pest megye földrajzi elhelyezkedéséből és gazdasági fejlettségéből, illetve további növekedési potenciáljából fakadóan Közép-Európa gazdasági motorja lehet a következő időszakban. A Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása lehetőséget kínál arra, hogy a fejlődés számos új területen is megkezdődjön, illetve felgyorsuljon.

A PDS az EUDRS négy pillére mentén az alábbi intézkedések (konkrét beavatkozásokat nevesítve) megvalósítását tűzte ki célul:

- Pest megye KAPU térség integrált fejlesztése
- Dunakanyar integrált fejlesztése
- Ráckeve és térsége integrált fejlesztése
- Ipoly mente felzárkóztatása
- Környezetipari és energetikai fejlesztések
- Intézményi kapcsolatok erősítése

A Pest Megyei Duna Stratégiában meghatározott intézkedések beavatkozásai önállóan, elszigetelten egymástól nem valósíthatók meg. A beavatkozási területek integrált megközelítését indokolja a Duna jelenlegi elválasztó szerepe, magának a folyónak és mellékfolyóinak kölcsönös egymástól való függése, ágazati szempontból pedig a feladatok szerteágazó volta. A Duna-menti ITI résztvevője Pest megyén kívül Budapest lehet, aki konkrét fejlesztéseket fogalmazott meg a Dunával határos területeire.

12.4 Integrált Területi Beavatkozások megjelenése a Pest Megyei Területfejlesztési Programban

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homok-hátság ITI	PDS ITI	
I. PRIORITÁS	Vállalkozások versenyképességének javítása				
	GD1.a	Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése	√		√
	GD1.b	Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése	√		
	GD1.c	Vállalkozások telephely feltételeinek javítása	√		√
	GD1.d	Vállalati technológia fejlesztések	√		√
	GD1.e	Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása	√		
	GD1.f	Üzleti környezet fejlesztése	√		√
	GD1.g	Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása	√		√
	GD1.h	Vállalkozói együttműködések ösztönzése	√		√
	GD1.i	Vállalati K+F tevékenység erősítése	√		√
	GD1.j	Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása	√		√
	GD1.k	Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése	√		√
	GD1.l	Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése	√		√
	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése				
	GD2.a	Kiemelt jelentőségű ágazatok (Pl.: járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése	√		√
	GD2.b	Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása		√	√
	GD2.c	Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése			
	GD2.d	Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése			√
	GD2.e	Kreatív ipar fejlesztése			
	GD2.f	Versenyképes IKT szektor fejlesztése	√		√
	GD2.g	Ipari- logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése	√		√
II. PRIORITÁS	Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése				
	GD3.a	Ipoly mente (Szobi) térség fejlesztése			√
	GD3.b	Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése	√		
	GD3.c	Aszódi térség fejlesztése	√		
	GD3.d	Ceglédi térség fejlesztése	√	√	

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homok-hátság ITI	PDS ITI
GD3.e	Dabas/Ráckevei térség fejlesztése	√	√	√
III. PRIORITÁS	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése			
	TF1.a	Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése	√	√
	TF1.b	Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése	√	√
	TF1.c	Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban	√	√
	Közösségi közlekedés fejlesztése			
	TF2.a	Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése	√	√
	TF2.b	Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése		√
	TF2.c	Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása		√
	Közúthálózat fejlesztése			
	TF3.a	Belterületi utak fejlesztése		
	TF3.b	Külterületi utak fejlesztése		
	TF3.c	Kerékpárút hálózat fejlesztések		√
	TF3.d	Közlekedésbiztonsági beavatkozások		√
IV. PRIORITÁS	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében			
	TF4.a	Járasközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások	√	
	TF4.b	Önkormányzati szolgáltatások javítása		
	TF4.c	Szociális városrehabilitációs beavatkozások		
	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása			
	TF5.a	Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése		
	TF5.b	Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése		√
	TF5.c	Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem	√	√
	TF5.d	Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése	√	√
V. PRIORITÁS	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése			
	TF6.a	Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások energetikai megújítása		√
	TF6.b	Lakossági fejlesztések támogatása		√

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homok-hátság ITI	PDS ITI
TF6.c	Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai			√
TF6.d	Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása			√
TF6.e	Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében			√
Vízgazdálkodás, vízviszartartás létesítményeinek fejlesztése				
TF7.a	Megyei ár-és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása		√	√
TF7.b	Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése		√	√
TF7.c	Vízviszartartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása		√	√
TF7.d	Belvizek elleni védekezés		√	√
TF7.e	Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja			√
TF7.f	Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában		√	√
Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése				
TF8.a	Pest megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása			√
TF8.b	Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása			√
TF8.c	Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is.			√
Hulladékgazdálkodás fejlesztése				
TF9.a	Hulladék újrahasznosítás növelése			√
TF9.b	Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése			√
TF9.c	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése			√
TF9.d	Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása.			
TF9.e	Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán			√
Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében				
TF10.a	Közcatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése			√
TF10.b	Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása			√
TF10.c	Szemléletformálás az egészséges ivóvíz-felhasználás kapcsán		√	√

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homok-hátság ITI	PDS ITI	
VI. PRIORITÁS	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése				
	TM1.a	Duális képzés erősítése	√	√	√
	TM1.b	Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban	√	√	
	TM1.c	Pályaválasztási orientáció fejlesztése			
	TM1.d	Egész életen át való tanulás ösztönzése		√	
	TM1.e	Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként			
	TM1.f	Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése	√		
	TM1.g	Egészségügyben dolgozók kompetencia fejlesztése			
	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése				
	TM2.a	Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése			
	TM2.b	Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése			
	TM2.c	Szociális intézmények fejlesztése			
	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése				
	TM3.a	Helyi és megyei identitás erősítése			√
	TM3.b	Pest megyei kastélyprogram megvalósítása			√
	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció				
	TM4.a	Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése	√	√	√
	TM4.b	Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése	√	√	√
	Társadalmi programok megvalósítása				
	TM5.a	Családbarát Pest megye			
	TM5.b	Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése			
TM5.c	Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása				
VII. PRIORITÁS	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése				
	TM6.a	Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok			√
	TM6.b	Lelki egészség megteremtése			

Beavatkozások megnevezése		Ferihegy ITI	Homok- hátság ITI	PDS ITI
TM6.c	Lakossági szűrőprogramok indítása			√
TM6.d	Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése			√
Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése				
TM7.a	Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése			
TM7.b	Pest megyei kórházak fejlesztése			

13 A VEKOP-ban és ágazati Operatív Programokban megvalósítani kívánt kulcsprojektek megnevezése

A Pest Megyei Területfejlesztési Program prioritásai mentén meghatározott beavatkozásoknak a 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszakhoz készülő operatív programokkal való kapcsolata egyértelműen kimutatható. A prioritások, intézkedések, beavatkozások a helyzetfeltárás során azonosított problémákra, az adottságokra és lehetőségekre tekintettel adnak megoldási javaslatokat. Természetesen ahhoz, hogy ezek a fejlesztések Pest megye gazdasági megerősödését szolgálják, vagyis egészségesebb és hatékonyabb társadalom épülését, valamint a természeti környezetével összhangban lévő térséget „hozzanak létre”, szükséges a programokat, beavatkozásokat priorizálni.

Pest megyében mintegy 187 települési önkormányzat felelős a lakókörnyezet és a közszolgáltatások egy részének működtetéséért, közel százezer működő vállalkozása alkotja a megye gazdaságának gerincét. Pusztán az önkormányzati körből közel 1300 projektjavaslat érkezett hozzánk a megyei tervek készítése során, ha minden vállalkozást megkérdeznénk, valószínűleg ez a lista több tízezresre nőne. Nagyon nehéz tehát ebben a léptékben a szó eredeti jelentése szerinti kulcsprojekteket nevesíteni. Sokkal inkább kulcs programokról tudunk számot adni, olyan programokról, amelyek vagy komplex területi megközelítésük miatt fontosabbak a többinél, vagy az adott tématerület, megoldandó probléma van a fontossági sorrend élén, és amely több, akár több tucat projekt egymáshoz kapcsolásával áll össze.

A következő táblázat tartalmazza az azonosított kulcsprojektek (programok) listáját, illetve azok kapcsolódását a Pest megyei stratégiai program releváns prioritásaihoz, valamint a megfelelő országos operatív programokhoz (VEKOP, ágazati).

Kulcsprojekt (program) megnevezése	Pest Megyei Területfejlesztési Programhoz való kapcsolódás	Operatív Programhoz való kapcsolódás	
		Prioritás	Prioritástengely
Megyei befektetés ösztönző szervezet létrehozása és működtetése	I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	VEKOP	8. Technikai segítségnyújtás
Ferihegyi Gazdasági Övezet komplex gazdaságfejlesztési programja	I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	VEKOP	1. Vállalkozások versenyképességének javítása, a foglalkoztatás ösztönzése és a tudásgazdaság fejlesztése
		GINOP	1. Vállalkozások versenyképességének javítása, foglalkoztatásának ösztönzése
		EFOP	3. infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében 4. Gyarapodó tudástőke
Lemaradásban lévő térségek (Szobi, Nagykátai, Aszódi, Ceglédi, Dabas/Ráckevei) gazdaságfejlesztési programjainak	II. Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése	VP	1. A gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa és valamennyi régió esetében, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás

megvalósítása			elősegítése
		VEKOP	4. Térségi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD
		GINOP	1. Vállalkozások versenyképességének javítása, foglalkoztatásának ösztönzése 5. Foglalkoztatás ösztönzés és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
		EFOP	3. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében 4. Gyarapodó tudástőke
Duális képzés rendszerének kialakítása	VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	EFOP	2. Befogadó társadalom 4. Gyarapodó tudástőke 5. Jó állam
Vállalati technológia fejlesztések Pest megyében	I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	VEKOP	1. Vállalkozások versenyképességének javítása, a foglalkoztatás ösztönzése és a tudásgazdaság fejlesztése
A Pest megyei vállalkozások pénzügyi eszközhöz való hozzáférés feltételeinek javítása	I. Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	VEKOP	2. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése
Pest Megyei Flór Ferenc Kórház fejlesztése	VII. Testben és lélekben egészséges Pest megye	KEHOP/EFOP	1. Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
M4 Budapest és Cegléd közötti szakaszának megépítése	III. Közlekedés-fejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	IKOP	1. Nemzetközi (TEN-T) közúti és vízi elérhetőség javítása
Hiányzó Ipoly hidak megépítése	III. Közlekedés-fejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	IKOP/ETE	1. Nemzetközi (TEN-T) közúti és vízi elérhetőség javítása
Elővárosi vasút fejlesztése	III. Közlekedés-fejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi	IKOP/KEHOP	4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energia-hatékonyság

	kapcsolatainak javítása érdekében		javítása
Alapellátást biztosító önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai megújítása	V. Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	VEKOP	5. Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása
Vízgazdálkodás fejlesztése Pest megyében	V. Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	KEHOP	1. A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése	VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	VEKOP	8. Technikai segítségnyújtás
Pest megyei kastélyprogram megvalósítása	VI. Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	GINOP	5. Közzolgáltatások infrastrukturális hátterének energiahatékonysági célú fejlesztései, illetve a szolgáltatások minőségének javítása

14 A tervezéskísérő eljárások

A 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet szerint a területfejlesztési koncepciók javaslattevő fázisának, kidolgozási, egyeztetési és elfogadási folyamatának kötelező munkarésze a stratégiai környezeti vizsgálat (SKV), amely egyúttal a fenntartható területi tervezési rendszer egyik fontos eleme. A hatásvizsgálat tartalmi követelményeit a rendelet 9. melléklete tartalmazza. A környezeti vizsgálatot, a részletes környezeti értékelést, annak általános tartalmi követelményeit a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet tartalmazza (rendelet az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról).

A területfejlesztési program környezeti hatásainak értékelése, azonosítása a területnagyság és a problémák összetettsége miatt sokkal komplexebb, mint az egy-egy beruházáshoz kötelező környezeti hatásvizsgálat. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés során történő figyelembevétele érdekében a környezeti értékelés közzé lett téve.

Az értékelés során megállapítást nyert a megyei stratégiai program intézkedései, beavatkozásai illeszkednek a releváns fejlesztési típusú ágazati és megyei tervek mellett a releváns környezetvédelmi és fenntarthatósági dokumentumok [III. Nemzeti Környezetvédelmi Program, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS), Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS), Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási terve]] célkitűzéseire is. A megfogalmazott célok egymást erősítve segítik hatékony megvalósulásukat.

A környezeti értékelés során az is megállapítást nyert, hogy az intézkedések a helyzetértékelésben felárt problémák, konfliktusok megoldására adnak megoldást.

A megyei stratégiai program intézkedéseinek, beavatkozásainak elmaradása esetén valószínűsíthetően tovább folytatódnak területfejlesztési koncepcióban és helyzetértékelésben feltárt, tendenciává váló negatív környezeti, társadalmi és gazdasági folyamatok.

A megyei stratégiai program egyik fő célkitűzése, hogy hozzájáruljon a környezeti állapot javulásához. A megfogalmazott elvek szerint a nyolc prioritás közül egyik sem okozza közvetlenül a környezetminőség romlását. Káros vagy negatív hatást elsősorban a fejlesztési célok megvalósulásának teljes vagy részleges elmaradása okozhatja. A kitűzött célok részleges megvalósulása rövidtávon egy-egy területet illetően ugyan jelentős eredményeket jelenthet, de hosszú távon Pest megye társadalmi- gazdasági- környezeti értelemben vett fenntartható fejlődése és leszakadásának elkerülése csak a kitűzött célok együttes megvalósulása esetén érhető el.

A megyei stratégiai program intézkedéseinek, beavatkozásainak megvalósulása csak néhány esetben jelentenek potenciálisan káros hatást. Azonban a várható/potenciális káros hatás mellett jelentősebb környezeti, gazdasági vagy társadalmi előny jelentkezik, ill. a káros hatások megfelelő mértékben mérsékelhetők, ellentételezhetők.

A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM NATURA 2000 HATÁSVIZSGÁLATA

(Az dokumentáció terjedelme miatt külön dokumentációban készült, mely csatolásra kerül a Területfejlesztési Programhoz)

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet szabályozza a Natura 2000 területekre vonatkozó szabályokat: többek között a Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célját, meghatározza a közösségi jelentőségű fajokat és élőhely típusokat, felsorolja a magyarországi különleges madárvédelmi területeket és a kiemelt jelentőségű természet megőrzési területnek jelölt területeket, valamint a jóváhagyott különleges és kiemelt természet megőrzési területeket.

A megyei stratégiai program jellegéből fakadóan csak intézkedéseket, beavatkozásokat határoz meg, a fejlesztések helyét térképi módon nem ábrázolja. A hatások vizsgálatakor reálisan csak az vehető számba, hogy

- mely típusú fejlesztések érinthetnek Natura 2000 területeket, és
- ezen fejlesztések milyen általános hatásokat okozhatnak a Natura 2000 területeken.

A program beavatkozásai megvalósulásuk esetén két esetben érinthetnek Natura 2000 területeket:

1. nyomvonalas jellegű műszaki infrastruktúra fejlesztések:

A még tervezés alatt nem álló nyomvonalak esetében a hatások csökkentésének módjai:

- Elkerülés,
- Hatáscsökkentés-műszaki beavatkozással,
- Kompenzálás,

A nyomvonalat megjelenítő tanulmányok, tervek készítésekor a hatások csökkentésének

módjai:

- Védett élőhelyeket, -fajokat elkerülő, vagy legkevésbé veszélyeztető nyomvonal kijelölése. A területi tervekbe, majd a települések településszerkezeti terveibe ezt követően illeszthető be a nyomvonal.
- A hatáscsökkentés módjának meghatározása, a szükséges kompenzációk meghatározása.

2. Turisztikai célú fejlesztések esetében

- A területfoglalással járó turisztikai létesítmények lehetőleg a Natura 2000 területeken kívül kell elhelyezni, a stratégiai program TIF2 intézkedésének megvalósításával (Lsd.: „környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TIF2)” intézkedés beavatkozásait).
- A koordinált térségfejlesztést, a takarékos és átgondolt területhasználatot, a környezeti és természeti értékek megóvását a legfontosabb térhasználati elvek között jelenik meg a megyei koncepció és program készítése során is.

TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT

A megyei területfejlesztési program kidolgozásával párhuzamosan területi hatásvizsgálat készült a 2/2005 (I.11.) és a 218/2009 (X.6.) kormányrendeletek tartalmi és eljárásrendi követelményeit figyelembe véve, amelynek megállapításai, javaslati beépültek a programba.

A TERV CÉLJAINAK MEGVALÓSULÁSA ESETÉN TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTBÓL KÖZVETETT VAGY KÖZVETLEN NEGATÍV HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK FELTÁRÁSÁNAK EREDMÉNYE:

I. prioritás: Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása (GD)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

GD1	1. INTÉZKEDÉS: VÁLLALKOZÁSOK VERSENYKÉPESSÉGÉNEK JAVÍTÁSA
GD1.a	a) beavatkozás: Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése
GD1.b	b) beavatkozás: Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése
GD1.c	c) beavatkozás: Vállalkozások telephely feltételeinek javítása
GD1.d	d) beavatkozás: Vállalati technológia fejlesztések
GD1.e	e) beavatkozás: Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása
GD1.f	f) beavatkozás: Üzleti környezet fejlesztése
GD1.g	g) beavatkozás: Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása
GD1.h	h) beavatkozás: Vállalkozói együttműködések ösztönzése
GD1.i	i) beavatkozás: Vállalati K+F tevékenység erősítése
GD1.j	j) beavatkozás: Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása
GD1.k	k) beavatkozás: Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése
GD1.l	l) beavatkozás: Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése
GD2	2. INTÉZKEDÉS: PEST MEGYE GAZDASÁGÁBAN MEGHATÁROZÓ SÚLYÚ ÁGAZATOK FEJLESZTÉSE
GD2.a	a) beavatkozás: Kiemelt jelentőségű ágazatok (pl: járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése
GD2.b	b) beavatkozás: Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása
GD2.c	c) beavatkozás: Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése

GD2.d	d) beavatkozás: Turizmus mint stratégiai ágazat fejlesztése
GD2.e	e) beavatkozás: Kreatív ipar fejlesztése
GD2.f	f) beavatkozás: Versenyképes IKT szektor fejlesztése
GD2.g	g) beavatkozás: Ipari-logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése

Megvalósulásának negatív TÁRSADALMI hatásai: Nincs negatív társadalmi hatása.

A negatív társadalmi hatások kiküszöbölése: —

Megvalósulásának negatív GAZDASÁGI hatásai: Nincs negatív gazdasági hatása.

A negatív gazdasági hatások kiküszöbölése: —

II. prioritás: Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (FL)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

FL1	1. INTÉZKEDÉS: LEMARADÁSBAN LÉVŐ TÉRSÉGEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE
FL1.a	a) beavatkozás: Ipoly mente (szobi) térség fejlesztése
FL1.b	b) beavatkozás: Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése
FL1.c	c) beavatkozás: Aszód térség fejlesztése
FL1.d	d) beavatkozás: Ceglédi térség fejlesztése
FL1.e	e) beavatkozás: Dabas/Ráckevei térség fejlesztése

Megvalósulásának negatív TÁRSADALMI hatásai: Nincs negatív társadalmi hatása.

A negatív társadalmi hatások kiküszöbölése: —

Megvalósulásának negatív GAZDASÁGI hatásai: Nincs negatív gazdasági hatása.

A negatív gazdasági hatások kiküszöbölése: —

III. prioritás: Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében (TKF)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

TKF1	1. INTÉZKEDÉS: HIÁNYZÓ NEMZETKÖZI KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK ÜTEMEZETT MEGÉPÍTÉSE, ILLETVE A MEGLÉVŐ KAPCSOLATOK FEJLESZTÉSE
TKF1.a	a) beavatkozás: Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése
TKF1.b	b) beavatkozás: Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése
TKF1.c	c) beavatkozás: Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban
TKF2	2. INTÉZKEDÉS: KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE
TKF2.a	a) beavatkozás: Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése
TKF2.b	b) beavatkozás: Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése
TKF2.c	c) beavatkozás: Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása
TKF3	3. INTÉZKEDÉS: KÖZÚTHÁLÓZAT FEJLESZTÉSE
TKF3.a	a) beavatkozás: Belterületi utak fejlesztése
TKF3.b	b) beavatkozás: Külterületi utak fejlesztése
TKF3.c	c) beavatkozás: Kerékpárúthálózat fejlesztések
TKF3.d	d) beavatkozás: Közlekedésbiztonsági beavatkozások

Megvalósulásának negatív TÁRSADALMI hatásai: Nincs negatív társadalmi hatása.

A negatív társadalmi hatások kiküszöbölése: —

Megvalósulásának negatív GAZDASÁGI hatásai: Amennyiben a közlekedési hálózat fejlesztése nem követi a gazdaságot érintő egyéb fejlesztéseket, a közlekedési fejlesztések elmaradása a vidéki, és a kedvezőtlen adottságokkal bíró agglomerációs térségek gazdasági stagnálását, leépülését fogja okozni. A strukturális szempontból kedvezőtlen folyamat erősíti az ingázást, valamint az elvándorlást, illetve a szociális alapú lakosságcserét.

A negatív gazdasági hatások kiküszöbölése: Kiegyensúlyozott közlekedésfejlesztés, különös tekintettel a haránt-irányú közlekedési kapcsolatok bővítésére. A megyei funkcionális

városteréseken belüli kapcsolatok prioritása, a potenciális gazdasági teljesítmény, valamint a közszolgáltatások harmonizációja.

IV. prioritás: Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért (TIF)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

TIF1	1. INTÉZKEDÉS: POLICENTRIKUS TELEPÜLÉSSTRUKTÚRA, JÁRÁSKÖZPONTI FUNKCIÓHOZ KÖTHETŐ FEJLESZTÉSEK PEST MEGYÉBEN
TIF1.a	a) beavatkozás: Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások
TIF1.b	b) beavatkozás: Önkormányzati szolgáltatások javítása
TIF1.c	c) beavatkozás: Szociális városrehabilitációs beavatkozások
TIF2	2. INTÉZKEDÉS: KÖRNYEZETVÉDELME, TERMÉSZETI TERÜLETEK ÉS ÉRTÉKEK MEGÓVÁSA, ÉLHETŐBB TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA
TIF2.a	a) beavatkozás: Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése
TIF2.b	b) beavatkozás: Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése
TIF2.c	c) beavatkozás: Környezet-, levegőtisztaság-, zaj-, talaj- és földvédelem
TIF2.d	d) beavatkozás: Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése

Megvalósulásának negatív TÁRSADALMI hatásai: Nincs negatív társadalmi hatása.

A negatív társadalmi hatások kiküszöbölése: —

Megvalósulásának negatív GAZDASÁGI hatásai: Nincs negatív gazdasági hatása.

A negatív gazdasági hatások kiküszöbölése: —

V. prioritás: Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása (FK)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

FK1	1. INTÉZKEDÉS: ENERGIAHATÉKONYSÁG NÖVELÉSE, A CO ₂ KIBOCSÁTÁS CSÖKKENTÉSE
FK1.a	a) beavatkozás: Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások energetikai megújítása
FK1.b	b) beavatkozás: Lakossági fejlesztések támogatása
FK1.c	c) beavatkozás: Gazdasági társaságok energiahatékonsági beruházásai
FK1.d	d) beavatkozás: Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása
FK1.e	e) beavatkozás: Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében
FK2	2. INTÉZKEDÉS: VÍZGAZDÁLKODÁS, VÍZVISSZATARTÁS LÉTESÍTMÉNYEINEK FEJLESZTÉSE
FK2.a	a) beavatkozás: Megyei ár-és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása
FK2.b	b) beavatkozás: Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése
FK2.c	c) beavatkozás: Vízügyi tartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása
FK2.d	d) beavatkozás: Belvizek elleni védekezés
FK2.e	e) beavatkozás: Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja
FK2.f	f) beavatkozás: Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában
FK3	3. INTÉZKEDÉS: MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK HASZNOSÍTÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE
FK3.a	a) beavatkozás: Pest megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása
FK3.b	b) beavatkozás: Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása
FK3.c	c) beavatkozás: Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is
FK4	4. INTÉZKEDÉS: HULLADÉKGAZDÁLKODÁS FEJLESZTÉSE
FK4.a	a) beavatkozás: Hulladék újrahasznosítás növelése
FK4.b	b) beavatkozás: Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése
FK4.c	c) beavatkozás: Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése
FK4.d	d) beavatkozás: Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása
FK4.e	e) beavatkozás: Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán
FK5	5. INTÉZKEDÉS: VÍZKÖZMŰ HÁLÓZATOK FEJLESZTÉSE PEST MEGYÉBEN
FK5.a	a) beavatkozás: Közcatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése
FK5.b	b) beavatkozás: Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása
FK5.c	c) beavatkozás: Szemléletformálás az egészséges ivóvízfelhasználás kapcsán

Megvalósulásának negatív TÁRSADALMI hatásai: Nincs negatív társadalmi hatása.

A negatív társadalmi hatások kiküszöbölése: —

Megvalósulásának negatív GAZDASÁGI hatásai: Nincs negatív gazdasági hatása.

A negatív gazdasági hatások kiküszöbölése: —

VI. prioritás: Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (TI)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

TI1	1. INTÉZKEDÉS: PEST MEGYEI HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE
TI1.a	a) beavatkozás: Duális képzés erősítése
TI1.b	b) beavatkozás: Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban
TI1.c	c) beavatkozás: Pályaválasztási orientáció fejlesztése
TI1.d	d) beavatkozás: Egész életen át való tanulás ösztönzése
TI1.e	e) beavatkozás: Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként
TI1.f	f) beavatkozás: Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése
TI1.g	g) beavatkozás: Egészségügyben dolgozók kompetencia fejlesztése
TI2	2. INTÉZKEDÉS: PEST MEGYEI INTÉZMÉNYEK FEJLESZTÉSE ÉS ÉPÍTÉSE
TI2.a	a) beavatkozás: Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése
TI2.b	b) beavatkozás: Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése
TI2.c	c) beavatkozás: Szociális intézmények fejlesztése
TI3	3. INTÉZKEDÉS: PEST MEGYE KULTURÁLIS ÉRTÉKEINEK MEGŐRZÉSE, HELYI ÉS MEGYEI IDENTITÁSTUDAT ERŐSÍTÉSE
TI3.a	a) beavatkozás: Helyi és megyei identitás erősítése
TI3.b	b) beavatkozás: Pest megyei kastélyprogram megvalósítása
TI4	4. INTÉZKEDÉS: TÉRSÉGI SZEREPLŐKKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS KOORDINÁCIÓ
TI4.a	a) beavatkozás: Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése
TI4.b	b) beavatkozás: Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése
TI5	5. INTÉZKEDÉS: TÁRSADALMI PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSA
TI5.a	a) beavatkozás: Családbarát Pest megye
TI5.b	b) beavatkozás: Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése
TI5.c	c) beavatkozás: Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása

Megvalósulásának negatív TÁRSADALMI hatásai: Nincs negatív társadalmi hatása.

A negatív társadalmi hatások kiküszöbölése: —

Megvalósulásának negatív GAZDASÁGI hatásai: Nincs negatív gazdasági hatása.

A negatív gazdasági hatások kiküszöbölése: —

VII. prioritás: Testben és lélekben egészséges Pest megye (TLE)

A prioritás tervezett intézkedése és beavatkozásai i:

TLE1	1. INTÉZKEDÉS: EGÉSZSÉGTUDATOS ÉLETMÓD ÉS PREVENCIÓ ÖSZTÖNZÉSE
TLE1.a	a) beavatkozás: Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok
TLE1.b	b) beavatkozás: Lelki egészség megteremtése
TLE1.c	c) beavatkozás: Lakossági szűrőprogramok indítása
TLE1.d	d) beavatkozás: Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése
TLE2	2. INTÉZKEDÉS: EGÉSZSÉGÜGY INTÉZMÉNYRENDSZERI FEJLESZTÉSE
TLE2.a	a) beavatkozás: Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése
TLE2.b	b) beavatkozás: Pest megyei kórházak fejlesztése

Megvalósulásának negatív TÁRSADALMI hatásai: Nincs negatív társadalmi hatása.

A negatív társadalmi hatások kiküszöbölése: —

Megvalósulásának negatív GAZDASÁGI hatásai: Nincs negatív gazdasági hatása.

A negatív gazdasági hatások kiküszöbölése: —

VIII. prioritás: Integrált területi beavatkozások Pest megyében (ITI -Integrated Territorial Investment)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

1.	FERIHEGYI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI ÖVEZET ITI
2.	HOMOKHÁTSÁG TÉRSÉGÉNEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE ITI
3.	PEST MEGYEI DUNA STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA ITI

Megvalósulásának negatív TÁRSADALMI hatásai: A Homokhátság térségének komplex fejlesztése ITI-nek és a Pest Megyei Duna Stratégia ITI-nek nincs negatív társadalmi hatása. Amennyiben a Ferihegyi Gazdaságfejlesztési Övezet ITI megvalósítása, a multinacionális cégek priorizálásán alapul, úgy a helyi közösségek erősödése ellen hathat. A globalizálódás veszélyei a helyi sajátosságok, értékek felolvadásához vezethetnek, esetleges káros környezeti hatások megjelenése következtében az állandó helyben lakást nyújtó és a rekreációs területek értékcsökkenését eredményezhetik.

A negatív társadalmi hatások kiküszöbölése: A helyi identitás fokozása, közösségépítés, belső kapcsolatok erősítése, tradicionális gazdálkodás értékeinek tudatosítása, megőrzése. A tranzit jelleg fokozódása következtében a társadalmi környezetet érő terhelő hatásokat kompenzálni kell, a káros hatásoktól védeni kell.

Megvalósulásának negatív GAZDASÁGI hatásai: Nincs negatív gazdasági hatása.

A negatív gazdasági hatások kiküszöbölése: —

A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM TÁRSADALMI EGYEZTETÉSE

A 2.5 fejezetben részletesen bemutatásra kerül.

15 A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere

A Pest Megyei Területfejlesztési Program végrehajtásának elsőszámú felelőse, közreműködője a Pest Megye Önkormányzata. Az egyéb közreműködő szervezetek pontos meghatározása, az együttműködések mikéntje, valamint az érdekérvényesítés lehetőségei a tervezés jelen fázisában még nem tekinthető véglegesnek (országos intézményi és eljárásrendi keretek tisztázása szükséges).

15.1 Jogszábeli háttér

A 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló **1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat** rendelkezik a Közösségi Támogatási Keret (KTK) hazai intézményrendszerének átalakulásáról.

A Kormány döntése értelmében az uniós fejlesztési források felhasználását központi koordinációval működő decentralizált intézményrendszernek kell támogatnia, amelyben hatékony központi koordináció mellett érvényesül az ágazati szakpolitikákért felelős tárcák tervező és irányító szerepe. Ennek érdekében a források felhasználásában meghatározó szereppel bíró, az egyes operatív programokhoz kapcsolódó Irányító Hatóságok (IH) az ágazati szakpolitikákért felelős tárcákhoz kerülnek.

Az Irányító Hatóságok átszervezésével párhuzamosan várhatóan változás kíséri majd az alapok kezelése során eljáró szervezeteket, azaz a Közreműködő Szervezetek (KSZ) is. A **1545/2013. (VIII. 15.) Korm. határozat** rendelkezik az európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer felállításának módjáról, melynek értelmében a Kormány döntött arról, hogy a Regionális Fejlesztési Ügynökségek 2014. január 1-től a területileg érintett megyei önkormányzatok irányítása alá kerülnek. Az intézményrendszer átalakítása részeként a Kormány **1046/2013. (II.5.) Korm. határozata** alapján a Széchenyi Programirodának adott felhatalmazást egyes területfejlesztéssel kapcsolatos feladatok ellátására.

A kifizetési kérelmek összeállítására és benyújtására, a kifizetések fogadására kijelölt szervezet, az igazoló hatóság jelenleg a Magyar Államkincstár (MÁK). Az irányítási és ellenőrzési rendszerek hatékony, eredményes és gazdaságos működésének biztosításáért az ellenőrzési hatóság, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI) felel. A pályázati folyamatokat, kifizetéseket a kormányzattól és egyéb szervezetektől független módon vizsgálja, értékeli és minősíti az EUTAF (Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság)

A már korábban hivatkozott 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat a megyék területfejlesztésben betöltött szerepét tovább erősítette, melynek értelmében a megyék meghatározó szerepet kaptak a területfejlesztési források felhasználásának tervezésében. A 2013. évi CCXVI törvény által módosított területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény definiálja a megyei önkormányzatok meghatározott feladatait. A törvény értelmében a megyei önkormányzat dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról, továbbá monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában. Mindez a 2014-2020 közötti programozási időszak operatív program struktúrája vonatkozásában különösen a területi operatív programokkal (VEKOP, TOP) és részben a Vidékfejlesztési Programmal (VP) összefüggő feladatokat jelenti.

15.2 Partnerségi program

Mind a megyei tervezés, mind pedig a programok végrehajtása a partnerség, az együttműködés elvén nyugszik. Pest megye vonatkozásában a Pest Megyei Területfejlesztési Konceptióban foglalt **partnerségi terv** alapján, valamint jelen dokumentum 2.5 pontja alapján az alábbi szereplők (leendő kedvezményezettek, a végrehajtás felelősei) együttműködésével valósulhat meg Pest Megye Területfejlesztési Programja:

- Pest Megye Önkormányzata,
- Budapest Főváros Önkormányzata,
- Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata,
- Várostérségek, kistérségek és városok képviselői (helyi önkormányzatok),
- Gazdasági érdekképviselések, kamarák és egyéb ernyőszervezetek (munkaadók és munkavállalók),
- Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány,
- A térségben meghatározó vállalatok, vállalkozások,
- Egyetemek, kutató intézetek,
- Szakmai tanácsadó vállalkozások; turizmus ernyőszervezete, szolgáltatók,
- A mezőgazdaság, vidékfejlesztés intézményei, Agrárkamara, LEADER – csoportok,
- Közlekedési vállalatok,
- Egészségügy; oktatás, foglalkoztatás intézményei,
- Szakminisztériumok, Nemzeti Tervezési Hivatal,
- Pest Megyei Kormányhivatal,
- Civil szervezetek, társadalmi szervezetek, egyházak,

A végrehajtásban várhatóan közreműködő szereplők jelenlegi együttműködése a tervezési fázisban több szintén, többek között a partnerségi fórumok keretében valósul meg.

2012 májusában alakult meg a **Pest Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum**, melyet Pest Megye Önkormányzata és Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata hozott létre.

A fórum feladatai a 2014-2020-as programozási periódushoz kapcsolódóan elsősorban az alábbiak:

- egyeztetési – az Országos Területfejlesztési Konceptióval összhangban – a megye hosszú távú területfejlesztési koncepcióját, illetve – a megyei területfejlesztési koncepció és területrendezési terv figyelembevételével – a megye fejlesztési programját, és az egyes alprogramokat,
- egyeztetési a Pest megye területét érintő koncepciókat, az Országos Területfejlesztési Konceptiót, a kiemelt térségek területfejlesztési koncepcióit és a megye területrendezési tervét, valamint előzetesen véleményezi az illetékes területi közigazgatási szervek fejlesztéspolitikai pályázatait,
- közreműködik pályázati források felkutatásában a fejlesztési programok megvalósításához,
- javaslatokat dolgoz ki Pest megye fejlesztési programjaihoz, fejlesztéspolitikai javaslatokat tesz a hatáskörrel rendelkező szervezetek,
- Pest megye fejlesztési programjainak megvalósítása érdekében együttműködik Budapest Főváros Önkormányzatával, a megye fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, települési önkormányzatokkal, a gazdasági kamarákkal, piaci szereplőkkel, továbbá a megye területén működő társadalmi szervezetekkel.

2012 júliusában alakult meg a **Közép-magyarországi Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum**, melynek tagjai Budapest Főváros Főpolgármestere és Pest Megye Közgyűlésének elnöke.

A fórum feladatai a 2014-20-as programozási periódushoz kapcsolódóan elsősorban az alábbiak:

- folyamatosan figyelemmel kíséri a régió társadalmi-gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait;
- egyeztetési – az Országos Területfejlesztési Konceptióval összhangban – a régió hosszú távú területfejlesztési koncepcióját, illetve a régió fejlesztési programját, és annak munkarészeit;
- egyeztetési a régió területét érintő koncepciókat, az Országos Területfejlesztési Konceptiót,

- eljár a regionális döntést, állásfoglalást, véleményezést igénylő ügyekben;
- összehangolja a megyei önkormányzat és a fővárosi önkormányzat döntéshozatalát;
- képviseli a megyei önkormányzat és a fővárosi önkormányzat egyező döntését, mint a régió álláspontját;
- közreműködik pályázati források felkutatásában a fejlesztési programok megvalósításához;
- javaslatokat dolgoz ki a régió fejlesztési programjaihoz, fejlesztéspolitikai javaslatokat tesz a hatáskörrel rendelkező szerveknek;
- a régió fejlesztési programjainak megvalósítása érdekében együttműködik a régió fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, települési önkormányzatokkal, a gazdasági kamarákkal, piaci szereplőkkel, továbbá a régió területén működő társadalmi szervezetekkel;
- javaslatot tesz a Kormánynak a Régiók Bizottságában (CoR) a régiót képviselő tag személyére;
- javaslatot tesz a régiót egyéb szervezetekben, testületekben történő képviseletre;
- javaslatot tesz a regionális operatív programokból megvalósuló projektek azonosítására;
- javaslatot tesz a régiót érintő nemzetközi megállapodások, nemzetközi együttműködésekben való részvétel tárgyában;
- javaslatot tesz a korábban a regionális fejlesztési tanács hatáskörébe tartozó fejlesztési előirányzatokhoz kapcsolódó szükséges döntések meghozatalára mindkét fél érintettsége esetén.

A két konzultációs fórum a számos közös fejlesztési, tervezési, programozási és egyéb feladatokból adódóan rendszeresen ülésezik ügyrendjének megfelelően. A programozási és a későbbiekben kialakuló végrehajtási feladatok megkívánják a szorosabb szakmai együttműködést a fórumban résztvevő önkormányzatok között, így azt célszerű a jövőben kiterjeszteni szakértői szintre is.

A koncepcióban foglaltaknak megfelelően a partnerségi terv a programkészítés és a programok tartalmának egyeztetése mellett várhatóan kiterjed a projekt kiválasztási kritériumok meghatározására, az ex-ante értékelésre, majd a későbbiekben a projekt kiválasztás, menedzsment, monitoring és értékelés tevékenységeire.

15.3 Kedvezményezettek

Minden beavatkozás esetében megtörtént a kedvezményezetti kör meghatározása. A fő kedvezményezetteket prioritásonkénti megbontásban az alábbi táblázat tartalmazza:

Ssz.	Prioritás megnevezése	Kedvezményezettek köre
I.	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	Önkormányzatok; gazdasági társaságok; költségvetési szervek; szövetkezetek; egyéni vállalkozók; magánszemélyek; pénzügyi intézetek; vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek; egyetemek; felsőoktatási intézmények; kutatóintézetek; technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák; kulturális intézmények; TDM irodák; Tourinform irodák
II.	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése	Önkormányzatok; gazdasági társaságok, szövetkezetek; költségvetési szervek; egyéni vállalkozók; nonprofit szervezetek; egyházak; NIF Zrt.; Magyar Közút Zrt.; BKK; vállalkozásfejlesztő és

		befektetés-ösztönző szervezetek; kulturális, közművelődési, nevelési/oktatási intézmények; szakképző intézmények
III.	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	NIF Zrt., Belügyminisztérium, ORFK, ÁAK Zrt., Magyar Közút Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK, Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbiek esetleges jogutódai; MAHART; önkormányzatok; vízügy; gazdasági társaságok; költségvetési szervek
IV.	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért	Önkormányzatok; önkormányzati társulások; önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok; gazdasági társaságok; egyházak; civil szervezetek; városfejlesztő társaságok; szövetkezetek; nemzeti parkok, költségvetési szervek;
V.	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	Önkormányzatok; költségvetési szervek; kulturális intézmények; lakosság (magánszemélyek, társasházak, lakásszövetkezetek); civil szervezetek; egyházak; energiaszolgáltatók; vízgazdálkodási társaságok; gazdasági társaságok, szövetkezetek; egyéni vállalkozók;
VI.	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Helyi és nemzetiségi önkormányzatok; költségvetési szervek; kulturális intézmények; gazdasági szervezetek; civil szervezet; egyházak; kulturális, közművelődési, oktatási intézmények; továbbképző központok; TISZK
VII.	Testben és lélekben egészséges Pest megye	Önkormányzatok; civil szervezetek; egészségügyi intézmények; nevelési/oktatási intézmények; egyházak; gazdasági szervezetek

16 A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása

Jelen fejezet egy tervezett, jövőbeni helyzetre kíván forgatókönyvet adni. A területfejlesztési program teljes tervezést alkalmaz, vagyis megjelennek benne a 2014-2020 időszak uniós kereteihez alakított intézkedések, tervezésre kerülnek ágazati operatív programokhoz illeszkedő projektsomagok és megjelennek benne hazai forrásokat igénylő programok is, annak érdekében, hogy valamennyi térségi fejlesztési szükséglet megjelenítésre kerülhessen.

Tervezői vízióként egy olyan intézményrendszert határoztunk meg, mely a Pest megyei fejlesztések megvalósulását a leginkább támogatni tudná. Alapvetéseink a következők:

- Pest megyéhez, mint a területfejlesztési hierarchia középszintjéhez kerüljenek eszközök és valódi hatáskörök a megyei területfejlesztési program végrehajthatósága érdekében.
- Az Uniós támogatások kiegészítő eszközei legyenek a területfejlesztésnek.
- Pest megye rendelkezzen állandó (adók módjára) beszedett, fejlesztésre elkülönített forrással.
- Amennyiben az előző pont bevezetése a jogszabályi környezet átalakítása miatt jelentősebb késedelmet szenved, kerüljenek hazai központi költségvetési források allokálásra a megyére vonatkozóan.
- Jöjjön létre befektetés koordináló és ösztönző szervezet a megye területén.

16.1 A Megyei önkormányzat feladatai és eszközrendszere

Az **1996. évi XXI. törvény** alapján a megyei önkormányzat területfejlesztéssel kapcsolatos végrehajtási feladatai a következők:

- Nyomon követi és értékeli a megyei területfejlesztési koncepció és program végrehajtását.
- Dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról.
- Monitoring bizottság, vagy döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában.
- Közreműködik a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában.
- Befektetés ösztönző tevékenységet lát el a megye területén.
- Összehangolja készítésüket és egyetértési jogkört gyakorol a megyei vidékfejlesztési stratégiák tekintetében.

A **1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat**,¹⁸ mely a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) és a Közép-magyarországi régió területén végrehajtandó fejlesztések forrásai felhasználásának tervezéséről rendelkezik, többek között kimondja:

„a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program indikatív, a nemzeti társfinanszírozást és a teljesítménytartalékot egyaránt magába foglaló támogatási keretéből Budapest Főváros Önkormányzata 26,72%-os arányú, Pest Megye Önkormányzata 17,78%-os arányú, Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata 0,98%-os arányú, az ágazati fejlesztések 45,47%-os arányú indikatív tervezési forrásskerettel részesedjen”

Ugyanebben a határozatban kiemelt célként került meghatározásra a Közép-magyarországi régió – különösen Pest megye periférikus területeinek – fejlesztése az Európai Unió kohéziós politikájának a 2014–2020 közötti programozási időszakban biztosított eszközei által. Valamint a kormány kifejezte

¹⁸ forrás: Magyar Közlöny

egyetértését, hogy az ágazati operatív programok tervezésekor a Közép-magyarországi régióban felmerült fejlesztési igények legyenek figyelembe véve az illetékes miniszterek által.

Pest megye tehát a tervezési fázisban, az egyeztetések során és jelen dokumentumban is megfogalmazta fejlesztési igényeit, felhívta a figyelmet az uniós források szűkösségére, azonban a fejlesztési igényekhez és szükségletekhez fejlesztési forrásoldal tekintetében csak a VEKOP 17,78%-a ismert jelenleg.

A területfejlesztési törvényben rögzített feladatok elvégzéséhez szükséges intézményi felépítésre jelen dokumentum 25. fejezete alapján részletes javaslatokat teszünk.

16.2 A program megvalósításának módszertana

A Pest Megyei Területfejlesztési Program végrehajtása az ismert forrásokra tervezett VEKOP-hoz kapcsolódó projektcsomagok megvalósításával indul. A projektek kezdésének idejét nagyban befolyásolja, mikor kerülnek véglegesítésre és elfogadásra az operatív programok, különös tekintettel a Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Programra.

A megyei területfejlesztési program közgyűlés általi elfogadását követően Pest megye, az Irányító Hatóság(ok) (IH) és a Közreműködő Szervezet (KSZ) együttműködésében előkészítésre kerülnek azok a projektcsomagok, melyek illeszkednek a VEKOP prioritásstruktúrájához. Pályázatos támogatási rendszer esetén

A megyei projektcsomagok közül várhatóan a [GD1] intézkedés projektcsomagjai, vagyis a Vállalkozások versenyképességének javítása kerülnek legkorábban a megvalósítás fázisába, melyek a kedvezményezett kör alapján pályázati úton tudnak vissza nem térítendő, illetve visszatérítendő forrásokhoz jutni.

- 1) Pályázati felhívások elkészítése: Pest Megye Önkormányzata elkészíti a területi szempontok figyelembe vételével kidolgozott javaslatait és átadja az Irányító Hatóság (IH) részére.
- 2) Az IH felelőssége, hogy a pályázati felhívás támogathatósági, jogi, monitoring, és pénzügyi szempontból a jogszabályoknak, illetve egyéb szabályoknak megfelelő tartalommal készüljön el, valamint, hogy az egyes operatív programok keretében megjelenő pályázati felhívások átfedéseket ne tartalmazzanak.
- 3) Az elkészült pályázati felhívások társadalmi egyeztetését Pest Megye Önkormányzata végzi az előzetesen rögzített ütemterv alapján. Az egyeztetés során bevonja a tervezési folyamatban kialakult stakeholderi kört és a releváns állami szervezeteket.
- 4) A pályázati felhívás jóváhagyására jogosult szerv részére Pest Megye Önkormányzata megküldi az előírt határidőre a társadalmi egyeztetés eredményét.
- 5) A pályázati felhívás(ok) megjelennek Pest megye és az illetékes KSZ honlapján.
- 6) A megjelent pályázati felhívásra érkező projektjavaslatokat az illetékes KSZ kezeli és értékeli a hatályos Egységes Működési Kézikönyv alapján.
- 7) IH döntése alapján a KSZ támogatási szerződést köt, vagy támogató okiratot ad ki kedvezményezett részére, majd a projekt megvalósulásában közreműködik.
- 8) A pénzügyi elszámolás a projekt megvalósítása során (bekerülési költség) függvényében szakaszosan, vagy egy összegben, elő vagy utófinanszírozással történik.
- 9) A projekt zárását követően KSZ ellenőrzi a projektgazda fenntartási kötelezettségét.
- 10) Pest megye végzi a programok monitoringját.

16.2.1 Program alapú támogatási rendszer esetén

A megyei program több prioritása esetében állami, vagy közsféra szereplők alkotják kedvezményezett körét. Ezekben az esetekben várhatóan nem kerülnek versenyeztetésre a potenciális kedvezményezettek, hanem a Területfejlesztési Program elfogadását követően készülő előzetes megvalósíthatósági tanulmányok fogják tartalmazni az indikatív projektlistákat. Program alapú megvalósítás várható a TF2, TF4, TF5, TF6, TF8, TM2 intézkedések esetében, melyek

illeszkednek a VEKOP 3.-4. prioritása, vagyis az Energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása, valamint a Települési környezet és közszolgáltatás fejlesztés prioritásokban rögzített területekhez.

- 1) Pest Megye Közgyűlése az érintettekkel történt térségi egyeztetések eredményeit figyelembe véve rögzíti az indikatív projektlistákat.
- 2) Pest Megye Önkormányzata tématerületek szerint benyújtja az illetékes IH felé az elfogadott projektlistákat, melyek bírálat/átdolgozás után véglegesítésre kerülnek.
- 3) KSZ és a megyei önkormányzat közreműködésével kidolgozásra kerülnek a megvalósításához szükséges követelményrendszer(ek), megkezdődik a projektek előkészítése, a kedvezményezettek előkészítik a projektet.
- 4) A projekt előkészítést követően a KSZ felterjeszti a már formailag teljes, szakmailag ellenőrzött beruházási projekteket IH döntésre.
- 5) IH döntése alapján a KSZ támogatási szerződést köt, vagy támogató okiratot ad ki kedvezményezett részére, majd a projekt megvalósulásában közreműködik.
- 6) A pénzügyi elszámolás a projekt megvalósítása során (bekerülési költség) függvényében szakaszosan, vagy egy összegben, elő vagy utófinanszírozással történik.
- 7) A projekt zárását követően KSZ ellenőrzi a projektgazda fenntartási kötelezettségét.
- 8) Pest Megye Önkormányzata nyomon követi a program(ok) előrehaladását és amennyiben szükséges IH hozzájárulással módosítja a korábban elfogadott projektlistákat.

16.2.2 A megyei területfejlesztési program finanszírozási igényének bemutatása

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása				
GD1	Vállalkozások versenyképességének javítása	42,7		
	GD1.a Megyei befektetésösztönző szervezet létrehozása és működtetése	1,2	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD1.b Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése	3	ERFA/ESZA	GINOP
	GD1.c Vállalkozások telephely feltételeinek javítása	5	ERFA	VEKOP
	GD1.d Vállalati technológia fejlesztése	10	ERFA	VEKOP
	GD1.e Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása	11	ERFA	VEKOP
	GD1.f Üzleti környezet fejlesztése	2	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD1.g Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása	0,5	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD1.h Vállalkozói együttműködések ösztönzése	2	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD1.i Vállalati K+F tevékenység erősítése	3,5	ERFA	VEKOP
	GD1.j Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása	1,5	ERFA	GINOP/VEKOP
	GD1.k Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése	1	ERFA	GINOP/VEKOP
	GD1.l Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése	2	ERFA	GINOP/VEKOP

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása				
GD2	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése	47		
	GD2.a Kiemelt jelentőségű ágazatok (pl: járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése	2	ERFA/ESZA	VEKOP/GINOP
	GD2.b Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása	5	ERFA/ESZA/EMVA	VP/VEKOP
	GD2.c Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése	5	ERFA/ESZA	VEKOP
	GD2.d Turizmus mint stratégiai ágazat fejlesztése	8	ERFA/ESZA	GINOP/VEKOP
	GD2.e Kreatív ipar fejlesztése	2	ERFA/ESZA	GINOP
	GD2.f Versenyképes IKT szektor fejlesztése	5	ERFA/ESZA	GINOP
	GD2.g Ipari-logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése	20	ERFA	GINOP/VEKOP
Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD)				
GD3	Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése	16		
	GD3.a Ipoly mente (Szobi) térség fejlesztése	2	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP
	GD3.b Tápió mente (nagykatái) térség fejlesztése	4	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP
	GD3.c Aszódi térség fejlesztése	2	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP
	GD3.d Ceglédi térség fejlesztése	4	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP
	GD3.e Dabas/Ráckevei térség fejlesztése	4	ERFA/ESZA-EMVA/KA	VEKOP/GINOP-EFOP/VP

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében				
TF1	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése	n.a.		
	TF1.a Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése	n.a.	KA	IKOP
	TF1.b Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése	n.a.	KA	IKOP
	TF1.c Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban	n.a.	KA	IKOP
TF2	Közösségi közlekedés fejlesztése	103,5		
	TF2.a Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése	70	KA/ERFA	VEKOP/KEHOP
	TF2.b Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése	5	KA/ERFA	VEKOP/KEHOP
	TF2.c Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása	28,5	ERFA	VEKOP
TF3	Közúthálózat fejlesztése	214,5		
	TF3.a Belterületi utak fejlesztése	72,9	ERFA	VEKOP/IKOP
	TF3.b Külsőterületi utak fejlesztése	78,7	ERFA	VEKOP/IKOP
	TF3.c Kerékpárúthálózat fejlesztések	33,1	ERFA	GINOP/VEKOP
	TF3.d Közlekedésbiztonsági beavatkozások	29,8	ERFA	VEKOP
Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért				
TF4	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében	75,3		
	TF4.a Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások	68,8	ERFA/ESZA	VEKOP
	TF4.b Önkormányzati szolgáltatások javítása	1,5	ERFA/ESZA	VEKOP
	TF4.c Szociális városrehabilitációs beavatkozások	5	ERFA/ESZA	VEKOP
TF5	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása	26,4		
	TF5.a Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése	13	ERFA/ESZA	VEKOP/KEHOP
	TF5.b Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése	4	ERFA/ESZA/KA	KEHOP
	TF5.c Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem	4	ERFA/ESZA-EMVA/KA	KEHOP
	TF5.d Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése	5,4	ERFA/KA	KEHOP

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása				
TF6	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése	64,2		
	TF6.a Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások energetikai megújítása	39	ERFA	VEKOP
	TF6.b Lakossági fejlesztések támogatása	10	ERFA/KA	KEHOP
	TF6.c Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai	10	ERFA/KA	KEHOP
	TF6.d Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása	5	ERFA/KA	KEHOP
	TF6.e Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében	0,2	ERFA/KA	KEHOP
TF7	Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése	94,79		
	TF7.a Megyei ár-és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása	0,09	ERFA/KA	VEKOP
	TF7.b Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése	48	ERFA/KA	KEHOP
	TF7.c Vízviszatarítás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása	17	ERFA/KA/EMVA	KEHOP/VP
	TF7.d Belvizek elleni védekezés	5	ERFA	KEHOP
	TF7.e Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja	24,5	ERFA	KEHOP
	TF7.f Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában	0,2	ERFA/KA	VEKOP
TF8	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése	86,225		
	TF8.a Pest megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása	0,025	ERFA	VEKOP
	TF8.b Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása	86	ERFA/KA	KEHOP/VEKOP
	TF8.c Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is.	0,2	ERFA	VEKOP
TF9	Hulladékgazdálkodás fejlesztése	19,2		
	TF9.a Hulladék újrahasznosítás növelése	9	ERFA	KEHOP
	TF9.b Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése	3	ERFA/KA	VEKOP/KEHOP
	TF9.c Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése	5	ERFA/KA	KEHOP
	TF9.d Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása.	2	ERFA	KEHOP
	TF9.e Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán	0,2	ERFA/ESZA	VEKOP
TF10	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében	40,2		
	TF10.a Közcsatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése	22	KA/ERFA	KEHOP/VEKOP
	TF10.b Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása	18	KA/ERFA	KEHOP/VEKOP
	TF10.c Szemléletformálás az egészséges ivóvízfelhasználás kapcsán	0,2	ERFA	VEKOP

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem				
TM1	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése	5,85		
	TM1.a Duális képzés erősítése	1	ESZA/ERFA	VEKOP/EFOP
	TM1.b Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban	0,5	ESZA/ERFA	VEKOP/EFOP
	TM1.c Pályaválasztási orientáció fejlesztése	0,1	ESZA/ERFA	VEKOP/EFOP
	TM1.d Egész életen át való tanulás ösztönzése	0,75	ESZA	EFOP
	TM1.e Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként	1,5	ESZA/ERFA	EFOP
	TM1.f Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése	1	ESZA/ERFA	EFOP
	TM1.g Egészségügyben és szociális téren dolgozók kompetencia fejlesztése	1	ESZA	EFOP
TM2	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése	100,3		
	TM2.a Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése	56	ERFA/KA	VEKOP/KEHOP
	TM2.b Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése	25	ESZA/ERFA	VEKOP
	TM2.c Szociális intézmények fejlesztése	19,3	ERFA	VEKOP/EFOP-KEHOP
TM3	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése	37		
	TM3.a Helyi és megyei identitás erősítése	5	ESZA/ERFA	GINOP
	TM3.b Pest megyei kastélyprogram megvalósítása	32	ERFA	GINOP
TM4	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció	0,7		
	TM4.a Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése	0,35	ESZA/ERFA	VEKOP
	TM4.b Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése	0,35	ESZA/ERFA	VEKOP
TM5	Társadalmi programok megvalósítása	7,7		
	TM5.a Családbarát Pest megye	2	ESZA	EFOP/VEKOP
	TM5.b Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése	0,7	ESZA/ERFA	EFOP/VEKOP
	TM5.c Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása	5	ESZA	EFOP/VEKOP

Azonosító	Beavatkozások megnevezése	Támogatás összege (Mrd Ft)	Finanszírozó alap	Finanszírozó OP
Testben és lélekben egészséges Pest megye				
TM6	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése	48,75		
	TM6.a Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok	1,25	ESZA	VEKOP
	TM6.b Lelki egészség megteremtése	1,5	ESZA	VEKOP
	TM6.c Lakossági szűrőprogramok indítása	1,5	ESZA/ERFA	VEKOP
	TM6.d Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése	44,5	ESZA/ERFA/KA	VEKOP/KEHOP
TM7	Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése	31		
	TM7.a Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése	21	ERFA/ESZA/KA	VEKOP/KEHOP
	TM7.b Pest megyei kórházak fejlesztése	10	ERFA/ESZA/KA	EFOP/KEHOP

17 Monitoring és értékelési terv bemutatása

Pest megye mérhetővé kívánja tenni a Területfejlesztési Programban meghatározott, majd megvalósított projektcsomagok által elért eredményeket. Ennek érdekében a Stratégiai Program munkarészben rögzített Prioritásokhoz program és intézkedés szinten is megfogalmazásra kerültek indikátorok.

Az indikátorok olyan mutatók, melyekkel mérni lehet a megvalósult projektek hatékonyságát.¹⁹ „A mutatók a szóban forgó támogatás sajátos jellegére, célkitűzéseire, valamint az érintett tagállamnak és régióinak, társadalmi-gazdasági, strukturális és környezetvédelmi helyzetére vonatkozhatnak. Az indikátor a valóságról szóló információt leegyszerűsített formában, leginkább számszerűen közli.”

Az indikátorokkal szemben fontos elvárás, hogy objektíven mérhetőek legyenek, rendelkezzenek kiindulási értékkel, lehetőség szerint a megvalósító személy, vagy szervezet adatközlésétől független módon (KSH) származó adatközlésből keletkezzenek, valamennyi érintett számára érthetőek és egyértelműek legyenek.

Az indikátorok típusai változhatnak annak függvényében, ahogy a prioritás szintről haladunk a konkrét projektcsomagok irányába.

17.1 Programszintű indikátorok bemutatása

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
A régióban előállított bruttó hozzáadott érték növekedése	%	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
A foglalkoztatási ráta (15-64 év) alakulása a régióban	%	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
Teremtett munkahelyek száma a régióban	db	0	2013	növekvő	KSH	évente
Támogatás hatására indukált beruházások nagysága a régióban	EUR	0	2013	növekvő	KSH	évente

17.2 Prioritásszintű indikátorok bemutatása

I. Prioritás: Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
Pest megyében előállított bruttó hozzáadott érték	millió Ft	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
A megyében megvalósuló beruházások értéke	millió Ft	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
Pest megyei vállalkozások K+F ráfordítása	millió Ft	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente

¹⁹ forrás: ROP monitoring rendszerének elemzése MTA RKK NYUTI

II. Prioritás: Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
Támogatás hatására létrejött új munkahelyek száma	fő	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	EMIR	évente
Vándorlási egyenleg javulása	%	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
Munkanélküliségi ráta csökkenése	%	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	csökkenő	KSH	évente

III. Prioritás: Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
Napi utazások esetén az első helyen fenntartható - gyalogos, kerékpáros vagy közösségi - közlekedési módot választók települési részaránya	%	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
A térségi központ elérhetőségének javulása	perc	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	csökkenő	KSH	évente
Az ingázással töltött idő csökkenése	óra	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	csökkenő	EMIR	évente

IV. Prioritás: Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
Fejlesztéssel érintett települési terület nagysága	ha	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	EMIR	évente
A támogatott projektek eredményeként elért éves energia megtakarítás	TJ	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	EMIR	évente

V. Prioritás: Fenntarthatóan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása.

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
-------------	--------------	------------	---------	----------	------------	-------------

Megtakarított energia mennyisége	PJ/év	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
Megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége	PJ/év	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente

VI. Prioritás: Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem.

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
Gyermekgondozási intézmények és óvodák által ellátott gyermekek száma	fő	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
Fejlesztett nevelési-oktatási feladatellátási helyen tanuló gyermekek száma	fő	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	EMIR	évente
Fejlesztett nevelési-oktatási feladatellátási helyen tanuló hátrányos helyzetű gyermekek száma	fő	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	EMIR	évente
Óvodai nevelésben részesülő gyermekek aránya	%	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente

VII. Prioritás: Testben és lélekben egészséges Pest megye.

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
Megújult szolgáltatásokhoz hozzájutó lakosság száma	fő	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	KSH	évente
Építés, bővítés felújítás alapterülete az egészségügyi fejlesztések terén	m2	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	EMIR	évente
Építés, bővítés felújítás alapterülete az szociális fejlesztések terén	m2	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	növekvő	EMIR	évente

17.3 Horizontális indikátorok bemutatása

Mutató neve	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Célérték	Adatforrás	Mérés ideje
Teremtett munkahelyekből nők által betöltöttek száma	db	0	2013	növekvő	KSH	évente
Teremtett munkahelyekből hátrányos helyzetűek által betöltöttek száma	db	0	2013	növekvő	KSH	évente
Esélyegyenlőség biztosítása a projekt megvalósulása és fenntartása során	I/N	I/N	benyújtás éve	I	Projektgazda nyilatkozata	évente
Környezeti fenntarthatóság a projekt megvalósulása és fenntartása során	I/N	I/N	benyújtás éve	I	Projektgazda nyilatkozata	évente

Az intézkedésekhez tartozó további indikátorokat a Stratégiai Program munkarész minden prioritása külön-külön tartalmazza.

18 Érd Megyei Jogú Város helyzetének jellemzése

Pest megye és egyetlen megyei jogú városának kapcsolata nem hasonlítható az ország egyéb megyéinek és megyei jogú városainak kapcsolataihoz. Míg a többi megyék esetében a megyei jogú város a térség legjelentősebb szervezője, markáns gazdasági erőterrel, történelmi hagyománnyal, addig Pest megyében Érd nem tölti be ezt a szerepet. Érd funkcionálisan nem Pest megye központja, ezt a szerepet Budapest tölti be. Ugyan lélekszámát tekintve a legnagyobb Pest megyei település, a funkciókat és hagyományokat tekintve más megyei települések bizonyos esetekben fajsúlyosabbak nála.

Jelen tervezési anyaggal párhuzamosan készülő többi megyei tervezési dokumentumban a készítőknél kötelező kitérniük a megyei jogú városok helyzetére és fejlesztési elképzeléseikre. Mi is megteesszük annak okán, hogy Érd szerepe, fejlődése a térség életében fontos szempont.

Érd Duna-parti település, Tárnoktól keletre, Diósdtól nyugatra terül el a Tétényi-fennsík és az Érdi-tető dombokkal tagolt vidékén. Érdliget és Ófalu a Duna egykori árterületén fekszik. A fővárostól délre található, az agglomeráció déli szektorához tartozik.

Az ország meghatározó demográfiai trendjei – a népesség csökkenése, az egyszemélyes háztartások számának növekedése és az elöregedés – Érd város esetében korlátozottan érvényesülnek. Az ország egészére jellemző népességcsökkenés Érdnél nem követhető nyomon az elmúlt 10 év statisztikai adatait tekintve. A 2011-es népszámlálási adatok alapján a megyei jogú városok lakosság száma összességében 2001-hez képest 2,8%-kal csökkent, amely az ország egészét érintő népességfogyásnál kissé nagyobb népességfogyást jelentett. Ezen időszak alatt mindössze hat megyei jogú város

népessége növekedett, közöttük kiemelkedő volt Érd, ahol a legdinamikusabban nőtt a lakosságszám a vizsgált időszakban. Érd település foglalkoztatottsági adatai országos és megyei viszonylatban is jónak mondhatók, és ebből következőleg a városban élők jövedelmi viszonyai is hasonlóan jól alakulnak. A foglalkoztatottak száma pedig jelentősen befolyásolja a helyi adóbevételek alakulását.

A szuburbanizációs folyamatok következtében a Budapest környéki települések lakóinak száma jelentősen megnövekedett, azonban a kiköltözöttek nagy része ma is Budapestre jár dolgozni, ott veszik igénybe a szolgáltatásokat. Az agglomerációs települések fő fejlesztési iránya az településközpont nélküli, kiterjedt településeken a központi funkciót ellátó városközpont területi kialakítása város rehabilitációs akciók keretében.

Érd XX. századi rohamos népességnövekedésének egyik fő oka a jó közlekedési adottságokkal magyarázható. A főváros tözsomszédságában található város kocsival vagy autóbusszal a régi 70-es Balatoni úton, vagy az M7-es autópályán 20-25 perc alatt megközelíthető. Dél-Pestről, az M0-s körgyűrű igénybevételével - Budapest forgalmas, túlszűfolt belvárosát elkerülve - közúton közvetlenül is megközelíthető. Érd Megyei Jogú Város az ország egyik legfontosabb közlekedési zónájában helyezkedik el. A budapesti agglomeráció nyugati területén az úthálózat kialakulását a domborzati adottságok nagymértékben befolyásolták: a Budai hegységen csak kis kapacitású összekötő utak haladnak át, a déli, sík területen vannak az országos gyorsforgalmi és főutak fővároshoz csatlakozó szakaszai. Érd városa kiváló külső közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik.

Érd Megyei Jogú Város nem kizárólag kiváló közlekedési csomópontban, hanem az ország fejlesztési tengelyeinek metszéspontjában, a Közép-magyarországi tervezési-statisztikai régióban, Budapest fejlesztési pólus közvetlen környezetében helyezkedik el. A város a Duna menti kiemelt területen fekszik, a Budapesti Agglomeráció szerves része, 2007 óta önálló kistérség (korábban a Budaörsi kistérség tagja volt), a város 2005-től megyei jogú város jogállással rendelkezik.

Érd gazdasági jelentősége országos összetételben mérsékeltnek mondható, bár az utóbbi években megváltozni látszik a település gazdasági arculata. A városban több nagyléptékű beruházás is megvalósult, amelyek a település gazdasági helyzetét hosszabb távon is befolyásolhatják (elővárosi vasútfejlesztés, csatornázási program, új vállalatok letelepedése). A nagyszámú kis- és középvállalat miatt nem lehetséges egyetlen ágazat, vagy éppen egyetlen óriásvállalat meghatározó szerepéről beszélni. A városban mind az országos, mind pedig a megyei jogú városokat meghaladó mértékben vannak jelen Érdén az építőipari vállalkozások. A szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban tevékenykedő vállalkozások átlag feletti reprezentációja mutatja a város e téren meglévő kedvező adottságait. A másik két nemzetgazdasági ág, ahol az érdi vállalkozások aránya jelentősnek mondható: az információ és kommunikáció, valamint az adminisztratív és szolgáltatás támogató tevékenységek. Munkaerő tekintetében Érd különösen kedvező helyzetben van, hiszen a megyei jogú város lakosainak képzettségi színvonala az országosnál magasabb.

A Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Program kereten belül megfogalmazódott fejlesztési irányvonalak Érd megyei jogú város jövőjére egyértelműen hatással vannak. A régió területfejlesztési politikájának átfogó célja a térség nemzetközi versenyképességének növelése a fenntartható fejlődés elvének érvényesítése mellett. További lehetőséget jelent a Duna turisztikai és közlekedési adottságainak kihasználása, és a termálvízkészlet megfelelő hasznosítása.

A Duna-menti területek fenntartható fejlesztésére irányuló célkitűzések közül kiemelhető egyrészt a VII. transz-európai közlekedési folyosó részeként az európai követelményeknek megfelelő, hajózóút biztosítása, a környezetkímélő, közlekedési formák és fenntartható, a Duna mente térségei közötti kapcsolatokat javító közlekedési és logisztikai rendszerek kialakítása. Fontos célterület a tájhoz alkalmazkodó területfejlesztési, tájgazdálkodási programok indításával a Duna által meghatározott táji rendszer működőképességének biztosítása és az ökológiai kritériumoknak megfelelő fenntartható társadalmi, gazdasági fejlődés feltételeinek megteremtése. További cél a Duna-mente természeti területeinek, tájainak, természeti és kulturális értékeinek, Natura 2000 területeinek a megőrzése, fenntartása a természet önszabályozó működéséhez közelítő állapotok kialakítása, a biodiverzitás

megőrzése, valamint a EU Transz-Európai Hálózat fejlesztési koncepciójának a Duna rendezésre vonatkozó előirányzatai alapján a hazai Duna rendezési koncepció kialakítása, valamint a dunai államok közötti együttműködésen alapuló vízgyűjtő tervek előkészítése.

Érd városát, mint az agglomeráció szerves részét, az Operatív Programon belül az agglomeráció településeinek fejlesztési céljai érintik: a harmonikusan és fenntartható módon működő agglomerációs rendszer megteremtése, kiegyensúlyozottabb térszerkezetet eredményező alközpontok fejlesztése révén, az fővárost övező ökológiai és rekreációs zöld gyűrű kialakításával, valamint a helyben történő munkavégzés ösztönzésével.

A város statisztikai adatok alapján a régió egyik jól teljesítő települése, azonban nem szabad elfelejteni, strukturális és funkcionális hiányosságokban szenved. Nem lehet összehasonlítani az ország többi megyei jogú városával, hiszen alapstruktúrák hiányoznak. Társadalmi szempontból alvóvárosként funkcionál, a migránsok különböző földrajzi és egzisztenciális helyzetből származnak. Ennek következtében a lakosság nem képez egységet, helyi közösségek száma alacsony. Gazdasági értelemben a vállalkozási szerkezet elaprózott, sok az adómentességben részesülő szervezet, így a város komoly helyi iparűzési adóbevételektől esik el.

18.1 Érd MJV fejlesztési elképzelései

Érd Megyei Jogú Város településfejlesztési elképzeléseit egységesen, teljes formában a hamarosan végleges formát öltő Településfejlesztési Koncepció, valamint az Integrált Településfejlesztési Stratégia fogja tartalmazni.

A társadalmi megújuláshoz hozzá tartozik az alközpontok fejlesztése és funkciókkal való feltöltése (elsősorban a Parkvárosi/Bem-téri és Érdligeti alközpontokra, valamint ófalu/óváros területére), gondolva itt az adminisztratív funkciókra, valamint a szolgáltatásokra egyaránt. Szükséges emellett egy új igazgatási- és kulturális központ létrehozása is.

A gazdasági növekedés érdekében a városnak szükséges egységes ipari és kereskedelmi ingatlangazdálkodási profillal rendelkezni a befektetők könnyebb elhelyezése kapcsán. A helyi vállalkozók segítségével véget a város egy olyan „vállalkozói falut” tervez létrehozni, ahol „inkubációs térben” tudnak fejlődni. Érd és a környező településeken fellelhető agrárhagyományokra alapozva egy nagybani piac kialakítása is a célok között szerepel. A fejlesztési elképzelések egyik sarkalatos pontja, a Duna part hasznosítása. Érd tervei szerint a város multimodális jelleggel logisztikai központot (DILK) hozna létre Budapest XXII. Kerület önkormányzatával közösen a Duna part északi részén.

A társadalmi megújulás egyik alappillére az egészségügyi alapellátás fejlesztése. Érd város egy új egészségház létesítését tervezi Fenyves Parkvárosban, továbbá a Bölömbika utcai és több másik felújítását. A szociális intézmények nagy része erősen leromlott állapotú épületben található, óriási kiadási tételt jelentve az önkormányzatnak. A következő uniós pénzügyi ciklusban Érd megvizsgálja miként lehet ezeket az intézményeket összevonni egy teljesen új épületben.

A társadalmi megújulás másik alappillére a gyermekek napközben ellátásának bővítése (bölcsődei kapacitások növelése). További pillér az óvodai férőhelyek bővítése (pl. Darukezelő utcában és Dombos parkváros területén). Az oktatási intézmények közül kettő általános iskola teljes körű felújítása szükséges, ami lehetőséget fog adni gimnáziumi évfolyam indítására is. Korábban már szerzett a város jó tapasztalatokat ebben a tekintetben (Gárdonyi Géza Általános Iskola). Érd korszerűbbé kívánja alakítani a szakképzés rendszerét is úgy, hogy a piaci igényeket megfelelőbben szolgálja ki, ezért indokoltnak tartja agrár szakirányú képzések elindítását (a város hagyományaira és adottságaira alapozva), valamint – az országos elképzeléseknek megfelelően – a népfőiskola újraindítását is.

A Duna-part hasznosítása kapcsán a Beliczay-sziget, valamint a volt téglagyár területén sport-, szabadidős, valamint rekreációs tevékenységek megvalósítására lenne lehetőség. Az elképzelés mindenképpen beleillene a város turizmusfejlesztési elképzeléseibe, mert az ófalusi/óvárosi térség

lenne alkalmas leginkább arra, hogy Érd történelmi (Minaret, Római kori emlékek, Szapáry Kastély pincéje, Szent Mihály templom) és természeti értékeit (Natura 2000 védett területek, termálvíz) a nemzetközi kerékpárúttal egybekötve, egységes csomagként jelenjenek meg a turisták számára. Szükség van további szálláshelyek kialakítására, a meglévők bővítésére.

A közlekedési infrastruktúra tekintetében fontos cél a magasabb rendű úthálózatokra való becsatlakozások számának növelése, valamint a szomszédos településekkel való összeköttetések javítása, új összekötő úthálózatok kiépítésével. Kiemelt jelentőségű terület a kerékpáros útvonalak bővítése, az európai kerékpáros hálózatra való rácsatlakozás kialakítása (Eurovelo 6). Továbbá szükséges a vízi közlekedés újraindítása, a tervezett BKK fejlesztéshez való csatlakozással (Esztergom-Százhalombatta személyforgalmi hajóközlekedés), a menetrendszerinti dunai gyors hajózás - fejlesztését, kikötő, és a kapcsolódó infrastruktúrák kialakítását célzó Dunai-Express projekt keretében. Érd város tervezi a hiányzó közösségi közlekedési vonalak infrastruktúrájának fejlesztését, a helyi közösségi közlekedési hálózathoz kapcsolódó eszközök beszerzését.

A természeti értékek védelme érdekében fontos a lakossági közcsatorna rákötések számának növelése, a begyűjtött szennyvíz korszerű tisztítása és felhasználása energiatermelés céljára. A természeti értékek megőrzése mellett fontos kialakítani a városban nagyobb kiterjedésű zöldfelületeket (főként az alközpontokban), ahol a lakosság eltöltheti szabadidejét, alapját képezve a közösségiség, és az érdi identitás kialakulásának (gondolva itt a játszóterekre és a korosztályos parkokra egyaránt). A kiadáscsökkentés jegyében több épület-energetikai beruházás, valamint a közvilágítási infrastruktúrájának energiatakarékossági megújítása valósulhat meg. Kiemelten fontos a város vízgazdálkodásának megoldása. A csapadékvíz csatornában történő elvezetése mellett szükséges a záportározók létesítése is.

Érd tervezett fejlesztéseit a 4. sz. melléklet tartalmazza.

Operatív Program Munkarész

19 Pest Megyei Operatív Program tervezési háttere

Pest Megye Területfejlesztési Programjának második munkarésze az Operatív Program. Tervezési időtáv szempontjából középtávú (7 év) fejlesztési célú dokumentum. Amíg a stratégiai munkarészben a specifikus célok alapján meghatározásra kerültek a megvalósítás prioritásai, az operatív programban azokat az intézkedések kerültek rögzítésre, melyek a prioritások részletezésével az alapjait jelentik a projektcsomagoknak, illetve projekteknek. Készítőként már a stratégiai munkarészben projektcsomag szintig dolgoztuk ki a fontosnak tartott fejlesztési elképzeléseket, melyek részletesebb kibontását jelen Operatív munkarészben tesszük meg.

20 Tervezett fejlesztések és pénzügyi forrásuk bemutatása

A Közép-Magyarországi Régió speciális helyzetben van abban a tekintetben, hogy uniós forrásból történő fejlesztéseit leginkább saját területi operatív programjából szükséges finanszírozni, az egyes ágazati operatív programokból csak kivételes esetben számíthatunk támogatásokra. A régióra a Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Programban kerültek meghatározásra a fejlesztési prioritások. A VEKOP prioritásai és intézkedései keretében rendelkezésre álló források jól láthatóan messze nem lesznek elégségesek a Pest megyében felmerült fejlesztési igények kielégítésére, továbbá számos olyan fejlesztési terület van, amelyre a fejlett régióhoz tartozás miatt érvényes tematikus célkitűzések miatt egyáltalán nem lesz unióból származó finanszírozás. Pest Megye azt az utat választotta, hogy továbbra is teljes tervezést alkalmaz, vagyis valamennyi szükséges fejlesztési igényét megfogalmazza és rögzíti a megyei területfejlesztési program készítése során. Emiatt fontos, hogy elkülönítésre kerüljenek az uniós forrásból a területi operatív programból, az uniós forrásból ágazati operatív programokból, illetve rendelkezésre állásuk esetén hazai forrásból megvalósítható fejlesztések.

A tervezési dokumentum készítésének időpontjában a VEKOP 4.0 áll rendelkezésünkre, mint a tervezett fejlesztések forrásának egyik meghatározó dokumentuma. A Partnerségi Megállapodás véglegesítési folyamata során nyilvánvalóan módosulni fognak még a területi és ágazati operatív programok is, ezért a bemutatásra kerülő beavatkozások köre és a hozzájuk rendelt források nagysága és forrása indikatív.

20.1 Uniós forrásból finanszírozható tervezett fejlesztések

A 1803/2013. (XI. 8.) Korm. határozat, mely a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) és a Közép-magyarországi régió területén végrehajtandó fejlesztések forrásai felhasználásának tervezéséről szóló 1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat módosításáról szól, tartalmazza Pest Megye által az operatív program terhére tervezhető forrásigény nagyságát, mely a teljes OP keretének 17,78%-a, vagyis megközelítőleg 50,8 Milliárd forint. A Pest megyében megvalósuló uniós források nagysága függ attól, hogy kerülnek-e átcsoportosításra egyéb operatív programokból források a régióra vonatkozóan, illetve a Közép-magyarországi Régióban betervezésre került, százmilliárdos nagyságrendű, ágazatok által megvalósítandó programok területileg hol fognak felhasználásra kerülni.

A Pest Megyei Területfejlesztési Program prioritásai közül az első *„Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása”* közvetlenül a vállalkozások számára tervez projektcsomagokat. Forrásoldalról a tervezett fejlesztések jelentős részben finanszírozhatók a VEKOP **1. prioritásából**, amely tekintetében a központi tervezés jelentős Pest megyei megvalósítással számol. A Regionális Támogatási Térkép változása, mely egyrészt előnyben részesíti a fejletlenebb pest megyei térségeket, másrészt segíti a megye kiemelt gazdaságfejlesztési térségeinek megerősödését, nagyban erősítheti

majd a pest megyei kis- és közép vállalkozások forráshoz jutását, a helyi gazdaság fejlődését, és ezzel a települések fejlődésére és az emberek életminőségére is hatással lesz.

Az első pest megyei prioritás részét képezi önálló projektsomagként [GD1.e] a *Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása*, mely önálló VEKOP prioritásból, (2. sz. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése) számíthat finanszírozásra.

A **2. megyei prioritás** a „*Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése*” c. várhatóan nem tud komplex programként megvalósulni, vagyis egy fejlesztési program mellé nem lehet majd több finanszírozó alapot rendelni, mivel nem lesz lehetőség CLLD programok indítására. A tervezési folyamat során fontosnak tartottuk végig megjeleníteni pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek felzárkóztatásának szükségességét. Az egyes térségek sajátos adottságaira épülő fejlesztését a tervezet támogatási rendszerben csak úgy fogjuk tudni megvalósítani, hogy bizonyos pályázatok esetében előnyben részesítjük a lemaradó térségeinkben megvalósuló fejlesztéseket. Azért, hogy ezen térségek felzárkóztatása valamilyen szinten mégis programelvű módon kerüljön megközelítésre, rendkívül fontos, hogy az egyes operatív programokból rendelkezésre álló források összehangoltan, átgondoltan kerüljenek felhasználásra, megpályáztatásra. Ezt segíti, hogy a fejlesztési elképzelések több eleme megtalálható az operatív programokban, de segíti például az is, hogy a vállalkozások magasabb támogatási intenzitással fognak tudni pályázni a VEKOP vonatkozásában, vagy hogy továbbra is a vidéki térségek motorjai tudnak lenni a helyi LEADER akciócsoportok, melyek által vidékfejlesztési forrásokhoz is hozzá lehet jutni.

A **3. prioritás** „*Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében*” c. prioritásban a legnagyobb fejlesztési forrásigény található, mely döntően a települések igényeit tartalmazza, de megjelenik benne a közösségi közlekedés fejlesztésének szükségessége, valamint a hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok fejlesztésének igénye is. Ugyan ez utóbbi nem megyei feladat és hatáskör, a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott „hálózatos kialakítást” utóbbi fejlesztések nagyban szolgálnák.

Már most látszik, hogy a közlekedés a következő hét év során leginkább hazai források becsatornázásával fejleszthető, ugyanis uniós támogatás csak TEN-T (Transzeurópai Közlekedési Hálózat) nyomvonal fejlesztésére vehető igénybe. Vagyis a belterületi utak, külterületi utak, közlekedésbiztonsági beavatkozások tekintetében uniós forrás nem válik elérhetővé. A program írásakor még nem került elfogadásra az IKOP, vagyis az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program, de az látható a tervezetből, hogy Pest megyén belül a Budapest/Rákos/Hatvan vasútvonal, mint TEN-T elem várhatóan fejlesztésre kerül, továbbá megvalósul az M0 keleti szektorának megépítése.

A VEKOP 3. prioritása a széndioxid kibocsátás csökkentéséhez kötődően tartalmaz korlátozott finanszírozási lehetőségeket, elsősorban a kerékpáros közlekedés, valamint a P+R fejlesztések tekintetében.

A Pest Megyei Területfejlesztési Program **4. prioritása** a „*Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért*”. Olyan intézkedések végrehajtását tartjuk fontosnak, melyek a policentrikus településstruktúrához, szociális város rehabilitációhoz, élhetőbb települési környezet kialakításához kapcsolódnak. A megyei program finanszírozásának forrása legfőképp a VEKOP 3. és 4. prioritása melyek lehetőséget adnak az energiahatékonyság növelésére pl: a közfeladatot ellátó intézmények esetében, továbbá a társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítására.

Jelentős fejlesztéseket tartunk fontosnak a „*Fenntarthatóan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása*” kapcsán, amely az **5. prioritása** a megyei programnak. A közlekedésfejlesztés területe után itt jelent meg a második legmagasabb támogatás igény. Az igények jelentősek és sokétűek, azonban uniós forrásból csak egy részük elégíthető ki. A lakosság energetikatakarékosságra irányuló fejlesztéseit a KEHOP, a vállalkozások ugyanilyen jellegű projektjeit a GINOP finanszírozza, míg a közsféra tekintetében a VEKOP tud támogatást nyújtani. Az

önkormányzatok energiahatékonysági beruházásainál várhatóan az egészségügyi alapellátás, járóbeteg szakellátás, szociális alapszolgáltatás intézményei, alapfokú és középfokú oktatási intézmények, önkormányzati tulajdonú lakóépületek lehetnek a fejlesztések célterületei. A beruházásoknál a megújuló energiák alkalmazása, az azokra való áttérés is támogatható lesz.

A vízgazdálkodás, vízviszatarítás tekintetében csak a Vidékfejlesztési Operatív Program tartalmaz célzott intézkedéseket. A KEHOP, mely leginkább Kohéziós Alapokból gazdálkodik és ezáltal korlátok nélkül felhasználható lenne a Közép-magyarországi Régióban is, elsődlegesen a derogációs kötelezettségek teljesítéséhez rendel forrásokat, vagyis például vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében csak az ebben érintett településeken valósulhatnak meg. A megyei árvízvédelemhez szintén a KEHOP járul hozzá fejlesztési forrásokkal.

A területfejlesztési program **6. prioritása**, a *„Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem”* terén Pest megye határozott elképzeléseket fogalmazott meg a megyei humán erőforrás fejlesztésének szükségességével kapcsolatban. Az oktatási intézmények fejlesztése a VEKOP harmas prioritásából juthat ERFA finanszírozásra, míg a humán infrastruktúra fejlesztése a VEKOP ötös és hatos prioritásából az ágazatokkal folytatott további egyeztetések után valósítható meg. Már most látható, hogy az egészségügyi és szociális területen dolgozó humán erőforrás fejlesztése kiemelt cél a KMR-ben, továbbá lehetőség lesz tartalmi-módszertani fejlesztésekre, tanórán kívüli tevékenységek támogatására.

Pest megyében fontosnak tartjuk a vállalkozások erősítését, a vállalkozóvá válás elősegítését. Kedvező, hogy az ilyen fejlesztésekre a VEKOP hatos prioritása önálló intézkedést tervez megvalósítani.

„Testben és Lélekben egészséges Pest megye” került rögzítésre **7. prioritásként**. A sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése kapcsán nem találunk VEKOP intézkedéseket, a prevenciós tevékenységet az illetékes minisztérium tervei szerint az egészségfejlesztési irodák valósíthatják meg. Az egészségügyi intézmények fejlesztését szinte kizárólag az energetikai fejlesztések jelenthetik, különösen igaz ez a megyei kórházak fejlesztésére.

20.2 Hazai források igénye

Pest megye többször kérte (a **1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat** is mutatja, hogy kérése kormányzatilag támogatott), hogy kerüljön kompenzálásra az uniós források és ez által a fejlesztési források drasztikus csökkenése miatt. Több olyan stratégiai területet is megjelölünk, melyeket a települési igények felmérése alapján megalapozottnak tartunk, és hazai források lennének szükségesek a megvalósításukhoz, ilyenek például:

- a belterületi utak fejlesztései;
- a külterületi utak fejlesztései;
- a közlekedésbiztonsági beavatkozások;
- a pontszerű beavatkozásokon túl a természeti környezet megőrzése;
- a belterületekre vonatkozó ár-, és belvízvédelmi beavatkozások;
- a vízviszatarítással, vízpótlással kapcsolatos fejlesztések, különös tekintettel a Homokhátság problémájára;
- a hulladék gazdálkodás fejlesztése;
- a vízközmű hálózatok további fejlesztése a derogációval érintett településeken felül;
- a kKulturális értékek megőrzése;
- az egészségügyi szakrendelők és kórházak bővítése, eszközfejlesztésének támogatása.

20.3 A prioritások tartalmának részletes bemutatása

Sorszám	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
1	Vállalkozások versenyképességének javítása									
1.1.	Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése	Pest megye	Pest M-i Önkormányzat	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	1.200-	hazai	-	Befektetés ösztönzés hatására betelepült vállalkozások száma (db)	igen Megyei önkormányzat és cége között
1.2.	Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése	Pest megyei lemaradó térségek	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók,	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	3.000	GINOP	9,	A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma (fő)	nem
1.3	Vállalkozások telephely feltételeinek javítása	Pest megye	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók,	KKV	2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	VEKOP	3,	A támogatott inkubátorházak, ipari, illetve tudományos technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db)	nem
1.4	Vállalati technológiafejlesztések	Pest megye	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók,	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	10.000	VEKOP	3,	Támogatott vállalkozások száma (db)	nem
1.5	Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása	Pest megye	pénzügyi intézetek, vállalkozásfejlesztést végző szervezetek	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	11.000	VEKOP	3,	Pénzügyi eszközöket igénybe vevő vállalkozások száma (db)	nem
1.6	Üzleti környezet fejlesztése	Pest megye	egyetemek, gazdasági társaságok, települési önkormányzatok	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	2.000	VEKOP	3,	Inkubátorházak, tudományos, ipari, technológiai parkok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db)	igen Települési önkormányzat és vállalkozások között
1.7	Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása	Pest megye	gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztést végző szervezetek, egyéni vállalkozások	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	500	VEKOP	3,	Tanácsadói programban résztvevő vállalkozások száma (db)	nem
1.8	Vállalkozói együttműködések ösztönzése	Pest megye	gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztést végző szervezetek, egyéni vállalkozások, alapítványok és vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	2.000	VEKOP	3,	A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma (db)	igen Vállalkozások között
1.9	Vállalati K+F tevékenység erősítése	Pest megye	K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, egyéni vállalkozások kutatóintézetek, K+F együttműködések, technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	3.500	VEKOP	1,	A támogatott K+F együttműködésben résztvevő vállalkozások száma (db)	nem
1.10	Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása	Pest megye	K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, egyéni vállalkozások kutatóintézetek, K+F együttműködések, technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	1.500	GINOP/VEKOP	1,	A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma (db)	nem
1.11	Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése	Pest megye	Start-up, spin-off és spin-out vállalkozások, egyetemek	induló vállalkozások	2015. I. hó – 2020. XII. hó	1.000	GINOP/VEKOP	3,	A nemzetközi piacokon versenyképes, magyar K+F eredményekre alapuló	igen Egyetem és vállalkozások között

									vállalkozások létrejöttének és fejlődésének elősegítése (db)	
1.12	Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése	Pest megye	K+F+I tevékenységet végző kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok		2015. I. hó – 2020. XII. hó	2.000	GINOP/VEKOP	1,	A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma (fő)	nem
2	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése									
2.1.	Kiemelt jelentőségű ágazatok (járműgyártás, elektronika, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése	Pest megye	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	2.000	GINOP/VEKOP	3,	Teremtett új munkahelyek száma (fő)	igen Vállalkozások között
2.2.	Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása	Pest megyei lemaradó térségek	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek	KKV	2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	VP	3,	Támogatott vállalkozások száma (db)	nem
2.3	Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése	Pest megyei lemaradó térségek	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	VEKOP	3, 10,	Létrejött időskorba lépő népesség ellátását szolgáló intézmények, központok száma (db),	nem
2.4	Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztés	Pest megye	gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek, költségvetési szervek, kulturális intézmények, TDM irodák, Tourinform irodák		2015. I. hó – 2020. XII. hó	8.000	GINOP/VEKOP	3,	Fejlesztett szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma (éj),	nem
2.5	Kreatív ipar fejlesztése	Pest megye	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek,		2015. I. hó – 2020. XII. hó	2.000	GINOP	3,	Képzésben résztvevők száma (fő)	nem
2.6	Versenyképes IKT szektor fejlesztése	Pest megye	Gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek, települési és megyei önkormányzatok		2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	GINOP	3,	IKT szektorban létrejött együttműködések száma (db)	nem
2.7	Ipari- logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése	Pest megye	Inkubátorházak, ipari, illetve tudományos és technológiai parkok, ipari területek megújítása, továbbfejlesztése, létesítése;	KKV-k előnyben részesíthetők	2015. I. hó – 2020. XII. hó	20.000	GINOP	3,	A támogatott inkubátorházak, ipari, illetve tudományos technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db)	nem

Sorszám	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
3	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése									
3.1.	Ipoly mente (szobi) térség fejlesztése	Pest megyei lemaradó térségek	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, általános és középiskolák, továbbképző központok, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, civil szervezetek, egyházak	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	2.000	hazai	-	Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) Beavatkozás hatására indukált magánérős beavatkozás nagysága (EUR)	igen Megyei önkormányzat és HACS között
3.2	Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése	Pest megyei lemaradó térségek	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, általános és középiskolák, továbbképző központok, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, civil szervezetek, egyházak	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	4.000	hazai	-	Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) Beavatkozás hatására indukált magánérős beavatkozás nagysága (EUR)	igen Megyei önkormányzat és HACS között
3.3	Galga mente (Aszódai) térség fejlesztése	Pest megyei lemaradó térségek	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, általános és középiskolák, továbbképző központok, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, civil szervezetek, egyházak	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	2.000	hazai	-	Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) Beavatkozás hatására indukált magánérős beavatkozás nagysága (EUR)	igen Megyei önkormányzat és HACS között
3.4	Ceglédi térség fejlesztése	Pest megyei lemaradó térségek	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, általános és középiskolák, továbbképző központok, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, civil szervezetek, egyházak	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	4.000	hazai	-	Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) Beavatkozás hatására indukált magánérős beavatkozás nagysága (EUR)	igen Megyei önkormányzat és HACS között
3.5	Dabas/Ráckevei térség fejlesztése	Pest megyei lemaradó térségek	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, általános és középiskolák, továbbképző központok, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, civil szervezetek, egyházak	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	4.000	hazai	-	Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) Beavatkozás hatására indukált magánérős beavatkozás nagysága (EUR)	igen Megyei önkormányzat és HACS között

Sorszám	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzeti, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
4	Hiányzó nemzeti közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése									
4.1.	Nemzeti közúti kapcsolatok fejlesztése	Pest megye	NIF Zrt., Belügyminisztérium, ORFK, Magyar Közút, illetve előbbiek esetleges jogutódai	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	nincs adat	hazai	-	Érintett lakosság száma (db) Felújított utak hossza (km) Megépült/új utak hossza (km) Megépült ipoly hidak száma (db)	nem
4.2	Nemzeti vasúti kapcsolatok fejlesztése	Pest megye	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ	-	2015. II. hó – 2020.XII. hó	nincs adat	hazai/uniós	7	Érintett lakosság száma (db) Felújított vasútvonal hossza (km) Megépült/új vasútvonal hossza (km)	nem
4.3	Duna szerepének erősítése a nemzeti szállítmányozásban	Pest megye	MAHART, önkormányzatok, vízügy, gazdasági társaságok		2015. I. hó – 2020. XII. hó	nincs adat	hazai/uniós	7	Érintett lakosság száma (db) Folyón szállított áru mennyisége (t) Fejlesztéssel érintett kikötők száma (db)	nem
5	Közösségi közlekedés fejlesztése									
5.1	Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése	Pest megye	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK, a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ	lakosság, utazók	2015. I. hó – 2020. XII. hó	70.000	hazai/uniós	4	Fejlesztett elővárosi közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) Felújított állomásépületek száma (km) Megépített P+R parkolók száma (db)	nem
5.2	Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése	Pest megye	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK, a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ, önkormányzatok, Volán társaságok	lakosság, utazók	2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	uniós	4	Megújult közösségi közlekedés szolgáltató állomások száma (db) Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) Megépített P+R és B+R parkolók száma (db) Új közösségi közlekedési kapcsolat a településen, kiterjedésén belül (db)	nem
5.3	Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása	Pest megye	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK, a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ, önkormányzatok, Volán társaságok	lakosság, utazók	2015. I. hó – 2020. XII. hó	28.500	hazai	-	Felújított utak hossza (km) Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) A közösségi közlekedést igénybe vevők száma (fő) Létrehozott önálló kerékpárforgalmi létesítmények száma (db) Végrehajtott közlekedésbiztonsági fejlesztések száma (db)	nem
5.4	Belterületi utak fejlesztése	Pest megye	Helyi önkormányzatok, útkezelők		2015. I. hó – 2020. XII. hó	72.900	hazai	-	Fejlesztéssel érintett utak hossza (km) Utak mentén kialakított/felújított járdák, kerékpársávok hossza (km)	igen

Sorszám	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
5	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése									
5.5.	Külterületi utak fejlesztése	Pest megye	Helyi önkormányzatok, útkezelők	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	78.700	hazai	-	Érintett lakosság száma (db) Felújított utak hossza (km)	nem
5.6	Kerékpárút hálózat fejlesztése	Pest megye	Helyi önkormányzatok, útkezelők	hivatásforgalom, turizmus	2015. I. hó – 2020. XII. hó	33.100	uniós/hazai	4	Fejlesztett közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) Felújított kerékpárút hossza (km) Megépült kerékpárút hossza (km)	nem
5.7	Közlekedésbiztonsági beavatkozások	Pest megye	Helyi önkormányzatok, útkezelők		2015. I. hó – 2020. XII. hó	29.800	hazai		Megvalósult közlekedésbiztonsági célú fejlesztések száma (db) Fejlesztetések által érintett lakosság száma (fő)	nem

Sorszám	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
6	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében									
6.1.	Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások	Pest megye	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, költségvetési szervek, kulturális intézmények, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek, Kormányhivatal	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	58.800	hazai	-	Funkcióbővítő beavatkozások által érintett terület nagysága (ha) Funkcióbővítő beavatkozások által érintett lakosság száma (fő)	nem
6.2	Önkormányzati szolgáltatások javítása	Pest megye	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok		2015. I. hó – 2020. XII. hó	1.500	hazai		Fejlesztéssel érintett önkormányzati szolgáltatások száma (db) Fejlesztéssel érintett lakosok száma (fő)	nem
6.3	Szociális városrehabilitációs beavatkozások	Pest megye	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek	szegregátumok	2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	uniós	9	Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett terület nagysága (ha) Érintett lakosok száma a rehabilitált településrészen (fő) Felzárkóztató programokban, akciókban résztvevők száma (fő)	igen akcióterületen belül
7	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása									
7.1	Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése	Pest megye	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, költségvetési szervek, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek.		2015. I. hó – 2020. XII. hó	13.000	uniós	9	Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága (ha) Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága - ebből településkörnyéki (ha) Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága – ebből települési (ha) Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) Környezettudatosságot erősítő akciókban, programok száma (fő)	nem
7.2	Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése	Pest megye	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, költségvetési szervek, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	4.000	hazai		Fejlesztéssel érintett természetvédelmi terület (ha) Fejlesztéssel érintett NATURA2000 terület (ha) NATURA2000 területen megvalósult fejlesztések száma (db) Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) Környezettudatosságot erősítő akciókban, programokban résztvevők száma (fő)	nem
7.3	Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem	Pest megye	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, NIF Zrt., MÁV Zrt., gazdasági társaságok, kulturális intézmények, nonprofit szervezetek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	4.000	hazai		Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő); Megépült zajvédelmi létesítmények száma (db); Környezettudatosságot erősítő akciókban, programokban résztvevők száma (fő);	nem

Sorszám	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezett együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
7	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása									
7.4.	Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése	Pest megye	Pest Megyei Önkormányzat, önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok, költségvetési szervek	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	0.4	hazai	-	Elkészült megyei kataszter (db) Kármentesítési, hasznosítási tervvel érintett terület nagysága (ha) Elkészült kármentesítési, hasznosítási tervek száma (db)	nem

Sorszám	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
8	Energihatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése									
8.1.	Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérletek energetikai megújítása	Pest megye	Önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek, intézményfenntartók, költségvetési szervek	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	39.000	uniós	4	A támogatott beavatkozás keretében megújult intézmények száma (db) fejlesztések eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ) A fejlesztéssel érintett intézményekben ellátottak száma (fő)	nem
8.2	Lakossági fejlesztések támogatása	Pest megye	Lakosság	lakosság	2015. I. hó – 2020. XII. hó	10.000	uniós	4	A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma (db) A fejlesztések eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ) Érintett lakosság száma (fő)	nem
8.3	Gazdasági társaságok energiatakarékos beruházásai	Pest megye	Gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók		2015. I. hó – 2020. XII. hó	10.000	uniós	4	A támogatott projekt eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ); A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma (db); A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma (fő)	nem
8.4	Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása	Pest megye	Önkormányzatok, önkormányzati gazdasági társaságok, energiaszolgáltatók		2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	hazai		A támogatott projekt keretében megtakarított villamos energia (watt) Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) Energiatakarékos közvilágítással rendelkező települések száma (db)	nem
8.5	Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében	Pest megye	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, energiaszolgáltatók, non-profit szervezetek, egyházak, kulturális intézmények		2015. I. hó – 2020. XII. hó	200	hazai		Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) Elkészült kiadványok száma (db)	nem

Sorszám	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
9	Vízgazdálkodás, vízvi sszatartás létesítményeinek fejlesztése									
9.1.	Megyei ár- és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása	Pest megye	önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, nonprofit szervezetek	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	100	hazai	-	Elkészült ár- és belvízvédelmi program (ok) száma (db) Elkészült ár- és belvízvédelmi programmal érintett terület nagysága (ha)	nem
9.2	Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése	Pest megye	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság		2015. I. hó – 2020. XII. hó	48.000	hazai		A támogatott projekt keretében bel- és csapadékvíz károktól megvédett lakosság (fő) Megépült, felújított csapadékvíz elvezető rendszerek hossza (km) sapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága (ha) Belvízelvezető csatornák kiépítésével, felújításával és karbantartásával csökkentett belvizes terület nagysága (m2)	nem
9.3	Vízvi sszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása	Pest megye	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok		2015. I. hó – 2020. XII. hó	17.000	hazai		A fejlesztések eredményeként vi sszatartható víz mennyisége (m3); Megépült víztározó kapacitás (m3); Fenntartható térségi vízsztosztás fejlesztést célzó projektek száma (db);	igen megyei és helyi önkormányzatok közötti együttműködés
9.4	Belvizek elleni védekezés	Pest megye	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság		2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	hazai		Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága (ha); Megépült víztározó kapacitás (m3); Belvízelvezető csatornák építésével illetve azok felújításával és karbantartásával csökkent belvizes területek nagysága (m2);	nem
9.5	Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja	Pest megye	Lakosság, önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, gazdasági szervezetek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	24.500	hazai		Élővizek ökológiai állapotmegőrzését, vízgazdálkodásának javítását célzó projektek száma (db)	nem
9.6	Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában	Pest megye	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak		2015. I. hó – 2020. XII. hó	200	hazai		Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) Szemléletformáló kiadványok száma(db)	nem

Sorszám	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
10	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése									
10.1.	Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása	Pest megye	Pest Megyei Önkormányzat	-	2015. I. hó – 2020. XII. hó	25	hazai	-	Megyei Megújuló Energia Stratégia száma (db)	nem
10.2	Megújuló energiatermelő rendszerek felhasználásának támogatása	Pest megye	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, lakosság		2015. I. hó – 2020. XII. hó	86.000	uniós	4	A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma (db); A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése (watt); A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma (fő);	nem
10.3	Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is	Pest megye	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, non-profit szervezetek, egyházak, kulturális intézmény		2015. I. hó – 2020. XII. hó	200	uniós	4	Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) Megvalósult mintaprojektek száma (db) Tájékoztató kiadványok száma (db)	nem
11	Hulladékkezelés fejlesztése									
11.1	Hulladék újrahasznosítás növelése	Pest megye	Önkormányzatok, gazdasági társaságok		2015. I. hó – 2020. XII. hó	9.000	hazai		Hasznosított települési hulladék aránya az összes keletkezett mennyiségből (%); Kihelyezett hulladékgyűjtő szigetek száma (db); Gyűjtőakciók száma (db);	nem
11.2	Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése	Pest megye	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, költségvetési szervek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	4.000	hazai		Létrejött zöldhulladék-gyűjtő, komposztáló telep (db) Biogáz előállítását célzó projektek száma (db) Biológia hulladékkezelő kapacitás növelése (t/év) Támogatott lakossági komposztáló (db)	nem
11.3	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése	Pest megye	Önkormányzatok, gazdasági társaságok		2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	hazai		Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése (watt) Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerekben foglalkoztatottak száma (fő)	nem
11.4	Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása	Pest megye	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyesületek, rendvédelmi szervezetek, polgárőrség		2015. I. hó – 2020. XII. hó	2.000	hazai		Felszámolt illegális hulladéklerakók száma (db) Kiépült hatósági ellenőrző és megelőző rendszerek száma (db) Érintett lakosság száma (fő)	nem
11.5	Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán	Pest megye	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, non-profit szervezetek, egyházak, kulturális intézmények		2015. I. hó – 2020. XII. hó	200	hazai		Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) Szemléletformáló kiadványok száma (db)	nem

Sorszám	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
12	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében									
12.1.	Közcatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése	Pest megye	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok		2015. I. hó -2020. XII. hó	22.000	hazai		Szennyvíztisztító telepek létesítése, korszerűsítése; Szennyvíziszap kezelők létesítése, Víz közmű rendszer hatékonyabb működtetése; Szennyvízkezelés fejlesztése; Szennyvízkezelés és szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztése, korszerű egyedi megoldású szennyvíz elhelyezési kislétesítmények alkalmazása	nem
12.2	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében	Pest megye	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok		2015. I. hó -2020. XII. hó	18.000	hazai		Felújított ivóvízhálózat hossza (km) Megépült ivóvízhálózat hossza (km) Vízminőség javító fejlesztésben érintett lakosok száma (fő)	nem
12.3	Szemléletformálás az egészséges ivóvíz-felhasználás kapcsán	Pest megye	Ellátásért felelős önkormányzatok		2015. I. hó -2020. XII. hó	200	hazai		Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő)	nem
12.4	Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán	Pest megye	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, non-profit szervezetek, egyházak, kulturális intézmények		2015. I. hó – 2020. XII. hó	200	hazai		Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) Szemléletformáló kiadványok száma (db)	nem

Sorszám	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
13	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése									
13.1.	Duális képzés erősítése	Pest megye	Közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara		2015. I. hó -2020. XII. hó	1.000	uniós	10	Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma (db); Duális képzésben résztvevő tanulók száma (fő); Duális képzésben résztvevő vállalkozások száma (db); Duális képzésben résztvevő oktatási/képző intézmények száma (db); Létrejött vállalati képzőhelyek száma (db);	igen iskola és vállalkozások
13.2	Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban	Pest megye	Közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KKV szektor, nagyvállalatok, ipari parkok		2015. I. hó -2020. XII. hó	500	uniós	10	Felújított ivóvízhálózat hossza (km) Megépült ivóvízhálózat hossza (km) Vízminőség javító fejlesztésben érintett lakosok száma (fő)	nem
13.3	Pályaválasztási orientáció fejlesztése	Pest megye	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek		2015. I. hó -2020. XII. hó	100	uniós	10	Pályaválasztási orientációs programban tanulók száma (fő) Pályaválasztási orientációs programban résztvevő vállalkozások száma (db) Pályaválasztási orientációs programban résztvevő oktatási/képző intézmények száma (db) Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db)	igen iskola és vállalkozások
13.4	Egész életen át tartó tanulás ösztönzése	Pest megye	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	750	uniós	10	A térség igényeihez igazodó új képzések bevezetése (db) Beavatkozás hatására felnőttképzésben, szakképzésben felsőoktatásban tanulók száma (fő) Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db) Teremtett új munkahelyek száma (fő)	nem
13.5	Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként	Pest megye	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	1.500	uniós	10	Speciális oktatási/képzési tartalom oktatásában érintett tanulók száma (db) Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db)	igen iskola és vállalkozások
13.6	Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése	Pest megye	Önkormányzati, megyei és járási hivatalok, helyi, járási és megyei tisztviselők		2015. I. hó – 2020. XII. hó	1.000	uniós	10	LLL közigazgatásban résztvevők száma (fő) Végrehajtott racionalizálási programok száma (db)	nem

13.7	Egészségügyben dolgozók kompetencia fejlesztése	Pest megye	Egészségügyi dolgozók, egészségügyi képzést nyújtó szervezetek, gazdasági társaságok, önkormányzatok		2015. I. hó – 2020. XII. hó	1.000	uniós	10	Szakképzésben résztvevő egészségügyi dolgozók száma (fő) Egyéb képzésben résztvevő egészségügyi dolgozók száma (fő) Teremtett új munkahelyek száma (fő) Megtartott munkahelyek száma (fő)	nem
Sorszám	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
14	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése									
14.1.	Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése	Pest megye	Nevelési, oktatási intézmények fenntartó szervezetei		2015. I. hó -2018XII. hó	56.000	uniós	4; 10	Nevelési, oktatási, szociális intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek/feladat-ellátási helyeinek száma (db) Energiakorszerűsítéssel érintett intézmények száma (db) Létrehozott új nevelési, oktatási, szociális intézmények száma (db) Fejlesztéssel érintett intézményben ellátott/tanuló gyermekek átlagos létszáma (fő) Fejlesztéssel érintett intézményben létrejött új férőhelyek száma (fő)	nem
14.2	Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése	Pest megye	Közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények		2015. I. hó – 2020. XII. hó	25.000	uniós	10	Fejlesztett közművelődési intézmények, könyvtárak és múzeumi intézmények száma (db) Sikeresen megvalósított képzések száma (db) Sikeresen megvalósított programok száma (db) Képzést sikeresen elvégzők száma (fő) Programokon részt vett lakosok száma (fő)	nem
14.3	Szociális intézmények fejlesztése	Pest megye	Önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak		2015. I. hó -2018XII. hó	19.300	uniós	4	Szociális intézmények férőhelyeinek növekedése (%) Fejlesztett szociális intézmények száma (db) Szociális ellátással elért lakosság (fő)	nem
15	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitás erősítése									
15.1	Helyi és megyei identitás erősítése	Pest megye	Önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, egyházak, civil szervezetek, amelyek helyi értékek minősülő épülettel, szokással rendelkeznek, azt a helyi értéktárba felvették		2015. I. hó – 2020. XII. hó	5.000	hazai		Megvalósult programok, akciók,, rendezvények száma (db); A rendezvényeken részt vett lakosok száma (fő); Felújított védelem alatt álló épületek, építmények száma (db);	nem
15.2	Pest megyei kastély-, vár és kúriaprogram megvalósítása	Pest megye	Önkormányzatok, , egyházak, gazdasági társaságok, civil szervezetek, költségvetési szervek		2015. I. hó – 2020. XII. hó	32.000	hazai		Fejlesztéssel érintett műemlék épületek száma (db) Felújított műemlék által generált bevétel növekedés mértéke (%) Együttműködő gazdasági szereplők száma (db)	nem

Sorszám	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
16	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció									
16.1.	Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése	Pest megye	Pest Megyei Önkormányzat		2015. I. hó -2020.XII. hó	350	hazai	-	Megyei területfejlesztési program végrehajtás menedzsmentjében résztvevő munkatársak száma (fő) Képzési, szemléletformáló programban résztvevő munkatársak száma (fő)	nem
16.2	Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése	Pest megye	Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft., önkormányzatok, önkormányzati társulások, civil szervezetek, gazdasági szereplők, költségvetési szervek		2015. I. hó -2020.XII. hó	350	hazai	-	A megye közigazgatási határát átlépő komplex programok száma (db) Megyén belül együttműködésben megvalósuló programok (db) Pest megyével együttműködő partnerek száma (db) Szemléletformáló programok, rendezvények száma (db)	nem
17	Társadalmi programok megvalósítása									
17.1	Családbarát Pest megye	Pest megye	Gyermejkölési és/vagy családsegítő szolgálatok, civil szervezet, egyházak, gazdasági társaságok, természetes személyek		2015. I. hó -2020.XII. hó	2.000	uniós	9	Családbarát vállalkozások száma (db) Családbarát intézmények száma (db) Foglalkoztatott nők aránya (%) Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények száma (db) A szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti intézmények által szervezett programokon résztvevők családok száma (fő)	nem
17.2	Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése	Pest megye	Önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek, kulturális intézmények		2015. I. hó -2020.XII. hó	700	uniós	9	Közösségépítést célzó programok, rendezvények száma (db) Közösségépítést célzó programok, rendezvények résztvevőinek száma (fő) Érintett civilek és egyházi szereplők száma (db)	nem
17.3	Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása	Pest megye	Önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek,		2015. I. hó -2020.XII. hó	5.000	uniós	9	Felzárkóztató programok száma (db) Felzárkóztató programban résztvevők száma (fő) Felszámolt szegregátumok száma (db) Képzésben résztvevők száma (fő)	nem

Sorszám	Testben és lélekben egészséges Pest megye	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Kedvezményezetti együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
18	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése									
18.1.	Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok	Pest megye	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak, költségvetési szervek		2015. I. hó -2020.XII. hó	1.250	hazai	-	Megvalósult komplex egészségnevelő programok száma (db) Programokon részt vett lakosok száma (fő) Foglalkoztatottak betegállományban eltöltött idejének csökkenése (nap)	nem
18.2	Lelki egészség megteremtése	Pest megye	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak, költségvetési szervek, kulturális intézmények		2015. I. hó -2020.XII. hó	1.500	uniós	9; 10	Lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadó központok száma (db) Lelki egészségfejlesztési programok, szolgáltatások száma (db) Programokban résztvevők száma (db)	nem
18.3	Lakossági szűrőprogramok indítása	Pest megye	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak		2015. I. hó -2020.XII. hó	1.500	uniós	9; 10	Települések, egészségügyi intézmények, munkaadó szervezetek közötti együttműködések száma (db) Lakossági szűrőprogramok száma (db) Születéskor várható élettartam javulása (év)	nem
18.4	Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése	Pest megye	Önkormányzatok, intézményfenntartó központok, egyházak		2015. I. hó -2020.XII. hó	44.500	hazai	-	Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma (db) Sportolási lehetőséget biztosító új/felújított épületek, építmények száma (db) Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) Elért energia megtakarítás (TJ) Megtartott rendezvények, programok száma (db) Rendezvényeken, programokon résztvevők száma (fő)	nem
19	Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése									
19.1	Egészségügyi alap- és szakellátás intézményeinek fejlesztése	Pest megye	Önkormányzatok, alap és szakellátás intézményei, Magyar Honvédség		2015. I. hó -2020.XII. hó	21.000	uniós	4	Támogatásban részesülő egészségügyi alap- és szakellátást biztosító intézmények száma (db) Épített/felújított rendelők száma (db) Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) Elért energia megtakarítás (TJ)	nem
19.2	Pest megyei kórházak fejlesztése	Pest megye	Pest Megye területén működő fekvőbeteg ellátást végző intézmények		2015. I. hó -2020.XII. hó	10.000	uniós	4	Fejlesztéssel érintett fekvőbeteg férőhelyek száma (db) Épített/felújított rendelők száma (db) Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) Elért energia megtakarítás (TJ)	nem

21 Együttműködésben megvalósuló programok

Már a stratégiai program is kiemeli, hogy mind a megyei tervezés, mind pedig a programok végrehajtása a partnerség az együttműködés elvén nyugszik. Meghatározásra került a megvalósítók közötti munkamegosztás, az együttműködés és az információcsere formája is (partnerségi program).

Jelen területfejlesztési dokumentum komplex programnak tekinthető, mely több intézkedésből és projektcsomagból tevődik össze. Minden projektcsomag esetében megtörtént a kedvezményezett kör meghatározása, ki lettek jelölve a végrehajtás koordinátorai, felelősei. Ahhoz, hogy a program elérje célját, nem csak projektcsomag és intézkedés, hanem programok szintjén is nélkülözhetetlen az önkormányzatok közötti, az önkormányzat és az üzleti szféra, valamint az önkormányzat és a civil szektor közötti együttműködés megvalósítása. A partnerség természetesen túlmutat Pest megye határain.

Az együttműködés kialakítása, fejlesztése érdekében Pest megye térségmenedzselési kapacitás kialakítását és működtetését, valamint a partnerségi kapcsolatok intézményesítését kívánja létrehozni, mely megjelenik a „Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció” intézkedés beavatkozásaiban is (TM4.a, TM4.b).

- „Pest megye térségmenedzselési kapacitásának kialakítása és működtetése” beavatkozás (TM4.a): A megyei területfejlesztési program végrehajtása érdekében belső intézményfejlesztés és menedzsmentrendszer felállítása szükséges. A programkoordinációhoz, a közös projektek végrehajtásához az önkormányzat humán erőforrás állományának kapacitásbővítését, a feladatok ellátáshoz szükséges pénzügyi, infrastrukturális feltételeket (pl.: IKT és egyéb eszközök) meg kell teremteni.
- „Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése” beavatkozás (TM4.b): Pest Megye Önkormányzata hivatalán és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.-n keresztül az elmúlt években igen intenzív munkát folytatott egy együttműködési rendszer kiépítésén, jelentősen javult a kommunikáció a térségi szereplők között. A programok eredményes végrehajtása még inkább igényli a partnerkapcsolatok, együttműködések erősítését, ezért a térségi szereplőkkel (Budapest, Érd, önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők szomszédos megyék stb.) való intézményesített partnerkapcsolat kiépítése, működtetése nélkülözhetetlen.

Az együttműködések fontosságát igazolja az is, hogy Európai Unió a területfejlesztés terén preferálja az integrált megközelítést, az integrált területi eszközök (integrált területi beruházás – ITI, közösségek által irányított helyi fejlesztések - CLLD) alkalmazását. A vonatkozó uniós szabályozást biztosító rendelet tervezetek még nem kerültek elfogadásra, így a tervezés jelen fázisában még nem lehet az ITI és CLLD területeket egyértelműen kijelölni, feladataikat beazonosítani.

Pest megye esetében az alábbi térségi együttműködésen alapuló komplex programok megvalósítása tekinthető relevánsnak:

- Integrált területi beruházásként:
  - **Ferihegyi Gazdasági Övezet komplex fejlesztése:** A térség az ország egyik legnagyobb fejlődési potenciállal rendelkező területe, mely a repülőtér tágabb környezetét foglalja magában. A magán- és közsféra szereplőinek összefogásával a Ferihegyi Gazdasági Övezetben célszerű egy komplex térség- és gazdaságfejlesztési program elindítása. Ez nem csak Pest megye, hanem a Közép-magyarországi Régió és egész Magyarország érdeke. A fejlesztés továbbgyűrűző hatása Pest megye szempontjából többek között a megye déli-keleti leszakadó területeinek felzárkóztatását is jelentheti.

- **Homokhátság komplex fejlesztése:** A Duna-Tisza közti Homokhátság vízháztartási helyzete az utóbbi négy évtizedben folyamatosan romlik, a vízvisszatartás lehetőségei kimerőben vannak, a vízhiány mértéke olyan nagy, hogy pusztán vízvisszatartással nem lehet az aszályosodást megállítani. Pest megye területének déli települései közül több küzd ezzel a problémával, ami miatt Pest megye Bács-Kiskun megyével és Csongrád megyével együttműködve közösen kívánnak fellépni a Homokhátságot veszélyeztető problémák ellen. A Homokhátság vízutánpótlási problémáival érintett térségek megyei önkormányzatai 2013.02.20. napján tartották az alakuló ülését a Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanácsnak.
- **Pest Megyei Duna Stratégia (PDS) megvalósítása:** Az elkészült, a Pest Megye Közgyűlése 77/2013. (11.29.) PMÖ határozatával elfogadott Pest Megyei Duna Stratégiában meghatározott beavatkozások önállóan, egymástól elszigetelten nem valósíthatók meg. A beavatkozási területek integrált megközelítését indokolja a Duna jelenlegi elválasztó szerepe, magának a folyónak és mellékfolyóinak kölcsönös egymástól való függése, ágazati szempontból pedig a feladatok szerteágazó volta. Ezek a feladatok egy bonyolult belső összefüggésrendszert alkotnak melyben az egyik beavatkozás szorosan épül a másikra. Egyszerre kell választ adni az ökológiai, gazdasági, területrendezési és turisztikai kihívásokra. Ezen okból kifolyólag az érintett PDS beavatkozási területekhez sorolható intézkedéseket közösen javasolt megvalósítani, a Duna-menti településekkel, a fővárossal, a szomszédos megyékkel és a fejlesztésekben érintett tárcákkal.
- **Közösségvezérelt helyi fejlesztésként: Lemaradásban lévő térségek komplex fejlesztése – Szobi, Nagykátai, Aszódi, Ceglédi és Dabas/Ráckevei kistérségek helyi gazdaságfejlesztési programjaik alapján megvalósuló fejlesztése.**

A korábbi fejezetekből látható, hogy Pest Megye Önkormányzata intenzíven együttműködött az üzleti szféra szereplőivel, az ő munkájukat segítő szervezetekkel (Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Pest Megyei Agrárkamara, PMVA, SZPI, Nemzeti Vidékhálózat). A vállalkozások fejlesztési tervei megvalósítása során ezen együttműködések az Önkormányzat továbbra is fenn kívánja tartani, intézményesített partnerkapcsolat kiépítésére és működtetésére törekszik.

Az önkormányzati és gazdasági szereplőkön túl természetesen kiemelten fontos a civil szervezetek szereplőivel való partneri kapcsolatok erősítése. A civil szervezetekkel együttműködésben megvalósítandó programok meghatározásában Pest Megye Önkormányzata segítségével többek között a 2013 júniusában megalakult Pest Megyei Civil Kerekasztal volt. Továbbá a gazdasági szereplőkön kívül kérdőíves közvélemény kutatás keretében a civil szervezetek véleményét is kikértük az együttműködésben megvalósítandó projektekről²⁰. A válaszoló szervezetek kivétel nélkül fontosnak tartották, illetve megemlítették az együttműködés szükségességét valamilyen önkormányzati intézménnyel vagy egyéb civil szervezettel. Ötleként merült fel egy megyei civil adatbázis létrehozásának lehetősége is, amely akár interaktív, internetes felületen adna lehetőséget a pest megyei civilek partnerkeresésének. A felmérésben részt vevő szereplők együttműködésben megvalósítható beavatkozásként az alábbi tématerületeket jelölték meg: infrastrukturális fejlesztések elsősorban telephely-fejlesztési céllal, közösségi terek kialakítása; kulturális attrakciók fejlesztése; energetikai beruházások; térségi komplex fejlesztések.

21.1 Együttműködések a projektsomagok megvalósítása során

Több tervezett projektsomag esetében az egymással együttműködő szereplők növelni képesek a csomag sikerét. Az alábbiakban bemutatjuk azokat a projektsomagokat, melyekben a további szereplők bevonásával a megvalósítás hatékonyabbá, szélesebb szereplői kör által elérhetőbbé válik.

²⁰ Három kistérségből nem érkezett válasz (Aszódi, Nagykátai, Veresegyházi), a többi tizenhárom térségből összesen 39 kitöltött kérdőívet kaptunk vissza.

a) Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése:

A kedvezményezett együttműködés a Pest Megyei Önkormányzat (vagy cége), illetve a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara között valósulhat meg, továbbá a Nemzeti Külgazdasági Hivatal is bevonásra kerül. Az együttműködésben a HITA a külgazdasági kapcsolatait, Pest megye a települési önkormányzatoktól beérkező információkat, a kamara pedig a helyi vállalkozókat tudja a megvalósítás érdekében megmozgatni.

b) Üzleti környezet fejlesztése:

A projektcsomag szerepe vállalkozások indulásának ösztönzése inkubátorközpontok létrehozásával, illetve meglévő üzleti parkok szolgáltatásainak fejlesztése. Az együttműködés a projektcsomag tekintetében már a projektek előkészítésénél meg kell, hogy valósuljon, illetve a pályázati kiírásoknál feltételként kell megjeleníteni az együttműködésben részt vevők körét. Az inkubált cég sikeres indulása nagyban függ az őt körülvevő üzleti környezettől, ezért tartjuk fontosnak mentorok, egyetemek bevonását az alapvető szolgáltatásokon túl.

c) Vállalkozói együttműködések ösztönzése:

A vállalkozói klaszterek ösztönzésével olyan egymást erősítő vállalati kör jön létre mely hatékonyabb a piacra jutás, vagy közös fejlesztések terén. A pályázat célja maga az együttműködés, közös kutatás-fejlesztési tevékenység (termék- és technológiafejlesztés) megszervezése, közös projektek előkészítése és továbbfejlesztése. Közös arculat kialakítása.

d) Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése:

A projektcsomagban az induló cégek és egyetemek közötti együttműködésre helyezzük a hangsúlyt. Lényegében az üzleti környezet speciális fejlesztése történik.

a) Lemaradásban lévő térségek fejlesztése:

A lemaradó térségek esetében a komplex fejlesztések azok, amik igazán hatékonyak lehetnek, ehhez pedig térségi összefogásra van szükség a helyi vállalkozók, helyi önkormányzat, civil szervezetek illetve a magasabb szintű államigazgatási szereplők bevonása is szükséges lehet. A fejlesztéseknél a megyei önkormányzat egyféle generáló, képviselő, tanácsadó szerepet tud betölteni és végigkíséri a projektek megvalósulását.

b) Szociális városrehabilitációs beavatkozások:

A projektcsomagban a kívánt hatás elérése kapcsán fontos a helyi szereplők együttműködése a megvalósítás során. A helyi önkormányzat, a civil szervezetek, érdekelt vállalkozók bevonásával valósulhat meg hatékony rehabilitáció.

c) Vízvisszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása:

A fejlesztés hatásterülete miatt megyék közötti együttműködésben megvalósulva érheti el célját. A területfejlesztési program tervezőiként a Homokhátság területét érintően integrált területi beruházásként gondoljuk legcélszerűbben megvalósítani a fejlesztéseket.

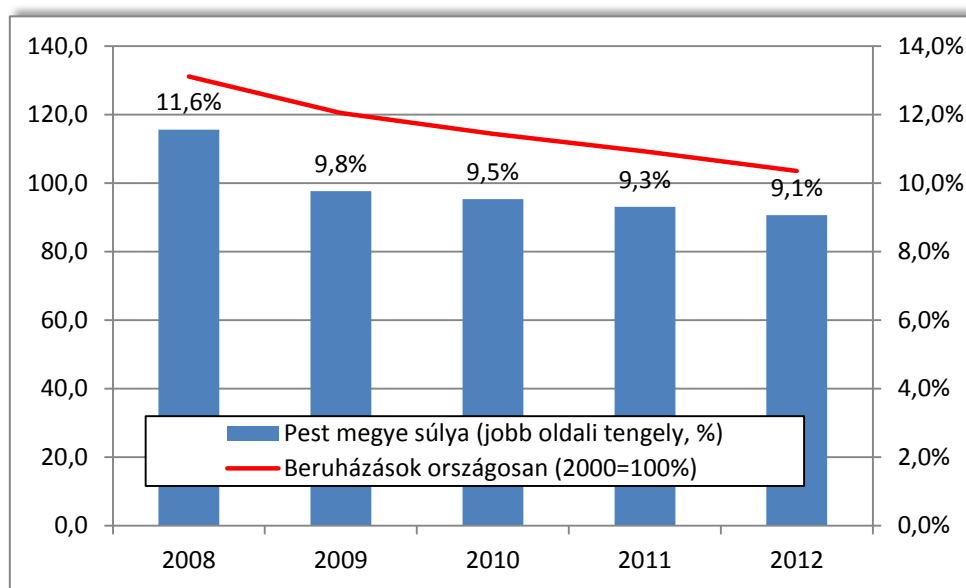
d) Duális képzés erősítése, Pályaválasztási orientáció fejlesztése, valamint a Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként, projektcsomagok tekintetében az iskolák a vállalkozók tanárok, önkormányzatok, KLIK együttműködése szükséges.

22 A Pest megyei vállalkozások fejlesztési tervei

A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció, illetve jelen dokumentum stratégiai munkarésze alapján látható, hogy Pest megye „európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító” térséggé válásának egyik feltétele a gazdaság növekvő pályára állítása. A gazdasági környezet megújítása, mint általános cél azt fejezi ki, hogy jelentős hatékonyságnövelésre van szükség az endogén erőforrások, a térszerkezeti adottságok kihasználásában, valamint a vállalkozások és intézmények együttműködésében.

A statisztikai adatok egyértelműek: Magyarországon a beruházások a gazdasági válságot követően jelentősen visszaestek, ráadásul Pest megyében a csökkenés nagyobb volt, mint országosan. Míg 2008-ban még a beruházások 11,6 százalékát ebben a megyében aktiválták, addig ez az arány 2012-re 10 százalék alá süllyedt.

23. ábra: A beruházások alakulása és Pest megye részesedése az összes beruházásból, 2008-2012 (Forrás: KSH)

Ha a beruházásokat kizárólag a gazdasági szervezetek tekintetében vizsgáljuk, akkor látható, hogy Pest megye mindössze 7 százalékban részesedik a gazdasági szféra által megvalósított beruházásokból, pedig az összes regisztrált vállalkozás 11 százaléka Pest megyében van a 2012-es adatok alapján (a fővárossal együtt a Közép-magyarországi régió esetében ez 40,5%).

Az aktuális konjunktúra-felmérések (országos adatfelvétel) szerencsére már némi fordulatot jeleznek. A vállalkozások várakozásai lassan elérik, vagy meghaladják a válság előtti szintet. Az elmúlt években elmaradt fejlesztések – a finanszírozási források elérhetőségétől függően – várhatóan jelentős beruházási keresletet támasztanak az elkövetkező években. Ennek természetesen kedvez az a tény, hogy az Európai Unió fejlesztési források 60%-át gazdaságfejlesztésre fogja Magyarország fordítani. Viszont a Közép-magyarországi régióban a 2014-2020-as időszakban előirányzott csökkenő fejlesztési források, a szigorúbb forrásallokáció megköveteli a megyei tervezéstől, hogy a gazdaság dinamizálása cél elérése érdekében minél pontosabban ismerjék a vállalkozók tapasztalatait, a jövőbeli terveit.

22.1 Munkamódszer, igényfelmérés

Pest Megye Önkormányzata a Széchenyi Programiroda (SZPI) és a Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (PMVA) segítségével, szakmai támogatásával 2013 október, november és december hónapban kérdőíves felmérést végzett a Pest megyei vállalkozások körében. A felmérés célja az volt, hogy láthatóvá váljanak a 2007-2013-as fejlesztési időszak tapasztalatai, valamint az, hogy milyen elvárásokat támasztanak az üzleti élet szereplői a 2014-2020-as tervezési időszakokkal szemben, milyen fejlesztési elképzelésekkel vágnak neki a következő uniós költségvetési időszaknak.

A felmérés három tématerületre fókuszált:

- a vállalkozások legfontosabb jellemzői, gazdasági szerepük;
- 2007-2013-as időszakban végrehajtott fejlesztések;
- 2014-2020-as időszakban tervezett fejlesztések.

A válaszok nem tekinthetők reprezentatívnak, de azok hozzásegítik a megyei tervezést a gazdasági szereplők várható fejlesztési terveik rendszerezésére. 2014. január 31-ig, 102 db vállalkozás töltötte ki a kérdőíveket, minden Pest megyei kistérségből érkeztek értékelhető válaszok.

Kistérség	Válaszadó vállalkozások száma (db)
Aszódi	11
Budaörsi	8
Budapest	2
Ceglédi	19
Dabasi	7
Dunakeszi-i	2
Érdi	6
Gödöllői	3
Gyáli	4
Monori	5
Nagykátai	6
Pilisvörösvári	3
Ráckevei	7
Szentendre-i	4
Szobi	1
Váci	6
Veresegyházi	8
MINDÖSSZESEN	102

Forrás: Kérdőíves felmérés, 2013

24. ábra: Megkeresett vállalkozások megoszlása kistérségenként

A válaszadók aránya eltér a vállalkozások tényleges megyei eloszlásától, hiszen arányaiban túlreprezentáltak a közepes vállalkozások. (mikrovállalkozás 42 db; kisvállalkozás 45 db; közepes vállalkozás 15 db; nagyvállalkozás 1 db;) Ez azonban nem csorbítja, inkább növeli a válaszok érvényességét, hiszen a vállalatmérettel nő a beruházási potenciál is.

A vállalkozások (kiemelten a kkv-k) fejlesztési tervei, irányai fejezet elkészítésénél természetesen nem kizárólag a kérdőívek alapján nyert információkra támaszkodtunk, hanem:

- a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció elkészítése, a helyzetfeltárás során kapott inputokra;
- a Pest megyei vállalkozókkal közvetlen kapcsolatban álló szervezetektől (Széchenyi Programiroda, Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Nemzeti Vidékfórum) érkezett információkra;

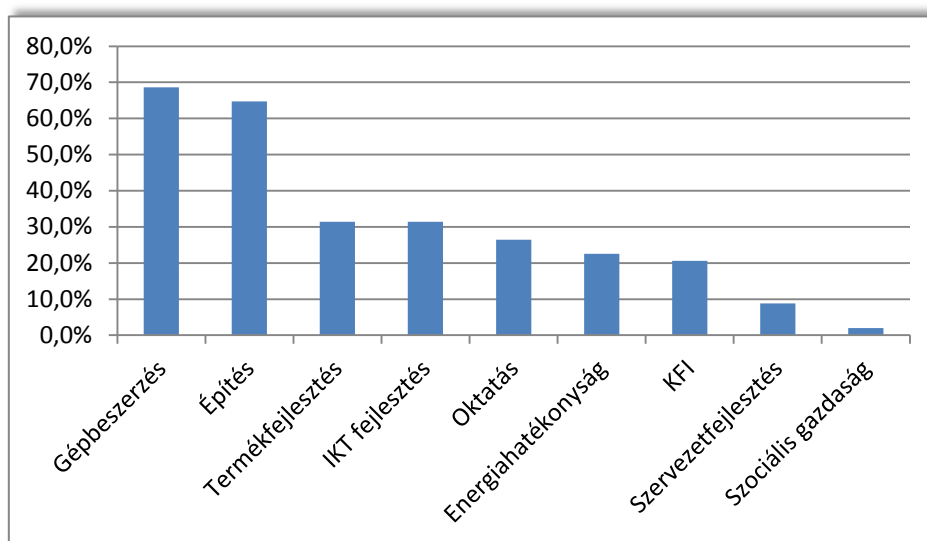

- a Pest megye fejlődésben lemaradó térségei (Szobi, Nagykátai, Aszódi, Ceglédi és Dabas/Ráckevei) integrált közösségvezérelt fejlesztése érdekében létrehozott gazdaságfejlesztési munkacsoport ülésein elhangzottakra (A munkacsoportok célja a térségek felzárkóztatása érdekében a helyi adottságokhoz igazodó gazdaságfejlesztési komplex program elkészítése).

22.2 Az építés és eszközbeszerzés továbbra is az első helyen

A fejlesztést tervező vállalkozások közel 70%-a gépbeszerzésben és infrastrukturális jellegű (építés, felújítás, bővítés) beruházásban gondolkodik. Az egyéb, SOFT jellegű fejlesztések, mint például az oktatás, képzés, a kutatás-fejlesztés és innováció vagy a szervezetfejlesztés jóval kisebb vállalkozói kört foglalkoztat. Ez utóbbi típusú igények elsősorban a fejlettebb kistérségekben merülnek fel (Gödöllői, Veresegyházi, Érdi, Budaörsi). A beérkezett kérdőívekből kapott információk is ezt támasztják alá:

Forrás: Kérdőíves felmérés, 2013

25. ábra: A tervezett fejlesztések jellege

A gazdasági szervezetek több mint negyede azt gondolja, hogy a vállalkozás működését-fejlődését legjobban gátló tényező a „telephely probléma”. Az infrastrukturális jellegű beavatkozásoknak, a telephelyfejlesztéseknek tehát a vállalkozók szerint van tere az elkövetkező időszakban. Szintén komoly növekedési akadályként határozták meg a gazdasági szereplők az alkalmazott technológia fejletlenségét. Például a kérdőívet kitöltő válaszadók 21% szerint növekedési problémáért elsősorban ez a hiányosság okolható.

22.3 Új irányok: export, megújuló energia, IKT

A formálódó KKV Stratégia²¹ prioritásként kezeli a hazai vállalkozások export piacra jutásának elősegítését. Ennek szükségessége Pest megyében is igazolt. A megkérdezett vállalkozások 33% gondolja úgy, hogy nem tervezi a külpiacon lépést, a többiek valamilyen módon – különböző, megnevezett akadályok feloldását követően – készen állnának az exportra. 17% egyértelműen – akadályok megnevezése nélkül – a külpiacon tervezi a termékei értékesítést. A Pest megyei gazdasági szervezetek export piacra jutását mindenképpen támogatni kell, hiszen a fejlődési, működési akadályok között a megkérdezettek 26% nevesítette a piac szűköségét. A méretkategória emelkedésével egyre több cég szeretne exportálni (a mikrovállalkozásoknál elenyésző százalékban

²¹ Társadalmi egyeztetés alatti verzió:

http://www.kormany.hu/download/1/c2/e0000/KKV_strat_t%C3%A1rsadalmi_egyeztet%C3%A9s.pdf

említették, hogy exportálnának, míg a közepes vállalkozásoknál éppen fordítva, alig volt vállalkozás ebben a kategóriában, aki ne számolt volna valamilyen export-fejlesztéssel középtávon).

Az IKT fejlesztés – holtversenyben a termékfejlesztéssel – a harmadik leggyakrabban megfogalmazott fejlesztési elképzelés. A vállalkozások egyre nagyobb köre látja be, hogy az infokommunikációs beruházások most már nem annyira valamilyen „luxus” innovációs tevékenységként, mint inkább a piacon maradás elengedhetetlen feltételeként kezelendők.

A fentiek mellett kiemelendő, hogy mind a kitöltött kérdőívekből, mind az egyéb forrásokból beérkezett információkból az látszik, a vállalkozások magas aránya számol előre jól kidolgozott energiahatékonysági fejlesztési elképzelések megvalósításával a fenntartható, a környezet iránt elkötelezett, a költségracionalitásra törekvő működésük érdekében.

22.4 Szervezet- és menedzsment-fejlesztés

A kérdőívekben a vállalkozások alacsony aránya említette, hogy szüksége van valamilyen típusú management-fejlesztésre, a szervezetfejlesztést pedig a felsorolt lehetőségek közül – a szociális gazdaság után – a legkevesebben jelölték meg, mint fejlesztési igényt.

Mindezekkel szemben az egyéb egyeztetések eredményei, a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárása, illetve számos országos elemzés is azt mutatja, hogy a vállalkozások működéséből, fenntartásából számos kompetencia hiányzik (lásd a fent hivatkozott kkv Stratégia helyzetelemzését). A CIB Bank Zrt. megbízásából a GfK Hungária a magyar kkv-k körében végzett kutatást 2013 szeptemberében²² a magyarországi kis- és közepes vállalkozások tervezési gyakorlatáról. A válaszadók 80% ugyan rendelkezik üzleti tervvel, de 63% még a válság hatására sem módosította azt, azaz egyfajta szükséges rosszként tekintenek a jelentés szerint a vállalkozások a stratégiai tervezésre. A többségnél a kényszer szüli az üzleti tervet, azaz elenyésző azok aránya, akik tudatosan terveznek. A stratégiai tervezés időtávja átlagosan 1,2 év, vagyis a többség csak egy évre tekint előre. Nagyon ritka a KKV-k körében a hosszú távú tervezés és annak folyamatos nyomon követése, éves frissítése – állapítja meg a kutatási jelentés.

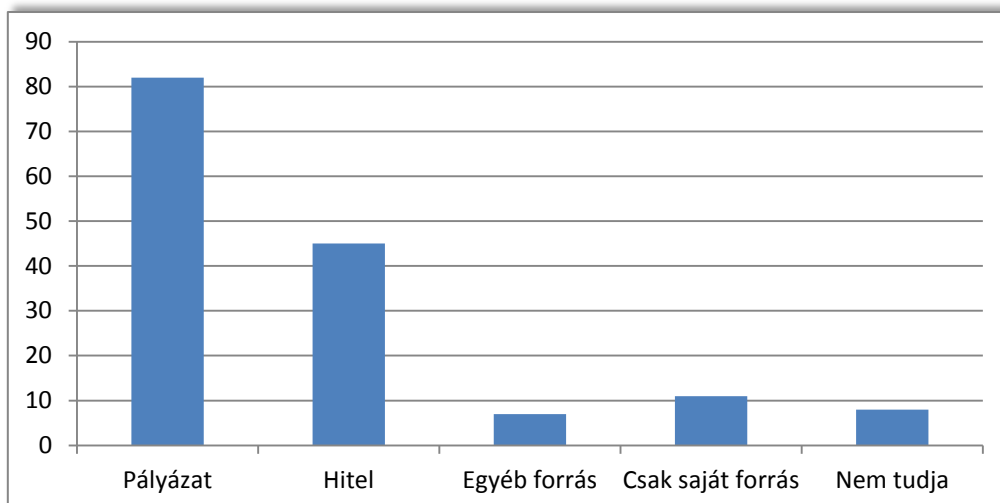
Az előző fejezetekben hivatkozott fejlesztési igényekhez (export, marketing stb.) és az ezekhez kapcsolódó forrásbevonásokhoz feltételezhető, hogy a vállalkozások tanácsadói jellegű tevékenységekre is rászorulnak.

22.5 A fejlesztésekhez továbbra is szükség van pályázati forrásra

A 2014-2020-as időszakban fejlesztést tervező megkérdezett vállalkozások legnagyobb része (82%) pályázati forrásból kívánja finanszírozni beruházását. Ezt követi a hitel (45%) és egyéb (7%) forrás. A válaszadók 11% számol azzal, hogy fejlesztését kizárólag saját forrásból is meg tudja oldani. Ebből (is) lehet arra következtetni, hogy a vállalkozások alulfinanszírozottak, nem áll rendelkezésre megfelelő magán- illetve idegen tőke a beruházásaik megvalósításához.

²²

http://cib.hu/system/filesystem?isFlashCompliant=true&session_id=6E2d6M2wWlAscQ0Welbwzcxq&flashVersion=2&b=121&w=1920&h=1080

Forrás: Kérdőíves felmérés, 2013.

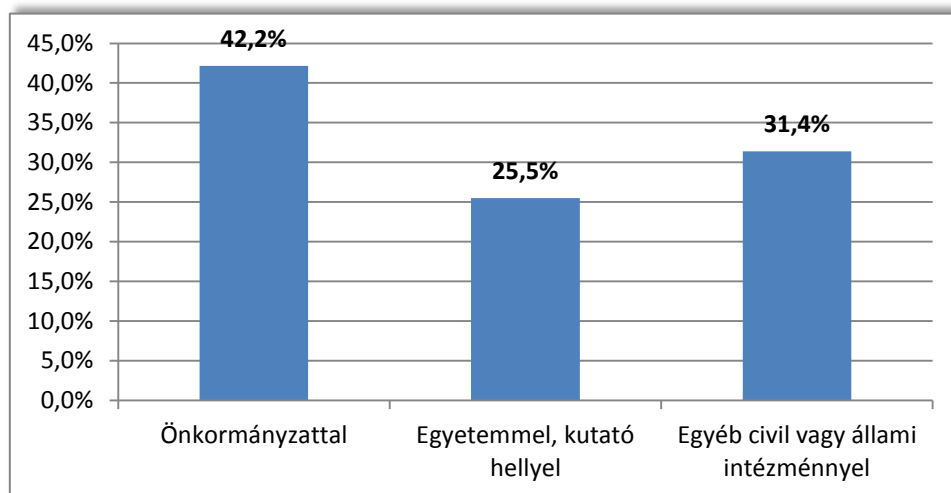
26. ábra: Tervezett fejlesztésekhez rendelt források

A 2007-2013 közötti időszakban kiírt pályázati konstrukciókkal, a megvalósuló pályázatokkal a megkérdezett pest megyei vállalkozások közepes mértékben voltak elégedettek, míg huszonöt százalékuk teljesen elégedett volt. Válaszaik alapján azok megfelelő mértékben és módon szolgálták a vállalkozások növekedését. A válaszadók tíz százaléka szerint viszont a pályázat egyáltalán nem járult hozzá a vállalkozások fejlődéséhez.

22.6 Vállalkozói együttműködések

Az együttműködés kultúrája sokat javult az utóbbi években. Ezt tükrözi a Vállalkozók Országos Szövetségének 2013. novemberi kutatása is, amely szerint a vállalkozások egyre nagyobb hányada tervez valamilyen együttműködést más piaci szereplőkkel. Az NGM gondozásában elkészített és hamarosan megjelenő kkv évkönyvhöz végzett kérdőíves felmérés szintén a hálózatos együttműködések terjedésére utal.

A Pest megyében végzett kérdőíves felmérés alapján a helyi vállalkozások jelentős része már most is részt vesz valamilyen együttműködésben (például a kérdőívet kitöltők fele utalt valamilyen formára). A vállalkozásokon túlmutatóan egyéb intézményi és civil szereplőkkel is jelentős számban alakítottak ki kapcsolatot a cégek az elmúlt években.

Forrás: Kérdőíves felmérés, 2013.

27. ábra: Pest megyei vállalkozók együttműködései

A vállalatok tudás iránti kereslete folyamatosan nő, a műszaki haladás gyorsul, és olyan új piacok nyílnak meg, amelyek közvetlenül a tudományos eredmények hasznosításán alapulnak. Pest megye gazdasági teljesítményének növelése érdekében a gazdasági szereplők is úgy látják, szükséges a vállalatok és a kutatóhelyek közötti együttműködések jövőbeli (mennyiségi és minőségi) erősítése is.

22.7 Vállalkozások fejlesztési igényei Pest megyében

A Stratégiai Program „Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása” prioritásának konkrét beavatkozásait Pest Megye Önkormányzata részben a vállalkozói kérdőívre adott válaszok alapján dolgozta ki. A gazdasági szervezetek fejlesztési terveivel, szükségleteivel összhangban fontosnak tartjuk a vállalkozások telephely feltételeinek (ipari parkok, vállalkozói parkok, inkubátorházak stb.) javítását, a technológia fejlesztések megvalósítását, az üzleti környezet fejlesztését is. Ösztönözni kell a foglalkoztatást, a horizontális és vertikális együttműködések, erősíteni szükséges a vállalati K+F tevékenységet és a kutatási infrastruktúrát. A fejlesztések megvalósításához szükséges pénzügyi eszközök hozzáférési feltételeit is szükséges megteremteni.

A felmerült szükségleteknek megfelelően Pest Megye Önkormányzata a megye fenntartható fejlődése, a hiányzó uniós fejlesztési források pótlása érdekében befektetés-ösztönzési program elindítását szorgalmazza, melynek koordinálását, integrált menedzselését megyei befektetés ösztönző szervezet fogja végezni.

VÁLLALKOZÁSOK VERSENYKÉPESSÉGÉNEK JAVÍTÁSA

Megyei befektetésösztönző szervezet létrehozása és működtetése
Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése
Vállalkozások telephely feltételeinek javítása
Vállalati technológia fejlesztések
Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása
Üzleti környezet fejlesztése
Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása
Vállalkozói együttműködések ösztönzése
Vállalati K+F tevékenység erősítése
Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása
Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése
Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése

Forrás: Saját szerkesztés

28. ábra: Beavatkozások a vállalkozások versenyképessége javítása érdekében

A fenti ábra a gazdasági szervezetek fejlesztési terveire tekintettel készült, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében megvalósítani tervezett beavatkozásokat tartalmazza. Az operatív program későbbi fejezeteiben ezek részletes tartalma is bemutatásra kerül.

23 Az operatív program projektcsomagjainak részletes ismertetése

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése [GD1.a]
Projektcsomag célja	Az uniós forrásokat meghaladó hazai és nemzetközi befektetések létrejötte térségi szintű koordináció mellett, egy befektetés ösztönző szervezet felállításán keresztül. A befektetés ösztönző program célja a megyében megvalósuló beruházások szintjének növelése, a foglalkoztatottság javítása, egészséges térszerkezet kialakítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye fenntartható fejlődése, a hiányzó uniós fejlesztési források pótlása miatt befektetés ösztönzési program indítása vált szükségessé. Ezen programot koordináló, integráltan menedzselő megyei befektetés ösztönző szervezet létrehozását indokolja: a régióban nem működik HITA iroda; a csökkent EU forrásokat célzottan és hatékonyan kell felhasználni, azokat a magánszektor befektetéseivel szükséges kiegészíteni.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Megyei (térségi) befektetés ösztönző szervezet felállítása; - Megyei (térségi) befektetés ösztönző szervezet működtetése Feladatai: márkamenedzsment; a térségek nemzetközi pozicionálása; befektetésre alkalmas területek feltérképezése és pozicionálása, befektetők felkutatása, sajátos adatok gyűjtése és értékelése; az innováció területi rendszerének irányítása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.
Forrásigény	1,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A prioritástengely keretében létrejött beruházás ösztönzést támogató szervezet (db); - A befektetés ösztönző tevékenység által generált fejlesztések nagysága (EUR); - A tevékenység eredményeképpen fejlesztett területek nagysága (ha); - Tanácsadói programban részt vevő vállalkozások száma (db); - Befektetés ösztönzés hatására betelepült vállalkozások száma (db);
Végrehajtás ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése [GD1.b]
Projektcsomag célja	A vállalkozások munkahelyeinek megőrzése és új munkahelyek teremtése, munkaerő-mobilitás javítása, atipikus és családbarát foglalkoztatási formák alkalmazásának elősegítése, a munkavállalók képességeinek javítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében az átlagot meghaladó gazdasági visszaesés a foglalkoztatás terén is éreztette a hatását. A foglalkoztatottság növelésének egyik eszköze a vállalkozások munkahelymegőrző és munkahelyteremtő támogatása.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Foglalkoztatás bővítését, munkahelymegőrzést szolgáló támogatások; - Munkavállalói képességek fejlesztésére irányuló képzések; - Atipikus és családbarát foglalkoztatási formák alkalmazását elősegítő fejlesztések (távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás, vállalati gyermekfelügyelet infrastrukturális feltételeinek megteremtése stb.); - Munkaerőpiaci programok, melyek térségi foglalkoztatási célok megvalósítására, munkaerő-piaci folyamatok befolyásolására, a mobilitás ösztönzésére valamint a munkaerő-piacon hátrányos helyzetben lévő rétegek foglalkoztatásának elősegítésére irányulnak.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Forrásigény	3 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma (fő), - A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma – ebből hátrányos helyzetű (fő), - A támogatott vállalkozások által megtartott munkahelyek száma (fő), - A támogatott vállalkozások által megtartott munkahelyek száma – ebből hátrányos helyzetű (fő), - Képzésben résztvevők száma (fő), - Megtartott munkaerő-piaci programok száma (db), - Létrejött családbarát foglalkoztatást elősegítő infrastruktúra (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Vállalkozások telephely feltételeinek javítása [GD1.c]
Projektcsomag célja	Az ipari parkok, vállalkozói parkok, inkubátorházak infrastruktúrájának szolgáltatói környezetének fejlesztése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében a KKV-k jelentős része lakóövezetben folytatja tevékenységét, ezért szükségessé vált olyan ipari parkok, vállalkozói parkok, inkubátorházak fejlesztése, ahová ezek a cégek ki tudnak települni. A befektetés-ösztönző tevékenység eredményeképpen várhatóan további igények fognak keletkezni a meglévő területeken.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi vállalkozói parkok, inkubációs parkok létrehozása, fejlesztése; - Olyan kisléptékű infrastruktúra fejlesztés, amely a meglévő telephelyek, üzemek energiaellátásának, közúti megközelíthetőségének javítását szolgálja; - Az ipari-vállalkozói parkokban igénybe vehető szolgáltatások fejlesztése; - Az ipari-vállalkozói parkba, inkubátorházba való kiköltözés támogatása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók, önkormányzatok, vagy ezek konzorciumai.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány; Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott inkubátorházak, ipari, illetve tudományos technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db), - Támogatott vállalkozói parkok, inkubációs parkok száma (db), - Kitelepülő vállalkozások száma (db), - Jobb megközelíthetőséggel rendelkező ipari parkok száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Vállalati technológia fejlesztések [GD1.d]
Projektcsomag célja	A vállalkozások (elsősorban KKV-k) jövedelemtermelő képességének növelése technológiai fejlesztésen, korszerűsítésen keresztül. Cél új munkahelyek létrehozása, elsősorban a nagyobb hozzáadott értékkel bíró munkakörökben. Az új kapacitások színvonalával a vállalkozások munkaerő iránti kereslete sokszínűbbé válik, gazdasági tevékenysége több lábon áll.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A területi célkitűzések egyik legfontosabb szegmense a KKV-k szerepének növelése. Bár jelenlétük meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán. Az okok leggyakrabban a nem kielégítő technológiai fejlettségükben keresendő. A Pest megyei gazdasági szervezetek körében 2013 október/december hónapban történt kérdőíves igényfelmérés is a vállalati technológiai fejlesztések végrehajtásának szükségességét igazolja.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Technológiai fejlesztést eredményező beruházások (eszközbeszerzés); - Információs technológia fejlesztés (hardver, szoftver); - Honlapfejlesztés; - Minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek szabványok bevezetése és tanúsítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	10 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott vállalkozások száma (db), - Megújult/új honlapok száma (db), - Támogatott minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek szabványok bevezetés, tanúsítás száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása [GD1.e]
Projektcsomag célja	A gazdaság fenntartható növekedésének biztosítása a vállalkozások teljesítményének erősítése, a versenyképességének javítása által. A finanszírozási forrásokhoz nem, vagy nem megfelelő mértékben hozzájutó vállalkozások verseny- és foglalkoztatási képességének fejlesztése a forrásbevonási lehetőségeik javításával.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A magyar vállalkozások alulfinanszírozottak, nem áll rendelkezésre megfelelő magán illetve idegen tőke a beruházásaik megvalósításához.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Hitel-, faktoring-, lízing-, illetve tőkeprogramok, nagyobb kockázatvállalást ösztönző garanciatermékek kidolgozása; - Frissen induló (start-up) vállalkozások finanszírozási lehetőségeinek szélesítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pénzügyi intézetek, vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány; Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	11 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi eszközöket igénybe vevő vállalkozások száma (db), - Pénzügyi eszközöket igénybe vevő frissen induló (start-up) vállalkozások száma (db), - Pénzügyi eszközöket nyújtó pénzügyi intézetek száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Üzleti környezet fejlesztése [GD1.f]
Projektcsomag célja	Elsősorban a vállalkozások indulásának ösztönzése, olyan szolgáltatások és üzleti környezet biztosításával, mely elősegíti a kezdést és megerősíti a kritikus szakaszban lévő kezdő vállalkozások fejlődését.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A területi célkitűzések egyik legfontosabb szegmense a KKV-k szerepének növelése. Bár jelenlétük meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán, nem rendelkeznek megfelelően képzett munkaerővel, alacsony a menedzsment ismeretük, alultőkésítettek, vagy egészében véve gyenge az üzleti modelljük. A KKV-k jó része az adóelkerülésben látja bevételeinek optimalizálását, fejlesztéseiket emiatt visszafogják.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Adott szektorhoz kötődő tematikus inkubátorházak, tudományos, ipari technológiai parkok létrehozása (különösen felsőfokú oktatási intézmények környezetében); - Üzleti szolgáltatások fejlesztése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Egyetemek, települési önkormányzatok, gazdasági társaságok,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Létrejött inkubátorházak, tudományos, ipari, technológiai parkok (db), - Inkubátorházak, tudományos, ipari, technológiai parkok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása [GD1.g]
Projektcsomag célja	A vállalkozáshoz olyan szakember rendelése meghatározott időtartamra, aki tanácsadással segíti a vállalkozás tevékenységét, mely lehet életszakaszhoz, új technológiai bevezetéshez, exportképesség fejlesztéséhez, vagy pénzügyi eszköz alkalmazásához kötött.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye vállalkozásainak 98% családi kisvállalkozás, foglalkoztatotti létszámuk 10 fő alatti, amelyeknek vállalkozáson belüli ismeret- és kapacitáshiányuk miatt gyenge az exportképessége, vállalkozásmenedzsmenti képessége.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Vállalkozásokat segítő mentorprogram indítása a szakterületen jártas szakember részvételével, amely segíti a vállalkozásokat azokon a területeken, ahol a cégen belüli szaktudás hiányzik; - Kapcsolódó eszközbeszerzés és eszközfejlesztés.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdasági társaságok, vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek, egyéni vállalkozások,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	0,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Tanácsadói programban résztvevő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Vállalkozói együttműködések ösztönzése [GD1.h]
Projektcsomag célja	A területi jó gyakorlatok alapján meghatározható megoldások, együttműködések kialakulásának és továbbfejlődésének támogatása következő területeken: közös piaci fellépés; a stratégiai partnerségen, beszállítói kapcsolatokon alapuló, illetve értékesítési együttműködések; innováció és közös fejlesztés; export. Növelni a nemzetközi piacra kilépni képes vállalatok számát.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A megye gazdasága messze nem tudja jól kiaknázni a fővárosi régió és a centrális elhelyezkedés adta lehetőségeket és ehhez nagyban hozzájárul, hogy hiányosak a vállalkozók közötti együttműködések.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Beszállítói hálózatok, klaszterek valamint egyéb vállalati együttműködések kialakítása; - Meglévő beszállítói hálózatok, klaszterek, egyéb vállalati együttműködések továbbfejlesztése, bővítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdálkodó szervezetek, egyéni vállalkozások, valamint egyesületek, köztisztviselők, alapítványok és vállalkozásfejlesztést segítő szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma (db), - Létrejött új együttműködések száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Vállalati K+F tevékenység erősítése [GD1.i]
Projektcsomag célja	A kutatás-fejlesztési ráfordítások növelése Pest megyében. A szolgáltatások fejlesztésének támogatása, valamint az innováció menedzsment humán kapacitásának folyamatos készség és kompetenciafejlesztése, helyben tartása. Cél az innovációs lánc különböző szakaszainak támogatása, a célzott alapkutatástól kiindulva akár a létrehozott termék piacra vitelének elősegítéséig.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyén belül a gazdaság teljesítménye nem egyenletes, a kistérségek központi elhelyezkedése, a főváros közelsége nem jelent automatikus növekedést. Pest megye jelentősen el van maradva az országos átlagtól kutatás-fejlesztés terén. Az országban Budapest a legfejlettebb, de külföldi összehasonlításban még az ő teljesítménye sem jelentős. Pest megye földrajzi adottságai a vállalati K+F erősítéséhez kiválóak, hiszen abban a magtérsgben helyezkedik el, melyben jelentős egyetemi és nagyvállalati kapacitás van jelen.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A KKV-k, a nagyvállalatok és az egyetemek, kutatóintézetek közötti stratégiai együttműködések létrejötte, a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növekedése, - Új vállalati K+F munkahelyek teremtése valamint a kapcsolódó K+F infrastruktúra létrehozása,
Kedvezményezett kör meghatározása	K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, egyéni vállalkozások kutatóintézetek, K+F együttműködések, technológia transzfer és tudásmenedzsment irodák
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	3,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott K+F együttműködésben résztvevő vállalkozások száma (db), - A támogatott K+F együttműködések száma (db), - Támogatás által indukált beruházások nagysága (EUR),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása [GD1.j]
Projektcsomag célja	A tudásbázisok és vállalatok közötti, egy bizonyos fejlesztés érdekében történő, vagy ágazati, illetve tudományos szempontból stratégiai jelentőségű) együttműködések ösztönzése, a tudás- és technológiatranszfer hatékonyságának növelése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A vállalatok tudás iránti kereslete folyamatosan nő, a műszaki haladás gyorsul, és olyan új piacok nyílnak meg, amelyek közvetlenül a tudományos eredmények hasznosításán alapulnak. Pest megye gazdasági teljesítményének növelése érdekében szükséges a vállalatok és a kutatóhelyek közötti együttműködések támogatása. Ehhez az adottságok megfelelőek, a régióban kellő egyetemi kapacitás van jelen.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Együttműködésben végzett kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása; - A nemzetközi piacokon versenyképes, magyar K+F eredményekre alapuló vállalkozások létrejöttének és fejlődésének elősegítése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	K+F+I tevékenységet végző vállalkozások, kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok, K+F együttműködések, technológia és tudásmenedzsment irodák
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma (db), - A támogatott együttműködésben résztvevő kutatóhelyek száma (db), - A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma (fő),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése [GD1.k]
Projektcsomag célja	Egy egységes, és teljes spin-off és start-up ökoszisztéma kiépítése és működtetésének elősegítése. A beavatkozás célja a nemzetközi piacokon versenyképes, magyar K+F eredményekre alapuló vállalkozások létrejöttének és fejlődésének elősegítése, valamint az ezt támogató ökoszisztéma kiépítése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest megyében a frissen induló start-up, spin-off, spin-out vállalkozások tőkeellátottsága nem megfelelő. Szükséges a finanszírozási lehetőségeik szélesítése pénzügyi eszközök, magvető tőke bevonásával. A Pest megyei start-up ökoszisztéma fejlesztése szükségszerűen kapcsolódik a Runaway Budapest 2.0.2.0 keretében megfogalmazott célokhoz, illetve annak végrehajtásához. A program részleteinek kidolgozásától függően lehet szükség annak esetleges kiegészítésére a megye számára specifikusan fontos célcsoportok tekintetében (pl. vállalati spin-off és spin-out, valamint növekedési szakaszba lépő vállalkozások célzott telephelyfejlesztése és letelepítése, Pest megyei tudásközpontokban fejlesztett inkubációs központok).
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - K+F tevékenység javítása; - A tudás- és technológia intenzív vállalkozások számának növelése; - A nemzetközi piacokon versenyképes, magyar K+F eredményekre alapuló vállalkozások létrejöttének és fejlődésének elősegítése; - Támogató ökoszisztéma építése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Start-up, spin-off és spin-out vállalkozások, egyetemek
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott start-up, spin-off, spin-out vállalkozások száma (db), - A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Vállalkozások versenyképességének javítása [GD1]
Projektcsomag	Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése [GD1.I]
Projektcsomag célja	A hazai költségvetési kutatóhelyek bázisán olyan központok kialakítása, amelyek egy nyitott, minden gazdasági szereplő számára elérhető együttműködési keretet biztosítanak a technológia- és tudástranszfer, valamint a közös K+F tevékenység számára.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A Nemzeti kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia 2020 alapján a kutatók és kreatív szakemberek képzése, valamint nemzetközileg versenyképes kutatóbázisok fejlesztése fontos célkitűzése Magyarországnak. A K+F szektor egyre nehezebben képes lépést tartani a globális tudományos kiválósági versenyben, ugyanis a kutatási infrastruktúra színvonala elmarad a fejlettebb országokétól; a nemzetközi együttműködésekben való hazai részvétel szintje alacsony; illetve az egyéni és az intézményi kiválóság és versenyképesség egyaránt erősítésre szorul.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Kiválósági központok létrehozása; - Kutatási infrastruktúra fejlesztése; - Nemzetközi K+F kapcsolatok fejlesztése.
Kedvezményezett kör meghatározása	K+F+I tevékenységet végző kutatóintézetek, egyetemek, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott vállalkozások száma (db), - A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma (fő), - A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Projektcsomag	Kiemelt jelentőségű ágazatok (járműgyártás, elektronika, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése [GD2.a]
Projektcsomag célja	A beavatkozás középpontjában különösen a járműgyártás, elektronikai és híradástechnikai iparágak, valamint a gyógyszeripar versenyképességének fokozása áll, azok üzleti környezetének, termelési feltételeinek javításán keresztül. A beavatkozás beruházásaihoz szorosan kapcsolódik a kutatás-fejlesztés, innovatív megoldások alkalmazása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A gépipar a megye gazdasági versenyképességének meghatározó tényezője. A járműgyártás, az elektronikai ipar, a híradástechnika kitörési lehetőségeket hordoznak, amelyekre fókuszálva jelentősen bővíthető a vállalati szeplők köre és összetétele. A Pest megyében jelen lévő nemzetközi vállalatok pedig lehetőséget biztosítanak arra, a kapcsolódó beszállító és szolgáltató vállalkozások hozzáférjenek a nemzetközi piacokhoz és szolgáltatásokhoz. Pest megye számos gyógyszeripari vállalkozásnak is telephelyet nyújt, akik szoros kapcsolatban vannak tudásközpontokkal, az alkalmazottak száma évről-évre nő. Ezekre a meglévő adottságokra építve kell e kiemelt jelentőségű ágazatok háttér és kapcsolódó tevékenységeit komplexen fejleszteni, a K+F-et és a tudásbázisokkal való együttműködést erősíteni, és a vállalkozások fejlesztését az értékláncban kapcsolódó, innovációs lehetőségekre alapozva megvalósítani.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Kiemelt iparágak üzleti környezetének, termelési feltételeinek javítása: pl.: ipari és technológiai parkok; - A humán erőforrás piaci igényekhez igazodó képzése; - Beszállítói hálózatok, klaszterek, vállalkozási együttműködések kialakítása; - Tudásbázisokkal való együttműködés kialakítása és erősítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat; Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott vállalkozások száma (db), - Képzési programokban résztvevők száma (fő), - A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma (db), - A támogatás által indukált beruházások nagysága (EUR), - Teremtett új munkahelyek száma (fő),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Projektcsomag	Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása [GD2.b]
Projektcsomag célja	A meglévő tudásra, egyetemi bázisra alapozva modern technológiák és megoldások elterjedésével a termelékenység fokozása és bázisának kiszélesítése. Fontos az élelmiszeripar szakosodása a korábbi hagyományoknak megfelelően, de kiemelt jelentőségű a magas minőségű, feldolgozott termékek előállítása is. Cél a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások versenyképességének javítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye jó természeti adottságokkal, tekintélyes termelési tradíciókkal, és nagy kiterjedésű, jó ökológiai állapotú mezőgazdasági területekkel, jelentős víz-készletekkel rendelkezik. E pozitív adottságok ellenére a megye agrártermelése, azon belül is a magasabb hozzáadott értékű zöldség- és gyümölcs-termelés, valamint az élelmiszer-feldolgozás drasztikusan visszaesett az elmúlt évtized során.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Általános technológiai fejlesztések megvalósítása, szükséges infrastrukturális háttér kialakítása; - Termékpályák megszervezése, a termelési és feldolgozóipari kapacitások bővítése; - Térségi adottságokra épülő élelmiszer-gazdaság kiépítése; - Közvetlen értékesítési csatornák bővítése, innovatív értékesítési platformok, alternatív értékesítési csatornák megerősítése; - A kistermelői kört integrálni képes, feldolgozó és értékesítő vállalkozások megtelepedésének, a termelők ilyen célú szövetkezeti társulásának támogatása (TÉSZ-ek, beszállítói hálózatok, ellátási láncok) kialakítása; - Kapcsolatok erősítése a térségben működő élelmiszer-feldolgozó vállalatok, illetve agrár- és mezőgazdasági kutatásokat, K+F tevékenykedő kutatóintézetek, felsőoktatási intézményrendszer között, különösen a Szent István Egyetem (Gödöllő) innovációs szerepére alapozva.
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek, költségvetési szervek,
Végrehajtásért felelős szervezetek	VM, Pest Megyei Agrárkamara, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott vállalkozások száma (db), - Létrejövő szövetkezeti társulások, beszállítói hálózatok, ellátási láncok száma (db), - Kutatóintézetekkel együttműködő vállalkozások száma (db),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Projektcsomag	Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése [GD2.c]
Projektcsomag célja	Az egészségiparhoz kapcsolódóan a megyei gyógy- és termálfürdők szolgáltatásainak fejlesztése, azok összekapcsolása és egységes csomagként való megjelenítése történik meg. Budapesttel közösen megvalósul a Duna vízfelületének jobb kihasználása. Az egészségipar kiegészül továbbá a biogazdálkodás, gyógynövénytermesztés és feldolgozás kapacitásainak fejlesztésével. A Börzsöny vidékén, a Tápió-mentén lehetőséget kívánunk adni az alkonyipar fejlesztéseinek is.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében számos olyan adottság áll rendelkezésre, amelyek az egészségipar, mint a jövő egyik ígéretes területe fejlesztésének jó alapjául szolgál, ilyenek az egészséges természeti környezet, a meglévő termálfürdő-készlet és az azon alapuló gyógyászati, egészségipari szolgáltatói tevékenységek. Az alkonygazdaság megtelepedésének elősegítése az időskorba lépő népesség speciális ellátórendszerének kialakítására, fejlesztésére irányul.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségipari központok létrehozása; - Pest megyei gyógyítás és gyógyító tudásgazdaság erősítése; - Az egészségipar és a termál- és egészségturizmus fejlesztése; - Az egészségiparhoz kapcsolódó szakképzés komplex fejlesztése; - A térség egészségügyi alap- és szakellátó rendszerének fejlesztése; - Az alkonygazdaság megtelepedéséhez szükséges infrastrukturális, humán és tárgyi feltételek biztosítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	EMMI, GYEMSZI
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Létrejött egészségipari központok száma (db), - Létrejött egészségipari központok szolgáltatásait igénybevevők száma (fő), - Támogatott turisztikai attrakciók száma (db), - Létrejött időskorba lépő népesség ellátását szolgáló intézmények, központok száma (db), - Ellátott időskorú emberek száma (fő), - Teremtett új munkahelyek száma (fő), - Beavatkozás határára indukált magánorvos beavatkozás nagysága (EUR)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó
Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása

Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Projektcsomag	Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztés [GD2.d]
Projektcsomag célja	A beavatkozás keretében a megyében található turisztikai attrakciók infrastruktúrájának, tematikus kínálatának, szolgáltatási palettájának fejlesztése valósul meg, a természeti látnivalók, kulturális és épített örökség, valamint rekreációs-szabadidős kapacitások kiépítésével. A rekreációs turizmus keretében elsősorban a lovas túra útvonalak és annak infrastrukturális hátterének fejlesztése (lovardák) épülnek ki.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye számára a turizmus stratégiai ágazat; amely a legtöbb kistérségben fontos addicionális beruházási és jövedelemtermelési lehetőséget biztosít a vállalkozások és a munkavállalók számára. A megye turisztikai forgalma növekszik, relatív részesedése is javul; a szállóhelyek forgalma egyenletesen követi a kapacitások növekedését. A jelenleg meghatározó attrakciók alacsony bevételt generálnak. Jelentős változásra van szükség annak érdekében, hogy az igényeknek, az erősödő nemzetközi versenynek a jövőben is megfelelően a Pest megyei turizmus.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Tudatos vonzerőfejlesztés: meglévő vonzerők fejlesztése, új vonzerők kialakítása, szolgáltatásfejlesztés; - Szálláshely kapacitások növelése; - Programkínálat szélesítése; - Konferenciaturizmus erősítése; - Ökoturizmus erősítése; - Vonalas és tematikus infrastruktúrák és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése (pl: Mária út, LIMES); - Duna vízfelületének jobb kihasználása: hajóállomások, jacht kikötők számának növelése; - Termál- és strandfürdők, gyógy turisztikai szolgáltatások fejlesztése; - Lovas túra útvonalak fejlesztése, fedett lovardák kialakítása; - Egész évben nyitva tartó témaparkok létrehozása; - Desztinációs marketing tevékenység fejlesztése; - Információs látogatóközpontok fejlesztése; - Turisztikai szereplők együttműködéseinek és partnerségi kapcsolatainak erősítése; - Képzések szervezése.
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek, költségvetési szervek, kulturális intézmények, TDM irodák, Tourinform irodák
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	8 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott turisztikai attrakciók száma (db), - Támogatott turisztikai attrakciók látogatottsága (fő), - Támogatott turisztikai szolgáltatások száma (db), - Fejlesztett szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma (éj),

		<ul style="list-style-type: none"> - A TDM szervezet által a desztináció turisztikai szolgáltatói közül bevont szolgáltatók száma (db), - Kialakított új TDM turisztikai információs szolgáltatások száma (db),
Végrehajtás ütemezése	időbeli	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Projektcsomag	Kreatív ipar fejlesztése [GD2.e]
Projektcsomag célja	A metropolisztérség központi szerepének megerősítése, a kreatív ipar nemzetközi jelenlétének, az előremutató szakosodási lehetőségeinek bővítése, a helyi identitás markánsa tétele a közösségek életében.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest megyei kreatív ipar szorosan összekapcsolódik a fővárossal, hozzájárul a térség nemzetközi versenyképességének, pozíciójának erősítéséhez. A megyében sajátos jelentőséggel bír a regionális média, a szoftverfejlesztés, az építészet, az előadó művészet, az iparművészet, a képzőművészet a népművészet, a kézművesség, a filmgyártás. A térség erőssége a kiterjedt közművelődési és kulturális intézményrendszer. A kreatív iparban jellemző a KKV szereplők aktivitása. A kreatív ipar fejlesztése sokat tehet azért, hogy a helyi identitás markáns szerepet kapjon a közösségek életében.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturális beavatkozások (építés, felújítás, bővítés) és eszközbeszerzés; - Helyi és szakmai együttműködések, platformok létrehozása, erősítése; - Helyi védjegy, területi minősítés és országos szabályozás összehangolása; - Kreatív ipar specifikus inkubáció és tanácsadó hálózatának kiépítése; - A kreatív ipar sajátos üzleti modelljének megfelelő szakmai és vállalkozási képzési tartalom, a közoktatás helyi specifikus tartalmának bővítése
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott vállalkozások száma (db), - A támogatott együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma (db), - A tanácsadói hálózat szolgáltatásait igénybevevők száma (db), - Teremtett új munkahelyek száma (fő), - Képzésben résztvevők száma (fő),
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Projektcsomag	Versenyképes IKT szektor fejlesztése [GD2.f]
Projektcsomag célja	Az infokommunikációs technológiák, különösen az informatika világában a folyamatos tanulás, a technika és technológia folyamatos nyomon követésének támogatása. IKT innováció, termék- és szolgáltatásfejlesztés megvalósítása a versenyképesség és a foglalkoztatottság növelése érdekében.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye gazdasági teljesítményében az IKT ipar meghatározó szerepet tölt be, a gazdasági húzótersegek, illetve a vállalati övezet fejlődésében. Pest megye számára az IKT, azon belül az informatika nagy lehetőséget hordoz; motorja lehet egy regionális csomóponti, szolgáltató szerepnek; amelyhez azonban erősebb szakosodásra, több vállalkozásra, megfelelő piaci orientációra, valamint megfelelő üzleti modellek térnyerésére van szükség.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - IKT humán kapacitásának vállalati igényeknek megfelelő létrehozása, a szakosodás megvalósítása; - IKT munkaerő fejlesztését célzó képzések, programok; - Vállalatok oktatási rendszer együttműködése; - Kompetencia központok, kutatási együttműködések, oktatási kabinetek létrehozása; - Innováció támogatása, specifikus inkubáció és tanácsadás hálózatának kiépítése; szakmai és információ háttér szolgáltatások bővítése; - Tudatosabb inkubáció és telephelyfejlesztés, az ipari parkok helyzetének és szerepének újragondolása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások, vállalkozásfejlesztési szervezetek, települési és megyei önkormányzatok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott vállalkozások száma (db) - Megtartott munkahelyek száma (fő) - Teremtett új munkahelyek száma (fő) - Programból való kilépéskor magasabb munkaerő piaci státuszban lévők száma (db) - IKT szektorban létrejött együttműködések száma (db) - Specifikus inkubációs és tanácsadás hálózatában résztvevő vállalkozások száma (db) - Újonnan bevezetett IKT alkalmazások száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása
Intézkedés neve	Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése [GD2]
Projektcsomag	Ipari- logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése [GD2.g]
Projektcsomag célja	<p>A logisztikai funkciók további erősítése kifejezetten összekapcsolva azt a magasabb hozzáadott értéket jelentő termeléssel és egyéb szolgáltatásokkal, mely javítani képes a vállalkozói aktivitást és hozzájárul a KKV versenyképességének növeléséhez.</p> <p>Kiemelt, országos hatású fejlesztési célterületek: Férihegyi Gazdasági Övezet; DILK multimodális logisztikai központ.</p>
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<p>A hazai logisztika az elmúlt évtizedben pozíciót veszített térségbeli versenytársaihoz (elsősorban Bécshez) képest, ugyanis a növekvő forgalomból csökkent a részesedése. Magyarország elhelyezkedése nem jelent automatikus előnyt, változásokra van szükség, a befektetések összpontosítására, az értéktartalom növelésére, a támogató üzleti környezet fejlesztésére. Új iparterületek fejlesztését azokban a Pest megyei térségekben lehetségesek, amelyek esetében a fejlesztés összhangban van a környezet és táji értékek védelmével, ahol a fejlesztés lemaradó Pest megyei térségben valósul meg, vagy azok felzárkóztatását is szolgálja.</p> <p><u>Férihegyi Gazdasági Övezet:</u> A terület a legnagyobb gazdaságfejlesztési potenciállal bír, a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közelében található térség.</p> <p><u>DILK:</u> Kiváló elérhetőségi adottságok (európai közlekedési korridorok), a terület a V4 és V5 európai vasúti tengelyeket összekötő V0 vasúti körgyűrű nyomvonalának 15 kilométeres vonzáskörzetében található. Ez a térség nyújtja a legjobb hálózati feltételeket egy intermodális forgalmi csomópont létrehozásához és az ezzel járó nemzetgazdasági előnyök kiaknázásához.</p>
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Inkubátorházak, ipari, illetve tudományos és technológiai parkok, ipari területek megújítása, továbbfejlesztése, létesítése; - Logisztikai központok kialakítása, fejlesztése; - Szállítmányozási és telephelyi technológiai fejlesztések; - Férihegyi Gazdasági Övezet, mint komplex gazdaságfejlesztési program megvalósítása: a multimodális közlekedési csomóponti szerepre építve makroregionális logisztikai funkciók és a rászerveződő értékteremtő képesség erősítésének elérése a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér térségében. Kereskedelmi-, logisztikai és gazdasági terület; településközponti vegyes terület, a gazdaságfejlesztéshez kapcsolódóan lakóterület, és turisztikai rekreációs terület összehangolt fejlesztése valósul meg. - DILK multimodális logisztikai központ létrehozása.
Kedvezményezett kör meghatározása	gazdasági társaságok, önkormányzatok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NGM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	20 Mrd Ft

Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott inkubátorházak, ipari, illetve tudományos technológiai parkok, ipari területek, valamint logisztikai központok által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevő vállalkozások száma (db) - A támogatott vállalkozások száma (db) - A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma (fő) - A támogatással érintett területen telephellyel rendelkező vállalkozások számának növekedése (db) - A támogatás hatására indukált magánerős beruházások nagysága (EUR) - A fejlesztés eredményeként korszerű infrastruktúrával ellátott ipari parkok, ipari területek és telephelyek nagysága (ha)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Projektcsomag	Ipoly mente (szobi) térség fejlesztése [GD3.a]
Projektcsomag célja	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés: turisztikai termékcsoportok és kisléptékű fejlesztések a foglalkoztatás növelése érdekében. - Alternatív, helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés: Helyi gazdaságfejlesztési akciókkal a vállalkozások megerősítése, a helyi termékek és szolgáltatások piacának bővítése. - Határmentiségből adódó hátrányok felszámolása: Periférikus helyzet, mint előny felhasználása, a hátrányok minimalizálásával. - Települések energia önellátó képességének fokozása: Lokális adottságokra és potenciálra épülő energiaellátási rendszerek kialakítása. - Alkonygazdaság (Silever Economy) megtelepedésének elősegítése: Időskori népesség speciális igényeit kielégítő szolgáltató és ellátórendszer kialakítása. - Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Népességmegtartó-erő növelése, a helyi lakosok kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeinek bővítése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés: Az utóbbi években megtorpant a turizmus fejlődése, a beruházások elmaradtak, így az infrastruktúra több helyen leépült, a látogatók elmaradtak. - Alternatív, helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés: A térségben jellemző a vállalkozások alacsony száma és tőkeszegénysége, az innovativitás és összefogás teljes hiánya, mely hátráltatja a fejlődést. A helyzetet a technológiai elmaradás is súlyosbítja. - Határmentiségből adódó hátrányok felszámolása: Az elégtelen közlekedési lehetőségek és elérhetőségi viszonyok szükségessé teszik újfajta megoldások keresését. - Települések energia önellátó képességének fokozása: A településekre a csökkenő lakosságszám mellett egyre nagyobb terhet ró a kötelező szolgáltatások biztosítása, így alternatív útvonalak, költségcsökkentő és -hatékony módszerek kerülnek bevezetésre. - Alkonygazdaság (Silever Economy) megtelepedésének elősegítése: A térség természeti adottságai, nyugodt környezete kiváló lehetőséget teremt idősebb emberek ellátására. - Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: A képzett és fiatal, vállalkozó kedvű lakosok elvándorlása nehéz helyzetbe hozza a településeket, így szükséges a fiatalok helyben tartása.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés: Szolgáltatások bővítése, kerékpár, lovas és aktív turizmus, szálláshely fejlesztés, koordinációs szervezet. - Alternatív, helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés: Helyi termékek termelését és feldolgozását összefogó együttműködések, piacra vitel támogatása, tanácsadás, mentor programok, vállalkozásfejlesztés. - Határmentiségből adódó hátrányok felszámolása: Megyei és

	<p>országhatáron átnyúló együttműködések, közlekedési kapcsolatok javítása (kiemelt: Ipoly hidak megépítése), közösségi közlekedés fejlesztése, természeti adottságok megőrzése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Települések energia önellátó képességének fokozása: Térségi jelentős mennyiségű biomassza potenciál felhasználásával lokális energiaellátó rendszer kialakítása. - Alkonygazdaság (Silver Economy) megtelepedésének elősegítése: Időskorú lakosság speciális igényeit kiszolgáló ellátórendszer kialakítása nyugodt környezetben és természeti adottságok között. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Kulturális rendezvények, sportolási és szórakozási lehetőségek biztosítása (helyszín, infrastruktúra, marketing, stb.).
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, általános és középiskolák, továbbképző központok, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, civil szervezetek, egyházak.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magánérős beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m2) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Megépült hiányzó hidak, utak száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Projektcsomag	Tápió mente (nagykatái) térség fejlesztése [GD3.b]
Projektcsomag célja	<ul style="list-style-type: none"> - Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének fokozása: Termelési struktúra egészét összefogó rendszer kialakítása. - A turizmus dinamikus pályára állítása: Látogatószám emelésével a foglalkoztatás és az ágazat jövedelemtermelő képességének növelése. - Térségi kapcsolatok megerősítése: Elérhetőség javításával kedvezőbb szállítási és kereskedelmi feltételek kialakítása. - A térség humán erőforrás fejlesztése – egész életen át tartó tanulás: Lakosság képzettségének emelése, kompetenciáinak fejlesztése, foglalkoztatási lehetőségeinek javulása. - Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének elősegítése: Időskorú lakosság számára kialakított ellátórendszer meghonosítása. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Népeségmegtartó-erő növelése, a helyi lakosok kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeinek bővítése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének fokozása: Utóbbi években leépült, megszűnő kapacitások jelentős munkanélküliséget generáltak, cél ennek csökkentése. - A turizmus dinamikus pályára állítása: Alacsony foglalkoztatottság és látogatószám miatt kevésbé jelentős gazdasági ág, amit súlyosbít a szezonális problematikája is. - Térségi kapcsolatok megerősítése: Belterületi utak elavultsága, közösségi közlekedés rugalmatlansága, munkaerő-piac nehéz elérése jellemző. - A térség humán erőforrás fejlesztése – egész életen át tartó tanulás: A lakosság alacsony képzettsége az akadály a fejlettebb technológiát térségbe hozó vállalatok térségbe településének. Lehetőségek híján az aktív, fiatal lakosok elvándorolnak a térségből. - Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének erősítése: Komoly igény mutatkozik az idősebb korosztály részéről a magas színvonalú ellátórendszer igénybevételére, nyugodt környezetben. - Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: A fiatalkorú, aktív lakosság számára nincsenek meg a megfelelő szabadidős tevékenység keretei, legyen szó kulturális, sport, vagy szórakoztató programról.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének fokozása: Új technológiák alkalmazásával a termelékenység fokozása, komplex ellátási rendszerek kialakításával a feldolgozóipar alapanyag ellátásának biztosítása és kapacitásfejlesztése, új piacok szerzése, gazdák közti együttműködések kialakítása. - A turizmus dinamikus pályára állítása: Öko-, lovas-, kerékpáros- és vadászturizmus feltételrendszerének fejlesztése, attrakció és szolgáltatásfejlesztés, fürdők rekreációs célú fejlesztése. - Térségi kapcsolatok megerősítése: Főbb közlekedési folyosók fejlesztése, a mellékúthálózat felújításával a ráhordó szerep fokozása, menetrend harmonizáció, kerékpáros közlekedés kialakítása. - A térség humán erőforrás fejlesztése – egész életen át tartó tanulás:

	<p>Át- és továbbképző programok, intézmények fejlesztése, képzések kialakítása a piaci igényeknek megfelelően. Egész életen át tartó tanulás szemléletének elterjesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének erősítése: Időskori speciális ellátórendszer kialakítása, különböző szabadidős tevékenységek szervezése. - Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Kulturális rendezvények, sportolási és szabadidős tevékenység gyakorlásának keretei, közösségi és közösségépítő programok.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági szervezetek, vállalkozások, mezőgazdasági termelők és feldolgozók, NIF Zrt., Magyar Közút Zrt., BKK, közlekedési vállalatok, nonprofit szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magánérős beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - Agrár-feldolgozóiparban fejlesztett vállalkozások száma (db) - Át- és továbbképzéseket eredményesen teljesítők száma (fő) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m²) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Felújított közúthálózat hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Projektcsomag	Galga mente (Aszódi) térség fejlesztése [GD3.c]
Projektcsomag célja	<ul style="list-style-type: none"> - Magas hozzáadott értékű élelmiszeripar kialakítása: Mezőgazdaság teljesítményének fokozásával fejlett feldolgozóipar kialakítása, a foglalkoztatás növelése és értékteremtés. - Komplex turisztikai kínálat kialakítása: Gazdag kulturális és építészeti örökség megőrzése és hasznosítása, a látogatók számának növekedése, a termálpotenciál kihasználásával egészségturisztikai és rekreációs fejlesztések. - Közüti, közösségi és fenntartható közlekedési hiányosságok felszámolása: Budapest, a környező munkaerő-piacok, a kistérségi központ elérhetőségének javítása a térség településeiről. - Ipari telephelyfejlesztés: Színvonalas termelési környezet kialakítása új technológiák és eszközpark biztosításával. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Népességmegtartó-erő növelése, a helyi lakosok kulturális, szórakozási és sportolási lehetőségeinek bővítése. - Geotermikus energia felhasználásának növelése
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Magas hozzáadott értékű élelmiszeripar kialakítása: A térség jelentős hagyományokkal rendelkezik intenzív kultúrák esetében, Budapest ellátásában játszik fontos szerepet. Az utóbbi évek válsága következtében leépülő feldolgozóipari kapacitás újranyitása szükséges. - Komplex turisztikai kínálat kialakítása: A térség gazdag építészeti és kulturális öröksége körében szükséges az állagmegóvás, további hasznosítás. A meglévő termálvízkinccs jelenleg alulhasznosított, miközben a természeti adottságok miatt sokan keresik fel a térséget. - Közüti, közösségi és fenntartható közlekedési hiányosságok felszámolása: A kiemelkedő közlekedési kapcsolatok ellenére a mellékúthálózat elavult állapota nem teszi lehetővé a térség gyors elérését. A közösségi közlekedés több hiányossággal is küzd, a kerékpáros vonalak egymástól elszigetelten jelennek meg. - Ipari telephelyfejlesztés: A termelési struktúra hatékonyságának növelése valósul meg, így lehetőség nyílik beszállítói hálózatokhoz csatlakozni. Alacsony vállalkozási kedv fejlesztésére külön program indul. Cél a jelen koncentrációk és magvállalatok helyzetbe hozása. - Fiatalkorúak helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: A képzett és fiatal, vállalkozó kedvű lakosok elvándorlása nehéz helyzetbe hozza a településeket, így szükséges a fiatalok helyben tartása.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Magas hozzáadott értékű élelmiszeripar kialakítása: Új technológiák átvétele innovációs mentor segítségével és geotermikus energia felhasználásával. Fiatal gazda program az aktív, kezdeményező vállalkozások érdekében, szövetkezeti jellegű együttműködések. - Komplex turisztikai kínálat kialakítása: Kastélyok és kúrák felújítása, kulturális-oktatási célú hasznosítása, egészség és rekreációs turizmus feltételeinek javítása, kerékpáros nyomvonalak hálózatba fogása, lovas és aktív turizmus fejlesztése. - Közüti, közösségi és fenntartható közlekedési hiányosságok

	<p>felszámolása: Mellékúthálózat, illetve a belterületi utak felújítása, fő közlekedési útvonalakra ún. ráhordó szerep erősítése. Községi közlekedés fejlesztése (utasforgalmi létesítmények), kerékpár hálózatok létrehozása a meglévő szakaszokból.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ipari telephelyfejlesztés: Ipari park és telephelyfejlesztés, szolgáltatási kínálat erősítése, megújuló eszközpark és technológiai háttér biztosítása, együttműködésekben és integrációkban való részvétel, befektetés-ösztönzés, vállalkozásfejlesztés, mentorprogramok. - Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Kulturális rendezvények, sportolási és szórakozási lehetőségek biztosítása (helyszín, infrastruktúra, marketing, stb.). - Geotermikus energia felhasználásának növelése: a hévíz és intenzív kertészeti tevékenység összekapcsolása és fejlesztése
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági szervezetek, költségvetési szervek vállalkozások, mezőgazdasági termelők és feldolgozók, élelmiszeripari vállalatok, fürdők, NIF Zrt., Magyar Közút Zrt., BKK, közlekedési vállalatok, vállalkozásfejlesztő és befektetés-ösztönző szervezetek, nonprofit szervezetek, civil szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magánérs beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - Agrár-feldolgozóiparban fejlesztett vállalkozások száma (db) - Át- és továbbképzéseket eredményesen teljesítők száma (fő) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m²) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Felújított közúthálózat hossza (km) - Együttműködésekben, hálózatokban részt vevő vállalatok (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó
Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]

Projektcsomag	Ceglédi térség fejlesztése [GD3.d]
Projektcsomag célja	<ul style="list-style-type: none"> - Agrár-öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása: Célja a kiváló adottságok felhasználásával versenyképes agrárvertikum kialakítása, melyre színvonalas feldolgozóipar települ. A növekvő foglalkoztatás hatására lassul a népességcsökkenés üteme. - Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése: A térség gazdag termálpotenciáljának összekapcsolása a térség rehabilitációs intézményekkel, melynek hatására az egészséges életmód életvitelszerűvé válik. Nő a térségbe látogatók száma, fejlődnek az aktív turizmus szegmensei. - Vállalkozások nagytérségi kapcsolatának megerősítése: Helyi vállalkozások fejlesztésével hazai szerepük növelése beszállítói hálózatokban, csatlakozás ipari-gazdasági körzetek tevékenységéhez. - Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása: Képzett, gyakorlattal rendelkező, térségi igényeknek megfelelő munkaerő kibocsátása, ami kiváló elhelyezkedési lehetőségekkel rendelkezik. - Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Fiatal, képzett, vállalkozói és munkakedvvel rendelkező csoportok térségben maradása, az elköltözők számának csökkenése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Agrár-öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása: Az utóbbi évtizedben visszaszorult a mezőgazdaság, a termelés visszaesése miatt feldolgozóüzemek zártak be. A hagyományos termékstruktúra továbbra is erős néhány nagyvállalatnak köszönhetően. - Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése: Egyelőre kevésbé kihasznált a termálpotenciál, a fürdők több helyen fejlesztésre szorulnak a kórházak mellett. Növekszik az öko- és aktív turizmus iránti érdeklődés, így szükséges a feltételek bővítése. - Vállalkozások nagytérségi kapcsolatának megerősítése: Kiváló közlekedési adottságok lehetőséget adnak többirányú kapcsolódással (Budapest, Kecskemét-Szeged, Szolnok) színvonalas termelési rendszer kialakítására, melyek befektetéseket, újabb kapacitásokat hozhatnak a térségbe. - Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása: Jelenleg az alacsony képzettség akadályozza több vállalat fejlesztéseit, mivel nem találnak megfelelő képzettségű munkaerőt. A szakképzés teljesen leépült, elmélet központúvá vált. - Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: A fiatalok életkörülményei, szabadidejük hasznos és egészséges eltöltésének módjai jelentősen korlátozottak, hiányoznak a lehetőségek, mely egyik összetevője az elvándorlásnak. Jelen intézményi struktúra kevésbé alkalmas kiegészítő tevékenységek folytatására.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Agrár-öko potenciálra épülő feldolgozóipar kialakítása: Környezeti feltételeknek megfelelő tájhasználat alkalmazása fiatal gazdákra bevonásával. Intenzív kultúrák, innovatív technológiák (geotermikus energia) preferálása. Feldolgozóipar fejlesztése, kapacitásbővítése mellett piaci résekben speciális termékek kialakítása.

		<ul style="list-style-type: none"> - Rekreációs, regenerációs egészségmegőrzés keretfeltételeinek erősítése: Az egészségmegőrzés szempontjai alapján kerülnek fejlesztésre a fürdők, valamint speciális rehabilitációs intézmények (Cegléd, Nagykőrös). Komplex rekreációs, rehabilitációs szolgáltatási csomagok kerülnek kialakításra. Az öko- és aktív turizmus infrastruktúrája is fejlesztésre kerül. - Vállalkozások nagytérégi kapcsolatának megerősítése: Üzleti és termelési környezet modernizálásával beszállítói hálózatokba kerülés elősegítése, együttműködések, klaszterek kialakítása. Aktív befektetés-ösztönzés, vállalkozásfejlesztés. - Oktatás, szakképzés képzési struktúrájának megújítása: Az oktatás és szakképzés gyakorlatorientált módon alakul át (új tananyag), gyakorlati helyek jönnek létre a vállalkozások bevonásával a piaci igényeik kielégítése érdekében, megújul az intézményi struktúra is. - Helyi kulturális, sportolási, szórakozási lehetőségeinek fejlesztése: Kulturális rendezvények, sportolási és szórakozási lehetőségek épülnek ki, az egészséges életmód feltételrendszere kerül kialakításra.
Kedvezményezetti meghatározása	kör	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, fürdők, mezőgazdasági termelők, vállalkozások, szövetkezetek, egészségügyi intézmények, vállalkozásfejlesztő és befektetés-ösztönző szervezetek, oktatási intézmények, szakképző intézmények, civil szervezetek, egyházak, kulturális és sportegyesületek.
Végrehajtásért szervezetek	felelős	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény		4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése		ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok		<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magán-erős beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - Agrár-feldolgozóiparban fejlesztett vállalkozások száma (db) - Gyakorlati képzésben részt vevők száma (fő) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m²) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Gyógyfürdők látogatottságának növekedése (%) - Gyakorlati képzésben részt vevő vállalatok száma (db)
Végrehajtás ütemezése	időbeli	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése
Intézkedés neve	Lemaradásban lévő térségek fejlesztése [GD3]
Projektcsomag	Dabas/Ráckevei térség fejlesztése [GD3.e]
Projektcsomag célja	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz alakítása: Helyi mezőgazdaság és ráépülő feldolgozóipar, valamint egyéb kapcsolódó iparágak dinamikus fejlődési pályára állítása. - Több lábon álló turizmus vonzókéességének fokozása: Színvonalasabb szolgáltatásokon keresztül több látogató térségbe vonzása, a hétvégi üdülések kiterjesztése hosszabb időszakra; a szezon kitolásával foglalkoztatás növelés. - Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés: Prosperáló gazdaság, fokozódó termelékenység és hatékonyság, növekvő foglalkoztatás. - Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése: Csatlakozás az M0 mentén kialakuló ipari-logisztikai tengely termelési tevékenységéhez. - Piacorientált oktatási-képzési programok: Rugalmas, a vállalatok speciális igényeihez igazodó munkakultúra és kompetenciák kialakítása, piacorientált, gyakorlatias képzési programok. - Helyi kultúra-, közösségfejlesztés: Helyi kultúra felvirágzása, népességmegtartó erejének növekedése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz alakítása: Jelentősen nő az igény a speciális, gondosan feldolgozott termékek iránt, amiben a térségnek jelentős potenciálja van. Intenzív kultúrák és újítások elterjesztésével és együttműködésekkel tovább erősíthető a vertikum, valamint a feldolgozóipari kapacitás is erősödik. - Több lábon álló turizmus vonzókéességének fokozása: Jelentős látogató jellemző manapság is, mely fokozható a szolgáltatások és attrakciók minőségi fejlesztésével, az turizmus infrastruktúrájának bővítésével, feltételeinek fejlesztésével. - Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés: Kicsi tőkevonzó képesség, illetve a helyi KKV-k alacsony tőkéje és termelési szintje. - Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése: A logisztikai-ipari tengely egyelőre csak a környező mentén alakult ki, nem terjed tovább, ezért szükséges a térségi vállalkozások bekapcsolódásának elősegítése. - Piacorientált oktatási-képzési programok: Az alacsony képzettségi szint korlátozza a helyi vállalkozások fejlődését, új technológiák bevezetését. Támogatja a gyakorlatorientált tananyag és képzési modellek kialakítását, alkalmazását, a rugalmas munkaerő érdekében. - Helyi kultúra, közösségfejlesztés: A térségben fontos a helyi és kisebbségi kultúra, mely fontos közösség összetartó erő. Az identitás erősítésével a közösség népességmegtartó ereje javul.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdaság struktúrájának piaci viszonyokhoz alakítása: Intenzív kultúrák ösztönzése, új technológiák és kultúrák megjelenése. Hagyományos feldolgozás infrastruktúrájának erősítése mellett magas minőségű termékek előállítás, újak kialakítása. Aktív piackeresés. - Több lábon álló turizmus vonzókéességének fokozása: Öko-, aktív- és

	<p>vízi turizmus feltételrendszereinek fejlesztése, fürdőzési lehetőségek fejlesztése, a Duna környezetének rendezése, falusi turizmus bővítése, marketingakciók és csomagok kialakítása. Meglévő infrastrukturális hiányosságok pótlása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Helyi, térségi foglalkoztatás bővítő és technológiafejlesztő gazdaságélénkítés: Szerkezetváltás, fejlettebb technológiák alkalmazásával hatékonyság és termelékenység növelése, befektetés-ösztönzés és vállalkozásfejlesztés, beszállítói hálózatokhoz való csatlakozás. - Vállalkozások hálózatosodása és logisztikai potenciáljának fejlesztése: Új üzleti modellek kialakítása, technológiai újítások, feldolgozóipari és logisztikai értékláncokhoz való csatlakozás elősegítése, hálózatosodás támogatása, vállalkozások erősítése, fejlesztése. - Piacorientált oktatási-képzési programok: Tananyag fejlesztés, gyakorlatorientált szakképzés, vállalati együttműködések és gyakorlóléhelyek kialakítása, munkavállalói továbbképzési programok, speciális képesítés biztosítása a vállalati igényeknek megfelelően. - Helyi kultúra, közösségfejlesztés: Hagyományok megőrzéséhez kötődő rendezvények, fesztiválok rendezése, kapcsolatok elmélyítése, tájházak, múzeumok működése válik lehetővé.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társaságok, mezőgazdasági termelők, vállalkozások, szövetkezetek, vállalkozásfejlesztő és befektetés-ösztönző szervezetek, oktatási intézmények, szakképző intézmények, civil szervezetek, egyházak, kulturális és sportegyesületek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex programok által érintett lakosság száma (fő) - A megyében végrehajtott komplex térségi fejlesztési programok száma (db) - Beavatkozás hatására indukált magánérs beavatkozás nagysága (EUR) - Teremtett munkahelyek száma (db) - Támogatott KKV projektek száma (db) - A támogatásban részesülő gazdasági társaságok által bevezetett új helyi termékek száma (db) - Agrár-feldolgozóiparban fejlesztett vállalkozások száma (db) - Gyakorlati képzésben részt vevők száma (fő) - A térségbe látogatók számának növekedése (%) - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények nagysága (m2) - Megvalósított közösségépítő rendezvények száma (db) - Közösségépítő rendezvényeken részt vevők száma (fő) - Együttműködésekben, hálózatokban részt vevő vállalatok (db) - Felújított telephelyek nagysága (ha) - Fejlesztéssel érintett attrakciók száma (db) - Fejlesztéssel érintett szolgáltatások száma (db)

	<ul style="list-style-type: none"> - Beszállítói hálózathoz csatlakozó vállalatok száma (db) - Gyakorlati képzésben részt vevő vállalatok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1]
Projektcsomag	Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése [TF1.a]
Projektcsomag célja	Makroregionális elérhetőség javítása, a megye nemzetközi áruszállítási, kereskedelmi folyamatokba való aktív, árumegállítást, hozzáadott érték termelést indukáló bekapcsolódása, szétválasztható nemzetközi és országon belüli közlekedés, kiszámíthatóbb utazási idő, csökkenő baleseti statisztikák, csökkenő közlekedéshez köthető káros anyag kibocsátás.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye centrális, Budapestet övező elhelyezkedésének köszönhetően számos, nemzetközi szinten jelentős főút keresztezi, érinti. A gyorsforgalmi és főutak hálózata azonban nem folyamatos, helyenként csak szakaszosan kiépített. A sugaras-gyűrűs hálózat gyűrű irányú elemeinek hiányzó szakaszai a fővároson áthaladó utak telítődéséhez, állandó közlekedési konfliktusokhoz vezet, amely a megyei útszakaszok zsúfoltságának is egyik okozója. A torlódások csökkentéséhez, megszüntetéséhez és a térség geostratégiai pozíciójának jobb kihasználása érdekében elengedhetetlen a nemzetközi közúti közlekedési hálózat hiányzó szakaszainak mielőbbi megvalósítása. Az Ipoly mente (szobi) térség fejlődése, a munkavállalási lehetőségek bővítése érdekében az Ipoly hidak megépítése sürgető feladat.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - M0 befejezése a teljes gyűrű kiépítésével; - M4 Budapest és Cegléd közötti szakaszának megépítése; - M11 gyorsforgalmi út (a Ploce – Sarajevo – Budapest V/C Helsinki folyosó, illetve a Léva – Krakkó – Gdansk irányú VI. Helsinki folyosó Budapest Léva közötti szakasza Esztergom és Párkány érintésével a TEN-T hálózat részeként); - Az M8 autópálya Veszprém – Szolnok közötti szakaszának ütemezett megvalósítása, ezzel a megye tranzitforgalomtól való részleges mentesítése, illetve az ország középső vonalában e nagyjelentőségű TEN-T útvonalakat összekapcsoló – hálózati elemmel a központi gazdasági zóna déli irányba való kiterjesztése; - Az M2 autópálya Budapest – Vác közötti szakaszán második pálya megépítése; - Ipoly hidak és a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	NIF Zrt., Belügyminisztérium, ORFK, Magyar Közút, illetve előbbiek esetleges jogutódai
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	N.a. Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Érintett lakosság száma (db) - Felújított utak hossza (km) - Megépült/új utak hossza (km) - Megépült Ipoly hidak száma (db)

Végrehajtás ütemezése	időbeli	2015. I. hó – 2030. XII. hó
----------------------------------	----------------	-----------------------------

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1]
Projektcsomag	Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése [TF1.b]
Projektcsomag célja	Makroregionális elérhetőség javítása, vasúti közlekedés ütemezettségének javulása, a közlekedésre fordított időráfordítás csökkenése, környezetkímélő fuvarozási mód szerepének növekedése, jelenleginél magasabb szolgáltatási színvonal elérése. A fejlesztések járuljanak hozzá a CO ₂ mentes gazdasághoz.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A meglévő vasúti nyomvonalakon a lassújelek megszüntetése, új vasútvonalak megépítése, a kapcsolódó korszerű vasúti infrastruktúra kialakítása szükséges.
Beavatkozás tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A Fővárost délről elkerülő V0 tehervonal megépítése; - NSV megvalósítása; - Pest megyét keresztező két kiemelt európai vasúti infrastruktúra kialakítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbiek esetleges jogutódai
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	N.a. Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Érintett lakosság száma (db) - Felújított vasútvonal hossza (km) - Megépült/új vasútvonal hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. II. hó – 2020.XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése [TF1]
Projektcsomag	Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban [TF1.c]
Projektcsomag célja	Makroregionális elérhetőség javítása, folyami, környezetkímélő fuvarozási mód szerepének növekedése az áruszállításban, Duna nemzetközi hajózási, kapcsolati szerepének növelése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A külső közlekedési kapcsolatok gyengék, a vízi áruszállításban rejlő lehetőségek kihasználatlanok. A nagyvárosi régió Magyarországon belüli, illetve a Kárpát-medencében betöltött csomóponti pozíciójának, versenyképességének javítása érdekében elengedhetetlen a Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban. A beavatkozás hozzájárul a tőkevonzó-képesség növekedéséhez, mely a szerepkörök erősödését, újabb ágazatok megjelenését és a gazdasági struktúra bővülését eredményezik.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A folyót, kikötőit és hajóparkját érintő összehangolt fejlesztés; - Folyami hajózhatóság javítása; - Áruszállításra alkalmas kikötői infrastruktúra kialakítása; - Kikötők közúti és vasúti elérhetőségének javítására; - Parti infrastruktúra megteremtése.
Kedvezményezett kör meghatározása	MAHART, önkormányzatok, vízügy, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	N.a. Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Érintett lakosság száma (db) - Folyón szállított áru mennyisége (t) - Fejlesztéssel érintett kikötők száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közösségi közlekedés fejlesztése [TF2]
Projektcsomag	Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése [TF2.a]
Projektcsomag célja	A felújított vasútvonalakon mérséklődjön az utazási idő, javuljon az utazók komfortérzete, csökkenjen az ingázás okozta stressz, javuljon a menetrendszerűség; növekedjen a létrehozott infrastruktúrát használó és így jobb közlekedési lehetőségekkel kiszolgált utasok száma, az utazóknak magasabb szolgáltatási színvonal nyújtása valósuljon meg az elővárosi közlekedés tekintetében, különösen a Liszt Ferenc Repülőtér és a városközpont között, valamint az M1/M7 autópálya csatlakozásában kialakítandó intermodális központ és a városközpont között. A fejlesztések járuljanak hozzá a CO ₂ mentes gazdasághoz.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Budapest és Pest megye között nincs valódi integrált elővárosi közösségi közlekedési rendszer. Amennyiben bevezetésre kerül a dugódíj, akkor azokban a zónákban, ahol közlekedési eszközt kell majd váltani, ennek nincsenek meg a feltételei. Fejleszteni szükséges azokat a „KAPU” területeket, ahol a közösségi közlekedés elemei koncentrálnak.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - B+R, P+R parkolók kialakítása; - Vasúti csomópontok fejlesztése; - Állomásépület épület-energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés; - Végállomások Budapest közigazgatási határán kívüli kialakítása; - É-D-i gyorsvasút (HÉV hálózat); - S-bahn rendszerű integrált közösségi közlekedés; - Intelligens utas-tájékoztató rendszerek kialakítása; - Közutakon folyó közösségi közlekedés korszerűsítése (gépjárműpark megújítása is).
Kedvezményezett kör meghatározása	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK, a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ illetve előbbiek esetleges jogutódai
Végrehajtásért felelős szervezetek	BKK, Budapest Főváros Önkormányzata, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	70 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett elővárosi közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) - Felújított állomásépületek száma (km) - Megépített P+R parkolók száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közösségi közlekedés fejlesztése [TF2]
Projektcsomag	Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése [TF2.b]
Projektcsomag célja	Közösségi közlekedési pályaudvarok, csomópontok felújítása, valós idejű, intelligens információs tájékoztató rendszerek kiépítése. P+R parkolók és csomópontok fejlesztése, közösségi közlekedés előnyben részesítését szolgáló beruházások, kistérségi, települési kapcsolatok javítását célzó új közösségi közlekedési viszonylatok kialakítása. Cél az egészségesebb életmód, az utazási komfort növekedése, az utazási stressz csökkenése, a közösségi közlekedést igénybe vevők számának növelése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Az ingázók, a közösségi közlekedést igénybe vevők helyzete nem irigylésre méltó. Naponta egy-két, vagy több órát töltenek közösségi közlekedési eszközön. Az utazás körülményei pedig sokszor kívánni valót hagynak maguk után. A leromlott infrastruktúra – a busz- és vasúti megállók állapota – nem hat ösztönzőleg a közösségi közlekedés igénybevételére. A kistérségi, települési közösségi közlekedési kapcsolatok viszonylataiban tapasztalt hiányosságok (nincs vagy nem megfelelő járatsűrűség) orvoslása is szükséges.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Buszvárók építése; - Vasúti állomások modernizálása; - További közlekedési eszközök becsatornázása (P+R, B+R); - Közösségi közlekedés népszerűsítését célzó rendezvények, programok (SOFT tevékenységek).
Kedvezményezett kör meghatározása	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ, önkormányzatok, Volán társaságok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megújult közösségi közlekedés szolgáltató állomások száma (db) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - Megépített P+R és B+R parkolók száma (db) - Új közösségi közlekedési kapcsolat a településen, kitéréségen belül (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közösségi közlekedés fejlesztése [TF2]
Projektcsomag	Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása [TF2.c]
Projektcsomag célja	A megye egyes településein belül a közlekedési kapcsolatok térségi, környezeti, gazdasági sajátosságok szerinti differenciált fejlesztése, a kistérségi és járási központok időben és eszközben (közösségi közlekedés) való jobb elérhetőségének biztosítása, a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, a közlekedésbiztonság javítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Évtizedek óta súlyos környezeti és közlekedési problémát okoz a települések belső úthálózatát terhelő átmenő forgalom, a térségi átjárhatóságot csökkentő haránt irányú kapcsolatok hiánya, a kétszámjegyű utak túlterheltsége.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Az M10 gyorsforgalmi út 2*2 sávú megyei szakaszának megvalósítása, a 10-es számú főút nyomvonalának kiváltása egy, a településeket elkerülő főút új nyomvonalú megépítésével; - A Tápió-menti feltárási út megvalósítása a 31-es út új nyomvonalú megépítésével; - A Csepel-szigeti gerincút déli szakaszának ütemezett megépítése; - A Zsámbéki-medence településeinek elkerülésére tervezett 2*1 sávú 100-as út kiépítése; - A kerékpáros közlekedés infrastrukturális, hálózati és eszköz feltételeinek javítása, a közösségi közlekedési megállókhoz kapcsolása átszállási lehetőségek megvalósításával; - A kistérségi és járási központok közötti új közösségi közlekedési kapcsolatok (Duna híd építése Vác térségében) vagy a járatsűrűség növeléséhez szükséges infrastrukturális beavatkozások végrehajtása.
Kedvezményezett kör meghatározása	NIF Zrt., MÁV Zrt., Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt., MÁV-START Zrt., GYSEV Zrt., BKK., a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ, önkormányzatok, Volán társaságok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	28,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Felújított utak hossza (km) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - A közösségi közlekedést igénybe vevők száma (fő) - Létrehozott önálló kerékpárforgalmi létesítmények száma (db) - Végrehajtott közlekedésbiztonsági fejlesztések száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzeti, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közúthálózat fejlesztése [TF3]
Projektcsomag	Belterületi utak fejlesztése [TF3.a]
Projektcsomag célja	A települések belterületi közlekedési infrastruktúrájának fejlesztésével a közlekedésbiztonság javítása, az életminőség emelése, a szolgáltatások igénybevételi lehetőségei javítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest megyei települések belső úthálózata fejlesztésre szorul. Szükséges a meglévő útállomány javítása, a hiányzó kapacitások kiépítése mind a közutak, mind a járdák és a kerékpárutak vonatkozásában.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Belterületi utak fejlesztése, felújítása; - Belterületi földutak burkolása, vízelvezetése; - A burkolt utak elavult szakaszainak megújítása; - Az utak mentén járdák, kerékpársávok kialakítása a közlekedésbiztonság javítása érdekében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Helyi önkormányzatok, útkezelők
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	72,9 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) - Fejlesztéssel érintett utak hossza (km) - Utak mentén kialakított/felújított járdák, kerékpársávok hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közúthálózat fejlesztése [TF3]
Projektcsomag	Külterületi utak fejlesztése [TF3.b]
Projektcsomag célja	A külterületi utak fejlesztésével a közlekedés feltételei, a közlekedésbiztonság, a munkába járás körülményeinek javítása, a beruházások növekedése, hozzájárulás a hátrányos helyzetű térségek tökevonzó képességének növeléséhez.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A megye településeit összekötő utak jelentős része túlterhelt, és ebből következően leromlott állapotú, mely gátolja a helyi gazdaságfejlesztést, és a mobilitást.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A városok közötti úthálózat fejlesztése; - A települések megközelíthetőségének javítása, a térségi úthálózatba történő bekötése; - A településeket elkerülő utak építése; - Ipari, logisztikai területek megközelítését szolgáló közútfejlesztések.
Kedvezményezett kör meghatározása	Helyi önkormányzatok, útkezelők
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	78,7 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) - Fejlesztéssel érintett utak hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közúthálózat fejlesztése [TF3]
Projektcsomag	Kerékpárút hálózat fejlesztése [TF3.c]
Projektcsomag célja	A kerékpáros hivatásforgalom és turizmus biztonságos kiszolgálásának megteremtése, a közlekedésbiztonság javítása az érintett szakaszokon (csökken a balesetek száma); az egészségesebb életmódra és környezettudatosságra nevelés megvalósítása; hozzájárulás a turisztikai attrakciók megközelíthetőségének javításához.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében a kerékpárutak nem minden esetben képeznek összefüggő rendszert, vagy jelentős elemek hiányoznak ahhoz, hogy rendszerként lehessen tekinteni rájuk. A 2014-2020 uniós ciklusban a kerékpárút hálózatok építését kifejezetten regionális összefogáshoz rögzítjük. További fontos szempont, hogy a kerékpárútnak a hivatásforgalomban is fontos szerepet kell játszania, tehát gazdaságfejlesztési szerepének kimutathatónak kell lennie.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Belterületi kerékpárutak kiépítése közösségi közlekedési csomópontig, kerékpártárolók, kerékpáros szerviz pontok, szolgáltató állomások kialakítása a tömegközlekedési csomópontok környezetében; - Regionális kerékpárutak hiányzó szakaszainak megépítése (Rákos patak menti kerékpárút, Ipoly menti kerékpárút, Dél-Buda térségi kerékpárút, Dél-Pest megyei térségi kerékpárút, Duna-völgyi Eurovelo, Budapest-Balaton kerékpárút); - Duna-völgyi kerékpárút hiányzó szakaszainak megvalósítása, valamint folytatása Pest megyében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Helyi önkormányzatok, útkezelők
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	33,1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett közlekedéssel érintett lakosság száma (fő) - Felújított kerékpárút hossza (km) - Megépült kerékpárút hossza (km)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében
Intézkedés neve	Közúthálózat fejlesztése [TF3]
Projektcsomag	Közlekedésbiztonsági beavatkozások [TF3.d]
Projektcsomag célja	A biztonságos közlekedési lehetőségek kialakítását, a halálos balesetek számának csökkenését kell elősegíteni korszerű csomópontok kiépítésével, körforgalom kialakításával, a meglévő csomópontok korszerűsítésével.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Az úthálózat települési belterületi szakaszain, főleg a kétszámjegyű utakon rendkívül sok baleset történik. Külön ki kell emelni az 51-es út, 4. sz. főút és 3. sz. főút szakaszait. Ezeken az utakon növelni kell a közlekedés biztonságát.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Kerékpársávok kialakítása; - Járdák építése, felújítása; - Gyalogos átkelők, forgalomlassítók kialakítása; - Korszerű csomópontok kiépítése; - Körforgalmak kialakítása; - A meglévő csomópontok korszerűsítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Helyi önkormányzatok, útkezelők
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	29,8 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megvalósult közlekedésbiztonsági célú fejlesztések száma (db) - Fejlesztések által érintett lakosság száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4]
Projektcsomag	Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások [TF4.a]
Projektcsomag célja	Integrált stratégiai alapokon nyugvó vonzó városi környezet és infrastruktúra kialakítása, a településszerkezet javítása, a helyi közösségi élet feltételeinek megteremtése, a helyi gazdaság erősítése, járási funkciók megerősítése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A nagy kiköltözési boom hirtelen okozott jelentős népességnövekedést az erre egyébként nem kellően felkészült településeken. A népességnövekedés által térben is szétterjedő települések közül sokan kisvárosok lettek, valódi városi funkció, városi szerepkör, városi mag, vagy alközpont nélkül. A településeken pedig igény mutatkozik erre, ugyanis a megnövekedett számú népesség szeretne a lakóhelyéhez minél közelebb megfelelő színvonalú ellátást, vagy szolgáltatást kapni. A 218/2012. Kormányrendelet által nevesített járási székhely települések esetében a járási feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra tekintetében hiányosságok mutatkoznak.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Integrált Településfejlesztési Stratégiák (ITS) elkészítése, felülvizsgálata; - A funkcióhiányos városrészekben a településközpont új funkciókkal való bővítése, települési alközpont kialakítása; - A kapcsolódó zöldterületi, zöldfelületi fejlesztések, illetve a közlekedési elemek fejlesztése (városi funkció); - Előtérbe kerül a családok számára vonzó és biztonságos feltételek megteremtése, és a klímaadaptáció; - A városokban fenntartható köztér-rehabilitáció és közterület-felújítási fejlesztések valósulnak meg; - Közszolgálati feladatellátás megerősítése érdekében a járási központok infrastrukturális intézményi ellátottságának megvalósítása; - A helyi identitást, közösségformálást, környezettudatosságot erősítő, a helyi foglalkoztatást javító programok (SOFT tevékenységek).
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, költségvetési szervek, kulturális intézmények, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek, Kormányhivatal
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	68,8 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4]
Projektcsomag	Önkormányzati szolgáltatások javítása [TF4.b]
Projektcsomag célja	A települési közszolgáltatások elérhetősége és minősége javul. Gyorsabbá válik az ügyintézés, az energiahatékonysági célú fejlesztések költséghatékonyabb fenntartást eredményeznek.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Egyes önkormányzati közigazgatási és közszolgáltatási funkciók igénybevételeének lehetőségei (kapacitáshiány, minőségi problémák) nem felelnek meg az érintett lakosság által támasztott igényeknek. Támogatni kell az olyan fejlesztéseket, amelyek a közsféra intézményi megjelenését, az ügyfélbarát szolgáltató funkciójának erősítését valósítják meg. Az önkormányzati közszolgáltatások minőségének javítása nagymértékben meghatározza a Pest megye települései által kínált életminőséget.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Az ügyfélközpontú, gyors kiszolgálás személyi paramétereinek, eszközszükségletének, szoftverigényének biztosítása; - A kötelező feladatellátáshoz kapcsolódó infrastrukturális beavatkozások, elsősorban energiahatékonysági célú korszerűsítések megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett önkormányzati szolgáltatások száma (db) - Fejlesztéssel érintett lakosok száma (fő) - Fejlesztéssel elért energia-megtakarítás (TJ)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Policentrikus településstruktúra, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések Pest megyében [TF4]
Projektcsomag	Szociális városrehabilitációs beavatkozások [TF4.c]
Projektcsomag célja	A tőkevonzó képesség javítása, a társadalmi szempontból szegregálódó és környezeti szempontból kockázatot jelentő területek megújítása, a társadalmi feszültségek csökkentése, a társadalmi kohézió erősítése. Javul az élet minősége. Erősödik a helyi gazdaság.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye települései között jelentős fejlődésbeli eltérések tapasztalhatóak. A gazdasági, társadalmi, környezeti problémákat a piac önmagában nem oldja meg, vagy nem kezeli kellő hatékonysággal. A városok egyes társadalmi – fizikai - gazdasági szempontból is leszakadó, vagy leszakadással fenyegetett településrészei állapota erősen leromlott, lakosságcsoportjaik társadalmi helyzete, foglalkoztatási színvonala, életkörülményei szegényes, a településrész városi és közösségi funkciókkal való ellátottsága alacsony szintű, a településrész nem képes bekapcsolódni a város gazdasági-társadalmi vérkeringésébe. Egyes területeken koncentráltan jelentkezik a munkanélküliség, melyet tovább súlyosbítanak a hátrányos helyzetű csoportok jelenlétéből, és a közbiztonság romlásából származó problémák.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Integrált Településfejlesztési Stratégiák (ITS) elkészítése, felülvizsgálata; - A szegregátumok vagy a szegregációval veszélyeztetett területeken infrastrukturális beavatkozások megvalósítása; - Felzárkóztató programok, akciók megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyházak, nonprofit szervezetek, városfejlesztő társaságok, szövetkezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Elkészült, felülvizsgált ITS dokumentumok száma (db) - Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett terület nagysága (ha) - Szociális városrehabilitációs beavatkozással érintett szegregátum, szegregációval terület nagysága (ha) - Érintett lakosok száma a rehabilitált településrészen (fő) - Felzárkóztató programokban, akciókban résztvevők száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5]
Projektcsomag	Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése [TF5.a]
Projektcsomag célja	Településkörnyéki zöldfelületek megóvása, területének növelése, a települések indokolatlan, a fenntartható fejlődés környezeti aspektusát figyelmen kívül hagyó terjeszkedésének megakadályozása. A települési közcélú zöldfelületek területének, állapotának fejlesztése, a hiányosságok kiküszöbölése. Tudatformálás, szemléletváltás.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Az élhető település az emberek számára elsődlegesen környezeti ártalmaktól mentes, komfortos, megfelelő rekreációs feltételekkel rendelkező, biztonságos lakóhelyet jelent. Ennek megteremtésében fontos szerepe van a megfelelő mennyiségű és minőségű zöldfelületek rendelkezésre állásának: hozzájárulnak a település levegőminőségének javításához, a zajterhelés csökkentéséhez. A szélsőségesebbé váló időjárás hatásaira városépítészeti szempontból is szükséges felkészülni. Fontos a városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Településkörnyéki zöldfelületek növelése, megújítása; - Települési zöldfelületek növelése, megújítása; - A zöldfelületek fenntartását szolgáló eszközpark korszerűsítése; - Zöldterületek megfelelő nyilvántartása; - Környezettudatosságot erősítő akciók, programok.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, költségvetési szervek, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	13 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága (ha) - Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága - ebből településkörnyéki (ha) - Megújított/megnövekedett zöldfelületek nagysága – ebből települési (ha) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - Környezettudatosságot erősítő akciókban, programok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5]
Projektcsomag	Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése [TF5.b]
Projektcsomag célja	Pest megye természetvédelmi területei biológiai sokféleségének megóvása, a fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása. A táji, természeti értékek megőrzésén túl elő kell segíteni a szerkezeti változtatások tájba illesztését.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye természetvédelmi területekben (a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a tájvédelmi körzetek, NATURA 2000 és egyéb védett és nem védett, ökológiai területek) gazdag, így szükség van a különböző életközösségek, geológiai, vízrajzi, tájképi értékek megóvására különös figyelemmel lenni. Pest megyében, mint erősen urbanizált és sugaras rendszerű hálózati elemekkel átszőtt térben alapvető fontosságú az ökológiai térszerkezet területének és állapotának megőrzése és fejlesztése.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Természetvédelmi területek biológiai sokféleségének megóvása; - A fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának, természetes elterjedésének biztosítása; - NATURA2000 területen megvalósuló fejlesztések; - Környezettudatosságot erősítő akciók, programok.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, költségvetési szervek, nemzeti parkok, gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett természetvédelmi terület (ha) - Fejlesztéssel érintett NATURA2000 terület (ha) - NATURA2000 területen megvalósult fejlesztések száma (db) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - Környezettudatosságot erősítő akciókban, programokban résztvevők száma (fő) - A NATURA2000 fogalmát ismerő állampolgárok aránya (%)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5]
Projektcsomag	Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem [TF5.c]
Projektcsomag célja	A környezeti levegő jelenleg jellemzően jó minőségének megőrzése, az ipari létesítmények, a mezőgazdaság poremissziójának, az érintettség és a konfliktusok (immisszió) csökkentése, a nagy forgalmú főutak zaj- és rezgésterhelésének mérséklése. A termőföld minőségének védelme, termékenységének megóvása és javítása. Tudatformálás, szemléletváltás.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye ipari szerkezete miatt nem rendelkezik olyan szennyező anyag kibocsátással, ami veszélyeztetné az itt élők egészségét, itt jellemzően a legnagyobb környezeti terhelést a közlekedési ágazat gerincvonalai okozzák a szállópor megjelenésével, illetve a zajterheléssel. A termőföld Pest megye kiemelt értéke, melyet leginkább fenyegető veszélyek a kiszáradás, a felszín alatti vizek mélyebbre húzódása, illetve azok elszennyeződése.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Térségi immissziós monitoring-hálózat kiépítése; - Zajterhelést mérséklő közlekedéstechnikai beavatkozások (akusztikai védelem); - Talajvédelmi és vízgazdálkodási eljárások alkalmazása; - Környezettudatosságot erősítő akciók, programok.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, NIF Zrt., MÁV Zrt., gazdasági társaságok, kulturális intézmények, nonprofit szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM, VM, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/KA/EMVA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő); - Fejlesztéssel érintett terület nagysága (ha); - Megépült zajvédelmi létesítmények száma (db); - Környezettudatosságot erősítő akciókban, programokban résztvevők száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért
Intézkedés neve	Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása [TF5]
Projektcsomag	Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése [TF5.d]
Projektcsomag célja	Barnamezős beruházások ösztönzése a zöldmezős beruházások helyett, ennek érdekében megyei kataszter, nyilvántartás elkészítése. A felhagyott ipar és egyéb területek környezetbarát, ipari, kereskedelmi célra történő használatának ösztönzése, előkészítése, kármentesítése
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye fenntartható, optimális területhasználata, a környezet védelme érdekében indokolt a barnamezős területek gazdasági célú hasznosítását preferálni a zöldmezős beruházások helyett. A Pest megyében lévő barnamezős területekről jelenleg pontos információk, adatbázis nem áll rendelkezésre.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése; - Kármentesítési, hasznosítási tervek elkészítése; - Kármentesítési munkák elvégzése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat, önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	5,4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Elkészült megyei kataszter (db) - Kármentesítési, hasznosítási tervvel érintett terület nagysága (ha) - Elkészült kármentesítési, hasznosítási tervek száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2016. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Projektcsomag	Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlekások energetikai megújítása [TF6.a]
Projektcsomag célja	A települési energiahatékonyság növelése, klímavédelmi és energiahatékonysági szempontokat előtérbe helyező infrastrukturális fejlesztések megvalósítása, az ökológiai lábnyom csökkentése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye az energiagazdálkodás szintjének optimális kialakításában országos szinten jelentős szerepet játszik. Az energiafüggőség csökkentése, az intézményi fenntarthatóság növelése, valamint az erőforrásokkal való takarékoskodás érdekében szükséges az alapellátásokat nyújtó intézmények, valamint a helyi önkormányzat kötelező feladatait ellátó intézményrendszer infrastrukturális fejlesztése, a megújuló energia alkalmazásának ösztönzése.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Gyermejkölési alapellátást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése (bölcsőde, óvoda, családi napközik); - Alap- és középfokú oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése, korszerűsítése; - Szociális szolgáltatást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése; - Egészségügyi ellátást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése; - A helyi önkormányzat kötelező feladatait ellátó intézményrendszer (beleértve az önkormányzati bérlekásokat is) infrastrukturális fejlesztése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, egyházi és civil szervezetek, intézményfenntartók, költségvetési szervek,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	39 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott beavatkozás keretében megújult intézmények száma (db) fejlesztések eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ) - A fejlesztéssel érintett intézményekben ellátottak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Projektcsomag	Lakossági fejlesztések támogatása [TF6.b]
Projektcsomag célja	A lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye lakosságának használatában levő épületek, rendszerek fenntartása sokba kerül, különösen a téli időszakban. A lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági szempontból korszerűtlenek, az épületállomány elavult. Az erőforrások pazarlásának csökkentése és a klímaváltozás hatásainak mérséklése, a javakkal való takarékoskodás érdekében a tervezett energetikai fejlesztésekhez támogatást kell nyújtani a lakosságnak.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Lakóépületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása; - Nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása; - Megújuló energiák alkalmazása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Lakosság (magánszemélyek, társasházak, lakásszövetkezetek), nonprofit szervezetek?
Végrehajtásért felelős szervezetek	Helyi önkormányzatok
Forrásigény	10 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma (db) - A fejlesztések eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ) - Érintett lakosság száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Projektcsomag	Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai [TF6.c]
Projektcsomag célja	A gazdasági szektor energiahatékonyságának növelése, megújuló energiafelhasználás ösztönzése, fejlesztések támogatása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye gazdasági súlya és magas lakosságszáma miatt a megújuló energiahordozók arányának növelésében jelentős szerepet játszik az országban. A gazdasági szektor energiafelhasználása azonban nem hatékony, a vállalkozások még mindig inkább meg nem újuló energiaforrásokat használnak, holott a verseny része az energia racionalizáció, akár a telephely energiafelhasználása, akár a technológia működése közben megtakarítható energia tekintetében. Az energiatermelő rendszerek elavultak.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A gazdasági szektor energiahatékonyságának növelése; - A vállalkozások megújuló energiafelhasználását és energiahatékonyság növelését célzó fejlesztéseinek támogatása; - Kisléptékű energiatermelő rendszerek fejlesztése és helyi felhasználás ösztönzése; - Távhő rendszerek komplex energetikai korszerűsítésének támogatása; - Gazdasági társaságok energia racionalizációjának támogatása akár telephely energiafelhasználása, akár a technológia működése közben megtakarítható energia tekintetében.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Gazdasági társaságok, egyéni vállalkozások,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Forrásigény	10 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott projekt eredményeként elért energia-megtakarítás (TJ); - A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma (db); - A támogatott projekt keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Projektcsomag	Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása [TF6.d]
Projektcsomag célja	A települések közvilágításának megújítása az energiahatékonyság és az energiatakarékosság fokozása érdekében.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A közvilágítás energiatakarékos megújítása az önkormányzatok számára kedvezőbb energiaköltségek melletti üzemeltetést tesz lehetővé. Mindemellett az energetikai hatékonyság fokozását célzó valamennyi beavatkozás, hozzájárul az energiaellátás biztonságának a növeléséhez, az igen magas, (75%-ot is meghaladó) magyarországi energiainport-függőség mérsékléséhez és a környezeti ártalmak csökkentéséhez, ezzel pedig az ország nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez.
Projektcsomag tartalma	- A települési közvilágítás energia-rationális felújítása a lámpatestek, fényforrások, előtétek és az energia-megtakarítás szempontjából indokolt vezetékek felújítása, vagy cseréje útján.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati gazdasági társaságok, energiaszolgáltatók
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott projekt keretében megtakarított villamos energia (watt) - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő) - Energiatakarékos közvilágítással rendelkező települések száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Energiahatékonyság növelése, a CO2 kibocsátás csökkentése [TF6]
Projektcsomag	Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében [TF6.e]
Projektcsomag célja	Az energiatakarékosság, mint környezeti szempont tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, az energiafogyasztási szokások megváltoztatása, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok, így az energiatakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Az energiaköltségek meghatározó hányadát teszik ki a pest megyei családok költségvetésének is, így a motiváció az energiatakarékos életmód kialakítására adott. Ehhez azonban kevés a rendelkezésre álló információ, szakmai anyag, program.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelési intézmények, energiaszolgáltató cégek önkormányzatok, civil szervezetek együttműködésében megvalósuló tanulási alkalmak megteremtése: környezeti nevelési programsorozat, erdei iskolák, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok családi programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, energiaszolgáltatók, non-profit szervezetek, egyházak, kulturális intézmények,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) - Elkészült kiadványok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Projektcsomag	Megyei ár- és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása [TF7.a]
Projektcsomag célja	A hatékonyabb ár- és belvízvédelem megvalósításához szükséges közös fellépés alapjainak megteremtése, egységes program kidolgozása a beavatkozási területek meghatározása érdekében.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye szinte valamennyi településén komoly gondokat okozott az elmúlt másfél évtizedben a klimatikus és csapadékvizszonyok megváltozása, azok kiszámíthatatlansága. A jelentős új beépítések többnyire nem jártak együtt a vízvezetési rendszerek újragondolásával, megépítésével. A korábbi időszak csapadékszegényebb időjárása miatt a meglévő csapadékvíz elvezető rendszerek is elhanyagolt állapotba kerültek, illetve a belvízelvezető rendszerek egy része is hiányos, gondozatlan, továbbá vízjárta területek is beépítésre kerültek. A vízgazdálkodás és vízviszatarítás beavatkozásait program alapon, térségi szemlélettel kívánjuk megvalósítani, mivel ezeken a területeken csak rendszerként megtervezett beavatkozások vezethetnek tartós megoldásra. A programok megtervezése előkészíti a későbbi fejlesztéseket.
Projektcsomag tartalma	- Megyei ár- és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása
Kedvezményezett kör meghatározása	önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, nonprofit szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat, Vízügyi Igazgatóság
Forrásigény	0,1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA, kohéziós alap
Indikátorok	- Elkészült ár- és belvízvédelmi program (ok) száma (db) - Elkészült ár- és belvízvédelmi programmal érintett terület nagysága (ha) - Érintett lakosság száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2016. VI. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Projektcsomag	Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése [TF7.b]
Projektcsomag célja	Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése, meglévők felülvizsgálata, kapacitásuk növelése
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye felszíni vízelvezetése nem teljes körűen megoldott, a hirtelen lezúduló csapadékot a csatornák nem tudják elvezetni a nem kellő kiépítettség, nem megfelelő kapacitás, valamint az elhasználódás következtében, ezáltal ismétlődően számszerűsíthető károk keletkeznek nagyobb esőzések alkalmával. A klímaváltozás miatti szélsőséges időjárás miatt szükséges új csapadékvíz elvezető rendszerek, tározók kiépítése, a meglévők felülvizsgálata.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése, meglévők felújítása, karbantartása - A csapadékvíz elvezetéséhez szükséges kapacitások újraméretezése és megvalósítása
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Illetékes vízügyi igazgatóság
Forrásigény	48 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott projekt keretében bel- és csapadékvíz károktól megvédett lakosság (fő) - Megépült, felújított csapadékvíz elvezető rendszerek hossza (km) - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága (ha) - Belvízelvezető csatornák kiépítésével, felújításával és karbantartásával csökkentett belvizes terület nagysága (m2)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízviszatarítás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Projektcsomag	Vízviszatarítás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása [TF7.c]
Projektcsomag célja	Átfogó térségi vízgazdálkodási feltételek kialakítása, a vízviszatarítás és a vízelvezetés egyensúlyának megteremtése, a szárazság okozta károk csökkentése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<p>A felszíni vizek egyenlőtlen területi és időbeni eloszlása miatt kiemelten fontos a vízkészletekkel való tervszerű gazdálkodás térségi, települési és lakossági szinten egyaránt.</p> <p>A Duna-Tisza közti Homokhátság területe a globális éghajlati változások által leginkább érintett magyarországi térség. A talajvízszint tartós csökkenése, a víz gazdasági és ökológiai célokból történő hozzáférése egyre komolyabb gondokat okoz, és a térség felzárkóztatása, adottságainak kihasználása, természeti értékeinek megőrzése szempontjából.</p>
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Záportározók kialakítása; - Lakossági csapadékvíz-gyűjtés és hasznosítás elterjedésének támogatása; - Tájra jellemző növényfajok telepítése (különösen a leejtős területeken); - Gyepgazdálkodás alkalmazása; - A Homokhátság vízgazdálkodási problémáinak rendezése; vízutánpótlás, vízviszatarítás (komplex program keretében).
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok
Forrásigény	17 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/EMVA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A fejlesztések eredményeként visszatartható víz mennyisége (m3); - Megépült víztározó kapacitás (m3); - Fenntartható térségi vízszétosztás fejlesztést célzó projektek száma (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízvi sszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Projektcsomag	Belvizek elleni védekezés [TF7.d]
Projektcsomag célja	Belvízvédelmi létesítmények fejlesztése, a rendszerek rekonstrukciójának és fenntarthatóságának biztosítása, illetve a rendszeresen belvízzel veszélyeztetett területek csökkentése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye településeinek egy részét a belvizek is veszélyeztetik. Részben a vízvezetési rendszerek hiányosságából, részben a gyorsforgalmi utak megépítésével kialakult zárványterületek vízfolyásának lassulásából adódóan növekedtek a belvízzel sújtott területek, amelyek a belvízi károkon túl a talaj szikesedéséhez vezetnek.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Belvízelvezető csatornák felújítása, karbantartása; - Víz tározók létesítése; - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, lakosság
Végrehajtásért felelős szervezetek	Illetékes vízügyi igazgatóság
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítésével megvédett terület nagysága (ha); - Megépült víz tározó kapacitás (m3); - Belvízelvezető csatornák építésével illetve azok felújításával és karbantartásával csökkent belvizes területek nagysága (m2); - Fejlesztéssel érintett lakosság száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízviasszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Projektcsomag	Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja [TF7.e]
Projektcsomag célja	Élővizek ökológiai állapotának megőrzése, védelme, vizes élőhelyek revitalizációja. Hiányzó zöldfelületi kapcsolatok pótlása. Bányatavak rekultivációja.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltárása alátámasztja a Duna part, a kis vízfolyások, tavak rendezetté tételét, valamint a lefolyás nélküli bányatavak védelmét és hasznosítását. A beavatkozás hozzájárul Pest megye vízgazdálkodása fejlesztésére irányuló célkitűzése teljesüléséhez.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Élővizek ökológiai állapotmegőrzését, partjainak rendbetételét, vízgazdálkodásának javítását célzó beavatkozások (pl.: Duna, Rákos patak, Hosszúréti patak). - Bányatavak rekultivációja; - Rekreatációs területek kialakítása; - Horgászturizmus feltételeinek megteremtése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Lakosság, önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok, gazdasági szervezetek.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Illetékes vízügyi igazgatóság
Forrásigény	24,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Élővizek ökológiai állapotmegőrzését, vízgazdálkodásának javítását célzó projektek száma (db) - Rákultivált bányató száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízgazdálkodás, vízviSSzatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7]
Projektcsomag	Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában [TF7.f]
Projektcsomag célja	Az ésszerű vízgazdálkodás tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, a vízfogyasztási szokások megváltoztatása, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok, így a víztakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelés intézményrendszerével együttműködve megvalósuló nem formális és informális tanulási alkalmak megteremtése a még tanuló fiataloknak: környezeti nevelési programsorozat, erdei iskolák, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében. Pl.: a csapadékvíz hasznosítás elterjesztése (helyben tárolás, locsolás, WC öblítés).
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, vízgazdálkodási társaságok nevelési/oktatási intézmények, nonprofit szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) - Szemléletformáló kiadványok száma(db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8]
Projektcsomag	Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása [TF8.a]
Projektcsomag célja	A pontszerű fejlesztések helyett stratégiai szemlélet kialakítása, stratégiai fejlesztések megvalósítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest Megye III. Környezetvédelmi Programjában (2009-2013) stratégiai programként szerepelt a megújuló energiaforrások felhasználásának elterjesztése és az energiahatékonyság (MEF) növelése, amihez két fontos intézkedést fogalmazott meg a Program. Az egyik a Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása lett volna azzal a céllal, hogy a megújuló energiaforrások hasznosítását elősegítse Pest megyében, valamint a Stratégia koncepcionális kereteit, a megújuló energiaforrások stratégiai, jogi, pénzügyi, műszaki, környezetvédelmi feltételrendszerét határozta volna meg annak érdekében, hogy az önkormányzatok és vállalkozások nagyobb figyelmet fordítsanak a megújuló energiaforrások felhasználására. A beavatkozás a stratégia kidolgozását támogatja.
Projektcsomag tartalma	- Megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása a megújuló energiaforrások felhasználásának terjesztése és az energiahatékonyság növelése érdekében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,025 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	- Megyei Megújuló Energia Stratégia száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2015.XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8]
Projektcsomag	Megújuló energiatermelő rendszerek felhasználásának támogatása [TF8.b]
Projektcsomag célja	Az energiafüggőség csökkentése, települések CO ₂ kibocsátásának csökkentése a cél.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye energiaigényeit primer energiahordozó vonatkozásában, ahogy az országban mindenhol, döntően import, és csak részben hazai energiahordozókkal elégítik ki. Az energiafüggőség csökkentése Magyarország kiemelt célja. Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve (2010-2020) szerint is az energiahatékonyságra és a megújuló energiák előtérbe helyezésére kell törekedni. Magyarország jelenlegi célkitűzés a megújuló energiaforrások bruttó fogyasztásának legalább 120,56 PJ-ra történő növelése 2020-ra, ami a teljes bruttó energiafogyasztás 14,65%-a. Pest megye területén belül, az egyes térségek adottságainak figyelembe vételével kell a megújuló energiatermelés lehetőségeit kihasználni.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Közvetlenül hálózatra termelő geotermikus energiát hasznosító rendszerek kiépítése; - Napenergia, szélenergia, biogáz hasznosítását szolgáló rendszerek kiépítése; - Kis- és térségi léptékű energiatermelő rendszerek fejlesztése; - Helyi felhasználás ösztönzése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	86 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek száma (db); - A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése (watt); - A támogatott projektek keretében megújuló energiatermelő rendszerek által foglalkoztatottak száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8]
Projektcsomag	Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is [TF8.c]
Projektcsomag célja	A megújuló energiahasznosítás tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, a megújuló energia népszerűsítése, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését. A szemléletformálás hatékony eszközeként mintaprojektek megvalósítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok, így az energiatakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás. Pest megye lakosságában az igény megvan erre, a tájékozódást és a lehetőségek megismerését szeretnék segíteni ezzel a programmal.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelés intézményrendszerével együttműködve megvalósuló nem formális és informális tanulási alkalmak megteremtése: környezeti nevelési programsorozat, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében; - Mintaprojektek megvalósítása és népszerűsítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, non-profit szervezetek, egyházak, kulturális intézmény,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) - Megvalósult mintaprojektek száma (db) - Tájékoztató kiadványok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Projektcsomag	Hulladék újrahasznosítás növelése [TF9.a]
Projektcsomag célja	A szelektív gyűjtés megerősítése, illetve a gyűjtött hulladék továbbkezelése és hasznosítása eredményeképp a hasznosított hulladék mennyisége nő.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A szelektív gyűjtés megerősítése és a gyűjtött hulladék továbbkezelése és felhasználása hiányos. Szükséges a válogatás és hasznosítás infrastruktúrájának fejlesztése is. Jelenleg a rendszeres elkülönített hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya jóval az Európai Unió átlag alatt van.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Gyűjtőakciók szervezése; - Hulladékgyűjtő szigetek elhelyezése; - Hulladékgyűjtési rendszerek fejlesztése (infrastruktúra, eszköz/gépjármű beszerzés): újrahasznosítható, nem újrahasznosítható hulladék szétválogatása); - Gyűjtött hulladék továbbkezelést, felhasználását biztosító rendszerek kiépítése.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	9 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Hasznosított települési hulladék aránya az összes keletkezett mennyiségből (%); - Kihelyezett hulladékgyűjtő szigetek száma (db); - Gyűjtőakciók száma (db); - Érintett lakosság száma (fő);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Projektcsomag	Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése [TF9.b]
Projektcsomag célja	A településeken keletkező zöldhulladék gyűjtése, feldolgozása és hasznosítása, illetve biogáz hasznosításának erősítése, helyben termelődött komposzt felhasználása a települések zöldfelületének fenntartásában, melioráció a mezőgazdaságban.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A térségben teljes körűen megvalósult a hulladékgyűjtés. Azonban a hasznosítás nem halad a megtervezett módon: a keletkező zöldhulladékot Pest megye vidékies térségeiben nem hasznosítják. A környezettudatosság a lakosság széles rétegeiben igen alacsony szinten áll. Magyarország célkitűzése továbbá, hogy 2020-ig a jelenlegi közel 200 ezer tonna/év biológiai hulladékkezelő kapacitást meg kell kétszerezni.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Zöldhulladék gyűjtése, komposztáló telepek létesítése; - Hulladékkezelők melléktermékei hasznosítása biogáz előállítására. - Lakossági zöldhulladék kezelés népszerűsítése, támogatása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, költségvetési szervek,
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	4 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA/EMVA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Létrejött zöldhulladék-gyűjtő, komposztáló telep (db) - Biogáz előállítását célzó projektek száma (db) - Biológia hulladékkezelő kapacitás növelése (t/év) - Támogatott lakossági komposztáló (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Projektcsomag	Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése [TF9.c]
Projektcsomag célja	A településeken keletkező, újra nem hasznosítható hulladék energiatermelésre való hasznosítása, az energiafüggőség csökkentése, település CO ₂ kibocsátásának csökkenése, foglalkoztatás növelés, gazdasági szektor energiahatékonyágának növekedése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A településeken keletkező, újra nem hasznosítható hulladék kezelése gondot okoz. A hulladék lerakatok folyamatosan telítődnek, ezáltal a környezet terhelése fokozatosan nő.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Újra nem hasznosítható hulladékok felhasználására épülő energiatermelő rendszerek létesítése (infrastruktúra és technológia); - Hulladékgyűjtési rendszerek fejlesztése (infrastruktúra, eszköz/gépjármű beszerzés): elkülönített hulladékgyűjtés feltételeinek megteremtése (újrahasznosítható, nem újrahasznosítható hulladék szétválogatása). - veszélyes hulladékok gyűjtésének rendszerének kialakítása
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerek villamos energiatermelése (watt) - Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő rendszerekben foglalkoztatottak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó -2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Projektcsomag	Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása [TF9.d]
Projektcsomag célja	A környezetvédelem, az élhető, kulturált települési környezet megteremtése, az emberi egészség védelme érdekében a meglévő illegális hulladéklerakók felszámolása, újak kialakulásának megakadályozása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A meglévő jogszabályok, a szemléletformáló programok nem elégséges eszközei az illegális hulladéklerakással kapcsolatos problémák orvoslásának. Térségi, többszereplős (köz- és magánszféra) összefogásra van szükség.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Hatékonyabb hatósági ellenőrző és megelőző rendszer létrehozása modern infokommunikációs eszközök beszerzésével (pl.: térfigyelő kamerarendszer) - Együttműködés erősítése a hatóságok, önkormányzatok között, a lakossági részvétel arányának növelése a megelőzésben; - Illegális hulladéklerakók felszámolása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, gazdasági társaságok, egyesületek, rendvédelmi szervezetek, polgárőrség.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Települési önkormányzatok
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Felszámolt illegális hulladéklerakók száma (db) - Kiépült hatósági ellenőrző és megelőző rendszerek száma (db) - Érintett lakosság száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó -2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9]
Projektcsomag	Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán [TF9.e]
Projektcsomag célja	A hulladékhasznosítás tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését. A keletkező hulladék mennyiségének csökkentése (pl. tudatos vásárlás), a létrejött hulladék szelektív módon történő gyűjtése, a hulladék újrahasznosításának növelése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatóak meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelés intézményrendszerével együttműködve megvalósuló nem formális és informális tanulási alkalmak megteremtése: környezeti nevelési programsorozat, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, nevelési/oktatási intézmények, non-profit szervezetek, egyházak, kulturális intézmény,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő) - Szemléletformáló kiadványok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]
Projektcsomag	Közcatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése [TF10.a]
Projektcsomag célja	Közcatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése révén csökken a környezet terhelése, javul a vízháztartás.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Ugyan a csatornázottság meghatározó részben kiépült a településeken, azonban még mindig maradtak ellátatlan területek. A fejlesztésekkel javítani kívánjuk a tisztított szennyvíz arányát, a tisztító művekben keletkező iszap elhelyezését és feldolgozását. A megye csatornázottsága a 2001-es évi 38 %-ról 2005-re 55 %-ra, 2010-re pedig 67,3 %-ra nőtt. Az elmúlt évtizedekben kiépített vezetékes ivóvízellátással párhuzamosan lényegesen megnőtt a fajlagos vízfelhasználás, s ezzel együtt a keletkező szennyvíz mennyisége is.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Szennyvíztisztító telepek létesítése, korszerűsítése; - Szennyvíziszap kezelők létesítése, - Vízi közmű rendszer hatékonyabb működtetése; - Szennyvízkezelés fejlesztése; - Szennyvízkezelés és szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztése, korszerű egyedi megoldású szennyvíz elhelyezési kislétesítmények alkalmazása.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	22 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Épített, felújított csatornahálózat hossza (km); - Épített, felújított szennyvíziszap kezelők száma (db); - Csatornázottság aránya (%); - Épített, felújított szennyvíztisztító művek (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó -2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]
Projektcsomag	Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása [TF10.b]
Projektcsomag célja	Egészséges ivóvíz elérhetővé tétele minden településen, ellátásbiztonság növelése térségi hálózatokhoz való csatlakozással.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés állampolgári jog. Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a közműhálózat záródásának elősegítése érdekében, azonban a vízminőség és szolgáltatásbiztonság nem kielégítő valamennyi Pest megyei településen: az egészségügyi határértéket meghaladó a szennyező anyag mértéke az ivóvízben. Sok településen a közműhálózat elöregedése okoz komoly gondot az ellátásbiztonságban és a hatékonyság terén. Azokban a településekben, ahol a hálózat kapacitásai már nem megfelelőek, ott pedig a kapacitásnövelésre lesz lehetőség a beavatkozás keretében.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Vízi közmű hálózatok fejlesztése; - Ivóvízhálózat rekonstrukciója; - Vízkezelés, vízminőség javítás; - Más vízbázisra való áttérés; - Más vízellátó rendszerhez való csatlakozás (térségi hálózatok kialakítása)
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások, gazdasági társaságok
Végrehajtásért felelős szervezetek	NFM
Forrásigény	18 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Felújított ivóvízhálózat hossza (km) - Megépült ivóvízhálózat hossza (km) - Vízminőség javító fejlesztésben érintett lakosok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása
Intézkedés neve	Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10]
Projektcsomag	Szemléletformálás az egészséges ivóvíz-felhasználás kapcsán [TF10.c]
Projektcsomag célja	Az egészséges ivóvíz-felhasználás tudatosítását szolgáló tematikus kampányok és tevékenységek megvalósítása, a vízfogyasztási szokások megváltoztatása, a klímatudatosság felébresztését célzó intézkedések révén előmozdítani a fenntartható fejlődés elérését. Az egyéni vízgazdálkodás erősítése az ivóvíz felhasználás mérséklése érdekében, a takarékos vízhasználatok elterjesztése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A hazai és uniós környezetügyi célok, így a víztakarékosságra törekvés csak a társadalom széles és aktív részvételével, az erőforrások megőrzéséhez, a környezetterhelés megelőzéséhez szükséges eszközrendszer sokfélesége révén valósíthatók meg, amelyhez kapcsolódóan elengedhetetlen a szemléletformálás.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Köznevelés intézményrendszerével együttműködve megvalósuló nem formális és informális tanulási alkalmak megteremtése: környezeti nevelési programsorozat, erdei iskolák, tematikus táborok, ismeretterjesztő programok; - Lakossági tájékoztatás programok, rendezvények, kiadványok keretében. Pl.: az egyéni vízgazdálkodás erősítése az ivóvíz felhasználás mérséklése érdekében; figyelemfelhívás az esővíz gyűjtésének és felhasználásának lehetőségeire.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Ellátásért felelős önkormányzatok
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	- Szemléletformáló programokon, rendezvényeken résztvevők száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Projektcsomag	Duális képzés erősítése [TM1.a]
Projektcsomag célja	A diákok gyakorlati képzésének erősítésével a munkaerő piaci igényeknek jobban megfelelő szakképzettség biztosítása, a pályakezdekők elhelyezkedésének javítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest megyei humán erőforrásban, a képzési szerkezetben hiányosságok mutatkoznak. A szakképzés, a megszerzett gyakorlati tudás minősége nem követi elég rugalmasan a munkaerőpiacon jelentkező piaci igényeket. A gyakorlati tapasztalatok azt igazolják, hogy az alaposabb szakmai ismeretek megszerzése érdekében minél nagyobb arányban szükséges, hogy a diákok a szakmai gyakorlati ismereteiket a vállalkozások képzési helyein szerezzék meg.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturális beavatkozások, eszköz korszerűsítések a képzőhelyek kialakításához, fenntartásához; - Képzés támogatása; - Duális képzési program (ok) kidolgozása; - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések kialakítása; - Minőségbiztosítási rendszer bevezetése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KLIK
Forrásigény	1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma (db); - Duális képzésben résztvevő tanulók száma (fő); - Duális képzésben résztvevő vállalkozások száma (db); - Duális képzésben résztvevő oktatási/képző intézmények száma (db); - Létrejött vállalati képzőhelyek száma (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Projektcsomag	Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban [TM1.b]
Projektcsomag célja	Az alap- és középfokú oktatás kiegészítése a helyi, települési, kistérségi speciális ismeretekkel. Pályakezdő fiatalok vállalkozó válásának ösztönzése. KKV-k számára képzések biztosítása. Álláskereső át- és továbbképzésének támogatása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Hiányoznak a megye gazdasági szereplőinek igényeihez igazodó szakképzések. Speciális szakember igényre van szükség pl. az IKT iparban, a logisztika területén, a gyógyszeriparban, építőiparban, gépiparban, szociális szférában.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Speciális oktatási/képzési tartalmak kidolgozása és integrálása az oktatási rendszerbe; - Tananyagfejlesztés; - Szakképzések támogatása; - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések kialakítása; - A kapcsolódó, szükséges eszköz korszerűsítés, eszközbeszerzés (tartalomfejlesztést kiegészítő jelleggel).
Kedvezményezett kör meghatározása	Közép- és felsőoktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, vállalkozások, Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KKV szektor, nagyvállalatok, ipari parkok
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, KLIK
Forrásigény	0,5 Mrd
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma (db) - A térség igényeihez igazodó új képzések bevezetése (db) - Szakképzésben résztvevő tanulók száma (fő) - Szakképzésben résztvevő vállalkozások száma (db) - Szakképzésben résztvevő oktatási/képző intézmények száma (db) - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Projektcsomag	Pályaválasztási orientáció fejlesztése [TM1.c]
Projektcsomag célja	Az iskolaelhagyás csökkentése, a pályakezdő munkanélküliek számának csökkentése, a gazdaság munkaerő ellátásának javítása, a tőkevonzó képesség növelése megyei, illetve regionális szinten. Kiszámítható életpálya biztosítása fiatalok számára, valamint a családok életminőségének javítása. Elsődlegesen a pályaválasztás előtt álló gyermekek és családjaik orientációja a cél.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A szakképzésben rendkívül nagy a lemorzsolódás. Ennek egyik valószínűsíthető oka az, hogy sem a pályaválasztás előtt álló diákok, sem az ő szüleik nincsenek tisztában az egyes szakmák mibenlétében, a képzés tartalmát, annak követelményrendszerét illetően, a tanulót érő fizikai és szellemi hatások tekintetében.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Pályaválasztási orientáció támogatása; - Pályaválasztási orientációs programokhoz kapcsolódó eszközbeszerzés, eszköz korszerűsítés (tartalomfejlesztést kiegészítő jelleg); - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések kialakítása; - Általános iskolák és szakképző intézmények közötti együttműködés kialakítása, erősítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	KLIK
Forrásigény	0,1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatási intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek száma (db) - A térség igényeihez igazodó új képzések bevezetése (db) - Pályaválasztási orientációs programban tanulók száma (fő) - Pályaválasztási orientációs programban résztvevő vállalkozások száma (db) - Pályaválasztási orientációs programban résztvevő oktatási/képző intézmények száma (db) - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db) - Tájékoztató/információs napok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Projektcsomag	Egész életen át tartó tanulás ösztönzése [TM1.d]
Projektcsomag célja	A lakosság szakmai képzettségének javítása, a felsőfokú képzettséggel rendelkezők arányának növelése, a lakosság jövedelmi viszonyainak javítása, munkahelyteremtés. Kiemelt cél a nyelvoktatás és nyelvtanulás fejlesztése, a nyelvi sokszínűség és az interkulturális érzékenység népszerűsítése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye egyaránt lemaradóban van a versenytárs nagyvárosi régiókhoz képest a felnőttképzés és a felsőfokú végzettségűek arányában is. A beavatkozás ezt a lemaradást kívánja megszüntetni közvetlenül a munkavállalók támogatásával és olyan vállalatok megtelepedését segíti elő a térségben, melyek működésük során a képzett munkaerőt részesítik előnyben. Az oktatás, a képzés és a nem formális tanulás fontos tényező a munkahelyteremtésben és Pest megye versenyképességének növelésében.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Mobilitás támogatása: személyzet és szakemberek, felnőttképzésben, felsőoktatásban tanuló diákok mobilitása - Együttműködések: innováció és jó gyakorlatok cseréje: stratégiai partnerségek, tudásfejlesztési szövetségek létrehozása, ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek, informatikai támogató platformok kialakítása és működtetése; - Tájékoztató, információs napok szervezése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	KLIK
Forrásigény	0,75 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A térség igényeihez igazodó új képzések bevezetése (db) - Beavatkozás hatására felnőttképzésben, szakképzésben felsőoktatásban tanulók száma (fő) - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db) - Teremtett új munkahelyek száma (fő) - Tájékoztató/ információs napok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Projektcsomag	Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként [TM1.e]
Projektcsomag célja	A működő vállalkozások arányának növelése érdekében az oktatás tartalmi megújítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Az oktatás tartalmi megújításának részeként Pest megyében szükséges a vállalkozói ismeretek, vállalkozóvá váláshoz köthető ismeretek oktatásának támogatása. Az oktatásban sikeres vállalkozók bevonásával vonzóbbá kívánjuk tenni a vállalkozói életformát, az önálló felelősségvállalást. Továbbá olyan ismereteket kívánunk oktatni, melyek segíthetnek egy induló vállalkozás létrehozásánál.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Speciális oktatási/képzési tartalmak kidolgozása és integrálása az oktatási rendszerbe; - Tananyagfejlesztés; - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések kialakítása; - Tájékoztató/információs napok szervezése; - A kapcsolódó, szükséges eszköz korszerűsítés, eszközbeszerzés (tartalomfejlesztést kiegészítő jelleggel).
Kedvezményezett kör meghatározása	Alapfokú és középfokú oktatási intézmények, továbbképző központok, TISZK, gazdasági szervezetek
Végrehajtásért felelős szervezetek	KLIK
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Speciális oktatási/képzési tartalom oktatásában érintett tanulók száma (db) - Vállalatok és oktatási/képző intézmények közötti együttműködések száma (db) - Tájékoztató/ információs napok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Projektcsomag	Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése [TM1.f]
Projektcsomag célja	A közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése megyei, járási és helyi önkormányzati szinteken
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<p>A közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése szükséges megyei, járási és helyi önkormányzati szinteken is, hiszen a gyors és hatékony kiszolgálás tudja elégedetté tenni a közigazgatási eljárások során az ügyfeleket.</p> <p>A gyorsabb ügyintézés hatására javul a befektetési környezet, a bürokrácia nem lassítja, hanem előmozdítja a hatósági, engedélyezési folyamatokat.</p>
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Gyorsabb és hatékonyabb ügyintézés kialakítása; - LLL a közigazgatásban; - Az elektronikus ügyfélkapcsolatok kiépítése/fejlesztése; - Minőségbiztosítási rendszerek bevezetése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzati, megyei és járási hivatalok, helyi, járási és megyei tisztviselők
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat, Megyei Kormányhivatal
Forrásigény	1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Új elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek kiépítésének száma (db) - Már meglévő elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek fejlesztésének száma (db) - LLL közigazgatásban résztvevők száma (fő) - Végrehajtott racionalizálási programok száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei humán erőforrás fejlesztése [TM1]
Projektcsomag	Egészségügyben és szociális téren dolgozók kompetencia fejlesztése [TM1.g]
Projektcsomag célja	Az egészségügyi ellátó rendszer, az egészségipar igényeihez alkalmazkodó szakmai feltételek megteremtése, a kompetenciák fejlesztése, a humán erőforrás minőségi és mennyiségi szempontból történő optimalizálása. Cél az egész életen át tartó tanulás támogatása az egészségügyi ágazatban, ezen belül a szakképzéshez való hozzáférés segítése.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Az egészségipar jelentős szerepet tölt be a megye gazdasági ökoszisztémájában, mind a foglalkoztatottak számát, a bevételek nagyságát, mind pedig a szolgáltatásokat igénybe vevő hazai és külföldi betegek számát tekintve országos viszonylatban is kiemelkedő helyet foglal el. Az ágazatban dolgozók életpályájának javítása, képzési, előlépési lehetőségek megteremtése, valamint a tudásszerzéshez kapcsolódó mobilitás (gyakornoki programok) feltételeinek javítása a munkavállalók számára jelent ösztönzést a hatékonyabb munkavégzés érdekében. Reagálni kell a jelenlegi és a trendeket figyelembe vevő, jövőben várhatóan megjelenő igényekre a megfelelő képzési rendszer kialakításával.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségügyben dolgozók szakképzése; - Egészségügyben dolgozók egyéb (elméleti továbbképzés, hatáskörbővítésre felkészítő stb.) képzése a hiányszakmák betöltése és a szükséges hatáskörfejlesztés érdekében; - A képzéshez szükséges technikai feltételek (eszközbeszerzés és korszerűsítés) megteremtése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Egészségügyi dolgozók, egészségügyi képzést nyújtó szervezetek, gazdasági társaságok, önkormányzatok.
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI
Forrásigény	1 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szakképzésben résztvevő egészségügyi dolgozók száma (fő) - Egyéb képzésben résztvevő egészségügyi dolgozók száma (fő) - Teremtett új munkahelyek száma (fő) - Megtartott munkahelyek száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2]
Projektcsomag	Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése [TM2.a]
Projektcsomag célja	Bölcsődék, óvodák, családi napközök, alapfokú oktatási intézmények férőhelybővítése és célirányos beruházásainak (infrastruktúra- és eszközfejlesztés) megvalósítása és annak fenntartása a minőségi nevelés/oktatás megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítása érdekében. A gyermekek elhelyezéséhez, gondozásához/ neveléséhez/oktatáshoz egészséges, motiváló környezetet teremteni, javítva így a szüleik munkába állási feltételeit.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megye településeinek mintegy negyedében egyáltalán nincs bölcsődei ellátás, az óvodák különösen az agglomerációban túlterheltek, kevés a családi napközi. A meglévő nevelési/oktatási intézmények rossz energiahatékonyságú épületekben működnek, fenntartásuk energiapazarló és fenntartóikra komoly terheket ró. A fejlesztések hozzájárulnak a családok életkörülményeinek javításához, a munkavállalás, a munkába állás feltételeinek javításához.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturális beavatkozások (felújítások, bővítések, új építések) - Eszközbeszerzések, eszköz korszerűsítések - Energiatakarékosági/hatékonysági beruházások megvalósítása
Kedvezményezetti kör meghatározása	Nevelési, oktatási intézmények fenntartó szervezetei
Végrehajtásért felelős szervezetek	KLIK
Forrásigény	56 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Nevelési, oktatási, szociális intézmények fejlesztéssel érintett telephelyeinek/feladat-ellátási helyeinek száma (db) - Energiakorszerűsítéssel érintett intézmények száma (db) - Létrehozott új nevelési, oktatási, szociális intézmények száma (db) - Fejlesztéssel érintett intézményben ellátott/tanuló gyermekek átlagos létszáma (fő) - Fejlesztéssel érintett intézményben létrejött új férőhelyek száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2018. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2]
Projektcsomag	Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése [TM2.b]
Projektcsomag célja	A közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények tartalmi és infrastrukturális fejlesztése. Országos programok megvalósításának támogatása a Pest megyei intézményekben, melyek az iskolarendszeren kívüli tanulásban, tanításban nyújtanak segítséget.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények szerepe az iskolán kívüli képzésben, felnőttképzésben és a lakosság kulturális igényeinek kielégítésében is rendkívül fontos szereppel bír. Ezen intézmények képesek a munkaerő-piacon lévők, illetve az oda belépni kívánó munkavállalók esélyét növelni a jobb foglalkoztatási feltételek eléréséhez képzéseik és a tudás megszerzését támogató szolgáltatásaik révén. A pest megyei emberek számára az általános műveltség megszerzéséhez, a hozzáférés esélyének növeléséhez járul hozzá ezen beavatkozás.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastrukturális beavatkozások; - Eszköz korszerűsítések/eszközbeszerzések; - Képzések támogatása; - Programok támogatása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények
Végrehajtásért felelős szervezetek	Közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumi intézmények
Forrásigény	25 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztett közművelődési intézmények, könyvtárak és múzeumi intézmények száma (db) - Sikeresen megvalósított képzések száma (db) - Sikeresen megvalósított programok száma (db) - Képzést sikeresen elvégzők száma (fő) - Programokon részt vett lakosok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megyei intézmények fejlesztése és építése [TM2]
Projektcsomag	Szociális intézmények fejlesztése [TM2.c]
Projektcsomag célja	A szociális intézmények infrastrukturális, és tárgyi feltételeinek javítása, a férőhelyek bővítése, mellyel több ember számára válnak elérhetővé a kínált szolgáltatások. Pest megyében a szociális és gyermekvédelmi ellátások területi egyenlőtlenségének csökkentése, a tárgyi és személyi feltételek fejlesztése, annak érdekében, hogy minden rászoruló személy egyenlő feltétel mellett juthasson hozzá a szükséges szolgáltatáshoz.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében az egészségügyi intézmények mellett a szociális ellátás intézményei vannak a legrosszabb infrastrukturális állapotban. Működtetésük gazdaságtalan, eszközállományuk korszerűtlen, a férőhelyek száma alacsony, továbbá egyes esetekben az akadálymentesítés feltételei is hiányoznak.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A szociális intézmények infrastrukturális fejlesztése; - A szociális intézmények férőhelyeinek bővítése; - A szociális intézmények tárgyi eszközeinek korszerűsítése; - Új szociális intézmények kialakítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI
Forrásigény	19,3 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Szociális intézmények férőhelyeinek növekedése (%) - Fejlesztett szociális intézmények száma (db) - Szociális ellátással elért lakosság (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2018. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitás erősítése [TM3]
Projektcsomag	Helyi és megyei identitás erősítése [TM3.a]
Projektcsomag célja	Épített örökség értékmegőrzése, a helyi értékhez köthető rendezvények, identitást erősítő fesztiválok megrendezésének támogatása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	<p>Az épített örökségünk, a helyi értékek segítenek a helyi és megyei identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi és megyei márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van.</p> <p>Az értékek ismerete, szeretete, felismerése annak, hogy tartozunk valahova, horgonyt ad a mai multikulturális világban. Ezek az értékek jelentik a lokális márkát. A helyi kreatív ipar ezekre alapozva tud olyan hozzáadott értéket megjeleníteni, ami gazdasági előnyt is jelent.</p>
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Helyi és megyei értékhez köthető rendezvények megtartása; - Identitást erősítő fesztiválok megrendezése; - Épített örökség, a védelem alatt álló épületek, építmények felújítása, állagmegóvása, oktatási-kulturális szerepének erősítése
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, egyházak, civil szervezetek, amelyek helyi értéknek minősülő épülettel, szokással rendelkeznek, azt a helyi értéktárba felvették.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Helyi önkormányzatok
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megvalósult programok, akciók,, rendezvények száma (db); - A rendezvényeken részt vett lakosok száma (fő); - Felújított védelem alatt álló épületek, építmények száma (db);
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése [TM3]
Projektcsomag	Pest megyei kastély-, vár és kúriaprogram megvalósítása [TM3.b]
Projektcsomag célja	A Pest megyében található nemzeti értéket képző kastélykincseket (Gyömrő, Ráckeve, Martonvásár, Pécel, Aszód, Tura, Fót, Vácrátót stb.) egy rendszerbe foglalni, a gödöllői kastélyprogram következő ütemét megvalósítani.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Fontos, hogy a megújult műemlékek ne csak folyamatos kiadást jelentsenek fenntartójuknak, tulajdonosuknak, hanem bevételt is. A fejlesztéssel nő a turizmus, mely további munkahelyteremtést és bevételt jelent olyan helyi szereplőknél, melyek nem tudtak volna megjelenni a piacon a turisztikai látványosság nélkül. Az épített örökség következő generációk számára történő megóvása nemzetünk történelmi ismeretei, identitástudata megőrzése miatt is kötelességünk.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Épületek megújítása; - Kastélykertek, történeti kertek megújítása; - Megjelenési lehetőség biztosítása a helyi kézművesipar, a KKV-k számára; - Tematikus programok megvalósítása; - Az örökségi értékek oktatási-kulturális szerepének erősítése; - Programok, kulturális és szakmai rendezvények számára helyszín biztosítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok, egyházak, gazdasági társaságok, civil szervezetek, költségvetési szervek,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	32 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett műemlék épületek száma (db) - Felújított műemlék által generált bevétel növekedés mértéke (%) - Együttműködő gazdasági szereplők száma (db) - Megvalósult programok, akciók, rendezvények száma (db) - Programokon, rendezvényeken, akciókban részt vett lakosok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció [TM4]
Projektcsomag	Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése [TM4.a]
Projektcsomag célja	Hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállítása a megyei területfejlesztési, területrendezési, vidékfejlesztési feladatok ellátásához. Cél, hogy a menedzseléshez, megfelelő struktúrában rendelkezésre álljanak a szükséges szaktudások, képességek, az intézményrendszer segítse elő a tudás generálását és megosztását, adaptálását az érintettek irányába.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Ahhoz, hogy Pest megye érdekérvényesítő szerepe és forrásadaptációs képessége növekedjen nem elegendő csupán a külső partneri együttműködési viszonyok kialakítására, erősítésére fókuszálni. Azokat a képességeket és készségeket is fejleszteni szükséges, amelyek egy hatékony térségmenedzselési struktúra és szervezet felállításához és működtetéséhez szükségesek.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Belső intézményfejlesztés és menedzsystemrendszer felállítása és működtetése a megyei területfejlesztési program végrehajtása érdekében; - A kapcsolódó, szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése; - Munkaerő képzése, szemléletformálás.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,35 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megyei területfejlesztési program végrehajtás menedzmentjében résztvevő munkatársak száma (fő) - Képzési, szemléletformáló programban résztvevő munkatársak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Térségi szereplőkkel való együttműködés és koordináció [TM4]
Projektcsomag	Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése [TM4.b]
Projektcsomag célja	Térségi szereplőkkel (Budapest, Érd, önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők szomszédos megyék stb.) való intézményesített partnerkapcsolat kiépítése, működtetése a komplex programok tervezése és megvalósítása érdekében. Cél a térségi integritás erősítése, az összekapcsolódó térségek újrapozicionálása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A Pest Megyei Önkormányzat hivatalán és a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.-n keresztül az elmúlt két év folyamán igen intenzív munkát folytatott egy együttműködési rendszer kiépítésén, jelentősen javult a kommunikáció a térségi szereplők között. A térségi fejlesztési programok eredményes végrehajtása még inkább igényli a partnerkapcsolatok, együttműködések erősítését.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Széles körű partnerkapcsolat kiépítése és működtetése a térségi fejlesztési programokban meghatározott célok elérése érdekében; - Közös előkészített programok eredményes végrehajtása; - Szemléletformálás, a térségi partnerek közötti bizalom erősítése; - Budapest és Pest megye stratégiai partnerségének megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Pest Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft., önkormányzatok, önkormányzati társulások, civil szervezetek, gazdasági szereplők, költségvetési szervek,
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,35 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - A megye közigazgatási határát átlépő komplex programok száma (db) - Megyén belül együttműködésben megvalósuló programok (db) - Pest megyével együttműködő partnerek száma (db) - Szemléletformáló programok, rendezvények száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Társadalmi programok megvalósítása [TM5]
Projektcsomag	Családbarát Pest megye [TM5.a]
Projektcsomag célja	A családdal kapcsolatos szemléletváltás elindítása, a gyermekvállalási kedv ösztönzése, a családnak, mint a társadalom alappillérenek megerősítése, mely hozzájárul a gazdaság fellendüléséhez. Atipikus foglalkoztatási formák terjesztésével, a családbarát munkahelyek kialakításával a nők munkába való visszatalálásának segítése, mellyel a gyermekvállalás időszak kiszámíthatóbbá válik, a munkáltatók nem veszítik el képzett, betanult munkatársaikat, a nők foglalkoztatása növekszik.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében bár összességében nem csökken a lakónépesség száma, ez a megyébe való beköltözőknek köszönhető. Jól működő társadalomhoz kiegyensúlyozott családok szükségesek. A nők számára a munka és a család összehangolását biztosítani szükséges.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A munkába való visszatérés támogatása; - Munkahelyek teremtése; - Atipikus foglalkozási formák megerősítése; - Családbarát munkahelyek kialakításának ösztönzése; - Családi vállalkozások ösztönzése - Rugalmas gyermekgondozási hálózat kialakítása; - Folyamatos segítségnyújtás, tanácsadás a családi élettel kapcsolatos kérdésekben; - Családi életre nevelés, családi közösségek megerősítése.
Kedvezményezett kör meghatározása	Gyermejkölési és/vagy családsegítő szolgálatok, civil szervezet, egyházak, gazdasági társaságok, természetes személyek
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI, Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	2 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Családbarát vállalkozások száma (db) - Családbarát intézmények száma (db) - Foglalkoztatott nők aránya (%) - Gyermek napközbeni ellátását biztosító intézmények száma (db) - A szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti intézmények által szervezet programokon résztvevők családok száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Társadalmi programok megvalósítása [TM5]
Projektcsomag	Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése [TM5.b]
Projektcsomag célja	A kölcsönös bizalmon alapuló társadalmi közösség erősítése, amelyben az emberek azonosulni tudnak a közös célokkal és értékekkel, és amelyben a saját céljaik korlátozására is hajlandóak. A magasabb bizalmi szint megvalósítása a deviáns magatartásformák, a gazdaság teljesítményének növelése érdekében.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A közösségek szerepének országosan tapasztalt gyengülése, az egyéni érdekek előtérbe helyezése az egész társadalom megújulásának akadályát jelenti, amelynek következményei kihatnak a megye és települései fejlődésére, de különösen a lakosság szemléletmódjára. A társadalmi tőke egyik legfontosabb eleme a társadalmi bizalom. A beavatkozás fontosságát a megyei programozási időszakában a civilek és egyházak kérdőíves közvélemény kutatásának eredményei is igazolják.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A civil szféra és az egyházak szerepének megerősítése a szociális és gyermekvédelmi ellátások terén; - Területi egyenlőtlenségek csökkentése: az egyenlő esélyű hozzáférés feltételeinek megteremtése; - Közösségépítést célzó programok, rendezvények megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek, kulturális intézmények
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	0,7 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Közösségépítést célzó programok, rendezvények száma (db) - Közösségépítést célzó programok, rendezvények résztvevőinek száma (fő) - Érintett civilek és egyházi szereplők száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015 I. hó - 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Intézkedés neve	Társadalmi programok megvalósítása [TM5]
Projektcsomag	Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása [TM5.c]
Projektcsomag célja	Olyan programok kidolgozása, amelyek megakadályozzák a mélyszegénység újratermelődését, csökkentik a szegregációt, növelik a szociális biztonságot.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében jelentős azoknak a száma, akik nem megfelelő lakhatási körülmények között élnek, jövedelmi, nemi, etnikai hovatartozás, lakóhely, illetve fogyatékoság miatt hátrányosabb helyzetben vannak embertársaiknál. Az alapvető közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésük nem megfelelően biztosított.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - A szolgáltatásokhoz történő hozzáférés esélyeinek növelése; - Felzárkóztató programok megvalósulása; - Szegregáció felszámolása; - Leszakadó támogató rétegek szakmához való hozzájárulásának támogatása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI
Forrásigény	5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Felzárkóztató programok száma (db) - Felzárkóztató programban résztvevők száma (fő) - Felszámolt szegregátumok száma (db) - Képzésben résztvevők száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6]
Projektcsomag	Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok [TM6.a]
Projektcsomag célja	Komplex egészségnevelő programok, egészséges életmódot népszerűsítő, annak elemeit bemutató kezdeményezések megvalósítása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzete	A lakosság egészségműveltségének növelése kiemelten fontos és prioritásként szükséges kezelni a függőségek, különösen az alkohol és a kábítószer negatív, személyiséget romboló hatásának bemutatását. Pest megye lakosságának egészségügyi állapota rossz, melyben a fokozott stressz mellett szerepe van az egészségtelen életmódnak és a szenvedélybetegségeknek is.
Projektcsomag tartalma	- Komplex egészségnevelő programok, egészséges életmódot népszerűsítő, annak elemeit bemutató kezdeményezések megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak, költségvetési szervek
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat, GYEMSZI
Forrásigény	1,25 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Megvalósult komplex egészségnevelő programok száma (db) - Programokon részt vett lakosok száma (fő) - Foglalkoztatottak betegállományban eltöltött idejének csökkenése (nap)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6]
Projektcsomag	Lelki egészség megteremtése [TM6.b]
Projektcsomag célja	A lelki egészségmegőrzés támogatása, az egészségügyi ellátásban részt vevők számának csökkentése, a gazdasági termelékenység javítása, az egészségesen megélt évek száma növelése érdekében.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Viszonylag nagy az élethelyzetükből adódóan magas kockázatú csoportok (jelen beavatkozás megvalósítása szempontjából érintettek) száma Pest megyében. Számukra javasolt az egyedi tanácsadói szolgáltatás biztosítása. Támogatni kell a színtereken (iskola, munkahely, közösség) zajló lelki egészségfejlesztési programok elindítását is.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Anti-stressz, lelki egészséget szolgáló és egyéb jól-léti – mint a fizikai rekreáció mellett megjelenő, a lelki rekreációt segítő – szolgáltatások, programok innovatív fejlesztése; - Lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadás, a még ki nem alakult mentális betegségek korai felismerése és megelőzése, a helyi szerveződések erősítése érdekében.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak, költségvetési szervek, kulturális intézmények
Végrehajtásért felelős szervezetek	EMMI
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Lelki egészséggel kapcsolatos tanácsadó központok száma (db) - Lelki egészségfejlesztési programok, szolgáltatások száma (db) - Programokban résztvevők száma (db)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6]
Projektcsomag	Lakossági szűrőprogramok indítása [TM6.c]
Projektcsomag célja	Lakossági szűrőprogramok indítása a betegségek megelőzése, az egészség megőrzése, az egészségi állapot javítása érdekében. A prevenció fontosságának hangsúlyozása.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében a várható élettartam (nőknél és férfiaknál is egyaránt) az országos átlagnál magasabb értéket mutat. A leggyakoribbak mégis a megyében a magasvérnyomás-betegségek, agyi keringési zavarok, gyomor-, nyombél- és májbetegségek, rosszindulatú daganatok. Ezen betegségek gyógyítása vonatkozásában a korai felismerésnek rendkívül fontos szerepe van. Természetesen az elsődleges cél a betegségek megelőzése, az egészséget veszélyeztető magatartások elkerülése.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Lakossági szűrőprogramok megvalósítása; - Együttműködések kialakítása a települések, az egészségügyi intézmények, gazdasági szereplők között; - A kezelések helyett az ún. megelőző vizsgálatok preferálása, az abban való munkaadói és munkavállalói részvétel ösztönzése; - Kapcsolódó eszközbeszerzés megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, egyházak
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat; GYEMSZI
Forrásigény	1,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Települések, egészségügyi intézmények, munkaadó szervezetek közötti együttműködések száma (db) - Lakossági szűrőprogramok száma (db) - Születéskor várható élettartam javulása (év)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6]
Projektcsomag	Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése [TM6.d]
Projektcsomag célja	Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás, ezért az aktív életmódhoz szükséges feltételrendszer megteremtése, a tömegsport intézményi és infrastrukturális hátterének kialakítása valósul meg a beavatkozás kapcsán. A lakosság egészségi állapota javul, a tömegsport lehetőséget ad a tehetségek fiatal korban való megtalálására, az élsport társadalmi bázisa növekszik, gazdasági potenciálja pedig kiterjed.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	A mozgásszegény életmód alapvető jellemzője az emberek életének, mely számos betegség, egészségügyi probléma okozója. A sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése a betegség-megelőzés, a prevenció fontos eszköze. A köznevelési törvény az egészségesebb társadalom megteremtésének célját szem előtt tartva nagy hangsúllyal kezeli a testnevelés és az egyéb iskolai sporttevékenységek szervezését. A heti öt testnevelés óra bevezetésével jelentős lépést tesz a mindennapos testmozgás tényleges megvalósulása felé, melyhez jelenleg az infrastrukturális feltételek (tornatermek hiánya) Pest megyében nem biztosítottak.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Komplex szolgáltatást nyújtó létesítmények, tornatermek, uszodák építése, felújítása, bővítése és kapcsolódó eszközbeszerzés; - Települési sportpályák, parkok, rekreációs létesítmények építése, felújítása, bővítése és kapcsolódó eszközbeszerzés; - Energetikai korszerűsítés, megújuló energia használata; - Sportolással, mozgással kapcsolatos rendezvények, programok megvalósítása.
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, intézményfenntartó központok, egyházak.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megyei Önkormányzat
Forrásigény	44,5 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma (db) - Sportolási lehetőséget biztosító új/felújított épületek, építmények száma (db) - Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) - Elért energia megtakarítás (TJ) - Megtartott rendezvények, programok száma (db) - Rendezvényeken, programokon résztvevők száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségügy intézményrendszeri fejlesztése [TM7]
Projektcsomag	Egészségügyi alap- és szakellátás intézményeinek fejlesztése [TM7.a]
Projektcsomag célja	A települési egészségügyi alapellátást biztosító és térségi szakellátást biztosító intézmények fejlesztése, melynek eredményeképpen a fenntartási költségek csökkennek, üzemeltetéshez kapcsolódó fejlesztések valósulnak meg, valamint megtörténik az elavult eszközállomány cseréje. A korai diagnosztika fejlesztésével javul a prevenció, így a gyógyításra fordított idő és pénz is csökkenni fog.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Minden Pest megyében élő lakos számára biztosítani kell a megfelelő infrastrukturális ellátottsággal rendelkező egészségügyi intézmények szolgáltatásainak hozzáférhetőségét. Az ellátás színvonalának fokozatos javítása és a lakóhely-közelbeli hozzáférés biztosítás érdekében szükség van a leromlott infrastruktúrák fejlesztésére, az eszközállomány korszerűsítésére. Az intézmények műszerparkjainak átlagéletkora elmarad az európai uniós átlagtól (5-7 év). Az egészségügyi intézményrendszer fejlesztésével az egészségügyi személyzet munkafeltételei is javulnak.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - Fenntartási költségek csökkenését célzó intézkedések (pl. hőszigetelések, klímaberendezés, nyílászárók cseréje); - Üzemeltetéshez kapcsolódó fejlesztések (vezetékek felülvizsgálata, szennyvízelvezetési problémák orvosolása, elektromos hálózat cseréje); - Elavult eszközállomány cseréje; - A korai diagnosztikai eszközök fejlesztése, a szűrővizsgálatokhoz nélkülözhetetlen eszközök beszerzése;
Kedvezményezett kör meghatározása	Önkormányzatok, alap és szakellátás intézményei, Magyar Honvédség
Végrehajtásért felelős szervezetek	GYEMSZI
Forrásigény	21 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ERFA/ESZA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatásban részesülő egészségügyi alap- és szakellátást biztosító intézmények száma (db) - Épített/felújított rendelők száma (db) - Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) - Elért energia megtakarítás (TJ) - Fejlesztéssel érintett egészségügyi intézmény által ellátott lakosok száma (fő) - Fejlesztéssel érintett intézményben dolgozó egészségügyi foglalkoztatottak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

Prioritás megnevezése	Testben és lélekben egészséges Pest megye
Intézkedés neve	Egészségügy intézményrendszer fejlesztése [TM7]
Projektcsomag	Pest megyei kórházak fejlesztése [TM7.b]
Projektcsomag célja	A kórházi szolgáltatásokat egyenlő eséllyel lehessen igénybe venni a megye területén.
Projektcsomag indoklása, jelenlegi helyzet	Pest megyében a kórházi infrastruktúra erősen le van amortizálódva, az épületek jelentős része energetikailag és épületgépészetileg rossz állapotú, az orvostechnikai berendezések, eszközök elavultak, többségük az uniós átlagéletkortól le van maradva. Az elmúlt időszakban nem csak a fejlesztések maradtak el ezekben az intézményekben (Pest megyei Flór Ferenc kórház, váci és ceglédi kórházak), hanem az állagmegóvás is. A lepusztult infrastruktúra azon túl, hogy a lakosság százezreinek egyre zuhanó színvonalú ellátását teszi csak lehetővé, magával vonta az egészségügyi személyzet motiváltságának csökkenését is, ami az ellátás biztonságot veszélyezteti.
Projektcsomag tartalma	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Pest Megyei Flór Ferenc Kórház</u>: Kórházi ellátáshoz kapcsolódó fejlesztések; épületenergetikai, orvostechnikai jellegű és Informatikai, betegtájékoztatási fejlesztések. - <u>Jávorszky Ödön Kórház</u>: Ingatlan épület fejlesztés; jármű, gép, berendezések; orvosi, és orvostechnikai eszközök beszerzése; energetikai, épületgépészeti berendezések; hőszolgáltatás, fűtés; informatikai berendezések. - <u>Toldy Ferenc Kórház</u>: Betegétkeztetés javítása; baleseti sebészet épületének felújítása; orvos technológiai eszközök beszerzése; kórház főbejáratának, a hozzá vezető út modernizálása; kórtermek modernizálása; víz-csatornahálózat alapvezetékének cseréje.
Kedvezményezetti kör meghatározása	Pest Megye területén működő fekvőbeteg ellátást végző intézmények.
Végrehajtásért felelős szervezetek	Pest Megye területén működő fekvőbeteg ellátást végző intézmények.
Forrásigény	10 Mrd Ft
Finanszírozó alap/forrás megnevezése	ESZA/ERFA/KA
Indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztéssel érintett fekvőbeteg férőhelyek száma (db) - Épített/felújított rendelők száma (db) - Jobb összesített energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (db) - Elért energia megtakarítás (TJ) - Megújult kórházi ellátással érintett lakosok száma (fő) - Fejlesztéssel érintett kórházban dolgozó egészségügyi foglalkoztatottak száma (fő)
Végrehajtás időbeli ütemezése	2015. I. hó – 2020. XII. hó

24 A végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere

A végrehajtás lehetséges módjairól a 16. fejezetben ismertettük elképzeléseinket. Jelenleg még nem világos milyen konkrét feladatok lesznek a megyei önkormányzatok hatáskörében. Amennyiben ezek tisztázásra kerülnek, azt követően lehet kialakítani a végrehajtáshoz szükséges szervezeti hátteret és lehet elkészíteni a szükséges folyamatok és ellenőrzési rendszerek szabályozását.

Amennyiben Pest megye, illetve az ország többi megyéjére vonatkozóan meghatározásra kerülnek a 2014-2020 időszakra vonatkozó konkrét feladatok, fejlesztési források, a végrehajtásban Pest megye részt tud és szeretne vállalni. A területfejlesztési tevékenységekhez a megyei önkormányzatnál, illetve a tulajdonába tartozó cégeknél jelenleg rendelkezésre álló humán erőforrás állományt az alábbiakban bemutatjuk. A Pest Megyei Önkormányzat a programok előkészítésébe és azok megvalósításába saját hatáskörben a Hivatal munkatársait és a tulajdonában lévő cégek munkatársait közvetlenül be tudja vonni. Ezen túlmenően a megyei területfejlesztési program valamennyi programjának végrehajtása nem kizárólag a megyei hivatalnál rendelkezésre álló erőforrásokra fog épülni, hiszen az egyes programoknál is nevesítésre kerültek a bevonandó, vagy a végrehajtásban érintett egyéb megyei szereplők.

24.1 Pest Megyei Önkormányzati Hivatal

dr. Popovics Gábor jogász-közgazdász,	6 év döntés-előkészítő, koordinációs és végrehajtási tapasztalat a megyei önkormányzat feladatellátása körében, 5 év EU-s pályázat előkészítési, lebonyolítási és projektmenedzsmenti tapasztalat, 2 év jogi referensi tapasztalat, 2 év vagyongazdálkodási és vagyonhasznosítási tapasztalat, 2 év tapasztalat területfejlesztési feladatok előkészítésében és koordinálásában.
Ratkó Anikó igazgatásszervező, közigazgatási menedzser, közbeszerzési referens,	9 év közbeszerzési tapasztalat, 9 év közreműködés eu-s projektek előkészítésében és megvalósításában, 9 év tapasztalat döntés-előkészítő, koordinációs és végrehajtási területen a megyei önkormányzat feladatellátása körében, 2 év tapasztalat területfejlesztési feladatok előkészítésében és koordinálásban, közreműködés a megyei önkormányzat feladatellátását érintő beszerzések területén.
Bek Erika igazgatásszervező, jogász,	6 év adóhatósági, illetékkiszabási és ügyfélszolgálati tapasztalat, 2 év tapasztalat területfejlesztési feladatok előkészítésében és koordinálásában, 5 év döntés-előkészítő, koordinációs és végrehajtási tapasztalat a megyei önkormányzat feladatellátása körében, 3 év vagyongazdálkodási és vagyonhasznosítási tapasztalat, vagyon- és gépjármű biztosítási ügyekkel kapcsolatos tapasztalat.
Schindler-Kormos Eleonóra okl. tájépítész mérnök, terület és	16 év településtervezés, terület- és településfejlesztés, táj-, természet-, környezetvédelmi, zöldfelület-tervezés, 4 év műszaki ellenőri és 4 év vezetői tapasztalat, 1,5 év fejlesztési irodavezető tapasztalat települési (fővárosi kerületi) önkormányzatnál: EU által támogatott projektek előkészítése,

településfejlesztő szakértő és szakmérnök, műszaki ellenőr, tanár	menedzsmentje, egyedi fejlesztési elképzeléseinek koordinálása, szakmai kapcsolat biztosítása, 2,5 év területfejlesztési és tervezési tapasztalat megyei önkormányzatnál.
Szabóné Pányi Zsuzsanna építész	8 év megyei főépítési tevékenység, 3 év településtervezés, terület- és településfejlesztés, építész tervezés, 16 év települési – városi – építész, településrendezési, fejlesztési feladatok ellátása, koordinálása, EU által támogatott és egyéb projektek előkészítése, menedzsmentje, szakmai kapcsolat biztosítása.
Ambrus András sajtófőnök	10 év kommunikációs, projektvezetői és rendezvényszervezési tapasztalat 5 év kommunikációs és politikai marketing tanácsadás, sajtócsoporthoz vezetés, honlap szerkesztés.
dr. Ratimovszky Tibor jogász, igazgatásszervező, mérnök üzemgazdász,	22,5 év önkormányzati tapasztalat és vezetői gyakorlat, ebből 7 év pénzügyi osztályvezető és 1 év jegyző települési önkormányzatnál, 11 év aljegyző Fővárosi kerületnél, 2,5 év Gazdasági Irodavezető és 1 év Aljegyző és Gazdasági Irodavezető megyei önkormányzatnál. Az önkormányzatokat érintő feladatkörben megszerzett tapasztalat igazgatási és pénzügyi területen, beleértve a különféle hazai és EU-s forrásból megvalósított projekteket.

24.2 Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban Területfejlesztési Törvény) létrehozta a megyei területfejlesztési tanácsokat, melyeknek fő feladatául az egyes megyék területfejlesztési feladatainak összehangolását tűzte ki. 1996-tól 2011. decemberéig a Pest Megyei Területfejlesztési Tanács látta el megyénkben ezeket a feladatokat, munkája segítségével hozta létre 1999 tavaszán a **Pest Megyei Területfejlesztési Kht-t.**, mint a Tanács döntés-előkészítő, végrehajtó, koordináló szervezetét.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) a közhasznú társaság, mint jogi személy forma megszüntetését írta elő a közhasznú társaságok részére. Fentiekre való tekintettel 2008. év második felében a szervezet Kft-vé alakult, az új cégnév: Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság lett.

A következő jelentős jogszabályi változás a cég életében a közelmúltban történt, a Területfejlesztési Törvény módosításával megszűnt az alapító, a Pest Megyei Területfejlesztési Tanács, jogutódja Pest Megye Önkormányzat lett, így a társaság feletti tulajdonosi jogokat is az Önkormányzat gyakorolja 2012. január 1-től.

A szervezet kezdeti feladata a Pest Megyei Területfejlesztési Tanács, annak Bizottságai munkájának szervezése, előkészítése, a megyei szintre decentralizált fejlesztési keretek (CÉDE, TEKI, TFC, Vis-maior) pályázati rendszerben történő kezelése, valamint a Tanács döntéseinek előkészítése és végrehajtása volt. Közreműködött a pályázati rendszerek, feltételek kidolgozásában, pályázatok kiírásában, a beérkezett pályázatok kezelésében, döntés előkészítésében, szerződéskötésekben, részt vett a pályázati keretből támogatott beruházások ellenőrzésében. Ezen túlmenően a PMTN Kft. számos, a területfejlesztéshez kapcsolódó feladatot lát(ott) el:

- együttműködött a megyében működő fejlesztési tanácsokkal (KMRFT, BAFT, DTFT, stb.) és kistérségi társulásokkal, települési önkormányzatokkal, illetve más szakmai, civil szervezetekkel és vállalkozókkal,
- a megyén belül koordinációs feladatokat látott és lát el, melynek keretében többek között részt vett és részt vesz a megyei fejlesztési programok kidolgozásában,
- 2003 tavaszán lebonyolította a statisztikai kistérségi lehatárolás módosítását, 2004 őszén a Közigazgatási Hivatallal közösen a kistérségi társulások átalakulását, valamint a Kistérségi Egyeztető Fórum és Civil Egyeztető Fórum felállítását,
- nemzetközi szakmai kapcsolatokat ápolt, EU-s pályázatok kidolgozásában vett részt együttműködő szervezetként, vagy önálló pályázóként,
- a Pro-Régió Kft.-vel együttműködésben a KMRFT hazai támogatási rendszerének pályázatainak ellenőrzését végzi,
- ugyan nem kapcsolódik szorosan véve a területfejlesztéshez, de az EU regionális politikájával összefüggésben, valamint a megye lakosságának csatlakozásra való felkészítése, hiteles EU-s tájékoztatása érdekében 2000. őszén Pest megye Önkormányzatával közösen megnyitotta, és azóta is sikeresen működteti a Pest Megyei Európai Információs Pontot, amely 2005 óta Europe Direct Információs Hálózat Pest Megyei Európai Információs Pont néven várja az érdeklődőket.
- tervező, véleményező és javaslattevő feladatot látott el és lát el napjainkban a megyét érintő fejlesztési programok és stratégiák vonatkozásában,

Rendelkezésre álló humán erőforrás:

Kuszák Miklós eu szakos szakközigazdász okleveles közigazda	6 év termelési- és termelésirányítási tapasztalat magyar és USA kkv cégeknél, 1 év elemző közigazdász, főkönyvelő helyettesi tapasztalat magyar termelő vállalatnál, 5 év vezetői (igazgató) tapasztalat vezető magyar italgyár központi logisztikai bázisán, 16 év területfejlesztési vezetői-, tervezői tapasztalat, melynek keretében: -megyei fejlesztési ügynökség felállítása és működtetése, -Pest megyei európai információs pont felállítása és működtetése, -megyei-, regionális fejlesztési tanács és annak bizottságainak munkaszervezet vezetői feladatainak ellátása, -megyei fejlesztési dokumentumok készítésének irányítása, -részvétel térségi- és ágazati fejlesztési dokumentumok készítésében, -hazai decentralizált támogatási rendszer megyei szintjének kialakítása és működtetése, -részvétel regionális fejlesztési intézményrendszer kialakításában, működtetésében, és felügyeletében, -részvétel nemzetközi és hazai projektek kialakításában és végrehajtásában, -részvétel szakmai szakértői bizottságok munkájában, -részvétel ágazati- és területi operatív programok monitoring bizottságaiban, -részvétel tárcaközi bizottságok munkájában, részvétel köztulajdonú gazdasági társaságok felügyelő bizottsági munkájában, stb.
Nagy Mónika közigazdász, pénzügyi ügyintéző, könyvelő	8 év pénzügyi ügyintézői tapasztalat, 2 év gazdasági ügyintézői-könyvelői tapasztalat, 15 év pályázati, pályázati ügyintézői tapasztalat, melynek keretében: -Hazai decentralizált támogatási keretek (CÉDE, TEKI, Vis maior) megyei

	szintjén beérkezett pályázatok kezelése – ügyintézés (formai és tartalmi vizsgálat, hiánypótlás, szerződéskötés, elszámoltatás, ellenőrzés, stb.)
Unyi Józsefné üzemgazdász, adószakértő, vállalkozásfejlesztési menedzser	38 év tapasztalat belföldi - kkv körbe tartozó - gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók, nonprofit szervezetek teljes körű pénzügyi és számviteli munkáinak végzése, szervezése, ellenőrzése terén, 13 éves vállalkozásfejlesztési és területfejlesztői tapasztalat.
Dorka Áron közgazdász tanár	12 év tapasztalat EU kommunikációs és tájékoztató projektek tervezésében és lebonyolításában, rendezvényszervezői tapasztalat, PR tapasztalat, web és közösségi média gyakorlat. 12 év irodavezetői tapasztalat Europe Direct információs iroda működtetésében és az Európai Bizottsághoz benyújtandó pályázatok, akciótervek, beszámolók és elszámolások elkészítésében. 2 év tapasztalat pályázati tanácsadásban, tájékoztatásban és ügyfélszolgálati tevékenységben. 8 év tapasztalat az Európai Területi Együttműködés Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Programban, 6 év Monitoring Bizottsági tagság (HU-SK CBC 2007-2013), 2 év Programozó Munkacsoport tagság (HU-SK CBC 2014-2020) Eu strukturális alapok tréner tapasztalat, folyamatos részvétel hazai és nemzetközi projektekben.
Németh Katalin közgazdász eu szakértő	8 éves külkapcsolati tapasztalat, fordítás-tolmácsolás. 3 év projektmegvalósítói gyakorlat,
Kánai Gergely településmérnök	7 év üzemvezetői, cégvezetői tapasztalat, 3 év területfejlesztési tervezői tapasztalat, 2 év KSZ pályázati, pályázatmegvalósítói tapasztalat, projektmenedzsment, minőségirányítási rendszer bevezetése és alkalmazása, közbeszerzés, strukturális alapok felhasználásának gyakorlata, eu pályázatok ellenőrzése, terén szerzett tapasztalatok.

24.3 Pro Regio Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft.

A²³ Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és Szolgáltató Kht. 2000 júniusában alakult, mint a Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács felügyelete alatt működő koordinációs szervezet. 2009. január 1-től Kft.-ként, Pro Regio Nonprofit Közhasznú Kft. néven működik tovább.

A Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló, többször módosított 1996. évi XXI. törvény alapján megszűnt. Ennek következtében 2012. január 1-jétől az Ügynökség tulajdonosa a Magyar Állam, amelynek nevében a tulajdonosi jogokat a területfejlesztésért felelős miniszter gyakorolja.

2014. január 1. napjától a Magyar Állam, Társaságban fennálló tulajdona – a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosítására tekintettel – a törvény erejénél fogva

²³ forrás: www.kozpontiregio.hu

megszűnt, a Társaság az 1996. évi XXI. törvény 29. § (2)-(3) bekezdésében foglaltak alapján a Fővárosi Önkormányzat és Pest Megye Önkormányzata közös tulajdonába került.

A 2007-2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről Közép-magyarországi operatív program végrehajtásában közreműködő szervezetek kijelöléséről szóló **4/2011. (I.28.) Korm. rendelet** (továbbiakban: 4/2011. (I.28.) Korm. rendelet) kijelölte az Ügynökséget a KMOP lebonyolításában résztvevő, úgynevezett Közreműködő Szervezetnek.

A 2007-2013 közötti európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer szervezeti kereteiről szóló **1152/2014. (III.20.) Korm. határozat**, valamint a **4/2011. (I.28.) Korm. rendelet** 2014. április 15-től hatályba lépő módosítása alapján – az eddig ellátott feladatok mellett – az Ügynökség került kijelölésre az ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. által a KMOP-4.1; 4.2; 4.3; 4.4 intézkedéseinek, valamint a MAG – Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. KMOP-1.1; 1.2; 1.4; 4.5; 4.6; 4.7 intézkedéseinek Közreműködő Szervezeti feladatainak ellátására. Ez alapján – a KMOP 1.3. intézkedés kivételével – az Ügynökség látja el az összes KMOP intézkedés Közreműködő Szervezeti feladatait 2014. április 15-től.

Az ügynökség rendelkezik a feladata elvégzéséhez szükséges eszköz és humán erőforrás állománnyal. Finanszírozása az SLA szerződés értelmében biztosítva van.

24.4 Együttműködő szervezetek

Pest Megye Önkormányzatával együttműködő szervezetek a tervezés folyamata során magában a tervezésben és a társadalmi egyeztetések terén is segítséget nyújtottak. Ezek a szervezetek szakmai közreműködőként a megvalósítás folyamatában is részt kívánnak venni a megyei önkormányzattal együttműködve.

- Pest Megyei és Érd Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara (PMKIK),
- Szent István Egyetem,
- Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány.

24.5 Az ellenőrzés rendszere

A Pest Megyei Területfejlesztési Program végrehajtása során biztosítani szükséges azokat a folyamatokat, melyek megmutatják a program előrehaladását.

1. ²⁴Az **ex-ante** (előzetes) értékelés egy tervezés alatt / megvalósítás előtt álló program értékelési dokumentuma. Ennek céljai, feladatai az alábbiak:
  - elérni kívánt, számszerűsített célok kijelölése,
  - a kijelölt célok társadalmi-gazdasági megalapozottságának vizsgálata;
  - a költségvetési források optimalizálása;
  - fejlődési lehetőségek meghatározása;
  - a program várható hatásainak eredményeinek prognosztizálása.
2. A **mid-term** (időközi) értékelés célja adott – végrehajtás alatt álló program eredményeinek időközi értékelése. A mid-term értékelés azt vizsgálja, hogy sikerül-e / sikerülhet-e a programidőszak végéig kitűzött célokat teljesíteni. Amennyiben a célok teljesülése veszélyben forog a mid-term értékelés javaslatokat tesz a célok elérést segítő intézkedésekre, illetve szükség esetén a célértékek módosítására.

²⁴ forrás: www.megakom.hu

3. Az **ex-post** (utólagos) értékelés a projektek / program végrehajtását és befejezését követően készülnek. Az utólagos értékelés vizsgálja a források felhasználásának mértékét, a végrehajtás módját, a program eredményességét és hatékonyságát, a társadalmi-gazdasági hatásait, illetve hogy az eredeti célkitűzéseket sikerült-e elérni / teljesíteni. Az elemzés az elmúlt időszak eredményeinek számbavétele mellett inputokat ad későbbi programok, akciótervek, útmutatók tervezéséhez.
4. Az **On-going** (folyamatos) értékelés némiképp eltér a fent felvázolt értékeléstípusoktól. Legfontosabb jellemzői az alábbiak:
  - Az értékelés nem egy adott időpontban történik, hanem folyamatosan / periodikusan;
  - Folyamatosan követi a megvalósulás menetét, adott program céljainak megvalósulását;
  - Folyamatosan elemzi az elért outputokat és eredményeket.

A bemutatott módszerek közül Pest megye az **ex-ante** és **ex-post** értékelési módszereket kívánja használni.

Az előrehaladás megfelelőségét minősítő szervezet az önkormányzat Területfejlesztési Bizottsága, vagy adott esetben új bizottságként a Monitoring Bizottság.

25 A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása

A **1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről, 11. § bb) pont** értelmében a megyei önkormányzat „*dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról*”.

A szükséges teljesítés igazolási követelményrendszert a korábbi hazai decentralizált cél-előirányzati rendszer működése és szabályozása alapján fog elkészülni, amennyiben várható források megjelenése.

A Pest Megyei Önkormányzat a megye területén koordinálja a kormányzat, a helyi önkormányzatok, a vidékfejlesztés helyi akciócsoportjai és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit. Az önkormányzat saját maga, vagy a Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. bevonásával a hazai fejlesztési források tekintetében döntés előkészítő, megvalósító, ellenőrző munkát végez, melynek során:

- A területfejlesztési koncepcióban és területfejlesztési programban meghatározott fejlesztési irányokra pályázatokat készít elő a Magyar Államkincstár, a Miniszterelnökség és illetékes minisztériumok bevonásával.
- A pályáztatás folyamata során beérkezett projektjavaslatokat formai és tartalmi szempontból ellenőrzi, a pályázatokat nyilvántartja.
- Döntés miatt a megyei közgyűlés elé terjeszti, pozitív döntés esetén a szerződéskötés folyamatát lebonyolítja.
- A megvalósítás folyamatát ellenőrzi, a megvalósult projekteket lezárja, utóellenőrzi.
- A monitoring mutatókat és előrehaladást elemzi, szükség esetén beavatkozik.
- Ellátja a pályázati rendszerrel kapcsolatos titkársági (közreműködői) feladatokat.

A megyei önkormányzat, vagy az általa bevont külső szervezet a pályáztatás tekintetében a működési folyamatokról előzetesen elkészíti működési kézikönyvét, illetve folyamatszabályozását, mely elősegíti a transzparens folyamatokat és ellenőrizhetőséget.

26 A tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) dokumentációja

A stratégiai környezeti vizsgálat anyaga mérete miatt jelen Területfejlesztési Program dokumentációjától külön kötetben található, rövid összességét jelenfejezetben tesszük meg.

A 218/2009. (X. 6.) kormányrendelet kimondja, hogy az egyes tervek, ill. programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) kormányrendelet tartalmi követelményei szerint készülő környezeti értékelés a 218/2009. (X. 6.) kormányrendelet szerinti területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat környezeti szempontú elemzésének minősül. A Nemzetgazdasági Tervezési hivatal és a Vidékfejlesztési Minisztérium között lezajló egyeztetések eredményeképpen egy tervdokumentációban elkészíthető volt a területi hatásvizsgálat, amely magába foglalja a környezeti értékelést. E felfogásban Területi (társadalmi és gazdasági) hatástanulmány és Környezeti értékelés együttes tervdokumentáció készült.

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései 8 prioritási területben fogalmazódnak meg. Természetesen a 8 prioritási témakör eltérő súllyal foglalkozik a környezeti elemekkel és hatótényezőkkel, fenntarthatósági kérdésekkel. A környezeti fenntarthatóság témaköréhez szorosan kapcsolódnak a IV. prioritás, „települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért (TIF)”, az V. prioritás, „fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása (FK)”, a „Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása ITI”, a „Homokhátság komplex fejlesztése ITI”, és az I. prioritáson belül, a mezőgazdaság (GD2.b), turizmus (GD2.d) és az életmód, egészségipar (GD2.b) ágazatok fejlesztésére irányuló intézkedések, beavatkozások.

26.1 A terv céljainak megvalósulása esetén a környezeti szempontból közvetett vagy közvetlen negatív hatást kiváltó tényezők feltárásának eredménye:

I. prioritás: Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása (GD)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

GD1	1. INTÉZKEDÉS: VÁLLALKOZÁSOK VERSENYKÉPESSÉGÉNEK JAVÍTÁSA
GD1.a	a) beavatkozás: Megyei befektetés-ösztönző szervezet létrehozása és működtetése
GD1.b	b) beavatkozás: Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése
GD1.c	c) beavatkozás: Vállalkozások telephely feltételeinek javítása
GD1.d	d) beavatkozás: Vállalati technológia fejlesztések
GD1.e	e) beavatkozás: Pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés feltételeinek javítása
GD1.f	f) beavatkozás: Üzleti környezet fejlesztése
GD1.g	g) beavatkozás: Vállalkozásokat segítő tanácsadói program indítása
GD1.h	h) beavatkozás: Vállalkozói együttműködések ösztönzése
GD1.i	i) beavatkozás: Vállalati K+F tevékenység erősítése
GD1.j	j) beavatkozás: Vállalatok és kutatóhelyek közötti együttműködés támogatása
GD1.k	k) beavatkozás: Start-up, Spin-off, Spin-out vállalkozások fejlesztése
GD1.l	l) beavatkozás: Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése
GD2	2. INTÉZKEDÉS: PEST MEGYE GAZDASÁGÁBAN MEGHATÁROZÓ SÚLYÚ ÁGAZATOK FEJLESZTÉSE
GD2.a	a) beavatkozás: Kiemelt jelentőségű ágazatok (pl: járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar) fejlesztése
GD2.b	b) beavatkozás: Mezőgazdaság és élelmiszeripar növekedésének biztosítása
GD2.c	c) beavatkozás: Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése
GD2.d	d) beavatkozás: Turizmus mint stratégiai ágazat fejlesztése
GD2.e	e) beavatkozás: Kreatív ipar fejlesztése
GD2.f	f) beavatkozás: Versenyképes IKT szektor fejlesztése
GD2.g	g) beavatkozás: Ipari-logisztikai-szolgáltató területek kialakítása és fejlesztése

Megvalósulásának negatív KÖRNYEZETI hatásai: Ellentételezés nélküli környezeti terhelést eredményező a fejlesztések történhetnek.

A negatív környezeti hatások kiküszöbölése: Környezetvédelmi beruházások a káros hatások csökkentésére.

II. prioritás: Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (FL)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

FL1	1. INTÉZKEDÉS: LEMARADÁSBAN LÉVŐ TÉRSÉGEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE
FL1.a	a) beavatkozás: Ipoly mente (szobi) térség fejlesztése
FL1.b	b) beavatkozás: Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése
FL1.c	c) beavatkozás: Aszódi térség fejlesztése
FL1.d	d) beavatkozás: Ceglédi térség fejlesztése
FL1.e	e) beavatkozás: Dabas/Ráckevei térség fejlesztése

Megvalósulásának negatív KÖRNYEZETI hatásai: A gazdasági és infrastrukturális fejlesztések új környezeti terhelést okozhatnak.

A negatív környezeti hatások kiküszöbölése: A környezeti hatások minimalizálására törekvő tervezés, környezetvédelmi beruházások a káros hatások csökkentésére.

III. prioritás: Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében (TKF)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

TKF1	1. INTÉZKEDÉS: HIÁNYZÓ NEMZETKÖZI KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK ÜTEMEZETT MEGÉPÍTÉSE, ILLETVE A MEGLÉVŐ KAPCSOLATOK FEJLESZTÉSE
TKF1.a	a) beavatkozás: Nemzetközi közúti kapcsolatok fejlesztése
TKF1.b	b) beavatkozás: Nemzetközi vasúti kapcsolatok fejlesztése
TKF1.c	c) beavatkozás: Duna szerepének erősítése a nemzetközi szállítmányozásban
TKF2	2. INTÉZKEDÉS: KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE
TKF2.a	a) beavatkozás: Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése
TKF2.b	b) beavatkozás: Községi közlekedés kisléptékű fejlesztése
TKF2.c	c) beavatkozás: Kistérségi és járási központok elérhetőségének javítása
TKF3	3. INTÉZKEDÉS: KÖZÚTHÁLÓZAT FEJLESZTÉSE
TKF3.a	a) beavatkozás: Belterületi utak fejlesztése
TKF3.b	b) beavatkozás: Külsőterületi utak fejlesztése
TKF3.c	c) beavatkozás: Kerékpárúthálózat fejlesztések
TKF3.d	d) beavatkozás: Közlekedésbiztonsági beavatkozások

Megvalósulásának negatív KÖRNYEZETI hatásai: Az új közlekedési nyomvonalak mentén —kivéve a kerékpárutakat— nő a környezet terhelése (elsősorban levegőszennyeződés és új zajhatás). A nyomvonalak érinthetnek értékes vagy védett természeti területeket, értékes élőhelyek területének csökkentésével, megszűnésével járhatnak.

A negatív környezeti hatások kiküszöbölése: Tervezés során a környezetet legkevésbé terhelő nyomvonal kiválasztása. Tudatosan törekedni kell arra, hogy védett területeket, európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területeket, védett élőhelyeket a fejlesztések elkerüljenek, ill. a lehető legkisebb mértékben érintsenek, veszélyeztessenek. Amennyiben ez elkerülhetetlen, az ellentételezés meghatározása. Az engedélyeztetési eljárás során a káros hatások elkerülésének, csökkentése módjának meghatározása.

IV. prioritás: Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért (TIF)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

TIF1	1. INTÉZKEDÉS: POLICENTRIKUS TELEPÜLÉSSTRUKTÚRA, JÁRÁSKÖZPONTI FUNKCIÓHOZ KÖTHETŐ FEJLESZTÉSEK PEST MEGYÉBEN
TIF1.a	a) beavatkozás: Járásközpontok fejlesztése, funkcióbővítő településfejlesztési beruházások
TIF1.b	b) beavatkozás: Önkormányzati szolgáltatások javítása
TIF1.c	c) beavatkozás: Szociális városrehabilitációs beavatkozások
TIF2	2. INTÉZKEDÉS: KÖRNYEZETVÉDELEM, TERMÉSZETI TERÜLETEK ÉS ÉRTÉKEK MEGÓVÁSA, ÉLHETŐBB TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA

TIF2.a	a) beavatkozás: Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése
TIF2.b	b) beavatkozás: Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése
TIF2.c	c) beavatkozás: Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem
TIF2.d	d) beavatkozás: Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése

Megvalósulásának negatív KÖRNYEZETI hatásai: Nincs negatív környezeti hatása.

A negatív környezeti hatások kiküszöbölése: —

V. prioritás: Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása (FK)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

FK1	1. INTÉZKEDÉS: ENERGIAHATÉKONYSÁG NÖVELESE, A CO2 KIBOCSÁTÁS CSÖKKENTÉSE
FK1.a	a) beavatkozás: Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérházak energetikai megújítása
FK1.b	b) beavatkozás: Lakossági fejlesztések támogatása
FK1.c	c) beavatkozás: Gazdasági társaságok energiahatékonsági beruházásai
FK1.d	d) beavatkozás: Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása
FK1.e	e) beavatkozás: Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében
FK2	2. INTÉZKEDÉS: VÍZGAZDÁLKODÁS, VÍZVISSZATARTÁS LÉTESÍTMÉNYEINEK FEJLESZTÉSE
FK2.a	a) beavatkozás: Megyei ár-és belvízvédelmi program(ok) kidolgozása
FK2.b	b) beavatkozás: Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése
FK2.c	c) beavatkozás: Vízügyi vízvisszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása
FK2.d	d) beavatkozás: Belvizek elleni védekezés
FK2.e	e) beavatkozás: Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja
FK2.f	f) beavatkozás: Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában
FK3	3. INTÉZKEDÉS: MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK HASZNOSÍTÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE
FK3.a	a) beavatkozás: Pest megyei Megújuló Energia Stratégia kidolgozása
FK3.b	b) beavatkozás: Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása
FK3.c	c) beavatkozás: Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is
FK4	4. INTÉZKEDÉS: HULLADÉKGAZDÁLKODÁS FEJLESZTÉSE
FK4.a	a) beavatkozás: Hulladék újrahasznosítás növelése
FK4.b	b) beavatkozás: Zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése
FK4.c	c) beavatkozás: Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése
FK4.d	d) beavatkozás: Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása
FK4.e	e) beavatkozás: Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán
FK5	5. INTÉZKEDÉS: VÍZKÖZMŰ HÁLÓZATOK FEJLESZTÉSE PEST MEGYÉBEN
FK5.a	a) beavatkozás: Közcsatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése
FK5.b	b) beavatkozás: Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása
FK5.c	c) beavatkozás: Szemléletformálás az egészséges ivóvízfelhasználás kapcsán

Megvalósulásának negatív KÖRNYEZETI hatásai: Nincs negatív környezeti hatása.

A negatív környezeti hatások kiküszöbölése: —

VI. prioritás: Társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (TI)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

TI1	1. INTÉZKEDÉS: PEST MEGYEI HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE
TI1.a	a) beavatkozás: Duális képzés erősítése
TI1.b	b) beavatkozás: Térség-specifikus igények biztosítása az oktatásban
TI1.c	c) beavatkozás: Pályaválasztási orientáció fejlesztése
TI1.d	d) beavatkozás: Egész életen át való tanulás ösztönzése
TI1.e	e) beavatkozás: Vállalkozóvá válás ösztönzése az iskolarendszerben történő képzés részeként
TI1.f	f) beavatkozás: Helyi közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás fejlesztése
TI1.g	g) beavatkozás: Egészségügyben dolgozók kompetencia fejlesztése
TI2	2. INTÉZKEDÉS: PEST MEGYEI INTÉZMÉNYEK FEJLESZTÉSE ÉS ÉPÍTÉSE

TI2.a	a) beavatkozás: Oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztése
TI2.b	b) beavatkozás: Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése
TI2.c	c) beavatkozás: Szociális intézmények fejlesztése
TI3	3. INTÉZKEDÉS: PEST MEGYE KULTURÁLIS ÉRTÉKEINEK MEGŐRZÉSE, HELYI ÉS MEGYEI IDENTITÁSTUDAT ERŐSÍTÉSE
TI3.a	a) beavatkozás: Helyi és megyei identitás erősítése
TI3.b	b) beavatkozás: Pest megyei kastélyprogram megvalósítása
TI4	4. INTÉZKEDÉS: TÉRSÉGI SZEREPLŐKKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS KOORDINÁCIÓ
TI4.a	a) beavatkozás: Pest megye térségmenedzselési kapacitásainak kialakítása és működtetése
TI4.b	b) beavatkozás: Partneri kapcsolatok intézményesített fejlesztése
TI5	5. INTÉZKEDÉS: TÁRSADALMI PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSA
TI5.a	a) beavatkozás: Családbarát Pest megye
TI5.b	b) beavatkozás: Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése
TI5.c	c) beavatkozás: Szegénység elleni küzdelem, más leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása

Megvalósulásának negatív KÖRNYEZETI hatásai: Nincs negatív környezeti hatása.

A negatív környezeti hatások kiküszöbölése: —

VII. prioritás: Testben és lélekben egészséges Pest megye (TLE)

A prioritás tervezett intézkedése és beavatkozásai i:

TLE1	1. INTÉZKEDÉS: EGÉSZSÉGTUDATOS ÉLETMÓD ÉS PREVENCIÓ ÖSZTÖNZÉSE
TLE1.a	a) beavatkozás: Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok
TLE1.b	b) beavatkozás: Lelki egészség megteremtése
TLE1.c	c) beavatkozás: Lakossági szűrőprogramok indítása
TLE1.d	d) beavatkozás: Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése
TLE2	2. INTÉZKEDÉS: EGÉSZSÉGÜGY INTÉZMÉNYRENDSZERI FEJLESZTÉSE
TLE2.a	a) beavatkozás: Egészségügyi alap-, és szakellátás intézményeinek fejlesztése
TLE2.b	b) beavatkozás: Pest megyei kórházak fejlesztése

Megvalósulásának negatív KÖRNYEZETI hatásai: Nincs negatív környezeti hatása.

A negatív környezeti hatások kiküszöbölése: —

VIII. prioritás: Integrált területi beavatkozások Pest megyében (ITI -Integrated Territorial Investment)

A prioritás tervezett intézkedései és beavatkozásai:

1.	FERIHEGYI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI ÖVEZET ITI
2.	HOMOKHÁTSÁG TÉRSÉGÉNEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE ITI
3.	PEST MEGYEI DUNA STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA ITI

Megvalósulásának negatív KÖRNYEZETI hatásai:

A Homokhátság térségének komplex fejlesztése ITI-nak és a Pm Duna Stratégia ITI-nak nincs negatív környezeti hatása.

A Ferihegyi Gazdaságfejlesztési Övezet ITI kertében megvalósuló új közlekedési nyomvonalak, létesítmények mentén nő a környezet terhelése (elsősorban levegőszennyeződés és új zajhatás).

A nyomvonalak érinthetnek értékes vagy védett természeti területeket, értékes élőhelyek területének csökkentésével, megszűnésével járhatnak.

A negatív környezeti hatások kiküszöbölése:

A Ferihegyi Gazdaságfejlesztési Övezet ITI esetében a tervezés során a környezetet legkevésbé terhelő közlekedési nyomvonalak kiválasztása. Tudatosan törekedni kell arra, hogy védett területeket, európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területeket, védett élőhelyeket a fejlesztések elkerüljenek, ill. a lehető legkisebb mértékben érintsenek, veszélyeztessenek. Amennyiben ez elkerülhetetlen, fontos az ellentételezés meghatározása. Az engedélyeztetési eljárás során a káros hatások elkerülésének, csökkentése módjának meghatározása.

26.2 A Stratégiai Program javaslatainak elemzése környezeti szempontból azok megvalósulása és meg nem valósulása esetén

26.2.1 A termőföld mennyiségére

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: A termőföld mennyiségi védelmével kapcsolatos beavatkozásokat a Stratégiai Program a térszerkezet fejlesztését és kiegyensúlyozását célzó IV. prioritás: "települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért" intézkedései tartalmazzák. A termőföld mennyiségi védelmét szolgálja a tervezett, koordinált, komplex térségfejlesztés, amely során a lakó- és a gazdasági övezetek tudatos kijelölése és megvalósítása, takarékos területhasználat valósul meg a megyében a természeti környezet megőrzése, a térség életképességének, a térségi adottságok fenntartható módon történő kiaknázásának érdekében. A termőföld mennyiségi védelme elsősorban a TIF2. intézkedésen belül a "környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem" (TIF2.c) és a "barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése" (TIF2.d) beavatkozások révén valósul meg. A termőföld védelmének érdekében PM SP a városok indokolatlan szétterülésének elkerülését, a zöldmezős beruházásokkal szemben a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítését fogalmazza meg.

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: a fejlesztési területek csak indokoltan és csak a szükséges mértékben nem vesznek igénybe termőterületeket, Fejlesztések céljára előnybe kerülhetnek a barnamezős területek.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: folytatódik a területek mezőgazdasági művelésből való kivonása. A fejlesztések zöldmezős beruházásokként valósulnak meg, elsősorban a befektetői szándékok szerint, a települések belső, újrahasznosítandó területei helyett.

26.2.2 A talaj minőségére

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: A talaj minőségi védelmével kapcsolatos beavatkozásokat a Stratégiai Program a térszerkezet fejlesztését és kiegyensúlyozását célzó IV. Prioritás: "települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért" intézkedései tartalmazzák. Talaj minőségi védelme elsősorban a TIF2. intézkedésen belül a "környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem" (TIF2.c) beavatkozás révén valósul meg.

Talaj minőségi védelmét szolgálják a Homokhátság vízgazdálkodásának javítását célzó célkitűzések is. Az V. Prioritásban, „Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása” szerepel, hogy Pest Megye a Homokhátság vízgazdálkodásának javításában Bács-Kiskun és Csongrád megyével együtt kíván részt venni ITI típusú fejlesztés keretében.

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: biztosítható a jó minőségű termőföldek termőhelyi adottságainak megfelelő mezőgazdasági hasznosítása, a termőföldek minőségi védelme, megakadályozható a talajokat érő degradációs folyamatok.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: a talajokat érő degradációs folyamatok következtében az érintett területeken tovább vékonyodik a termőréteg vastagsága. Egyes területeken, különösen a Homokhátsági részekben folytatódik az aszályosodás folyamata.

26.2.3 A földtani és ásványvagyonra

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: A földtani és ásványi vagyon gazdálkodásával, védelmével kapcsolatosan a SP nem fogalmaz meg célokat, beavatkozásokat. PM TFK Helyzetfeltárás alapján a fővárostól dél-keletre folyó kavicsbányászatnak jelentős környezetkárosító hatása van, kialakult/kialakuló kavics-bányatavak a megváltoztatják/megváltoztatták a térség vízháztartását, mélységük miatt veszélyeztetik az ivóvízbázisok tisztaságát. (Helyzetfeltárás 12.2.6. fejezet) E konfliktus megszüntetésére a Stratégiai

Program nem fogalmaz meg intézkedést sem az ásványkincsek kitermelése, sem már működő vagy felhagyott külszíni bányászati tevékenységek hatásainak megszüntetésére vonatkozóan. A megye dél-keleti részén levő kavicsbányászat témakörével foglalkozik az elkészült Pest Megyei Duna Stratégia.

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: változatlanul nem biztosítható a fővárostól dél-keletre levő kavics ásványkincs térségi szinten összehangolt, a vízgazdálkodási érdekek érvényre juttatása érdekében irányított kitermelése. Ily módon a térségben a felszín alatti vizek szintjének további csökkenése, elszennyeződése, az érintett vízbázisok veszélyeztetése folytatódik.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: a fővárostól dél-keletre levő kavics ásványkincs térségi szinten összehangolatlan kitermelése következtében a térségben folytatódik a felszín alatti vizek szintjének további csökkenése, elszennyeződése, az érintett vízbázisok veszélyeztetése.

26.2.4 A levegő minőségére

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: A levegő védelmével kapcsolatos beavatkozásokat elsősorban a IV. prioritás: „települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért” TIF2. intézkedésén belül a „környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem” (TIF2.c) beavatkozás tartalmazza. A főváros környéki még meglévő „green-belt” megőrzése, térszerkezet kiegyensúlyozott fejlesztése, új zöldterületek létesítése fontos eszköze a levegő minőség javításának, amelyek megvalósítását a „települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése (TIF2.a) beavatkozás tűzi ki célul.

A TIF2. intézkedéseken túlmenően a levegő minőségének javulását eredményezi az V. Prioritás: „Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása” energetikai gazdálkodáshoz kapcsolódó intézkedései. A „Energiahatékonyság növelése, a CO₂ kibocsátás csökkentése” (FK1) és a „Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése” (FK3) intézkedések beavatkozásai révén a globális fosszilis energiafelhasználásának csökkentése, megújuló energiák arányának növelése, a zöld energia előállítása, az annak felhasználását lehetővé tevő technológiák kifejlesztése, gyártása területén működő vállalkozások fejlesztéseinek kiemelt támogatása, a megújuló energiák széleskörű, komplex hasznosítása a területi adottságoknak megfelelően, a lakosság-, közületi-, és gazdasági energiafelhasználási szemlélet változtatása kedvezően hat a levegő minőségére.

A közlekedéshálózat fejlesztésére vonatkozó intézkedések [„Hiányzó nemzetközi közlekedési kapcsolatok ütemezett megépítése, illetve a meglévő kapcsolatok fejlesztése” (TKF1), „Közösségi közlekedés fejlesztése Közúthálózat fejlesztése” (TKF2), „Közúthálózat fejlesztése” (TKF3) intézkedések] a településeken szintén levegő minőségének javulását eredményezik.

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: megőrizhető a megye környezeti levegőjének jó minősége. A közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó javaslatok az agglomeráció térségének közlekedési eredetű légszennyezését csökkenthetik, úgy mint a települések belterületét elkerülő útszakaszok kiépítése. A zöldfelületekkel tagolt térszerkezet kialakítása és a Budapestet körül ölelő „green-belt” megőrzése, fejlesztése a területek átszellőzése révén is a levegő minőségének javítását, megőrzését eredményezik. Az energiagazdálkodás intézkedéseinek megvalósítása révén csökken az emisszió.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: egyes területrészekben a légszennyezés egészségügyi hatása felléphetnek, felerősödhetnek. A klímaváltozás kedvezőtlen hatása felerősödhet. Az átszellőző sávok beépítése esetén a települések légcserejében kedvezőtlen változások lépnek fel, a légszennyezőanyagok feldúsulnak.

26.2.5 A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: A vizek védelmével kapcsolatos intézkedések több SP prioritás intézkedései között is szerepel. Az V. prioritás: „fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása”

intézkedései között szerepel a vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése (FK2) és a vízközmű hálózatok fejlesztése (FK5). Az FK5.a beavatkozás révén a közcsontra rendszerek fejlesztése, a szennyvíztisztító művek korszerűsítése történik. A fejlesztések révén javul a tisztított szennyvíz mértéke, a tisztító művekben keletkező iszap elhelyezése és feldolgozása. A fejlesztések azon rendszerek megszüntetését célozza is, ahol a szennyvíz és csapadékvíz azonos hálózatban és nem elválasztva kerül kivezetésre a településekről.

Az FK2 intézkedés beavatkozásai az ár-, belvíz- és csapadékvíz elvezetéssel kapcsolatos konfliktusok felszámolását irányozzák elő; a megyei ár- és belvízprogramok kidolgozására (FK2.a), a belvizek elleni védekezésre (FK2.d), a felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztésére (FK2.b), a vízvisszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítására (FK2.c) és az élővizek és környezetük rendbetételére, revitalizációjára (FK2.e) irányulnak.

A PM Duna Stratégia ITI, Dabas/Ráckevei térség fejlesztése (FL1.e), a Homokhátság komplex fejlesztése ITI céljai, intézkedései, beavatkozásai közül szintén több a vizek védelmét szolgálja.

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: a felszíni és felszín alatti vizek minőségében javulás következik be. Elsősorban a Ráckevei Soroksári-Duna-ág (RSD), de a Duna-folyam is potenciális rekreációs lehetőségeket rejtnek magukban, amelyek kihasználásának feltétele a vízminőség javulása. A közműháló csökken. A kisvízfolyások rendezetté tétele vízvédelmi szempontokon túlmenően ökológiai és zöldfelület-hálózati szempontból is fontos. A tervezett komplex ár- és belvízvédelmi programok kidolgozása csak az első lépcső a konfliktusok felszámolása, az ilyen irányú problémák megoldása felé.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: a szennyvizek egy része továbbra is szennyezi a talajokat és a felszín alatti vizeket, egyes helyeken a vízbázisok minőségét is veszélyeztetve. A Duna és a Ráckevei Soroksári-Duna-ág (RSD) rekreációs lehetőségei kihasználhatatlanok maradnak. Az árvízzel és belvízzel veszélyeztetett területeken az egyre szélsőségesebb időjárási események miatt az árvízi és belvízi védekezés nehézségei erősödnek, fokozódik a katasztrófa veszély.

26.2.6 A hulladékgazdálkodás helyzetére

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: Az SP V. prioritása „fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása” kiemelten foglalkozik a hulladékgazdálkodás fejlesztésével (FK4 intézkedés). Az FK4 „hulladékgazdálkodás fejlesztése” intézkedés beavatkozásai révén sor kerül a hulladék válogatás és hasznosítás infrastruktúrájának fejlesztésére, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése (FK4.a.), a zöldhulladék újrahasznosítás szerepének növelése (FK4.b), a településeken keletkező, újra nem hasznosítható hulladék energiatermelésre való hasznosítását támogatására (FK4.c). Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása (FK4.d) beavatkozás keretében a meglévő illegális lerakók felszámolása mellett, hatékonyabb hatósági ellenőrző és megelőző rendszer létrehozása történik meg modern infokommunikációs eszközök beszerzésével. Az intézkedés fontos eleme a szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán is (FK4.e)

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: a hangsúly a hulladékok keletkezésének megelőzésére tevődik át, ezáltal egyre kevesebb hulladék kell lerakással ártalmatlanítani, a hasznosított hulladék mennyisége nő. A bezárt vagy bezárandó lerakók rekultiválása nemcsak a talaj és a felszín alatti vizek terhelését csökkenti, hanem kedvező tájképi változást is eredményez.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: a környezet terhelése, —elsősorban a talaj és a felszín alatti vizek— növekszik. Az illegális hulladéklerakók komoly veszélyeztető tényezők a vízbázis-védelmi területeken. A rendezetlenül lerakott hulladékok a tájképi adottságokat is jelentősen rontják.

26.2.7 A tájra (tájszerkezet, tájhasználat)

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: A hagyományos tájhasználat megőrzését eredményezi a tanyás térségek fenntartható fejlesztésére irányuló beavatkozásokat tartalmaz a Homokhátság komplex fejlesztése ITI.

A megye ökológiai térszerkezet fejlesztésére vonatkozó beavatkozás (TIF2.b) egyben a kedvező táji adottságok megőrzését, ill. fejlesztését is segítik. Az élővizek (folyók, tavak, patakok) és környezetük revitalizációjára (FK2.e) vonatkozó beavatkozások szintén kedvezően befolyásolják táját.

A turizmus egyes fejlesztési iránya (GD2.d) pozitív hatással lehetnek a táji értékek megőrzésére, hiszen e tevékenységek egyik feltétele a szép táji környezet (ökoturizmus, aktív turizmus, falusi turizmus, lovas turizmus, kerékpáros turizmus).

Kedvezőtlen hatások érhetik a tájat, a tájszerkezetet, az ökológiai hálózat sérülését okozhatják a közlekedési infrastrukturális fejlesztések; új közutak, új vasútvonal, új intermodális csomópontok, kerékpárutak megvalósítása (TKF1.a, TKF1.b, TKF3.b, TKF3.c beavatkozások). A tájképet kedvezőtlenül változtathatják meg a tájkaraktert nem hordozó épületekből álló területfejlesztések, pl: ipari épületek, de turisztikai létesítmények is okozhatnak tájképrombolást (GD2).

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: a tanyás térségek sajátos tájhasználatú térségei a magyar tájnak, a tanyás térségek fenntartható fejlesztésére irányuló célkitűzések lehetőséget teremtenek e térségi tájjeleg megtartására.

A természeti értékekben gazdag területeken a turizmus az adott térség tájeltartó képességéhez igazodva, a természeti értékek megőrzésével fejlődik.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén:

A tanyás térségekben fokozódnak a társadalmi, gazdasági és környezeti problémák, amelyek hatások eredményeképpen a táj is átalakul, a hagyományos, sajátos tájjelleg nem őrizhető meg. Az erdőterületek többrétű szerepkörüknek nem tudnak megfelelni, háttérbe szorul a ökológiai hálózatban a természeti értékek védelmében betöltött szerepük. A fenntarthatósági kritériumoknak nem megfelelően hasznosított erdőterület módosítja a táj jellegét is. mennyiben Védett területeken a turizmus a természeti értékek visszafordíthatatlan károsodását okozhatják.

26.2.8 Az épített környezetre, a kulturális örökségre

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: A SP épített értékekkel, mint a helyi identitás erősítésének eszközével, illetve, mint az adott település extra hozzáadott értéket képviselő tényezővel fogalakozik, különösen a turizmus, az örökségvédelem területén és általában a helyi gazdaságban. A helyi értékek megőrzésével a SP a „társadalmi innováció-, megújulás-, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem „ a VI. prioritáson belül „a Pest megye kulturális értékeinek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése” (TI3) intézkedésen belül foglalkozik. A helyi épített értékek megőrzésére a TI3.a (Helyi és megyei identitás erősítése) és TI3.b (Pest megyei kastélyok megújítása)beavatkozás keretében nyílik lehetőség.

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: a beavatkozások révén biztosítható lesz az épített értékek megőrzése, bemutatásuk színesíti a megye turisztikai kínálatát is, erősítheti a helyi lakosok kötődését településükhöz.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: a védelem tárgyát képező értékek megsemmisülhetnek, károsodhatnak. A régészeti értékek károsodhatnak, elpusztulhatnak. A települések értékes településrészei elveszíthetik egyedi jellemzőiket, sajátosságait.

26.2.9 Az élővilágra (ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra)

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: Az élővilág, az ökológiai hálózat, a védett területek megóvásával kapcsolatos intézkedéseket a „települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb,

fenntarthatóbb lakókörnyezetért”, IV. prioritáson belül a „természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése” (TIF2.b) beavatkozás tartalmazza.

A beavatkozás Pest megye természetvédelmi területeinek (a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a tájvédelmi körzetek, NATURA 2000 és egyéb védett és nem védett, ökológiai területek) biológiai sokféleségének megóvására, a fajok és élőhely típusok hosszú távú fennmaradásának biztosítására, természetes elterjedésük szinten tartására vagy növelésére irányul úgy, hogy a területek ismertsége, népszerűsége, látogatottsága növekedjen. A beavatkozás támogatja a biodiverzitás megőrzését szem előtt tartó turisztikai szolgáltatások fejlesztését.

Jellemzően az élővizek az ökológiai hálózat elemei, ezért a élővizek és környezetük rendbetételére, revitalizációjára irányuló beavatkozások (FK2.e) szintén szolgálják az élővilág védelmét, a biodiverzitás fenntartását is.

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: A megye ökológiai hálózati rendszerének kiteljesítése következik be, a rendelkezésre álló elemek összekapcsolásával, illetve kiegészítésével. Az ökológia rendszerek akkor működnek megfelelően, ha méretük okán önfenntartók és önszabályzók. Az ökológiai folyosók a megye természetföldrajzi sajátosságainak megfelelően elsősorban az erdőkhöz, vízfolyásokhoz, extenzív gyepekhez kapcsolódnak. Az ökológiai hálózat országos elemeit kiegészítő legfontosabb megyei szintű hálózati elemek az alábbiak: erdőterületek (meglevő erdők és tervezett erdősírtések), helyi védettségű természeti területek, kisvízfolyások (patakok, erek, stb.) medrei és parti sávjai, valamint egyéb vízfelületek (holtágak, tavak, tározók), gyepterületek, extenzív műveléssel fenntartandó mezőgazdasági területek, zöldfolyosók (táblahatárokhoz és települési területekhez illeszkedő védő zöldszalagok, védőerdő telepítések).

A műszaki nyomvonalas létesítmények esetében, – elsősorban közlekedési létesítmények – a nem kellő körültekintéssel megvalósuló nyomvonalak okozhatják az ökológiai folyosók megszakítását, élőhelyek fragmentációját és elszigetelődését.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: Az országos ökológiai hálózat nem egészül ki a megyei ökológiai hálózati elemekkel. Ez rontja az országos ökológiai hálózat rendeltetésének hatékonyságát.

26.2.10 A környezeti zajra

A Pest Megyei Stratégiai és Operatív Program célkitűzései: A „települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért”, IV. prioritás (TIF) beavatkozásai között szerepel a „környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem” (TIF2.c) beavatkozás tartalmazza a zajterhelés csökkentésére irányuló célkitűzéseket. A TIF2.c beavatkozás keretében megfogalmazásra került, hogy a „Ferihegyi Gazdasági Övezet fejlesztése kapcsán már a kezdetektől támogatni szükséges a légiforgalom biztonságos lebonyolíthatóságával összeegyeztethető, racionálisan kidolgozott zajcsökkentő eljárások további bevezetését.”

Nem tartalmaz beavatkozást az SP a nagy forgalmú országos főutak tervezett nyomvonalain a várható közúti forgalom zaj- és rezgésterhelésének mérséklése, de legalább szinten tartása.

A közlekedésfejlesztéssel foglalkozó beavatkozások (TKF1.a, TKF1.b, TKF3.b) is a környezeti zajszint csökkenését eredményezhetik környezeti zaj ellen védendő területeken (lakó- és üdülőterületek).

A javaslatok MEGVALÓSULÁSA esetén: A célkitűzések megvalósulása esetén környezeti zajtól védendő területeken, belterületeken csökken a környezeti zaj- és rezgésterhelés. A tervezett új közlekedési kapcsolatok megvalósítása csökkentheti a meglévő utak belterületein fellépő zaj hatásokat. Tény, hogy az új utak építésével újabb zajforrások jelennek meg, de jellemzően nem környezeti zajra érzékeny területhasználatú területeken.

Nem állapítható meg, hogy a tököli, kiskunlacházi (és Budapest közigazgatási területén levő budaörsi) repülőtereknek mi a jövőbeni szerepe, zajhatásuk igényel-e SP-ban megfogalmazandó beavatkozást.

A javaslatok MEG NEM VALÓSULÁSA esetén: a már jelenleg is magas környezeti zajjal terhelt belterületi szakaszokon tovább nő a közlekedésből származó környezeti zaj és rezgésterhelés.

27 MELLÉKLETEK:

27.1 Ábrajegyzék:

1. ábra: 2014-2020 Operatív programok jellemzői	12
2. ábra: A területfejlesztés folyamatának bemutatása	15
3. ábra: Közreműködők névsora	20
4. ábra: Kistérségi fórumok	22
5. ábra: Koncepció társadalmasítása kapcsán bevont véleményezők kimutatása	24
6. ábra: Gazdaságfejlesztési megbeszélések térségi bontásban	25
7. ábra: Stratégiai program tervezésének főbb határidői	27
8. ábra: Pest megye jellemzői (forrás: KSH)	28
9. ábra: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszere	37
10. ábra: A gazdaságfejlesztés speciális célterületei Pest megyében	38
11. ábra: Férihegyi gazdasági övezet közvetlen hatásterülete	39
12. ábra: EU tematikus célok a Strukturális Alapok kapcsolata (forrás Dr. Nyikos Györgyi)	41
13. ábra: Új és meglévő iparterületek lehetséges fejlesztési területei (forrás: Projektgyűjtés)	51
14. ábra: Közösségi közlekedés fejlesztési igényei a megyei településeken (forrás: Projektgyűjtés)	69
15. ábra: Települések úthálózat fejlesztési igényei (forrás: Projektgyűjtés)	71
16. ábra: Települések funkcióbővítő fejlesztési elképzelései (forrás: Projektgyűjtés)	76
17. ábra: Települések energiahatékonyságot célzó beruházás javaslatai (forrás: Projektgyűjtés)	83
18. ábra Települések vízgazdálkodáshoz, vízviszatarthatáshoz kapcsolódó projektjavaslatai (forrás: Projektgyűjtés).....	85
19. ábra Települések javaslatai óvodafejlesztés tárgyában (forrás: Projektgyűjtés).....	98
20. ábra Települések helyi értékmegőrzési javaslatai (forrás: Projektgyűjtés)	100
21. ábra: Települési javaslatok egészségügyi alapellátás fejlesztésére (forrás: Projektgyűjtés)	108
22. ábra: Liszt Ferenc Repülőtér elsődleges és másodlagos hatásterülete	115
23. ábra: A beruházások alakulása és Pest megye részesedése az összes beruházásból, 2008-2012 (Forrás: KSH).....	172
24. ábra: Megkeresett vállalkozások megoszlása kistérségenként.....	173
25. ábra: A tervezett fejlesztések jellege	174
26. ábra: Tervezett fejlesztésekhez rendelt források.....	176
27. ábra: Pest megyei vállalkozók együttműködései	176
28. ábra: Beavatkozások a vállalkozások versenyképessége javítása érdekében.....	177

Rövidítések jegyzéke:

CLLD (Community Led Local Development) - Község által irányított helyi fejlesztés. Korábban csak a vidékfejlesztési célterületeken működő Helyi Akciócsoportok által irányított fejlesztéseket értettük ez alatt, a 2014-2020 tervezési időszakban kiterjesztően értjük valamennyi olyan fejlesztésre, mely alulról építkezve, helyi közösség stratégiájára építve valósít meg fejlesztéseket.

CRM (Customer relationship management) - Ügyfélkapcsolat kezelés. Leggyakrabban egy szoftvert értünk alatta, mely egy vállalat ügyfélköréhez kapcsolódó valamennyi tevékenységet kezelni képes. (ügyféladatok, hírlevelek, értékesítés támogatása, ügyfélszolgálat támogatása)

DILK (Duna Intermodális Logisztikai Központ) – Érd Megyei Jogú Város területén megvalósítható trimodális (víz-vasút-közút) logisztikai központ.

EMIR (Egységes Monitoring Információs Rendszer) – Az uniós támogatások felhasználását követő szoftver Magyarországon, mely segíti a pályázók, projektgazdák és támogatásközvetítésben részt vevő központi szereplők egymás közti gyors kommunikációját, nyomon követi az eljárásrendi határidőket, segítségével naprakész monitoringot segítő adatok nyerhetők ki a pályázati rendszerből.

ERFA (Európai Regionális Fejlesztési Alap) – Az EU regionális politikájának finanszírozására létrehozott alapok közül a legjelentősebb, elsősorban infrastrukturális beruházásokat finanszíroz.

ESZA (Európai Szociális Alap) - Az EU regionális politikájának finanszírozására létrehozott további alap. A társadalmi felzárkózás és gazdasági jólét intézkedéseinek finanszírozását szolgálja.

GDP (Gross Domestic Product) - Bruttó Hazai Termék angol betűszava. A GDP az egy területen, adott idő alatt előállított végső felhasználásra szánt javak (termékek és szolgáltatások) összességének értéke.

GINOP (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program) – Uniós forrásokat felhasználó, a gazdaság fejlesztésére koncentráló, ágazati megközelítésű operatív program Magyarországon a 2014-2020 időszakra vonatkozóan.

HITA (Hungarian Investment and Trade Agency) - Nemzeti Külgazdasági Hivatal. Magyar állami tulajdonú cég, melynek feladata egyfelől a hazai kis- és középvállalkozások külgazdasági tevékenységének támogatása, másfelől a külföldi cégek magyarországi befektetéseinek ösztönzése.

HUB - Regionális központ, csomópont.

IKT (Információs és Kommunikációs Technológiák) – A számítógép, a mobiltelefon, az informatika térnyerésével kialakult technológiai szektor összefoglaló neve.

ITI (Integrated Territorial Investment) – Az Integrált Területi Beruházás angol betűszava.

K+F+I - Kutatás+Fejlesztés+Innováció

KA (Kohéziós Alap) - A Kohéziós Alap a hatalmas ráfordításokat igénylő, hosszútávon megtérülő környezetvédelmi és infrastrukturális beruházások támogatásának legfontosabb eszköze. A Kohéziós Alap forrásait az EU kevésbé tehető tagállamai számára különítették el.

KMR (Közép-Magyarországi Régió) – Budapest és Pest megye közös régiója.

LEADER (Liaison Entre Actions pour le Development de l'Economie Rurale) - Községi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében.

LIMES – A Római Birodalomban így nevezték a határ menti területeket, melyek elsősorban védelmi funkciót tölthettek be. Magyar vonatkozásban a Duna-menti római emlékeket őrző területeket értjük alatta.

LLL (Lifelong Learning) – Élethosszig tartó tanulás angol betűszava. Az egész életet végigkísérő tanulási lehetőségek biztosítását, az emberi önévelő, önképző képesség fejlődésének elősegítését támogató fejlesztések összességét értjük a programban alatta.

NFÜ (Nemzeti Fejlesztési Ügynökség) – 2014. január 1-vel megszűnt, tevékenységét az illetékes minisztériumok vették át.

NGM (Nemzetgazdasági Minisztérium) – A versenyképesség-, és innováció, foglalkoztatáspolitikai, államháztartás, adó-, és pénzügyek, tervezéskoordináció, gazdaság szabályozásért felelős minisztérium.

NTH (Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal) - A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakhoz kapcsolódó kiemelt feladatokat végző intézmény. Aktívan részt vesz a Magyarország uniós finanszírozású fejlesztési programjait megalapozó Partnerségi Megállapodáshoz kapcsolódó feladatokban, továbbá a Nemzetgazdasági Minisztérium kompetenciájába tartozó három operatív program - a GINOP (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program), a TOP (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program) és a VEKOP (Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program) - előkészítésében.

NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) – Az EU 5 területi egységbe sorolja (NUTS 0- NUTS 5) a tagországok területeit, ahol a NUTS-0 az ország, NUTS-1 az országrész, NUTS-2 a régió, NUTS-3 a megye, NUTS-4 a kistérség, NUTS-5 a település.

P+R (Park and Ride): Községi közlekedési eszköz megállója közelében kialakított parkoló.

RAG (Regionális Támogatási Térkép) – A regionális támogatási térkép olyan jogszabályi rendelkezés, mely az ország egyes régiói, illetve a fejlett régiók esetében kisebb területi egységei számára meghatározza az ott beruházó vállalatok számára beruházási támogatásként nyújtható állami támogatás maximális mértékét.

RSD – Ráckevei (Soroksári) Duna-ág

S-BAHN (Stadtschnellbahn) - Városi gyorsvasút. A vasútvonalak jobb hasznosítása elővárosi közlekedésre, ütemes menetrenddel, nagy kapacitású motorvonatokkal.

SWOT (Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats) – Elemzési módszer, mely az erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek azonosításával segíti a tervezés munkáját.

TDM (Turisztikai Desztináció Menedzsment) – Önálló szervezetek, melyek a 2008-as, és a 2011-es pályázati felhívást követően alakultak meg. Feladatuk egy-egy térség turizmusának szervezése.

TelR (Területi Információs Rendszer) - Web alapú térinformatikai rendszer, amelynek szolgáltatásai az Interneten keresztül érhetőek el.

TEN-T - Transzeurópai Közlekedési Hálózat

TISZK – Térségi Integrált Szakképző Központ

TOP (Területi és Településfejlesztési Operatív Program) – Területi operatív program Magyarországon a 2014-2020 időszakban. A Közép-Magyarországi Régió kívüli régiókat fedi le.

VEKOP (Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Program) - Az operatív program egy területi megközelítésű program, mely Budapestre és Pest megyére vonatkozik. A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program a Közép-Magyarországi Régió forrásait három területre koncentrálja: a gazdasági teljesítmény fenntartható növelésére, a közösségi infrastruktúra fejlesztésére, valamint a foglalkoztathatóságot segítő társadalmi környezet fejlesztésére.

VIS-Maior – Előre nem látott körülmény, vagy akadály.

27.2 Idegen kifejezések magyarázata:

Abszorpciós képesség: A területfejlesztésben használt jelentésében egy régió – jelen esetben Pest megye – képessége arra, hogy a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat (például európai uniós fejlesztési forrásokat) ténylegesen le tudja kötni, szabályszerűen fel tudja használni meghatározott üzleti vagy társadalmi célok érdekében végzett tevékenységek, beruházások támogatására.

Agglomerációs térség: A budapesti agglomeráció Budapest főváros körül kialakult településtömörülés, mely a magyar fővárost és a vele szorosan együtt élő, gazdasági, infrastrukturális, munkaerő piaci és szolgáltatási tekintetben egymásra utalt településeket foglalja magában. A budapesti agglomerációhoz hivatalosan tartozó 81 település felsorolását a budapesti agglomeráció területrendezési tervét rögzítő 2005. évi LXIV. törvény tartalmazza.

Agglomeráción túli területek: Jelen dokumentumban a budapesti agglomerációs gyűrűn kívül eső, de Pest megye határán belüli településeket értjük agglomeráción túli területek alatt; amely tartalmazza a Fővárostól távolabb eső városközpontokat, valamint a vidékies térségek legnagyobb részét.

Alkonyipar: Alkonygazdaság, a növekvő arányú idősödő népesség kulturális, rekreációs, közösségi aktivitásának megfelelő szolgáltatások, ellátások, lehetőségek biztosítása, életminőségének javítása. Komplex ágazat (hasonlóan a kreatív iparhoz, vagy az egészségiparhoz), amely a közszolgáltatások, a versenyszféra által kínált szolgáltatások széles körét fogja át. A területfejlesztésben szorosan kapcsolódhat a humán infrastruktúra ágazataihoz (egészségügyi, valamint szociális ágazatok), másrészt az egyes (elsősorban vidéki) térségek gazdasági szerepkörének újragondolásához, akár integrált módon, a rekreációs, turisztikai és szabadidő-gazdaság területeihez kapcsolva.

Brand: márka, márkanév, esetleg védjegy, különösen olyan, amely egy terméket vagy szolgáltatást (illetve egy származási helyet, például országot, régiót, kistérséget, települést) jól felismerhetően azonosítani tud.

City logisztika: A citylogisztika a belváros szervezett áruellátásának, szabályozott tehergépjármű-forgalmának együttes megvalósítása; rokon értelmű a városi logisztika, amely a citylogisztika kibővített fogalma; s magába foglalja a belvárosi logisztikát, a városi, a városkörnyéki, urbanizálódó térség logisztikai ellátását, kiterjed az agglomeráció optimális működésének támogatására, beleértve a kereskedelmen túl a személyek áramlását, az információk és szervezetek közötti kapcsolatokat, hatásokat. A sűrűn beépített, a teherforgalom és az árurakodást számára nehezen megközelíthető, raktározási szempontból korlátozott kapacitásokkal rendelkező terület és népesség ellátása sajátosan összetett feladat, egyben szakosodási lehetőség, amely sajátos üzleti modellt igényel a szolgáltatóktól. A területfejlesztésben kiemelt jelentőséggel bíró feladat a citylogisztika és a személyforgalom integrált fejlesztése; a városközpont és az agglomeráció egészére kiterjedő módon.

Csapágyvárosok: Budapesttől távolabbi, „gyűrűszerűen” elhelyezkedő középvárosok, technológiai, gazdasági (feldolgozóipari) és tudományos központok, melyek önmagukban is életképesek, saját vonzáskörzettel rendelkeznek – funkcionális várostérségek – így a körülöttük lévő teret alakítják és térségeik, valamint a nemzetgazdaság számára növekedési motorként funkcionálnak. Pest megye területfejlesztési koncepciója alapvető célkitűzésként határozza meg a központok közötti haránt-irányú kapcsolatok erősítését.

Emisszió: Levegőterhelés, az adott légszennyező forrásból időegység alatt kijutó szennyezőanyag mennyisége, amely a környezetre és az egészségre valószínűsíthetően káros hatást gyakorol. Mértékegysége: kg/h.

Gateway: Kapu, átjáró. A területfejlesztésben esetlegesen használt kifejezés, amikor egy térség, platform, vagy éppen támogatott programmal kapcsolatban (pl. az Európai Bizottság által finanszírozott EU Gateway program) kifejezetten azt a tartalmat, jellemzőt, vagy célt szeretnék hangsúlyozni, miszerint az adott KAPU térség, platform, vagy program kiemelt feladata, illetve jellemzője, hogy egymástól fizikai, vagy más minőségben igen távol eső piacok, társadalmi rétegek, ágazatok és vállalkozások, illetve egyéb szervezetek között hoz létre kapcsolatot. A kifejezés

eredetileg olyan számítástechnikai, valamint telekommunikációs megoldásokat, illetve eszközöket jelent, amelyek közös jellemzője, hogy egymástól eltérő programok, rendszerek, vagy hálózatok között teremtenek összeköttetést.

Green-belt: Zöld övezet, gyűrű. A területrendezésben és területfejlesztésben meghatározott besorolás, kategória. Létrehozásának célja, hogy megőrizze a városias területek szomszédságában elhelyezkedő nagyobb kiterjedésű, természeti állapotban megmaradt, vagy mezőgazdasági művelés alatt álló területeket. Használatos a „zöld út”, vagy „zöld ékek” kifejezés is, amely sokkal inkább lineáris, tehát nem egy városmag, illetve urbánus terület körül övszerűen elhelyezkedő övezetet, hanem a városi, városias területbe benyúló azon keresztül vezetett útvonalat, vagy „éket” ír le.

GYELV elemzés: Angol rövidítéssel SWOT; a „gyengeségek”, „erősségek”, „lehetőségek”, „veszélyek” – felmérésén alapuló eszköz, amely a stratégiai tervezést támogatja, a stratégia (belső tényezők) és a piaci folyamatok (külső tényezők) közötti kapcsolat módszeres vizsgálatát segíti; támogatja a helyes célmeghatározást, és az odavezető út feltérképezését. Gyengeségek: belső tényezők, amelyek „nem jól” működnek, de lehet rá befolyás, hogy jobb legyen; erősségek: belső tényezők, amelyek jól működnek és lehet rá befolyás, hogy még jobban működjenek, lehetőségek: olyan adottságok, amelyeket nem tudunk befolyásolni, de számunkra kedvezőek; veszélyek: olyan korlátok, amelyeket nem tudunk befolyásolni, csökkentik a siker esélyét, kockázatot jelentenek.

HUB: Regionális központ, csomópont. A közlekedésben, illetve a logisztikában hasonló (de nem teljesen azonos) tartalmú kifejezés, mint a KAPU; azaz jelenthet olyan logisztikai központot, amely egy nagyobb térség – makro-régió – számára szolgáltat, illetve a térségben a nemzetközi kereskedelem csomópontja. Nyilvánvalóvá teszi egy régió, illetve metropolisztérség szakosodását és komparatív előnyét egy meghatározott területen. HUB létrejöttét elősegítheti a nemzetközi szolgáltató központok, a nemzetközi vállalatok ún. „osztott szolgáltató központjainak” (shared services centers) letelepítése; másrészt a technológiai szektorra, illetve az innovatív vállalkozásokra általában jellemző klaszterek fejlődése.

IKT ipar: Infokommunikációs ipar; az informatikai (számítástechnikai) és telekommunikációs iparágak együttes elnevezése.

Immisszió: Az emisszió mérésekor egy adott forrás kibocsátására szorítkozunk, például egy olyan helyen mérve egy gyárkémény kéndioxid kibocsátását, ahol a teljes mért mennyiség a gyárkéményből származik. A levegő terheltsége a környezetbe behatolt (innen az „immisszió” szó) szennyeződések együttese, például a gyárak, autók, tömegközlekedési eszközök együttes hatása a környezetre.

Inkubáció: Az üzleti inkubáció kifejezetten az induló vállalkozások fejlesztésének eszköze, amely részükre komplex szolgáltatásokat és többnyire működési (inkubációs) teret is nyújt. Az eszköz alkalmazásának köszönhetően jelentősen csökkenthető a kezdő vállalkozások bukási aránya, javítható az innovációs teljesítményük és gyorsítható a növekedésük.

Innovációs hot spot: A gazdaság (és az innováció) témájában a „hotspot” kifejezéssel leggyakrabban azokat a térségeket (városokat, pólustérségeket, vagy akár csak egy-egy fejlesztési területet) illetik, ahol – az adott elemzés témájától függően: technológia, innováció, ingatlanfejlesztés, stb. – a vállalkozások vagy más szereplők aktivitása, illetve teljesítménye jelentősen meghaladja az ágazatra, illetve a nagyobb régió, nemzetgazdaság egészére jellemző értéket, azaz az adott aktivitás koncentrált módon van jelen.

Invazív: Az idegenhonos növények, vagy állatok néhány esetben hirtelen és tömegesen elterjednek, ezzel rövidebb-hosszabb időre felborítják a korábban kialakult természetes ökológiai egyensúlyt. Megjelenésükkel képesek kiszorítani az őshonos növényeket, vagy állatokat, mert nincs természetes kártevőjük, vagy ragadozójuk.

KAPU: Kontinentális, transzkontinentális tranzitforgalom tekintetében kiemelt jelentőséggel bíró nagytérségi, illetve makro-régiós központ; olyan szállítási csomópont, amely kedvező elhelyezkedésével, infrastruktúrájával, és szolgáltatásaival kapcsolatot hoz létre a globális gazdaság

nagy gazdasági térségei között. Potenciálisan bármely jelentősebb metropolisztérségből lehet KAPU, illetve a legtöbb metropolisz betölt ilyen szerepet; mégis jellemző, hogy a legismertebb ilyen központok ott jönnek létre „természetes” módon, ahol egy egységes gazdasági térség, piac – például az EU – fizikai „bejárata”, vagy „kijárata” található az egyes nagy gazdasági térségeket összekapcsoló korridorok mentén. Alkotó elemei: intermodális központok és jelentős méretű logisztikai klaszter, beleértve a logisztikát támogató üzleti szolgáltatásokat (pénzügyi közvetítés, nagykereskedelem), valamint a logisztikát használó tevékenységek (feldolgozóipar). Kapu-városok – „gateway cities” – lehetnek nem csak a jelentősebb tengeri kikötők, nemzetközi repülőterek, de például „vásárvárosok”, kulturális központok is.

K+F (K+F+I): kutatás – fejlesztés, magában foglalja az ismeretanyag (beleértve az ember, a kultúra és társadalom tudását) növelése érdekében végzett kreatív munkát, valamint a létrejövő ismeretanyag új alkalmazások kidolgozásához történő felhasználását. A K+F keretében három fajta tudományos tevékenységet különböztetünk meg, az alapkutatást, az alkalmazott kutatást és a kísérleti fejlesztést. Makrogazdasági jelentősége: a K+F-re fordított jövedelmek megmutatják, mennyire hajlandók a piaci szereplők feláldozni a jelenbeli anyagi jólétüket a jövőbeli helyzetük biztosításáért cserébe. Használatos a K+F+I rövidítés is, ahol az I = innováció, azaz új, vagy jelentősen javított termék (áru vagy szolgáltatás) vagy eljárás, új marketing-módszer, vagy új szervezési-szervezeti módszer bevezetése.

Klaszter: Jelen anyag szóhasználatában a klaszter kifejezés alatt a kifejezett üzleti (iparági) klasztert értjük, ahol üzleti klaszternek tekinthető az egymással kapcsolatban álló vállalkozások, beszállítók és egyéb intézmények, illetve ezek földrajzi koncentrációja. A klaszter – mint szervezet – jelenthet ezen kívül társulást, egységbe tömörülést, összefogást, szövetkezést is; azaz a klaszter társult tagok gazdasági együttműködését, azonos üzleti érdekek és célok elérése érdekében történt közös képviselő létrehozását (például értékesítési hálózat kialakítását).

Konvergencia régiók: Azok a régiók, ahol az egy főre jutó GDP kevesebb az EU-25 átlagának 75%-ánál. Ezek a régiók az Európai Unió regionális politikájának 1. fő célkitűzése („A legelmaradottabb régiók támogatása és fejlesztése”) alá tartoznak. A közép-magyarországi régió kivételével Magyarország összes régiója e kategóriába tartozik.

Living laboratory: „Living lab” olyan „felhasználó-központú” nyílt innovációs ökoszisztéma, amely egyidejűleg több K+F és innovációs folyamatot menedzsel, méghozzá a közszféra, a versenyszféra és egyes közösségek sajátos partnerségében; jellemzően területi alapon (egy településen, városban, várostérségben, vagy régióban). A koncepció lényegét tekintve egy szisztematikusan felépített „co-creative” rendszer, ahol az érintettek – intézmények, vállalkozások, s mindenekelett maguk az emberek – új ötleteket, lehetőségeket, koncepciókat, technológiákat, szolgáltatásokat hoznak létre együtt, kutatnak és vizsgálnak meg, és értékelnek a gyakorlatban (valós élethelyzetben) megszerzett tapasztalatok alapján.

Megapolisz: Kiemelkedő lélekszámmal (>10 millió) bíró nagyvárosok, illetve metropolisztérségek.

Metropolisztérség: Budapest és Pest megye várostérsége, nagyvárosi régiója például metropolisz, de egy metropolisz létrejöttének nem előfeltétele a több milliós népesség. A térségi integráció mértéke és jellemzői alapján néhány százazres várostérségek is metropolisznak tekinthetők. A meghatározás fontos kritériuma, hogy ezek a részek szorosan összekapcsolódnak, integrált módon működnek a gazdaság, a közmű-, közlekedési és egyéb infrastruktúrák, továbbá a munkaerőpiac és a lakáspiac tekintetében. A metropolisztérség alapesetben egy sűrűn lakott városi magból, többé-kevésbé egybefüggően épített városi térségből – agglomeráció – valamint egy alacsonyabb népsűrűséggel bíró, karakterében nem feltétlenül városias környező területből áll. (Pl. Ruhr-vidék, Bécs-Pozsony várospár (CENTROPA), Felső-Szilézia Metro).

Multimodális / intermodális: A közlekedésben az intermodalitás a különböző közlekedési módok egymáshoz illesztése egy utazási láncon belül, mint például a P + R (parkolás és közösségi közlekedéssel történő utazás) A multimodalitás a különböző közlekedési módok különböző utakhoz

történő igénybe vétele (például kerékpárral történő munkába járás és taxival való operálótogatás). A koncepcióban az intermodális logisztikai szolgáltató központ kifejezés is használatos. Ez utóbbi olyan logisztikai központot jelent, amely legalább kettő közlekedési, szállítási mód – jellemzően a közúti kapcsolat mellett vasúti, vízi, légi kapcsolódás – kiszolgálására képes telephellyel, infrastruktúrával és szolgáltató vállalatokkal rendelkezik, és amely így biztosítja a szállított áru raktározása mellett az átrakodást, disztribúciót, valamint további hozzáadott értékkel bíró szolgáltatások működésének feltételeit.

Pilot projekt: Egy projekt akkor „pilot”, ha egy adott terméket, vagy szolgáltatást csak egy szűk csoport számára mutatnak be, mégpedig azzal a céllal, hogy a projekt fogadtatásának szisztematikus megfigyelése alapján következtessenek annak várható piaci működőképességére, illetve eredményességére. Nem feltétlenül csak innováció esetében merülhet fel pilot projekt, de a leggyakrabban ilyen esetekben alkalmazzák, és a területfejlesztésben is rendszerint ilyen szövegkörnyezetben használják.

Rekultiváció: A rekultiváció vagy újraművelés, az emberi beavatkozás miatt elpusztult természeti környezet, vagy terület újrahasznosításra való alkalmassá tétele. Szemétbánya rekultiváció esetén Magyarországon azt a tevékenységet értjük, mely során tervezetten, megfelelő technológia alkalmazásával helyben elhelyezésre, vagy engedélyezett lerakóba átszállításra kerül, a korábban ellenőrizetlen módon elhelyezett ipari, vagy lakossági hulladék.

Rural sourcing: A vállalati tevékenységek, folyamatok kiszervezésének – „outsourcing” – egy sajátos válfaja, amely a metropolisztérségek bizonyos vidéki területei számára jelenthet fejlődési lehetőséget. A kiszervezés azt jelenti, hogy egy adott vállalat számára költséges, vagy fontos, de nem hatékonyan ellátott tevékenység, folyamat – IT, ügyvitel, ügyfélszolgálat, termelés, fejlesztés – ellátását átveszi egy adott területre szakosodott szolgáltató. A vidéken elhelyezett fejlesztő központok sajátos versenyképességének alapja a képzett szakértők és a frissen végzett egyetemisták rendkívül hatékony és rugalmas közössége.

Stakeholder: (érintett, érdekelt személy) fogalom alatt mindazokat az egyéneket, csoportokat, szervezeteket értjük, amelyek hatással vannak a vállalkozás, a szervezet működésére. Ide tartoznak a szervezet tagjai és a külső környezet szereplői. A stakeholder menedzsment az érintettek vonatkozásában konkrét cselekményeket eredményez.

Szuburbanizáció: az a folyamat, melynek során a városközpontok népessége csökken, de a külső területein elhelyezkedő részek népessége növekszik.

Spinoff és spinout vállalkozás: Kutatási/egyetemi spinoff (spinout) vállalkozás elsősorban egyetemről, felsőoktatási intézményekből, közfinanszírozású kutatóhelyekről kiváló – kiperdült, kiröppent, kirajzott – technológiaintenzív vállalkozást jelent. Azaz olyan technológiai transzfer alapján megalapított új vállalkozást, amelyre igaz a következő megállapítások valamelyike: új cég, amelyet közfinanszírozású intézmény, vagy egyetem alkalmazottja alapított; amely technológiáját egyetemről, vagy más közfinanszírozású kutatóintézetektől nyerte licenc-eljárás keretében; amelyben egyetem, vagy más nemzeti kutató laboratórium tőkerészesedéssel vesz részt; amelyet közfinanszírozású kutatóintézet alapított. A vállalati stratégiai menedzsmentben egy „spinout” azt az esetet jelöli, amikor egy vállalat leválaszt magáról egy üzletágot; vagy, általánosságban, a vállalat (szervezet) egy része függetlenné válik az anyavállalattól; miközben az eszközök, a szellemi tulajdon, a technológia, és/vagy a termékek (szolgáltatások) meghatározott körét viszi magával.

Startup cég: Egy „startup vállalkozás” (vagy csak „startup”) olyan, új alapítású vállalkozás (néha csak partnerség, vagy átmeneti időre létrehozott szervezet), amely egy piaci célú, de még folyamatban lévő kutatási és fejlesztési tevékenységet folytat; és amelyet kifejezetten azzal a szándékkal hoztak léte, hogy kialakítsák az adott innovációnak megfelelő, működőképes üzleti modellt. A leggyakrabban a gyors és kiemelkedő növekedési lehetőséget hordozó (tudás intenzív, innovatív, alacsony kezdeti tőkeigénnyel rendelkező) vállalkozásokra használják a kifejezést.

27.3 Pest megye, a környező megyék, valamint Budapest területfejlesztési koncepciójának illeszkedése (1. sz. melléklet)

Pest Megye	Nógrád Megye		Heves Megye		Jász-Nagykun-Szolnok Megye		Bács-Kiskun Megye		Fejér Megye		Komárom-Esztergom Megye		Budapest	
	Illeszkedés		Illeszkedés		Illeszkedés		Illeszkedés		Illeszkedés		Illeszkedés		Illeszkedés	
JÓVŐKÉP														
Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételek biztosító Pest megye	++	Versenyképes, vonzó Nógrád	++	Heves Megye Magyarország harmonikusan fejlődő, élhető megyéje	++	Változatos egyensúlyok ellátó utakon Budapest és az európai fejlődési folyóó-erőterében, a Tisza-völgy súlypontjában, hét szomszéd megyéhez kapcsolódva	++	A folyamatos gazdasági megújulásra képes fenntartható gazdasági és társadalmi környezet megteremtésével Bács-Kiskun megye versenyképes és vonzó térség lesz.	++	Fejér megye – Pannónia szíve. Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-biztonsági szerepeinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú együttműködéssel, kiváló természeti adottságainak bázisán, a természeti örökségének jóváértékelésével.	++	Stabilan az élvonalban	++	Budapest élhető és vonzó, egyedi karakterű főváros, az ország és a városok innovatív gazdasági és kulturális központjaként az európai város-hálózat megbecsült tagja
ÁTFÜGŐ CÉLOK														
Társadalmi megújulás – testben és lélekben egészséges, önálló sorsra építő, önmaga együttműködés a közösségek, valamint az egyén és közösségek között	++	Aktív, kreatív, együttműködő társadalom	++	Termék, képzet, a környezetével harmonikusan élő társadalom	++	Egészséges, képzett lakosság, együttműködő társadalom	++	A megye társadalmi-gazdasági súlyának növelése a kárpát-medencében és az európai térben inkluzív növekedés révén	++	A helyi közösségek, a közhatal, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése a hálózati együttműködések fejlesztésével, a vállalkozó – innovatív társadalom ösztönzésével és az emberekkel történő befektetéssel	+	Város hálózati csomópont: XXI. Századi urbanizált táj, A gazdaság motorja az élhető, szolgáltató, klimatizált városok együttes	++	Fenntartható, érték- és tudásalapú gazdaság
Gazdaság dinamizálása; az értéketető képesség növelése a térség adottságaira építve	++	Fejlesztő gazdaság	++	Komplex, integrált és foglalkoztatás-intenzív gazdaság	++	Erőteljes kapcsolódás a makrogazdaság fejlesztési tengelyeire	++	Az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése	++	A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozicionálás, kiegyensúlyozott gazdasági fejlődés megvalósítása a versenyképes vállalatok támogatásával, a versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtésével valamint a perifériák és vidéki térségek felzárkóztatásával	+	Város hálózati csomópont: XXI. Századi urbanizált táj, A gazdaság motorja az élhető, szolgáltató, klimatizált városok együttes	++	Egészséges, harmonikus, szociális városi környezet
Társzerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása; a lokális és makrotársadalmi értékeket kiszolgáló tudó, fenntartható környezet	++	Marasztaló életér	++	Magas szívnál és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet	++		+	Térlet felzárkózása, a megye belső kohéziójának erősítése	++	Az emberek és a környezet minőségének javítása, a megújuló erőforrások védelme a természeti és kulturális értékek megőrzésével, bevonásával, a lakóközösségek javításával továbbá a természeti erőforrások - hangsúlyosan a természeti - védelmével	+	Duna menti térség új minősége. Határon átnyúló erős kapcsolatokra épülő új környezet, új szerepek, új minőség	++	Javuló életminőség, harmonikus együttélés
A Pest Megyei Duna Stratégia megvalósítása és a Homokhátság térségének komplex fejlesztése						Változatos kultúrtájak dinamikus egyensúlya	+	Térlet felzárkózása, a megye belső kohéziójának erősítése			+	Duna menti térség új minősége. Határon átnyúló erős kapcsolatokra épülő új környezet, új szerepek, új minőség	+	Budapest az európai város-hálózat erős tagja
											0		A megye vidéki tájak új egyensúlya. Több szinten kooperáló erős vidéki közösségek	

27.4 Pest megye stratégiai céljai és az operatív programok illeszkedésének bemutatása (2. sz. melléklet)

Pest Megye Átíró cél	Pest Megye Stratégiai cél	VEKOP Prioritás megnevezése	GINOP Prioritás megnevezése	EFOP Prioritás megnevezése	KEHOP Prioritás megnevezése	TOP Prioritás megnevezése	MAHOP Prioritás megnevezése
Pest Megye GAZDASÁG DINAMIZÁLÁSA az értéktérítő képesség növelése a térség adottságaira építve	A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése; több lábon álló gazdaság; a foglalkoztatást erősítő ágazatok kiigazítása és tudásintenzív, valamint a technológiai és tudásintenzív ágazatok fejlesztése	KKV versenyképesség és növekedési potenciál fejlesztése, kreatív és alternatív gazdaságfejlesztés; Tudás-gazdaságot és Foglalkoztatást Szojgáló Programok; Pénzügyi és közok és szolgáltatások fejlesztése;	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalkozási vállalkozók képességének fejlesztése; Célzott munkahelyteremtés-megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés; Tudás-gazdaság fejlesztése; Infokommunikációs fejlesztések; KKV-k versenyképességének és hatékonyságának fejlesztése	Gyárapodó tudástőke;	Környezetügyi K+F+H, szemléletformálás;	A tudásáadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőszetben és a vidéki térségekben; A versenyképesség fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében és a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása;	Az innovatív, versenyképes és tudásalapú halászat és akvakultúra előmozdítása, beleértve az ezekhez kapcsolódó feldolgozást is;
	Gazdasági húzóterésünk innovációs exportjának növelése	KKV versenyképesség és növekedési potenciál fejlesztése, kreatív és alternatív gazdaságfejlesztés; Pénzügyi és közok és szolgáltatások fejlesztése;	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalkozási vállalkozók képességének fejlesztése; Célzott munkahelyteremtés-megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés; Tudás-gazdaság fejlesztése; Infokommunikációs fejlesztések; KKV-k versenyképességének és hatékonyságának fejlesztése;	Gyárapodó tudástőke;			
	Makroregionális jogszilki funkciók és a részvevőket értekeztető képesség erősítése kiemelten az MO mentén a Liszt Ferenc nemzetközi reputációt	KKV versenyképesség és növekedési potenciál fejlesztése, kreatív és alternatív gazdaságfejlesztés; Pénzügyi és közok és szolgáltatások fejlesztése; Tudás-gazdaságot és Foglalkoztatást Szojgáló Programok;	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalkozási vállalkozók képességének fejlesztése; Célzott munkahelyteremtés-megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés; KKV-k versenyképességének és hatékonyságának fejlesztése;				
	A fejlődésben elmaradott Szoloi és Nagykáti illetve a lemaradó Ásód, Ceglédi és Bácskai térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása	KKV versenyképesség és növekedési potenciál fejlesztése, kreatív és alternatív gazdaságfejlesztés; Pénzügyi és közok és szolgáltatások fejlesztése; Tudás-gazdaságot és Foglalkoztatást Szojgáló Programok;	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalkozási vállalkozók képességének fejlesztése; Célzott munkahelyteremtés-megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés; KKV-k versenyképességének és hatékonyságának fejlesztése;	Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén; Befogadó társadalom;		A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (CLLD); A tudásáadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőszetben és a vidéki térségekben; Az élelmiszerlánc szervezésének és a kockázatkezelésének a mezőgazdaság területén történő előmozdítása;	A fenntartható és erőforrás-hatékony halászat és akvakultúra előmozdítása, beleértve az ezekhez kapcsolódó feldolgozást is

Pest Megye Általános cél	Pest Megye Stratégiai cél	VEKOP Prioritás megnevezése	GINOP Prioritás megnevezése	KEHOP Prioritás megnevezése	IKOP Prioritás megnevezése	VP Prioritás megnevezése
TÉRSZERKEZET FEJLESZTÉSE ÉS KIEGYESÜLTŐZÉSE a lokális- és makrorégiói érdekeket kiszolgáló, fenntartható környezet	A térség kohéziójának érdekében a megye belső közelekedési kapcsolatainak fejlesztése, a közlekedési és a vonzáskörzetük kezelését az elővárosi közelekedést	Települési infrastruktúra-fejlesztés; Társági integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD; Közszolgáltatások infrastruktúrális háttérének energiahatékonysági célú fejlesztési, valamint a szolgáltatások minőségének javítása; Pénzügyi és közök és szolgáltatások fejlesztése;	Pénzügyi és közök és szolgáltatások fejlesztése;	Klíma-változásra való felkészülés; Víz-közmű-szolgáltatás fejlesztése; Megújuló energiaforrások alkalmazása, energetikai és energiahatékonysági fejlesztése; Víz-kezeléssel, települési ivóvízellátással, szennyvízkezeléssel, hulladék-gazdálkodással, levegőtisztasággal és zajvédelemmel kapcsolatos fejlesztések, ökolinnováció;		Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás;
		Települési infrastruktúra-fejlesztés; Társági integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD; Közszolgáltatások infrastruktúrális háttérének energiahatékonysági célú fejlesztési, valamint a szolgáltatások minőségének javítása; Pénzügyi és közök és szolgáltatások fejlesztése;	Pénzügyi és közök és szolgáltatások fejlesztése;	Klíma-változásra való felkészülés; Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések;	Fenntartható városi közlekedés fejlesztése;	A mezőgazdaságtól és az erdőszettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása;
		Társági integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD; Közszolgáltatások infrastruktúrális háttérének energiahatékonysági célú fejlesztési, valamint a szolgáltatások minőségének javítása;			Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása; Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi elérhetőség javítása;	
		Társági integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD; Közszolgáltatások infrastruktúrális háttérének energiahatékonysági célú fejlesztési, valamint a szolgáltatások minőségének javítása;			A regionális közúti elérhetőség és közlekedés-biztonság fejlesztése; A regionális vasúti elérhetőség és közlekedés-biztonság fejlesztése; Fenntartható városi közlekedés fejlesztése;	

Pest Megye Átíró cél	Pest Megye Stratégiai cél	VEKOP Prioritás megnevezése	GINOP Prioritás megnevezése	EFOP Prioritás megnevezése	KEHOP Prioritás megnevezése
TÁRSADALMI MEGÚJULÁS testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek	A szociális és közbiztonság megújítása, a családi értékek „családbarát” megye, a	Társadalmi Befogadást Szolgáló Programok;	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése;	Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében; Gyarapodó tudástőke; Jó állam;	
	Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészségügyi ellátásra és a megelőzésre	Társadalmi Befogadást Szolgáló Programok;		Befogadó társadalom;	Környezetügyi K+F+I, szemléletformálás;
	Az együttműködések intenzívesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső kapcsolati hálójának fejlesztése, menedzsment szervezeteinek felállítása	Térségi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD;	Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése; Célzott munkahelyteremtés-megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés; KKV-k versenyképességének és hatékonyságának fejlesztése;		
		Tudásgazdaságot és Foglalkoztatást Szolgáló Programok;	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése;	Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén; Befogadó társadalom;	

27.5 A Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban meghatározott célok és a Stratégiai Program kapcsolatainak illeszkedésének bemutatása (3. sz. melléklet)

Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció Célrendszere	Stratégiai Program Prioritások						
	Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD)	Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzeti, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében	Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért	Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	Társadalmi innováció, megújulás, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Testben és lélekben egészséges Pest megye
A szociális és közbiztonság megerősítése, a közösségek megújítása, a családi értékek előtérbe helyezése, „családbarát” megye, a társadalmi bizalom erősítése	☑	☑		☑		☑☑☑	☑☑☑
Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső kapcsolati hálójának fejlesztése, menedzsment szervezetének felállítása	☑☑	☑☑	☑			☑	
Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és a prevencióra	☑	☑	☑	☑	☑	☑☑	☑☑☑
Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése	☑☑☑	☑		☑	☑	☑☑☑	☑☑
A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése; több lábon álló gazdaság; a technológia és tudásintenzív, valamint a foglalkoztatást erősítő ágazatok kiegyensúlyozott fejlesztése	☑☑☑	☑☑	☑☑	☑	☑	☑☑☑	☑☑
Gazdasági húzóterseink innovációs teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése	☑☑☑	☑☑	☑☑	☑		☑☑☑	☑
Makroregionális logisztikai funkciók és a rászervezhető értékteremtő képesség erősítése kiemelten az MO mentén a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér térségében	☑☑☑	☑☑	☑☑☑	☑☑	☑	☑☑☑	☑
A fejlődésben elmaradott Szobi és Nagykátai illetve a lemaradó Aszód, Ceglédi és Ráckevei térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása	☑☑☑	☑☑☑	☑☑☑	☑☑	☑		☑
Pest megye térségének nemzeti és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és hálózatos térszerkezet kialakulása érdekében	☑☑	☑☑	☑☑☑	☑	☑	☑	☑
A térség kohéziójának javítása érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok és vonzáskörzetük közlekedését és az elővárosi közlekedést	☑☑	☑☑☑	☑☑☑	☑	☑	☑	☑
Tervezett, koordinált térségfejlesztés, policentrikus települési struktúra, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megővése és fejlesztése	☑	☑	☑☑	☑☑☑	☑☑☑	☑☑	☑
Energia- és vízgazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a térségek és települések fejlődésének szolgálatában	☑	☑☑	☑	☑☑☑	☑☑☑	☑	☑

27.6 Érd Megyei Jogú Város fejlesztési terveinek bemutatása (4. sz. melléklet)

IVS/ITS Stratégiai cél	S.sz.	Projektcsomag megnevezése	A város tervezett beavatkozásai	Kedvezményezett kör meghatározása	Fejlesztési csomagok költségigénye (millió Ft)
1. Településközpont megújítása, települési alközpontok kialakítása, járásközponti funkcióhoz köthető fejlesztések megvalósítása Érd MJV területén	1.1	Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása, az intézményi kapacitás és az ERFA végrehajtáshoz kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése által, valamint az ESZA által támogatott intézményi kapacitásra és közigazgatás hatékonyságra irányuló intézkedések támogatása, új alközpontok létrehozása	1. Érd-felső vasútvonal Érdligeti megállóhelyhez kapcsolódó alközpont rehabilitáció 2. Érdligeti Alközpont fejlesztése 3. Új igazgatási-kulturális központ kialakítása 4. Parkvárosi Alközpont fejlesztése 5. Érd, városi köztemető fejlesztése, bővítése	Önkormányzat, általa vezetett konzorciumok, civil és gazdasági szereplők	Nettó: 8950
	1.2	Egyablakos ügyintézés az érdi járási Gazdaságfejlesztési Program keretében	Egyablakos ügyintézés az érdi járási Gazdaságfejlesztési Program keretében	Önkormányzati hivatalok, helyi, járási tisztviselők	Nettó: 50
2. A kis- és középvállalkozások szerepének növelése a foglalkoztatásban és a hozzáadott érték termelésében; a helyi gazdaság erősítése; vállalkozások versenyképességének fejlesztése	2.1	A KKV-k versenyképességének fokozása, a vállalkozói szellem előmozdítása, valamint új cégek alapításának ösztönzésével	1. Érdi Nagybani Piac kialakítása 2. Mihálytelepen KKV-k számára kijelölt gazdasági területek vállalkozói falu fejlesztése	Önkormányzat, gazdasági társaságok	Nettó: 9000
3. Egészségügyi ellátás infrastrukturális fejlesztése (alapellátás fejlesztése), szemléletformáló programok a prevenció és az egészséges életmód kapcsán, a tömegsporthoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések	3.1	Egészségügyi ellátás infrastrukturális fejlesztésének (alapellátás fejlesztése, rekonstrukciója), Szociális ellátás javításának projektcsomagja	1. Bölömbika utcai egészségház fejlesztése 2. Egészségház kialakítása Fenyves Parkvárosban 3. Érdi Szociális Intézményrendszer telephelyeinek összevonása	Önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak	Nettó: 1140
	3.2	Tömegsporthoz köthető és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló fejlesztések projektcsomagja	1. Németh Helga Utánpótlás Program kiterjesztése 2. Parkvárosi Sportcentrum kialakítása 3. Városi uszoda, sport- és rendezvénycsarnok épületében uszoda üzembehelyezése 4. "Gát-futás" - egészséges életmód program az érdi Duna parton	Önkormányzat, civil szervezetek, sportegyesületek, intézményfenntartó központok	Nettó: 1425

IVS/ITS Stratégiai cél	s.sz.	Projektcsomag megnevezése	A város tervezett beavatkozásai	Kedvezményezett kör meghatározása	Fejlesztési csomagok költségigénye (millió Ft)
4. Az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése	4.1	Érd MJV oktatási alapintézmények (bölcsőde, óvoda, családi napközi, általános iskola) fejlesztésének és építésének, középiskola oktatás alapjainak megteremtésének projektcsomagja	1. Óvodafejlesztés Érd, Darukezelő utcában 2. Óvodafejlesztés Dombos Parkváros-Tusculanum területen 3. Teleki Sámuel Általános Iskola és Batthyány Általános Iskola rekonstrukciója, bővítése	Kedvezményezettek lehet az önkormányzat, egyházi és civil szervezetek, akik a település hiányzó kapacitására terveznek fejlesztést megvalósítani, vagy meglévő kapacitásokkal rendelkeznek, és beruházásuk igazoltan fenntarthatóbbá teszi az intézmény működtetését, valamint hozzájárul az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttéréshez.	Nettó: 3900
	4.2	Érden fellelhető helyi értékek megőrzésének és helyi identitás erősítésének projektcsomagja	1. Érd-Ófalu, volt Szapáry kastély és környezetének helyreállítása, hasznosítása 2. Érdi Értéktár Bizottság, Érdi Hungarikum Klub működtetése 3. Érd-Ófalu Minaret és környezetének rehabilitációja 4. Csuka Zoltán Városi Könyvtár telephelyének fejlesztése; 5. Zarándokúthoz csatlakozás Ófaluban 6. Római Limes - történelmi időutazás Érden	Önkormányzatok, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság, egyházak, civil szervezetek, amelyek helyi értékek minősülő épülettel, szokással rendelkeznek, azt a helyi értéktárba felvették.	Nettó 3602
5. A térségi nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és a hálózatos térstruktúra kialakulása érdekében	5.1	A térség kohéziójának érdekében a város belső közlekedési kapcsolatrendszerének magasrendű hálózatokhoz kapcsolása.	Érdi járási közlekedésfejlesztési projekt	NIF Zrt, Nemzeti Autópálya Zrt, érintett települési önkormányzatok	Nettó: 8000
6. Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem Érd MJV fejlődésének szolgálatában	6.1	Település közvilágításának energiatakarékos megújítása	Érd közvilágítási infrastruktúrájának fejlesztése	Önkormányzat, hálózat tulajdonosa	Nettó: 500
	6.2	Vízgazdálkodás javítása a felszíni vízvezetés fejlesztésével, záportárolók létrehozásával, ivóvízhálózat rekonstrukciójával	1. Vízgazdálkodási rendszer továbbfejlesztése záportárolók építésével 2. Érd vízvezetési rendszerének továbbfejlesztése 3. Érd-Diósd-Nagytétény vízgazdálkodási projekt 4. Érd, Tárnok települések csatlakozása az ercsi ivóvízbázisra 5. Ivóvízhálózat rekonstrukciója 6. Házi esővízgyűjtés népszerűsítése	Önkormányzat, és konzorciuma, a város lakói.	Nettó: 12560
	6.3	Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban, az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban	1. Érd MJV közösségi közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése 2. Érd-Ófalu Duna-Expressz menetrendszerinti személyhajó kikötő létesítése	BKK, MAHART, NIF Zrt,	Nettó: 9000
	6.4	A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében	Érdi járási szennyvíziszap hasznosító központ kialakítása	Érintett települési önkormányzatok	Nettó: 200